C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka (2)\Nosov_Nikolaj-Neználek_ve_Slunečním_městě.PDB

PDB Name: Neználek ve Slunečním městě
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 17.5.2000
Modification Date: 17.5.2000
Last Backup Date: 17.5.2000
Modification Number: 304

Neználek ve Slunečním městě

*Obsah

Kapitola první - Neználkovy sny
Kapitola druhá - Kterak Neználek konal dobré skutky
Kapitola třetí - Splnění Neználkova snu
Kapitola čtvrtá - Setkání se Špindou Strakáčkem
Kapitola pátá - Jak se Neználek, Knoflenka a Špinda Strakáček vydali na cestu
Kapitola šestá - První dobrodružství
Kapitola sedmá - Cesta jde dál
Kapitola osmá - Cirkula a planetka
Kapitola devátá - Radiola
Kapitola desátá - Konečně u cíle
Kapitola jedenáctá - Na sklonku dne
Kapitola dvanáctá - Kterak Neználek rozmlouval se svým svědomím
Kapitola třináctá - Aršík a Literka
Kapitola čtrnáctá - Jak Neználek z novin poznal, kde má hledat Aršíka
Kapitola patnáctá - V zoologické zahradě
Kapitola šestnáctá - Kterak se Neználek, Knoflenka a Strakáček setkali s Pegáskem a co z toho bylo
Kapitola sedmnáctá - Setkání s Krychličkou
Kapitola osmnáctá - Ve stavebním výboru
Kapitola devatenáctá - V divadle
Kapitola dvacátá - Kterak se Neználek a jeho přátelé setkali s inženýrem Špuntíkem
Kapitola dvacátá první - Návštěva v továrně na oděvy
Kapitola dvacátá druhá - Dobrodružství strážníka Hvizdulky
Kapitola dvacátá třetí - Další muka svědomí
Kapitola dvacátá čtvrtá - Jak dostal Neználek šachovou horečku
Kapitola dvacátá pátá - Objevení strážníka Hvizdulky
Kapitola dvacátá šestá - Vážné události
Kapitola dvacátá sedmá - Pod vládou větroplachů
Kapitola dvacátá osmá - Objevy profesora Trubejše
Kapitola dvacátá devátá - Setkání s přáteli
Kapitola třicátá - Jak Neználek přišel o kouzelnou hůlku
Kapitola třicátá první - Shledání s kouzelníkem
Kapitola třicátá druhá - Svátek rukaviček
Kapitola třicátá třetí - Jak se stali Neználek, Knoflenka a Strakáček Slunečními bratry

*Kapitola 1
NEZNÁLKOVY SNY

Někteří čtenáři už dozajista četli knížku Neználkovy příhody. Dočetli se v ní o kouzelné zemi, kde žili malíčkové a malenky - vlastně malinkatí kluci a děvčata nebo, jak se jim také říkalo, človíčkové. A takový človíček malíček byl i Neználek. Bydlel v městě Kvítečkově ve Zvonečkové ulici se svými přáteli Všeználkem, Čiperkou a Civínkem, s mechaniky Šroubkem a Vroubkem, s hudebníkem Strunkou, s malířem Tubičkou, s doktorem Pilulkinem a s mnoha dalšími. Vypráví se v té knížce o tom, jak Neználek a jeho přátelé podnikli cestu balónem, jak pobývali v Zelení a v Dračíně, co tam poznali a čemu se přiučili. Když se vrátili z cest, pustil se Všeználek se svými kamarády do práce: začali stavět most přes Okurkovou řeku, rákosový vodovod a vodotrysky, jaké viděli v Zelení. Když se to všechno podařilo, začali zavádět po ulicích města elektrické osvětlení, zařídili telefon, aby si spolu mohli povídat a nemuseli přitom z domu a Šroubek s Vroubkem sestrojili pod vedením Všeználka televizor, aby se mohli doma dívat na rozmanité filmy a

divadelní představení. Jak už všichni víme, Neználek po té cestě jaksepatří zmoudřel; učil se číst a psát, přečetl celou mluvnici a skoro celou početnici, počítal příklady, a dokonce už se chtěl dát do fyziky, když tu se mu najednou celé to učení omrzelo. To se totiž v zemi človíčků velice často stává. Leckterý človíček naslibuje práce tři fůry a ještě kousek, navykládá, že udělá tohle a tamhleto, že i hory převrátí vzhůru nohama, ale ve skutečnosti se pořádně snaží jen pár dní a pak zase začne pomaloučku lajdačit. Nikdo samozřejmě neříká, že Neználek byl nenapravitelný lenoch. Ne on se jenom dostal na špatnou cestu. Naučil se pěkně číst a proseděl pak nad knížkami celé dny, jenomže nečetl to, co měl, ale to, co ho víc bavilo, a to byly hlavně pohádky. Zahloubal se do pohádek a načisto přestal pracovat; zapadl, jak se říká, až po uši do snů. Skamarádil se s malenkou Knoflenkou, která se také proslavila tím, že měla hrozně ráda pohádky, našli si vždycky nějaký tichý koutek a tam snili o všelijakých zázracích, o neviditelných čapkách a létajících kobercích, o sedmimílových botách, stříbrných talířích a červených jablíčkách, o kouzelných hůlkách, o vílách a kouzelnících a o dobrých i zlých čarodějnicích a čarodějích. Nedělali dočista nic jiného, než že si v jednom kuse povídali pohádky, ale nejradši ze všeho se přeli, co je lepší: jestli neviditelná čapka nebo létající koberec, housličky samohrajky nebo sedmimílové boty. A hádali se tak, že ty jejich hádky končívaly často rvačkou. Jednou se hádali bez přestání celé dva dny, až se Neználkovi podařilo Knoflenku přesvědčit, že ze všeho nejlepší je kouzelná hůlka, protože ten, kdo ji má, může dostat, co se mu zlíbí. Stačí, aby tou kouzelnou hůlkou kapánek mávl a řekl: Chci mít neviditelnou čapku nebo sedmimílové boty - a všechno v mžiku dostane. Ale hlavní věc je to, říkal Neználek, že se ten, kdo má kouzelnou hůlku, může všemu naučit - a bez práce; vůbec se nepotřebuje namáhat, mávne jen hůlkou, řekne: Chci umět počty nebo francouzštinu! - a hned bude umět počítat a mluvit francouzsky. Po tomhle rozhovoru chodil Neználek jako očarovaný. Často se v noci probudil, vyskočil na posteli a něco si brumlal a mával rukama - to si představoval, že jako mává kouzelnou hůlkou. Doktor Pilulkin si všiml, že se s Neználkem děje něco nekalého, a prohlásil, že jestli okamžitě nepřestane s těmi svými nočními tyjátry, bude ho muset přivazovat k posteli a dávat mu na noc ricínový olej. Neználek se ricínového oleje hrozně polekal a začal sekat dobrotu. Jednou se Neználek potkal s Knoflenkou u řeky. Posadili se na velkou zelenou okurku; rostlo jich tu kolem spousta. Sluníčko už bylo pořádně vysoko a jaksepatří připalovalo, ale Neználkovi a Knoflence nebylo ani trošku horko: okurka, na které seděli jako na lavičce, byla pěkně studená a její široké listy je svrchu chránily před sluncem jako obrovské zelené slunečníky. Větérek tiše šelestil v trávě a čeřil na řece drobounké vlnky, které se blýskaly v slunci. Od hladiny se odrážely tisíce slunečních skvrnek, tančily na okurkových listech a ozařovaly je zespodu jakýmsi tajemným světlem. A tak se zdálo, že se pod listy, kde seděli Neználek s Knoflenkou, hýbe a chvěje i vzduch, jako by mával spoustou neviditelných křidélek ; vypadalo to všechno zvláštně a trochu kouzelně. Ale ani Neználek, ani Knoflenka nepozorovali kolem pražádná kouzla; byl to pro ně docela všední pohled, a kromě toho byl každý zaujat svými myšlenkami. Knoflenka si tuze moc chtěla vyprávět o pohádkách, ale Neználek bůhvíproč sveřepě mlčel a tvářil se tak kysele a zle, že se až bála dát se s ním do řeči. Nakonec to už Knoflenka nevydržela a zeptala se: "Ty, Neználku, co ti to dneska přelítlo přes nos? Proč jsi tak mrzutý?" "Přes nos? Zatím nic," odpověděl Neználek, "a mrzutý jsem proto, že mi je mrzutě". "Tos mi toho vysvětlil! zasmála se Knoflenka. "Je mrzutý, protože mu je mrzutě! Vysvětli mi to blíž." "No jak bych ti to . . .", řekl Neználek a rozhodil rukama, "v našem městě je zkrátka všecko jinak, než by mělo být. Žádné divy, žádné čáry . . . Jo, to za starých časů to bývalo jinačí! Kouzelníka nebo čaroděje potkal člověk skoro na každém kroku. Nadarmo se o tom nevypravuje v pohádkách. "To se ví, že nadarmo ne", souhlasila Knoflenka. "Jenže kouzelníci nebyli jenom za starých časů, kouzelníci jsou i teď, ovšem nepotká je jen tak ledaskdo". "A kdo je teda může potkat? Snad ne ty?" zeptal se posměšně Neználek. "Jdi, prosím tě, ještě to tak!" mávla rukou Knoflenka. "Víš přece, jaký já jsem strašpytel. Kdybych třeba teď potkala kouzelníka, určitě bych ze sebe nevypravila samým strachem ani slovíčko. Ale ty, ty bys s ním jistě dokázal promluvit, ty jsi hrdina." "Samo sebou, to jsem," souhlasil Neználek. "Jenže já ještě dodneška nepotkal ani jednoho." "Protože k tomuhle nestačí jenom statečnost," řekla Knoflenka. "Četla jsem v jedné pohádce, že se napřed musí vykonat tři dobré skutky za sebou, a teprve pak se před tebou objeví kouzelník a dá ti všechno, oč ho požádáš." "I kouzelnou hůlku?" "I kouzelnou hůlku." "Jdi ty!" podivil se Neználek. "A co je podle tebe dobrý skutek? Jestli třeba ráno vstanu -a umyju se mýdlem a ve studené vodě, je to dobrý skutek?" "Samozřejmě," řekla Knoflenka. "Nebo když je někdo v úzkých a ty mu pomůžeš, anebo jestli někomu začnou ubližovat a ty se ho zastaneš - to všechno jsou dobré skutky. Dokonce i když někdo pomůže tobě a ty mu za to pěkně poděkuješ, taky to bude dobrý skutek. Protože člověk má být vždycky vděčný a uctivý." "I co, tak to není vůbec těžké," řekl Neználek. "Náhodou hrozně," namítla Knoflenka, "protože ty tři dobré skutky musíš vykonat hned po sobě, a jak mezi nimi uděláš třeba jen jeden špatný, je to marné a musíš začít hezky od začátku. A pak: dobrý skutek je doopravdy dobrý, jen když ho vykonáš docela nezištně, a ne pro svůj vlastni prospěch." "No ovšem, ovšem," přisvědčil Neználek. "Jakýpak dobrý skutek, když ho děláš kvůli sobě! Nu co, dneska si ještě odpočinu, ale zítra začnu konat dobré skutky. A jestli je to všecko pravda, budeme mít kouzelnou hůlku natotata."

*Kapitola 2
KTERAK NEZNÁLEK KONAL DOBRÉ SKUTKY

Druhého dne se Neználek probudil dřív a začal konat dobré skutky. Nejprve se důkladně umyl ve studené vodě, jaksepatří se vymydlil, a pak si pořádně vyčistil zuby. A mám jeden dobrý skutek v suchu! řekl si, když se utřel ručníkem a pečlivě se před zrcadlem učesal. Viděl ho Čiperka, jak se vrtí před zrcadlem, a povídá: "Hezký, hezký! Jen co je pravda, náramný fešák!" "Rozhodně větší než ty!" odsekl Neználek. "To je jasné. Takovou líbeznou tvářinku, jako máš ty, tu aby pohledal!" "Cos to řekl? Čí tvářinku? Mou tvářinku?" rozčílil se Neználek a plácl Čiperku ručníkem po zádech. Čiperka jen mávl rukou a honem utekl. "Hrom do tebe!" křičel za ním Neználek. "Teď je kvůli tobě dobrý skutek v tahu!" Dobrý skutek byl doopravdy v tahu, protože tím, že se Neználek rozzlobil a plácl Čiperku ručníkem po zádech,

udělal zlý skutek a musel teď začít znova. Drobátko se uklidnil a přemýšlel, jaký dobrý skutek by tak ještě vykonal, ale pranic kloudného ho nenapadlo. A tak do snídaně nevymyslel nic. Po snídani se mu však v hlavě trochu rozbřesklo. Uviděl, že doktor Pilulkin tluče v moždíři nějaké koření k výrobě léků, a řekl: "Víš co, Pilulkine? Ty se pořád jenom staráš, pořád pomáháš druhým, ale tobě nepomůže nikdo - ukaž, já ti to koření roztluču." "Prosím," souhlasil Pilulkin, "to je od tebe tuze hezké, že mi chceš pomoci. Vždycky si máme navzájem pomáhat." Dal Neználkovi paličku na tlučení prášku a sám dělal z toho prášku pilulky. Neználek se tak zabral do práce, že natloukl prášku o moc víc, než bylo třeba. To nic, myslel si, to nemůže vadit. Aspoň jsem vykonal dobrý skutek. A všechno by bylo určitě dobře dopadlo, kdyby byli Neználka při té práci nespatřili Sirupčík s Buchtíkem. "Helemese," řekl Buchtík, "Neználek se zřejmě rozhodl, že se dá na doktora. To bude krása, až nás začne léčit!" "Ba ne, to on se chce nejspíš Pilulkinovi zalichotit, aby mu nedával ricínový olej," odpověděl Sirupčík. Sotva Neználek zaslechl tyhle posměšky, rozvzteklil se a rozehnal se na Sirupčíka paličkou: "Koukej mlčet, jo, nebo tě cáknu !" "Přestaň, přestaň !" vykřikl doktor Pilulkin. Chtěl vzít Neználkovi paličku, ale Neználek že ne, a tak se začali prát. V té pračce se Pilulkin zaklesl nohou za stůl a stůl se převrátil. Všechen prášek se rozsypal na podlahu a pilulky se rozkutálely na všechny strany. Jenom násilím se Pilulkinovi podařilo vzít Neználkovi tu nešťastnou paličku. Potom řekl: "A hybaj pryč, rošťáku! Ať už tě tady nevidím! Tolik. léku přišlo nazmar." "Protivo protivná!" nadával Neználek Sirupčíkovi. "Já ti ještě ukážu, jen co mi padneš do ruky! Takový dobrý skutek jsi mi zkazil!" Bylo to tak: dobrý skutek byl v tahu i tentokrát, protože ho Neználek nedokázal dokončit. A tak to š1o celý den. Ať se Neználek snažil jak se snažil, ne a ne dokázat nejen tři, ale dokonce ani dva dobré skutky za sebou. Když se mu povedlo udělat něco dobrého, hned nato provedl něco zlého, a jindy se zas z dobrého skutku vyklubala hnedka na začátku nějaká neplecha. Večer nemohl Neználek dlouho usnout a pořád jenom přemýšlel, proč se mu to nedaří. Nakonec pochopil, že to má na svědomí jeho povaha , že je příliš hrubý. Stačilo, aby někdo jen trošilinku zažertoval nebo utrousil nějakou docela neviňoučkou poznámku, a Neználek se v tu ránu urazil, dal se do křiku a hned se hrnul do pranice. To nic, utěšoval se, zítra budu slušnější, a všechno půjde jako po másle. Druhého dne jako by se Neználek znovu narodil. Byl převelice slušný a pozorný, a kdykoli se na někoho obracel s nějakou prosbou, říkal vždycky pěkně: Prosím! - slovo, které jste od něho v životě neslyšeli. Kromě toho se snažil každému posloužit a vyhovět. Když viděl, že Civínek nemůže za nic na světě najít čepici, kterou pořád ztrácel, hned ji také hledal po všech koutech a nakonec ji doopravdy našel pod postelí. Pilulkinovi se omluvil za včerejšek a poprosil ho, aby mu zase dovolil tlouct prášek. Doktor Pilulkin mu sice tlouct prášek nedovolil, ale přikázal mu, aby natrhal v zahradě konvalinky, které potřeboval k výrobě konvalinkových kapek. Neználek to svědomitě vykonal. Potom lovci Kulkovi vyčistil krémem nové lovecké boty a pustil se do zametání, třebas na něm nebyla ten den řada. Zkrátka vykonal celou hromadu dobrých skutků a pořád jen čekal, že se před ním užuž objeví dobrý kouzelník a dá mu tu kouzelnou hůlku. Ale den se schyloval a kouzelník nikde. Neználek se hrozně rozzlobil. "Cos mi to nalhala o těch kouzelnících?" rozkřikl se, když druhého dne potkal Knoflenku. "Honil jsem se jako hlupák, nadělal jsem hromadu dobrých skutků, a kouzelník nikde!" "Já ti nelhala," ospravedlňovala se Knoflenka, "přesně se pamatuju, že jsem o tom četla v jedné pohádce. "Tak proč se neobjevil?" dorážel vztekle Neználek. Knoflenka pokrčila rameny. "Kouzelník ví nejlíp, kdy se má objevit. A třeba jsi ani nevykonal tři dobré skutky, ale míň." "Tři, tři!" utrousil pohrdavě Neználek. "Tři určitě ne, ale aspoň tři sta, abys věděla!" "Pak jsi je tedy nevykonal pěkně za sebou, ale na přeskáčku se špatnými." "Na přeskáčku se špatnými!" pošklíbl se Neználek po Knoflence a zatvářil se tak, že se z leknutí dočista popletla. "Jestli chceš něco vědět, tak jsem byl včera celý den slušný a špatného jsem neprovedl vůbec nic: nenadával jsem, nepral jsem se, a jestli jsem něco říkal, tak jedině: Odpusťte! a Děkuju! a Prosím!" "Zato dneska to už od tebe člověk neuslyší," pokývala hlavou Knoflenka. "Však já taky nemluvím o dnešku, ale o včerejšku." Neználek a Knoflenka dumali a přemýšleli, proč to takhle dopadlo, ale na nic nemohli přijít. Nakonec Knoflenka prohodila: "A nedělal jsi náhodou ty dobré skutky jenom pro svůj prospěch, a ne nezištně?" Neználek se rozpálil: "Jak to? Co to meleš? Civínkovi jsem našel čepici - byla to moje čepice či co ? Pilulkinovi jsem trhal konvalinky - jakýpak já mám asi prospěch z jeho konvalinek ?" "Tak proč jsi je trhal?" "Jako bys nevěděla! Sama jsi mi přece řekla, že když vykonám tři dobré skutky, dostanu od kouzelníka kouzelnou hůlku." "Tak tys to tedy všechno dělal jen pro kouzelnou hůlku?" "Samozřejmě!" "No vida, a pak říkáš, že nezištně." "A proč bych měl teda podle tebe konat dobré skutky, když ne kvůli hůlce?" "No přece jen tak, z dobrého úmyslu." "To tak! Ještě nějaké dobré úmysly!" "Jdi ty!" řekla Knoflenka s úsměškem. "Ty zkrátka dovedeš dělat dobré skutky, jen když víš, že za to něco bude, nějaká kouzelná hůlka nebo tak. Já vím, u nás jsou takoví maličkové, co jsou slušní, jenom protože jim někdo řekl, že ze slušnosti může něco koukat." "Takový já nejsem!" mávl rukou Neználek. "Já náhodou dovedu být slušný úplně zadarmo a dobré skutky umím konat docela jen tak." Rozloučil se s Knoflenkou a šel domů. Rozhodl se, že bude dělat dobré skutky jen z dobrého úmyslu a že nebude na kouzelnou hůlku vůbec myslit. Jenže to se lehko řekne: nemyslit. Obyčejně když na něco nechceš myslit, určitě myslíš zrovna jenom na to. Neználek se vrátil domů a pustil se do pohádek. Lovec Kulka seděl u okna a čistil si svou loveckou pušku. Povídá: "Copak to čteš zajímavého? Čti to nahlas!" Užuž chtěl Neználek odseknout: Když tě to tak zajímá, čti si sám!, ale vtom si vzpomněl na kouzelnou hůlku a uvědomil si, že jestli Kulkovi vyhoví, vykoná dobrý skutek. "Tak dobrá, poslouchej!" přikývl a začal číst nahlas. Lovec Kulka s chutí poslouchal a hned mu šlo to čištění jinak od ruky. Ostatní maličci zaslechli, že Neználek předčítá pohádky, a také přišli poslouchat. "Jsi chlapík, Neználku," řekli, když dočetl. "To sis vymyslel náramnou věc, číst takhle nahlas." Neználkovi lichotilo, že ho tak chválí, ale taky měl zlost, že si vzpomněl na kouzelnou hůlku zrovna v nepravý čas. Kdybych si byl na ni nevzpomněl a četl tu knížku jen tak, byl bych co udělal z dobrého úmyslu. Jenže teď to zase vypadá, že jsem četl jenom pro svůj prospěch, uvažoval. A tak to bylo pokaždé. Neználek konal dobré skutky, jen když si vzpomněl na kouzelnou hůlku; a když na ni zapomněl, byl schopen dělat jenom špatné. Ovšem, po pravdě řečeno, občas se mu přece jen podařilo vykonat nějaký docela maličký dobrý skutek a nemyslet přitom na kouzelnou hůlku; ale to se stávalo tak hrozně vzácně, že to ani nestojí za řeč. Ubíhaly dny, týdny a měsíce . . . Neználek nakonec pustil kouzelnou hůlku z hlavy. Vzpomínal na ni čím dál méně, až konečně přišel na to, že získat tuhle

vzácnost je pro něho nedostižný sen: v životě se mu přece nepodaří vykonat nezištně tři dobré skutky za sebou. "Víš," řekl jednou Knoflence, "tak se mi zdá, že ani žádná taková kouzelná hůlka není. Ať uděláš dobrých skutků sebevíc, nakonec nedostaneš stejně nic." Neználek se až zasmál, jak byl spokojen, že se mu ta slova podařila tak pěkně do rýmu. Knoflenka se také zasmála a řekla: "A proč tedy bylo v té pohádce, že se mají vykonat tři dobré skutky?" "Možná že jen kvůli tomu, aby se pár hloupých člověčků naučilo dělat dobrotu," prohlásil Neználek. "To je docela moudré vysvětlení," přisvědčila Knoflenka. "Náhodou je," souhlasil Neználek. "I co, já toho nelituju, že to takhle dopadlo. Rozhodně mi to bylo na prospěch. Za dobu, co jsem se snažil konat ty dobré skutky, jsem si aspoň navykl mýt se každé ráno ve studené vodě a teď se mi to už docela líbí."

*Kapitola 3
SPLNĚNÍ NEZNÁLKOVA SNU

Jednou takhle seděl Neználek doma a koukal se z okna, Toho dne bylo prachšpatné počasí. Nebe se pořád mračilo, sluníčko se od rána neukázalo, lilo jako z konve, a tak nebylo ani pomyšlení na nějakou procházku, Na Neználka padla špatná nálada. Jisté je, že počasí působilo na obyvatele Kvítečkova různě. Všeználek například prohlašoval, že jemu je to jedno, jestli padá sníh, anebo prší. Při špatném počasí může prý aspoň sedět doma a všelicos kutit. Doktor Pilulkin tvrdil, že má špatné počasí mnohem raději než pěkné. Špatné počasí prý totiž otužuje organismus člověčků, takže jsou pak aspoň méně nemocní. Básník Květík zase prohlašoval, že pro něho je největší potěšení zalézt při lijáku na půdu, lehnout si tam do suchého listí a poslouchat, jak po střeše bubnují dešťové kapky. "Kolkolem zuří nepohoda," říkával, "jest strašné vystrčiti na ulici třebas jen nos, leč na půdě je teplo a útulno. Suché listí libě voní, déšť bubnuje do střechy a člověk se cítí tak dobře a příjemně, že se mu v okamihu zachce psáti básně." Ale většina člověčků neměla déšť ráda. Jedna malenka jménem Kapička dokonce pokaždé plakala, sotva jen začalo krápat. Když se jí ptali, proč pláče, říkala: "To já nevím. Vždycky, když prší, tak pláču." Neználek, toť se ví, neměl tak slabé nervy jako tahle ubrečená Kapička, ale nálada se mu při špatném počasí taky kazila. Tak tomu bylo i tentokrát. Smutně hleděl na šikmé šňůrky deště, na fialky, které mokly na dvorku pod oknem, na pejska Bulku, který zpravidla sedával na řetízku před domem, ale teď si zalezl do boudy a vystrkoval z ní jen špičku čenichu. Chudák Bulka! uvažoval Neználek. Celý den sedí na řetízku, ani proběhnout se nemůže, a teď ještě aby ležel kvůli dešti v malinké boudičce. Budu ho muset pustit, až přestane pršet. Ale déšť ne a ne přestat a Neználkovi se pomalu zdálo, že už to nikdy neskončí, že bude pršet věčně a že se sluníčko schovalo navždycky a už nikdy nevykoukne z mraků. A co pak bude s námi? myslil si. Voda rozmáčí celou zem a bude z toho taková čvachtanice, že se nikdo nikam nedostane. Všechny ulice zaplaví bláto, v blátě se utopí domy a kytky a stromy a nakonec se začnou topit člověčkové. Hrůza! Zatímco si Neználek představoval všechny ty hrůzy a přemýšlel, jak bude těžké žít v té čvachtavé říši, déšť pomaloučku přestával, vítr rozehnal mraky a nakonec vykouklo sluníčko. Nebe se vyjasnilo a hned bylo světlo. Velké kapky deště se zachvěly, zablýskaly a zastříbřily na stéblech trávy, na lístcích květů. Všechno kolem jako by omládlo, rozveselilo se a rozesmálo. Z Neználka konečně spadla špatná nálada. "Sluníčko!" vykřikl, když spatřil, že slunce jasně svítí. "Sluníčko! Sluníčko!" A běžel na dvorek. Za ním běželi i ostatní člověčkové. Všichni začali poskakovat, zpívat a hrát na slepou bábu. Dokonce i Všeználek, který prohlašoval, že je mu jedno, jestli jsou na nebi mraky nebo sluníčko, skákal radostí uprostřed dvora. Neználek okamžitě zapomněl na déšť i na bláto. Zdálo se mu, že už nikdy nebudou na nebi mraky a že sluníčko už bude svítit napořád. Zapomněl dokonce i na Bulku, ale potom si vzpomněl a odvázal ho od řetízku. A tak i Bulka skákal po dvoře a štěkal radostí a každého chytal za nohy, ale ne doopravdy, protože nikdy nekousal nikoho známého, vždycky jen cizí. Takový byl ten Bulka dobrý pejsek. Když se člověčkové trošku poveselili, pustili se znovu do práce. Někteří se vydali do lesa na houby, protože po vydatném dešti bývá obyčejně spousta hub. Neználek do lesa nešel; usadil se na lavičce vedle besídky a četl si knížku. Bulka, který teď mohl běhat, kde se mu zachtělo, našel zatím v plotě díru, protáhl se na ulici, a když zahlédl chodce s hůlkou v ruce, rozhodl se, že ho pokouše. Psi mají totiž strašně neradi, má-li někdo v ruce hůl. Neználek se zahloubal do čtení a ani neslyšel, jak se Bulka na ulici rozštěkal. Ale štěkot brzo zesílil, Neználek se odtrhl od knížky a hned mu blesklo hlavou, že zapomněl Bulku zase přivázat. Vyběhl za vrata a spatřil, jak Bulka doráží na kolemjdoucího a pokouší se ho zezadu kousnout do nohy. Chodec se točil na místě a statečně odrážel Bulku holí. "Zpátky, Bulko! Zpátky! " vykřikl polekaně Neználek. Ale kdepak Bulka! A tak ho Neználek chytil za obojek a odtáhl ho stranou. "Fuj, Bulko, že se nestydíš! Člověk tě volá, a ty jako když neslyšíš!" Neználek se rozpřáhl, aby Bulkovi napráskal, ale když viděl, že ubohý pejsek mrká a bojácně mhouří oči, bylo mu ho líto, a místo aby ho uhodil, vtáhl ho zpátky do dvora. Uvázal Bulku na řetěz a znovu vyběhl za vrata, aby zjistil, jestli pes toho chodce nepokousal. Kolemjdoucího zřejmě ta potyčka se psem jaksepatří unavila - sedl si na lavičku vedle branky a odpočíval. Teprve teď si ho Neználek pořádně prohlédl. Měl dlouhý plášti z krásné tmavomodré látky s vyšitými zlatými hvězdami a stříbrnými půlměsíci, na hlavě měl vysokou špičatou černou čepici se stejnými ozdobami, na nohou červené střevíce se zahnutými špičkami. Nevypadal jako obyvatel Kvítečkova, měl téměř po kolena dlouhý bílý plnovous, který mu zakrýval skoro celou tvář, kdežto v Kvítečkově byli všichni bezvousí. "Nepokousal vás ten pes?" zeptal se starostlivě Neználek a zvědavě si toho podivného stařečka prohlížel. "Nic mi neudělal," řekl vousáč. "Pěkný pejsek, takový čilý, hm." Postavil si hůlku mezi kolena, opřel se o ni oběma rukama a pohlédl stranou na Neználka, který si k němu přisedl na kraj lavičky. "To je Kulkův pejsek, Bulka," vysvětloval Neználek. "Kulka s ním chodí na lov. Jinak sedí Bulka u boudy na řetízku, aby nikoho nepokousal. Nekousl vás?" "I kdepak. Chtěl, ale nekousl." "To je zlé," řekl Neználek. "Teda - ne to, že vás nekousl, ale že vás jistě polekal. Za to mohu já. Já ho pustil a pak jsem ho zapomněl zase uvázat. Odpusťte mi to." "I což, já ti to odpustím," řekl vousáč. "Vidím, že jsi hodný maliček." "Ba ne, já teprve chci být hodný. Vlastně chtěl jsem. Dokonce jsem už konal dobré skutky, ale pak jsem toho nechal." Neználek mávl rukou a začal si prohlížet červené střevíce na stařečkových nohou. Všiml si, že se ty střevíce zapínají na přezky ve tvaru půlměsíce s

hvězdou. "A pročpak jsi toho nechal ?" zeptal se dědoušek. "Protože to je všechno hloupost!" "Co že je hloupost? Dobré skutky ?" "Ale ne, kouzelníci. Povězte mi, tyhle vaše přezky, ty jsou pozlacené nebo doopravdy zlaté?" "Doopravdy zlaté. A proč si myslíš, že jsou kouzelníci hloupost?" Neználek mu vyprávěl, jak snil o kouzelné hůlce, jak mu Knoflenka řekla, že je potřeba konat dobré skutky, a jak se mu to nikdy nepovedlo, protože dovedl dělat dobré skutky jen kvůli té kouzelné hůlce, a ne nezištně. "Ale vždyť jsi řekl, žes pustil proběhnout Bulku. Copak jsi to udělal taky jen kvůli té kouzelné hůlce?" zeptal se stařeček. "Co vás napadá" mávl Neználek rukou. "Tu jsem už dávno pustil z hlavy. Bylo mi zkrátka Bulky líto, že musí pořád sedět přivázaný." "Takže jsi to udělal z dobrého úmyslu." "Samozřejmě." "Tak to už máš jeden dobrý skutek." "To jsou věci!" vykřikl Neználek a dokonce se zasmál radostí. "Ani jsem si nevšiml a udělal jsem dobrý skutek." "Pak jsi vykonal ještě jeden dobrý skutek," řekl stařeček "Kdypak to?" "0chránils mě přece před tím psiskem. Copak to je zlý skutek? Nebo jsi to snad udělal taky jen kvůli té kouzelné hůlce?" "Kdepak! Ani jsem si na kouzelnou hůlku nevzpomněl." "Tak vidíš!" zaradoval se stařeček. "A pak jsi vykonal třetí dobrý skutek, když ses přišel přesvědčit, jestli mě pes nepokousal, a když ses mi omluvil. To je správné, vždycky k sobě máme být pozorní." "Hrom do škopku!" zasmál se Neználek. "Tři dobré skutky - a všechny pěkně za sebou ! Tohle se mi v životě nestalo. Teď se už nebudu ani trošku divit, jestli dneska potkám kouzelníka!" "Taky se nediv. Už jsi ho potkal." Neználek se na stařečka nedůvěřivě podíval: "Ještě řekněte, že ten kouzelník jste vy!" "Správně, jsem." Neználek na dědouška vykulil oči a snažil se vypozorovat, jestli se nesměje. Ale stařečkovi celý obličej zakrývala hustá brada. "To si děláte nejspíš legraci, co?" řekl nedůvěřivě Neználek. "Vůbec ne. Vykonal jsi tři dobré skutky a můžeš mě požádat, o co chceš. Nu, co bys radši: neviditelnou čapku, nebo sedmimílové boty? Nebo bys chtěl létající koberec?" "Copak vy máte létající koberec?" "Jak by ne. I koberec mám. Všechno mám." Stařeček vytřásl ze širokého rukávu svého pláště svinutý koberec, rychle ho rozvinul a rozprostřel před Neználkem na zem. "A tady je neviditelná čapka a tuhle sedmimílové boty." Přitom vytáhl z druhého rukávu čapku a boty a položil je vedle sebe na koberec. Hned za nimi se právě tak objevily housličky samohrajky, kouzelný ubrousek a všelijaké jiné tajuplné věci. Neználek nakonec uvěřil, že před ním stojí doopravdický kouzelník, a zeptal se: "A kouzelnou hůlku máte taky?" "Proč by ne. I kouzelnou hůlku mám. Tady, prosím." A kouzelník vytáhl z kapsy nevelkou červenohnědou kulatou hůlku a podal ji Neználkovi. Neználek si ji vzal. "A je opravdická ?" zeptal se; pořád ještě nevěřil, že se mu splnil jeho sen. "Nejopravdičtější kouzelná hůlka, nemusíš mít strach," ujišťoval ho kouzelník. "Když neprovedeš nic špatného, splní se ti všechna přání, stačí jen tou hůlkou mávnout. Ale jakmile uděláš tři špatné skutky, kouzelná hůlka ztratí svou kouzelnou moc." Neználkovi se radostí až zatajil dech; srdce se mu rozbušilo. "Tak já už poběžím. Musím ke Knoflence, povědět jí, že konečně máme kouzelnou hůlku. Ona mi vlastně poradila, jak ji dostat." "Běž, běž!" řekl mu kouzelník. "Ať má Knoflenka také radost. Však já vím, že po kouzelné hůlce už dávno touží." Kouzelník pohladil Neználka po hlavě a tentokrát se Neználkovi podařilo zahlédnout na jeho dobrácké tváři široký vlídný úsměv. "Tak na shledanou!" řekl Neználek. "Buď zdráv!" usmál se kouzelník. Neználek přitiskl kouzelnou hůlku k hrudi a nejkratší cestou se rozběhl ke Knoflence. Zahnul za roh a tu si vzpomněl, že zapomněl kouzelníkovi za zázračný dárek poděkovat. Horempádem běžel zpátky, ale když vyběhl z uličky, uviděl, že je ulice prázdná. Kouzelník nebyl ani na lavičce, ani nikde jinde. Zmizel i s létajícím kobercem a s ostatními kouzelnými věcmi, jako by se do země propadl.

*Kapitola 4
SETKÁNÍ SE ŠPINDOU STRAKÁČKEM

Když Neználek viděl, že se už nedá nic dělat a že už tohle mrzuté nedopatření nemůže napravit, vydal se ke Knoflence. Ale teď už nepospíchal; co chvíli se zastavoval vprostřed ulice, dopáleně kroutil hlavou, drbal se za uchem, něco si brumlal a podivně vzdychal a pak šel zase o kus dál. Knoflenka si hrála na ulici nedaleko svého domku. Sotva uviděla, že přichází Neználek, rozběhla se mu naproti. "Nazdar, Neználku!" volala radostně. Neználek se zastavil, ani Knoflence neodpověděl na pozdrav a zamračeně řekl: "Já už teď nejsem Neználek, ale osel." "Copak se stalo?" polekala se Knoflenka. "Že mi dal kouzelník hůlku, a já mu ani nepoděkoval. To se stalo!" "Jakou hůlku?" divila se Knoflenka. "Jakou, jakou! Jako bys nevěděla, jaké bývají hůlky! Kouzelnou!" "Ty ses nejspíš zbláznil. Co si všecko nevymyslíš!" "Nic jsem si nevymyslel. Tady je, vidíš?" A Neználek ukázal Knoflence hůlku, kterou držel pevně v ruce. "Co to je? Obyčejná hůlka . . .," řekla nedůvěřivě Knoflenka. "Obyčejná hůlka!" opičil se Neználek. "Radši mlč, když tomu nerozumíš. Dal mi ji kouzelník." "Jaký kouzelník?" "Jaký, jaký! Jako bys nevěděla, jací bývají kouzelníci!" "To se ví, že nevím," pokrčila Knoflenka ramínky. "Představ si : já ještě živého kouzelníka jaktěživa neviděla!" "No co, je takový fousatý a tuhle má hvězdy a půlměsíce . . . A Bulka štěkal a já vykonal tři dobré skutky, rozumíš?" "Vůbec ne! Řekni mi to radši pěkně po pořádku." A tak jí Neználek vyprávěl, co se mu přihodilo. Knoflenka poslouchala a pak řekla: "A co když si třeba z tebe někdo vystřelil? A naschvál se přestrojil za kouzelníka." "A kde by vzal kouzelnou hůlku, kdyby to nebyl kouzelník?" "A víš to tak jistě, že je doopravdy kouzelná? Už jsi to zkusil?" "To ne, ale můžu to zkusit." "Tak co tady stojíš a dumáš? Musíš tou hůlkou zamávat a vyslovit nějaké přání. A jestli se splní, tak je opravdická." "A když ne?" zeptal se Neználek. "Když ne, tak je to zkrátka obyčejná dřevěná hůlka a konec. Jako bys to nevěděl sám!" řekla podrážděně Knoflenka. Byla rozčilená, protože užuž chtěla vědět, jestli je ta hůlka kouzelná, nebo ne, a zlobila se na Neználka, že ho to ještě nenapadlo vyzkoušet. "No dobrá," řekl Neználek, "hned to vyzkoušíme. Co bychom tak měli chtít?" "Co chceš ty?" zeptala se Knoflenka. "Já ani vlastně nevím. Tak se mi zdá, že zrovna teď nechci nic." "To jsi celý ty!" dopálila se Knoflenka. "Vymysli si něco. Zmrzlinu bys nechtěl?" "Zmrzlinu bych asi chtěl," souhlasil Neználek. "Tak třeba zmrzlinu." Mávl kouzelnou hůlkou a řekl: "Chceme dvě porce zmrzliny!" "Na špejli!" dodala Knoflenka. Neználek nesměle nastavil ruku a zamhouřil oči. Co když se žádná zmrzlina neobjeví ? myslel si, ale vtom ucítil, že mu do ruky padlo něco tvrdého a studeného. Honem otevřel oči a uviděl, že drží porci zmrzliny na špejli. Údivem až pusu otevřel a podíval se vzhůru, zrovna jako by chtěl zjistit, odkud ta zmrzlina spadla. Ale nic podezřelého

neobjevil. Pomaloučku se otočil ke Knoflence se zmrzlinou v natažené ruce, jako by se bál, že mu zmizí nebo zase odlétne. Knoflenka tu taky stála se zmrzlinou v ruce a radostně se usmívala. "Po-po-po-po-," koktal Neználek a ukazoval prstem na zmrzlinu. Chtěl něco říci, ale rozčilením ze sebe nevypravil ani slovíčko. "Co: po-po-po?" zeptala se Knoflenka. Neználek jen mávl rukou a pustil se do zmrzliny. Knoflenka také. Když dojedli, řekla: "Náramná zmrzlina, co?" "Báječná!" potvrdil Neználek. "Že bychom si řekli ještě o jednu porci?" "Sem s ní!" souhlasila Knoflenka. Neználek mávl hůlkou a řekl: "Chceme ještě dvě porce zmrzliny!" Cosi tichounce cvaklo, zašumělo vzduchem a už drželi Neználek i Knoflenka další porci zmrzliny. Neználek zase na okamžik ztratil řeč. Ale tentokrát se už vzpamatoval mnohem rychleji, slupl zmrzlinu a zeptal se: "Zkusíme to ještě?" "No, ještě by se snesla jedna porce!" řekla Knoflenka. "A co se s tím budem párat po jedné!" zabručel Neználek, mávl hůlkou a řekl: "Chci, aby tu byla celá bedýnka zmrzliny!" Bác ! Na zem buchla velká bledě modrá bednička, v jakých nosívají zmrzlináři zmrzlinu. Neználek odklopil víko, zevnitř se okamžitě začala valit pára, a vytáhl dvě porce zmrzliny. Pak zase bedničku zavřel, sedl si na ni jako na lavičku a začal hryzat zmrzlinu, která byla mnohem tvrdší a studenější než ta předtím. "Tohle je panečku zmrzlina!" liboval si. "Na té by si člověk zuby vylámal." "Hrozně by mě zajímalo, jestli ta hůlka může čarovat jenom zmrzlinu, nebo taky něco jinačího," poznamenala Knoflenka. "Jdi, ty hloupá!" řekl Neználek. "Tohle je přece doopravdická kouzelná hůlka, ta může všechno. Jestli chceš neviditelnou čapku - dostaneš neviditelnou čapku, když budeš chtít létající koberec - máš ho mít." "Tak víš co, budeme chtít létající koberec a poletíme na cesty," navrhla Knoflenka. Neználek by se byl v tu ránu vypravil, ale vzpomněl si, jaká to pro něho byla trýzeň létat ve Všeználkově balóně, a proto řekl: "Na létajícím koberci není zrovna moc pohodlné cestování. Když letíš nahoře, nevidíš nic dole." "Tak si vymyslíme něco jinačího," řekla Knoflenka. "Někde jsem četla, že prý jsou nějaké vlaky. Pěkně si sedíš a nic nemusíš dělat, protože tě po kolejích veze lokomotiva." "To já znám. 0 železnici nám vyprávěl Všeználek. Viděl ji, když si jezdil do Slunečního města pro knížky. Ale nemysli si, taková železnice, to je taky nebezpečná věc. Může se stát neštěstí . . ." Vtom Neználek spatřil Šroubka s Vroubkem, jak se projíždějí po ulici ve svém novém autě. Byl to zase čtyřsedadlový otevřený automobil jako ten starý, který Neználek rozbil, když si usmyslel, že se v něm projede, ale na rozdíl od starého byl tenhle mnohem elegantnější a měl o hodně silnější motor. Nebyl totiž na obyčejnou sodovku, ale na sodovou vodu s předhříváním. Šroubek a Vroubek uviděli Neználka s Knoflenkou a zamávali na ně. Neználek začal křičet, že mají kouzelnou hůlku, ale automobil rámusil, takže Šroubek s Vroubkem neslyšeli ani slovo; zvedli mračno prachu a zmizeli i se svým autem na konci ulice. "V tomhle pojedeme na cesty!" vykřikl Neználek. "V autě ?" "Samozřejmě!" "A tos už zapomněl, jak jsi spadl s autem ze stráně a rozbil jsi je a div ses nezabil?" "Hloupá, však jsem tenkrát taky nedovedl řídit." "A už ses naučil?" "Jaképak učení! Řeknu hůlce, že chci umět řídit, a bude to." "No pak prosím, proč ne," řekla Knoflenka. "Tak pojedeme v autě. To bude určitě zajímavější." Neználek mávl hůlkou a řekl: "Chci automobil, jako mají Šroubek s Vroubkem, a abych uměl řídit!" V tu chvíli se na konci ulice objevil automobil a rychle se blížil. Neználkovi se dokonce zdálo, že to zas jede Šroubek s Vroubkem. Ale když se auto zastavilo, viděl, že místo za volantem je prázdné. "No tohle!" vykřikl a prohlížel si automobil ze všech stran. Nakoukl dokonce i pod vůz, protože si myslel, že se řidič naschvál schoval někde pod autem, aby ho pozlobil, ale nikde nikdo. A tak řekl: "No a co, jaképak divení. Kouzla jsou kouzla." Otevřel dvířka, postavil bedýnku se zmrzlinou na zadní sedadlo a sám se usadil dopředu za volant. Knoflenka si sedla vedle něho. Neználek už chtěl spustit motor, když tu Knoflenka uviděla, že se k nim blíží jakýsi maliček. "Počkej!" řekla Neználkovi. "Ať ho nepřejedem." Neználek počkal, až maliček přijde blíž, a zjistil, že to není nikdo jiný než všeobecně známý Špinda Strakáček. Špinda Strakáček chodíval obyčejně v šedivých kalhotách a v šedivém kabátku a na hlavě nosíval šedivou čepičku s vyšíváním. Myslil si, že šedivá látka je ta nejlepší látka na světě, protože se nejmíň špiní. To je ovšem holý nesmysl a omyl: šedivá látka se špiní jako všechny ostatní, jenom je na ni špína o trochu míň znát. Je třeba poznamenat, že Špinda byl velice směšný človíček. Měl dvě zásady: nikdy se nemýt a nikdy se ničemu nedivit. Dodržovat první zásadu mu dalo mnohem víc práce než druhou, protože človíčkové, s kterými bydlel v jednom domě, ho vždycky nutili, aby se před jídlem umyl. Když měl námitky, jednoduše ho nepustili ke stolu. A tak se nakonec musel umýt, i když to nemělo velký smysl - oplýval totiž schopností rychle se zase ušpinit. Ještě se ani nedomyl, a už se mu na obličeji objevovaly všelijaké špinavé tečky, skvrny a šmouhy, tvář ztrácela svou přirozenou barvu a podivně zacházela. Proto mu říkali Špinda. Tohle jméno by mu snad zůstalo už nadosmrti, nebýt jedné příhody. Stalo se to zrovna v době, kdy do Kvítečkova zavítal slavný cestovatel Všudykouk. Cestovatel Všudykouk byl rovněž pozoruhodná postava a stojí za to o ní pohovořit. Byl nesmírně hubený a dlouhý: ruce dlouhé, nohy dlouhé, hlava dlouhá a dlouhý nos. Kalhoty měl kostkované a taky dlouhé.Všudykouk žil v městě Pedálkově. Obyvatelé tam nikdy nechodili pěšky, ale pořád se jen vozili na kolech. I Všudykouk jezdil vždy na kole. A byl to tak vášnivý kolečkář, že už mu nestačilo jezdit po rodném městě, ale rozhodl se objet všechna človíčkovská města, co jich kde bylo. Když přijel do Kvítečkova, všude projížděl, všude strkal svůj dlouhý nos a se všemi se seznamoval. Brzy znal všechny jménem, jenom Špindu ne. Toho totiž obyvatelé naschvál schovávali - ze strachu, aby jim neudělal ostudu. Domnívali se, že jestli Všudykouk uvidí jeho ušpiněno pusu, pomyslí si, že jsou v Kvítečkově všichni takovíhle špindírové. A tak dělali všechno možné, jen aby Špinda Všudykoukovi nepřišel na oči. Celkem vzato, dařilo se to až do té doby, než se slavný cestovatel začal připravovat k odjezdu. Toho dne dozor nad Špindou nějak polevil a Špinda vyšel na ulici zrovna v okamžiku, kdy se obyvatelstvo s Všudykoukem loučilo. Když Všudykouk zahlédl v zástupu neznámou tvář, byl trošku udiven, že ji nezná, a chtěl se zeptat: Copak to tu máte za špindíru? Ale protože to byl dobře vychovaný človíček a nikdy neužíval takových hrubých slov, položil otázku uctivěji: "Copak to tu máte za strakáčka?" Všichni se ohlédli a uviděli Špindu, který měl obličej doopravdy špínou strakatý - vždyť se toho dne ještě nemyl. Človíčkům se to slovo tuze zalíbilo a od té doby začali Špindovi říkat Strakáček. I Špindovi se víc líbilo, když mu říkali takhle. Znělo to přece jen trochu líp než to obyčejné Špinda.

*Kapitola 5

JAK SE NEZNÁLEK, KNOFLENKA A ŠPINDA STRAKÁČEK VYDALI NA CESTU

"Nazdar, Strakáčku!" zavolal Neználek, když k nim Špinda došel. "Koukej, jaké máme auto!" "To je toho! Šroubek s Vroubkem mají lepší," odpověděl Špinda. Zastavil se, strčil ruce do kapes svých šedých kalhot a začal si prohlížet přední kolo automobilu. "To není vůbec pravda," řekla Knoflenka, "tohle auto je náhodou zrovinka takové, jako má Šroubek s Vroubkem. A Neználek má ještě kouzelnou hůlku." "A co na tom?" řekl znovu Špinda Strakáček." Když budu chtít, můžu mít třeba sto kouzelných hůlek." "Tak proč teda nemáš?" zeptal se Neználek. "Protože nechci." Neználek poznal, že ho ničím neudiví, a tak řekl: "Chystáme se na cesty. Nechceš s námi?" "No dobrá," souhlasil Strakáček, "proč ne." Otevřel dvířka, vlezl do auta a důležitě se uvelebil na zadním pohodlném sedadle. "Tak co, můžem jet?" zeptal se Neználek. "Jeď už, jeď!" řekla Knoflenka. "Správně, jeď už, ale ať nás nezabiješ," dodal Strakáček. Neználek otočil klíčkem na rozvodné desce a šlápl na pedál startéru. Startér zakvikl, jako by skřípl po železe, a motor se rozpufal. Zatím jen na místě. Neználek nechal motor zahřát, sešlápl spojku, zasunul rychlost, pustil spojku a přidal plyn. Auto se rozjelo. Neználek klidně točil volantem, řadil hned jedničku, hned dvojku, přidával a ubíral plyn a auto ujíždělo chvilku rychleji a hned zas pomaleji. Třebas nevěděl, proč přehazuje tu či onu páku a proč šlape na ten či onen pedál, vždycky udělal to, co právě měl, a ani jednou se nespletl. Jak by ne: dík kouzelné hůlce se v mžiku naučil řídit auto a řídil teď jako starý šofér, který už ani nepřemýšlí, čím je potřeba hýbat a co mačkat, a dělá všechno ze zvyku a docela popaměti. Dokud ještě jel městem, naschvál mačkal tlačítko houkačky a hlasitě troubil, aby upoutal pozornost obyvatel. Chtěl, aby ho všichni viděli, jak statečně sedí za volantem a ničeho se nebojí. Jenže obyvatelé Kvítečkova si mysleli, že to jede Šroubek s Vroubkem, a vůbec si Neználka nevšímali. Jen vyjeli, začala se Knoflenka bavit se Špindou. "Že ty ses, Strakáčku, ještě dneska nemyl?" "Jak to, že ne?" "A proč jsi tedy tak špinavý?" "Nejspíš jsem se zase ušpinil." "Tak to se budeš muset umýt ještě jednou, takového špindíru s sebou na cesty vzít nemůžeme." "Jak to - nemůžete? Nejdřív jste mě přemluvili, abych jel - a teď najednou nemůžete!" rozhořčil se Strakáček. Neználek zatím vyjel z města, dojel k Okurkové řece a zahnul za most. Na konci mostu Knoflenka prohlásila: "Zastav, Strakáček se tady umyje v řece." Neználek zajel na břeh a zastavil. "Protestuju!" zuřil Strakáček. "Na to není žádné pravidlo, že se člověk musí mýt dvakrát za den." "Jestli nechceš, tak tě tady necháme a pojedeme sami," řekl přísně Neználek. "Jak to - sami? To si myslíte, že teď půjdu zpátky pěšky? Koukejte mě zase hezky zavézt tam, odkud jste mě přivezli. Jinak nesouhlasím." "No tak dobře, čert ho vem, ať jede špinavý," řekl Neználek. "Nebudeme se přece kvůli němu vracet." "Ale co když cestou přijedeme někam do cizího města a všichni uvidí, jakého si s sebou vezeme špindíru ? Pak se za něj budeme stydět," řekla Knoflenka. "To je pravda," přisvědčil Neználek. "Tak se musíš přece jenom umýt, Strakáčku. Pojďte, kamarádi, umyjem se všichni tři, co říkáte? Když Strakáček slyšel, že se nemusí mýt sám, uklidnil se a řekl: "Jenže jak se tu má člověk mýt ? Není tady ani mýdlo, ani ručník." "Jen klid," povídá Neználek, "všecko bude." Mávl kouzelnou hůlkou, a hned se objevily tři kousky mýdla a tři ručníky. Strakáček se chtěl divit, ale včas si vzpomněl na své pravidlo nikdy se ničemu nedivit, a mlčky zamířil k řece. Za chviličku byli už všichni tři vymydlení a jeli teď lesem. Knoflenka seděla jako dřív vpředu vedle Neználka a Strakáček vzadu vedle modré bedničky. Cesta byla klikatá a ne zrovna hladká. Tu a tam vyčnívaly ze země silné kořeny, místy byly výmoly a jámy. Neználek vždycky včas zmírňoval rychlost, aby to příliš nedrncalo. Knoflenka se v jednom kuse obracela dozadu a s úsměvem se dívala na Strakáčka. Líbilo se jí, že je teď tak pěkně čisťounký a růžový. "No vidíš, jak je to pěkné!" říkala mu. "Člověku je hnedka hezky, když se umyje." Strakáček se rozzlobeně odvracel a nechtěl se na Knoflenku ani podívat. "Jen se tak moc nenafukuj, to se nesluší," napomínala ho Knoflenka. " Máš tam vedle sebe v té modré bedýnce zmrzlinu. "Aha, tak to je zmrzlina:" zaradoval se Strakáček. "A já pořád koukám, co je to tu za bedničku." Vyndal z bedýnky tři porce zmrzliny. Všichni se do ní pustili. Neználek teď musel dělat dvě věci najednou: lízat zmrzlinu a řídit auto. Jednou rukou držel volant a v druhé měl zmrzlinu, z které horlivě ulizoval. Byl do toho rnlsání tak zabrán, že si nevšiml jámy vpředu a nestačil včas přibrzdit. Autem to tak hodilo, až Strakáček nadskočil a zčistajasna spolkl celou porci najednou. V ruce mu zůstala jenom špejlička. "Pomalu, kamaráde!" řekl Neználkovi. "Kvůli tobě jsem teď spolkl celou zmrzlinu." "Žádné neštěstí," odpověděl Neználek. "Můžeš si vzít jinou." "Tak dobře," uklidnil se Strakáček a vytáhl z bedýnky další porci. Knoflenka řekla: "Ne ty, Neználku, si už radši neber. Rozptyluje tě to a ještě se nabouráme." "Tak ale ty taky nejez," řekl jí na to Neználek, "to mě taky rozptyluje." "Dobře, nebudu," souhlasila Knoflenka. "Ale já budu, já sedím vzadu a nikoho nerozptyluju," prohlásil Strakáček. Zanedlouho vyjeli z lesa a automobil teď uháněl mezi poli. Cesta vedla do kopce a našim cestovatelům se zdálo, že už dorazili na sám konec světa; za horou totiž neviděli nic než oblohu. "Měli jsme jet radši na opačnou stranu, tak se mi zdá, že tady končí země," řekl Neználek. "Ba," potvrdil Strakáček, "drobátko jste se spletli. Pro všechny případy uber rychlost, nebo nestačíš zabrzdit a poletíme k čertu. A nejlíp, když obrátíš a pojedeme zpátky, od tohohle radši dál!" "Kdepak," odpověděl Neználek. "Já už se chtěl dávno podívat, co začíná tam, kde končí země." Mezitím vyjeli na svah a před očima se jim znova otevřel široký rozhled. Dole se rozprostíralo obrovské údolí, vpravo se zdvihaly kopce porostlé zelenou trávou a hustými keři, v dálce se černal les. Celé údolí se pestřilo zlatými pampeliškami a modrými chrpami. Zvlášť mnoho tam bylo bílých květů, kterým človíčkové říkali "březová kaše"; bylo jich tam taková spousta, že se až zdálo, jako by na zemi ležel sníh. Když naši cestovatelé před sebou uviděli tolik krásy, radostí se jim zatajil dech. "A hele, země tady přece jenom ještě nekončí," řekl Neználek. "Jasně," dodal Strakáček. "Nejspíš bude větší, než jsme si mysleli. Takže jsme učinili náramně důležitý vědecký objev. No a při té příležitosti můžeme klidně sníst ještě jednu porci zmrzliny." Sáhl do bledě modré bedýnky, vytáhl další porci a pustil se do ní. Cesta teď vedla s kopce a auto se rozjelo rychleji. Za chviličku dojeli k druhému kopci a zase se jim zdálo, že se octli na konci světa; ale sotva vyjeli nahoru, rozprostřela se před nimi nová dálava. A tak to bylo několikrát. "Země prý nikde nekončí, a ať se jede na kterou chce stranu, na konec se stejně nedojede," řekla Knoflenka. "To asi těžko," zapochyboval Neználek. "My človíčkové jsme zkrátka příliš malinkatí a svým malinkatým pohledem nedokážeme vidět moc veliké věci. Proto se nám zdají bez konce." "Moje řeč," přisvědčoval Strakáček. "Podle mého -

všechno má svůj konec. Například tuhle v bedýnce: je tady sice zmrzliny ažaž, ale mám takové podezření, že s ní budem taky brzo u konce." A tak si povídali a ujížděli dál a dál. Ani nevěděli jak, a přijeli na křižovatku. Neználek zastavil, aby se rozhodli, kudy dál: rovně, vpravo, nebo doleva? U křižovatky stál sloup a na něm tři šipky s nápisy. Na šipce, která ukazovala rovně, bylo napsáno: KAMENNÉ MĚSTO. Na šipce, která ukazovala vlevo, bylo napsáno: HLINĚNÉ MĚSTO. A konečně na šipce, která ukazovala vpravo, bylo napsáno : SLUNEČNÍ MĚSTO. "To je jasné," řekl Neználek. "Kamenné město je z kamene a Hliněné město z hlíny. A všechny domy tam jsou hliněné." "A Sluneční město je teda podle tebe ze slunce, co?" zeptal se posměšně Strakáček. "Možná," odpověděl Neználek "Asi sotva," řekla Knoflenka, "protože slunce je pořádně horké a stavět z něho domy - to by nešlo." "Tak tam pojedeme a uvidíme," řekl Neználek. "Radši pojedeme nejdřív do Kamenného města," navrhla Knoflenka. "Já bych hrozně ráda viděla kamenné domy." "A já bych se chtěla podívat na hliněné. Moc by mě zajímalo, jak v nich človíčkové bydlí," řekl Strakáček. "Nic! Jedeme do Slunečního - a basta !" přerušil je Neználek. "Jaképak basta! Co nám tady poroučíš?" dopálil se Strakáček. "Společně jsme vyjeli, tak se taky budem společně rozhodovat." Začali se rozhodovat společně, ale stejně se nemohli na ničem dohodnout. Nakonec Knoflenka prohlásila: "Radši se nebudeme hádat a počkáme. Třeba nám nějaká náhoda ukáže, kudy se dát." Neználek i Strakáček se tedy přestali přít - a vtom se na cestě zleva objevil automobil, mihl se cestovatelům před očima a zmizel v tom směru, kam ukazovala šipka s nápisem: SLUNEČNÍ MĚSTO. "Tak vidíte," řekl Neználek. "A máme to. Nic si z toho nedělejte. Nejdřív budem chvíli ve Slunečním městě a pak se můžeme vrátit do Kamenného i do Hliněného." Nastartoval, otočil volantem doprava a auto jelo dál.

*Kapitola 6
PRVNÍ DOBRODRUŽSTVÍ

Za zatáčkou byla cesta o mnoho rovnější a širší. Auta tu zřejmě jezdila víc a častěji. A opravdu, za chviličku vyrazil proti našim cestovatelům automobil. Přehnal se tak rychle, že si ho žádný z nich nestačil jaksepatří prohlédnout. Netrvalo dlouho a dohnal je další automobil; Neználek si všiml, že je to vůz jakési neznámé konstrukce: nízký, dlouhý, s lesklými reflektory, nastříkaný na křiklavě zeleno. Řidič se vyklonil z vozu, zvědavě si prohlédl Neználkovo auto, pak přidal plyn a v mžiku zmizel v dálce. Cesta se vinula mezi pahorky, hned vedla lesem, hned zase poli. Znenadání se cestovatelé octli u řeky. Vpředu se leskla voda a z jednoho břehu na druhý vedl most. Prostředkem řeky plul parník a rozrážel přídí hladinu. Z vysokého komína se valila oblaka kouře. "Podívejte, vidíte to, parník!" vykřikla Knoflenka a zatleskala radostí. V životě totiž neviděla opravdický velký parník; nikdy nebyla nikde jinde nežli v rodném Kvítečkově a tam po Okurkové řece parníky nejezdily. Ale přesto hned uhádla, co to je. Často vídala tyhle obrovitánské lodě na obrázku v knížkách. "Víte co? Zastavíme a podíváme se," navrhl Neználek. Zajeli doprostřed mostu, Neználek zastavil, všichni vystoupili, opřeli se o zábradlí a dívali se. Na palubě parníku bylo plno človíčků. Někteří seděli na lavičkách podél boků a kochali se pohledem na překrásné břehy, jiní se bavili nebo dokonce přeli, další se procházeli. Ostatní pokojně podřimovali v měkkých pohodlných křeslech se sklápěcími opěradly a podnožkami. Když parník proplouval pod mostem, mohli si Neználek, Knoflenka i Strakáček dobře prohlédnout všechny cestující na palubě. Z ničeho nic se most zahalil do kotoučů dýmu valícího se z komína. Neználek se z toho až rozkašlal, jak těžko se mu dýchalo, ale přece jenom běžel na druhou stranu mostu, aby se podíval za parníkem. Knoflenka se Strakáčkem běželi za ním. Když se kouř rozplynul, mizel už parník v dálce. A tak naši cestovatelé znovu nasedli a jeli dál. Neználek se nepřestával divit: "Tak tohle je parník! Jaktěživ bych nevěřil, že se může taková obluda udržet na vodě." Knoflenka se také divila. Strakáček se chtěl nejdřív divit s nimi, ale pak si vzpomněl na svou zásadu ničemu se nedivit a řekl jen: "To je toho - parník! Jednoduše velká loďka." "Ještě řekni: jednoduše velké necky!" odpověděl mu na to Neználek. "Jaképak necky ? Kdyby to byly necky, tak bych řekl necky, ale já říkám loďka." "Hele, Strakáčku, radši mě nerozčiluj. Řidič se nemá rozčilovat, když sedí za volantem, nebo se vyboural." "A to mám teda lhát ? Jenom proto, že ty sedíš za volantem?" "Jak to - lhát? Copak tě učím lhát?" vybuchl Neználek. "Knoflenko, řekni mu něco, nebo za sebe neručím." " Mlč, Strakáčku," řekla Knoflenka. "Že se ti chce hádat se o hlouposti." "Pěkné hlouposti! On říká parníku necky!" rozčiloval se Neználek. "Já řekl loďka, a žádné necky!" na to Strakáček. "Tak přestaň, prosím tě! Jez radši zmrzlinu," přemlouvala ho Knoflenka. Strakáček se tedy znovu zabavil zmrzlinou a na chvíli ztichl. Auto už zase ujíždělo poli a lukami a cestovatelům se odkrývaly nové a nové výhledy. Zanedlouho se vpředu objevila železniční trať. Podél kolejí stály telegrafní sloupy s nataženými dráty, v dálce supěla lokomotiva a táhla za sebou řadu vagónů. "Podívejte, vlak! Vlak!" křičela nadšeně Knoflenka. Ponejprv viděla vlak, ale hned ho poznala. Zas podle obrázků, stejně jako parník. "None, namouduši vlak!" divil se Neználek. Strakáček se rozhodl, že se nebude divit ani tentokrát, a jenom utrousil: "To je toho - vlak! Dají domečky na kola, vlezou dovnitř, lebedí si tam a lokomotiva je veze." "Slyšíš ho, Knoflenko, co to zase říká! Zas už mi leze na nervy!" vykřikl Neználek. Strakáček se pohrdavě ušklíbl: "No nazdar, taková fajnovka - nervy !" "Uvidíš, že ti jednu střihnu!" rozvzteklil se Neználek. "Klid, klid! Copak je to za slovo: střižnu!" dopálila se Knoflenka. "Tak proč mi říká fajnovka!" "Ty, Strakáčku, neměl bys mu tak říkat," řekla Knoflenka, "to opravdu není hezké." "A co je na tom nehezkého?" namítl Strakáček. "Až ti jednu střihnu, tak poznáš co!" vrčel Neználek. "Já za sebe neručím." Cesta, po které uháněl automobil, přetínala koleje, a než si Neználek v té hádce se Strakáčkem uvědomil, že by se mohl dostat pod lokomotivu, bylo pozdě. Přidal plyn, aby stačil přejet dřív než vlak, ale čím víc se blížil k trati, tím jasněji viděl, že dojedou na přejezd současně. Lokomotiva už byla hrozivě blízko a on se jí řítil přímo pod kola - popadl tedy křečovitě volant a vykřikl: "Já to říkal, že se nabouráme!" Knoflenka se schoulila hrůzou do koutku a zakryla si oči, Strakáček vyskočil, naklonil se dopředu, ale protože nevěděl co dál, klepl Neználka pěsti po hlavě a křikl: "Zastav, nemehlo! Co to děláš ?" Neználek už ale viděl, že na brzdy je pozdě a přejet před lokomotivou že se mu taky nepodaří. A tak se utekl k volantu. Když se užuž zdálo, že je se vším konec, zatočil vpravo a vjel s autem na železniční násep zrovna před vlak. Auto kodrcalo po pražcích a za ním se s namáhavým supěním hnala jako zlý netvor obrovská

lokomotiva. Strakáček na zadním sedadle cítil, jak ho oblévá žár kotle. Vedle něho poskakovala bedýnka se zmrzlinou; bál se, aby jim nevypadla, a tak jednou rukou držel bedýnku, druhou se chytal za opěradlo sedadla a hlasem třesoucím se strachy prosil: "Neználečku, chlapče zlatá, přidej! Čestné slovo, v životě se už s tebou nebudu hádat." Neználek šlapal na všechny pedály, ale rychlost už přidat nemohl. A odbočit také ne, protože trať vedla po vysokém strmém náspu a sjet dolů - kdepak. Knoflenka zjistila, že se nesrazili, otevřela oči, ohlédla se a spatřila lokomotivu. Byla jim v patách. Také na lokomotivě zpozorovali teď auto. Z okénka vykoukl človíček strojvůdce a údivem zůstal s pusou dokořán, když objevil, že se těsně před nimi žene automobil. Strnul leknutím, zaškubal pákou a výstražně zahoukal. Pak otevřel ventil a zpod kol lokomotivy vyrazila na všechny strana pára. Strakáček se bál, aby ho neopařila, a schoval se pod sedadlo. Strojvůdce vypustil páru, začal brzdit a vlak zvolna zpomaloval. Zato automobil ujížděl stejně rychle dál. Vzdálenost mezi ním a lokomotivou se zvětšovala, ale kdepak by si toho Neználek všiml. Viděl, že vpředu není železniční násep už tak příkrý, odbočil, a auto sjelo dolů. Narazilo na kopeček hlíny a naráz se zastavilo, divže si Knoflenka s Neználkem nerozbili hlavy; a Strakáček vyletěl setrvačností zpod sedadla i s bledě modrou bedýnkou. Přeletěl přes auto, plácl sebou na zem a zůstal bez hnutí ležet. Vtom se zastavil i vlak. Cestující vyskákali z vagónů a vyptávali se jeden druhého, co se přihodilo. Ale nikdo nevěděl. Někteří seběhli z náspu a běželi k Neználkovi a jeho spolucestujícím. Když viděli, že tam Strakáček leží jako bez ducha, shlukli se kolem něho. Někdo jim poradil, že by ho měli polít studenou vodou, aby se probral, ale jak Strakáček uslyšel o studené vodě, okamžitě vyskočil a koktavě se zeptal: "A k-k-kde je z-z-z-zmrzlina?" "Z-z-z-zmrzlina je tady," odpověděla Knoflenka, která se také zakoktávala po té prožité hrůze. "T-t-tak je t-to dobré," řekl Strakáček. Pookřál, sebral se země bedýnku a postavil ji zpátky do auta. Tu přiběhl od lokomotivy topič. "Jste celí?" volal z dálky. "Nikomu se nic nestalo?" "Nic, nic," odpověděl Neználek. "Všecko dobře dopadlo." "Tak to jsem rád, strojvůdce se na smrt vylekal, když vás viděl, jak mu skáčete před lokomotivou. Ještě teď se z toho nemůže vzpamatovat," řekl topič. "A kam vlastně jedete?" zajímal se Neználek. "Vlak jede do Slunečního města," odpověděl topič. "My tam jedem taky!" zaradoval se Neználek. "Ale v tom případě máte jet po silnici," řekl přísně topič. "Kdopak to kdy viděl, jezdit autem po kolejích!" "Však my jeli po silnici, jenže Strakáček řekl . . . Vlastně, nejdřív jsme se dívali na parník . . . víte, na takový obrovský parník . . ." A Neználek začal obšírně vypravovat o parníku a o tom, jak se pohádal se Strakáčkem a - ale vtom se z lokomotivy ozvalo zapískání. "Račte odpustit," přerušil ho topič, "musíme jet, vlak se nesmí zpozdit. Někdy jindy si vaše vyprávění s radostí poslechneme." A rozběhl se k lokomotivě, která už roztápěla kotel. Cestující se vrhli k vagónům. Neználek za nimi volal: "Slyšíte, jaképak jindy! Jindy se už třeba ani nesejdeme! Nikdo ho však neposlouchal. Vlak se rozjel a někteří človíčkové museli už dokonce naskakovat za jízdy. "Tak to vidíte!" řekl uraženě Neználek. "Jako by nemohli chvilku počkat.To nejzajímavější jsem jim ani nepověděl."

*Kapitola 7
CESTA JDE DÁL

Neználek, Knoflenka a Strakáček se vrátili na silnici a pokračovali v přerušené cestě. Strakáček seděl jako dřív vzadu a horlivě se posilňoval zmrzlinou. Říkal, že se hrozně rozčilil, když vyletěl z auta, a zmrzlina že ho nejlíp uklidňuje. Knoflenka vzpomínala, jak se polekala lokomotivy, a Neználek nadšeně vyprávěl, jak dokázal v posledním okamžiku otočit stroj a zabránit srážce. "Koukám," vyprávěl, "že letíme rovnou pod tu lokomotivu. Přidat rychlost nemůžeme, na brzdu je pozdě. Tak, myslím si, teď je s námi ámen. A najednou mě něco ťuklo: zahnout musíš . . ." "To jsem tě ťukl já," ozval se Strakáček. "Polekal jsem se a. . ." ". . . a . . . a - zas už mě začínáš rozčilovat!" rozzlobil se Neználek. "Já už teda mlčím. Teď už vím, že se řidič za volantem nesmí rozčilovat." Vtom naše cestovatele znovu dohnal automobil. Tentokrát kanárkově žlutý. Jeli v něm dva človíčkové. Ten za volantem schválně přibrzdil, aby si prohlédl Neználkovo auto, a človíček vedle řidiče se pozorně podíval na Strakáčka a s úsměvem prohodil: "Tobě by, kamaráde, myslím neuškodilo, kdyby ses drobátko umyl." Oba se rozesmáli, pak řidič přidal plyn a auto uhánělo dál. Neználek a Knoflenka se otočili a spatřili, že Strakáček už zase má na tvářích, na čele, na nose, a dokonce i na uších špinavé skvrny a šmouhy. "Co to s tebou je?" divil se Neználek. "Před chviličkou ses myl!" "Pěkně před chviličkou! To už je pořádně dávno," odpověděl Strakáček. "Ale my se přece myli s tebou. Jak to, že jsme čistí?" ptala se Knoflenka. "To je otázka!" ušklíbl se Strakáček. "Vy sedíte vpředu, vám je hej, ale já jsem vzadu a všechen prach jde rovnou na mne. "Když sedíme vpředu, mělo by jít nejvíc prachu na nás, ne?" "Jak je to s vámi, to nevím," mávl rukou Strakáček. Ve skutečnosti to opravdu všechno udělal prach. Tak moc se na obličeje nechytá, když jsou tváře čisté. Jenomže Strakáček je měl notně ulepené, jak jedl bez ustání zmrzlinu. Zmrzlina se mu rozhřívala v rukou, Strakáček si ji rozmazával po tvářích, po nose, a dokonce i po uších, a všude mu po ní zůstávaly mokré šmouhy. A na tyhle šmouhy se ovšem silniční prach lepí náramně. Šmouhy pomaloučku zasychaly i s tím nalepeným prachem, a tak byl Strakáček za chviličku špinavý ažaž. "Budeš se muset zase umýt, jen co přejedeme k potoku nebo k řece," řekla Knoflenka. "Vůbec nemám náladu, aby se nám každý smál." "A kdo to těm dvěma vlastně dovolil, aby se nám smáli?" dopálil se Strakáček. "Jen je dohonit, já bych jim dal, smát se mi! Škoda, že se táhnem jako šneci." "Kdo se táhne jako šneci? My?" urazil se Neználek. "Samo sebou!" odpověděl Strakáček. "Jen to zkus, dohonit to žluté auto. Vidíš, jak je už daleko!" Žlutý automobil byl už doopravdy jen jako malá tečka v dálce. "Maličkost!" prohlásil Neználek. "Uvidíš." Začal přehazovat páky, mačkat knoflíky a šlapat na pedály. Auto se rozjelo rychleji. Ale ani pak nemohli dohonit žlutý automobil, který uháněl daleko vpředu. "Kam se na něj hrabem," popichoval Neználka Strakáček. "To je jinačí stroj!" "Nevadí," odpověděl Neználek, "počkej, jen co zvýším ohřívání. "Přestaň radši, nebo se zas nabouráme," napomínala ho Knoflenka. "Ten se neboj, nic se nestane." A Neználek zvýšil ohřívání. Ale nepomohlo ani to. Za chviličku se však cesta svažovala s kopce. Řidič žlutého auta zlehka přibrzďoval, aby se mu vůz na svahu příliš nerozjel, zato Neználek nechal brzdy brzdami a auto uhánělo čím dál rychleji. Dole pod kopcem se znovu objevila řeka. Přes řeku vedl dřevěný most. Byl úzký, mohla se na něm vyhnout

nanejvýš dvě auta, a ještě ke všemu se tam zrovna uprostřed zastavil nákladní automobil. Ale Neználek si toho nevšiml a holedbal se:"Vidíš, a teď ho dohoním!" "Tak dělej, dělej! Já mu dám, kdo z nás potřebuje umýt!" ponoukal ho Strakáček. Řidič žlutého auta sjel zvolna se svahu, vjel na most a zastavil vedle nákladního automobilu, aby se pozeptal řidiče, proč stojí a jestli něco nepotřebuje. Neználek frčel s kopce jako blesk, vletěl na most - a vtom spatřil, že obě auta zatarasila průjezd; vyhnout se už nešlo, po straně překáželo zábradlí. Neználkovi přeběhl leknutím mráz po zádech. Na tisíc věcí mu v té chvíli prolétlo hlavou a všecko by bylo docela jistě přežalostně skončilo, kdyby si byl nevzpomněl na kouzelnou hůlku. V okamžiku, kdy už byli těsně u nákladního auta a Knoflenka znovu zavřela oči před tou hroznou srážkou, popadl Neználek kouzelnou hůlku, mávl jí a rychle řekl: "Chci, ať přeskočíme ta dvě auta!" Automobil okamžitě vyskočil tak vysoko, že se až Neználkovi zatajil dech. Pohlédl dolů a pomyslil si: No nazdar, z téhle výšky sebou břinknem, že po nás nenajdou ani kostičku. A tak znovu mávl hůlkou a řekl: "Chci, ať letíme jako v letadle!" V mžiku se na autě objevila maličká křidélka a auto stoupalo výš a výš. Vtom se zezadu ozval křik. Neználek se ohlédl a viděl, že Strakáček vypadl z auta, drží se rukama za opěradlo sedadla a vlaje za vozem. Neználek vzal kouzelnou hůlku do zubů, přelezl přes opěradlo předního sedadla, popadl Strakáčka za kabátek a snažil se ho vtáhnout zpátky do auta. Ale kdepak by na to stačil! Mohl totiž tahat jenom jednou rukou; druhou se musil držet za karosérii. Když Neználek viděl, že Strakáček už ztrácí poslední zbytek sil, chtěl říci Knoflence: Vezmi mi z pusy hůlku a řekni, aby auto přistálo!, ale protože měl hůlku v puse, vyšlo mu místo toho jenom: "Fefmimi ffufy hufku a fekni afyfafafo fifafo . . ." Knoflenka mu ovšem nerozuměla ani slovo: "Co to říkáš?" "Fa fofofmi, fyfufo!" A Neználek blýskl očima tak zlostně, že Knoflenka rázem pochopila, co měla ta slova znamenat: Tak pomoz mi, ty huso! Přelezla rychle na zadní sedadlo a pomohla Neználkovi vtáhnout Strakáčka zpátky do auta. Strakáček se usadil na své místo. Vylekal se tak, že chvíli nemohl ani promluvit. Neználek si znovu sedl za volant, podíval se dolů a viděl, že se dostali do hrozitánské výšky. Dole se jako uzoučká stužka vinula silnice, kudy před chviličkou jeli. Cítil, že se mu větrem, který mu bil do tváře, tají dech, mávl proto kouzelnou hůlkou a řekl: "Chci, ať se sneseme zpátky na zem . . . Juj, ne tak rychle!" vykřikl, když se auto vrhlo dolů, jako by se propadlo do vzdušné jámy. Automobil se začal snášet hezky plavně. Chvíli letěl nad silnicí a klesal pořád níž a níž, až se nakonec kola dotkla země, ale tak měkce, že necítili ani sebemenší náraz. Křídla auta opět zmizela. Strakáček se trochu vzpamatoval a znova se pustil do zmrzliny. Zanedlouho dohonil naše cestovatele další automobil. Řidič zajel se svým vozem vedle Neználka a dal se s ním do řeči. "Co to máte za vůz, jaký je to model?" zeptal se. "Model Šroubek-Vroubek," odpověděl Neználek. "A na co jezdíte: na dehet, nebo na mazut?" "Na sodovku se sirupem. Rozumíte: ze sodovky uchází plyn, jde do válce, tam pohybuje pístem a ten točí přes převod koly. A sirup je tam kvůli mazání," vysvětloval Neználek. "Tak proto! Jedu totiž za vámi a pořád cítím, jako by tu někde voněl sirup," řekl řidič. "A to vaše jezdí taky na sodovku?" zeptal se Neználek. "Ne, já jezdím na líh. Do válce se nasávají lihové páry, elektrickou jiskrou se zapálí, shoří, přitom se roztahují a tlačí na píst. A ten točí přes klikový hřídel koly. Aby byl motor silnější, bývá v něm těch válců víc. Například já mám čtyři, ale bývají i osmiválcová auta. Automobil může jezdit taky na benzín, jenže po benzínu zůstává ve vzduchu nepříjemný zápach. To po lihu ne. Zato auta, co jezdí na mazut - fujtajbl!" Řidič nakrčil nos a zakroutil hlavou. "A do Slunečního města je ještě daleko?" zeptala se Knoflenka. "Do Slunečního města? Ne. Teď už je to kousek." "A proč se jmenuje Sluneční? To se tam staví domy ze slunce?" zeptal se Neználek. "Ale kdepak!" zasmál se řidič. "Sluneční se jmenuje proto, že je tam pořád krásné počasí a že tam pořád svítí slunce." "A to tam nikdy nejsou mraky?" divil se Neználek. "Proč by ne, jsou," odpověděl řidič, "ale naši učenci vymyslili takový prášek, a jak se někde objeví nějaký mrak, posypou ho, a mrak hned zmizí. To je všecko chemie, kamarádíčku!" "Copak se dají mraky sypat práškem?" "Jasně, někdo vyletí nahoru letadlem, posype je - a hotovo." "Ale bez mraků přece nemůže být déšť," řekla Knoflenka. "Na déšť máme zase jiný prášek, odpověděl řidič. "Trošku se ho vysype - a hned je liják. Jenže déšť děláme jenom tam, kde je potřeba: v polích, v sadech nebo na zahradách. Ve městě ho děláme taky, ale jedině v noci, aby to nikomu nevadilo. A když potřebujeme zalít na ulici kytky, tak je postříkáme gumovou hadicí." "Jak tak koukám, žijí ve Slunečním městě tuze chytří človíčkové," řekl Neználek. "To jo, ve Slunečním městě jsou všichni tak náramně rozumní, že to nejde na rozum." "A vy bydlíte taky ve Slunečním městě?" zeptala se Knoflenka. "Taky," řekl řidič. Ale hned si uvědomil, co řekl; a sotva si to jaksepatří rozmyslel, poznal, že když tu takhle vychválil obyvatele Slunečního města, vychválil vlastně i sebe. Zastyděl se za tu sebechválu, zčervenal jako ředkvička a řekl, jen aby zakryl rozpaky: "No, já už musím jet. Tak na shledanou!" Sešlápl pedál a rychle se rozjel. "Možná že je to docela dobrý človíček, ale taky třeba jen prachobyčejný mluvka," řekl Neználek. "Moc se mi tomu nechce věřit, co tady prášil o tom prášku!" Knoflenka řekla: "Ale nakonec se začervenal, a to znamená, že ještě neztratil tak docela svědomí. A když má svědomí, může se docela dobře polepšit."

*Kapitola 8
CIRKULA A PLANETKA

Silnice znovu stoupala do kopce, a když naši cestovatelé vyjeli až na vršek, otevřel se jim pohled, jaký nikdo z nich dosud nespatřil. Jako by nějaký obr pronikl do textilní továrny a rozvinul po zemi tisíce štůčků pestrých látek: nejvzdálenější vršky byly pokryty proužky kartounu s drobounkými černými, bílými, žlutými a červenými puntíky; trochu blíž se prostíraly pruhy s tečkami jako hrášky, ležely těsně vedle sebe a zakrývaly celou zem; a ještě blíž byla země pokryta velkými různobarevnými kruhy. Zvlášť zřetelně se vyjímaly kruhy žluté a červené, které jasně zářily uprostřed zelených polí. "Jako by někdo naschvál rozkroužkoval zemi kružítkem a vybarvil," řekla Knoflenka. "Co by z toho kdo měl?" namítl Neználek. "Pojedeme blíž a uvidíme." Čím níž sjížděl auto s kopce, tím hůř bylo vidět ty zvláštní kruhy; pak zmizely docela. Automobil teď uháněl po silnici rovné jako lesní průsek. Po obou stranách se táhly houštiny máku. Bylo to, jako kdybyste jeli lesem, jen místo kmenů stromů tu stály vysoké zelené lodyhy a docela nahoře se v slunci překrásně třpytily rudé makové květy. Potom jelo auto houštinami mrkve, zahradních jahod a

žlutých pampelišek. A znovu houštinou máku. "Tady bydlí určitě nějací makojedi," řekl Strakáček. "Jacípak makojedi?" zeptal se Neználek. "No, co mají rádi mák. To oni tu nejspíš nasázeli všechen ten mák a tu mrkev." "Kdopak by toho sázel takovou spoustu! Vždyť se to nesní ani za sto let." Zanedlouho vyjel automobil z makových houštin a naši cestovatelé uviděli nedaleko silnice jakýsi podivný stroj: drobátko odklízeč sněhu, drobátko traktor. Jezdil pomaloučku v kruhu kolem dokola a sekal trávu. Neználek dokonce zastavil, aby se mohl podívat, jak ten stroj pracuje. Cestovatelé přišli blíž a uviděli, že stroj má vpředu zařízení podobné mašince na vlasy. To sekalo trávu, tráva se dostávala pod nůž, nůž ji řezal na kousky, kousky padaly na pohyblivý pás, pás je vynášel nahoru, nahoře se sypaly mezi dva ozubené bubny, bubny se rychle otáčely a jako by je těmi svými zuby žvýkaly. Rozžvýkaná tráva mizela uvnitř stroje. Za strojem byla země zoraná, a tak se dalo soudit, že někde uvnitř je i pluh; zvenčí ho však vidět nebylo. Vzadu pracovaly mechanické brány, urovnávaly zoranou půdu. Na stroji stálo napsáno: CIRKULA. Nejpodivnější však bylo to, že stroj nikdo neřídil - místo za volantem bylo prázdné. Neználek a jeho přátelé si pozorně prohlédli stroj ze všech stran, ale po živé bytosti ani stopy. "To je teda něco!" řekl Strakáček. Užuž se chtěl divit, ale včas se vzpamatoval a zmlkl. Knoflenka, kterou stroje zrovna moc nezajímaly, prohlásila, že už je načase jet dál. Jenže Neználek chtěl stůj co stůj poznat, co v tom vězí. Podíval se pozorněji a uviděl, že uprostřed pole stojí sloup a kolem sloupu že je motáno ocelové lano. Konec lana byl připevněn z boku ke stroji a ten jezdil v kruhu jako na provázku. Lano se pomaloučku rozvinovalo a prodlužovalo, takže Cirkula opisovala pořád větší a větší kruh. "Tak vida, v čem to je !" zaradoval se Neználek. "A teď se kouknem, co se stane, až se rozmotá celé lano." Nemuseli čekat dlouho. Stroj objel poslední, největší kruh, sám se zastavil a začal houkat : Tú-u, tú-u, tú-u! Jakoby v odpověď na to houkání ozvalo se odněkud z dálky hvízdnutí. Houkání přestalo. Za chviličku k našim cestovatelům dolehl rachot a spatřili človíčka na jakési legrační motorce s housenkovými pásy. Človíček seskočil z motocyklu, přívětivě pozdravil Knoflenku i oba malíčky a zeptal se: "Zajímá vás zřejmě práce Cirkuly, že?" "Zajímá. Ale co to vlastně je, travní sekačka či co?" zeptal se Neználek. "Kdepak, to je takzvaný univerzální pluhový samohybný secí kombajn," řekl človíček. "Seče, orá, vláčí, seje. Ale to není všechno. Jistě jste si už všimli, že posečená tráva jde dovnitř do kombajnu. Tam se rozemílá, rozmělňuje, mísí s hnojivem a hned se zaorává zpátky do země. Tím vzniká takzvané kombinované hnojivo, které jde rostlinám náramně k duhu. A s hnojivem se při setí přidává do země i urychlovací přihnojovač. Ten zas podporuje rychlý vzrůst. Za léto sklízíme až dvojí, trojí, a dokonce i čtveru úrodu. Abych nezapomněl, v přední části Cirkuly, hned za sekacím zařízením, je vmontovaný vysavač. Vysává semena plevele, když náhodou zůstala v půdě. Ta se pak taky rozemílají a přidávají do hnojiva. Rozemletá už nemohou vzklíčit a neškodí. A tak tedy kombajn nejen orá, kypří a seje, ale navíc ještě hnojí půdu, přidává přihnojovač a hubí plevel." "A proč je uvázaný k tomu sloupu?" zeptal se Neználek. "No přece aby mohl pracovat bez řidiče," řekl človíček. "Lano, na kterém je kombajn přivázaný, vede k řídicímu zařízení. Podle napětí lana se nastavuje volant a stroj opisuje menší nebo větší kruhy. Když se lano rozmotá, kombajn se samočinně zastaví a začne houkat. Kombajnér uslyší houkání, přijede ke kombajnu a převeze ho na jiné pole." Kombajnér domluvil, odvázal lano, sedl za volant a odjel k jinému sloupu. Tam zase přivázal kombajn k lanu, slezl ze stroje a dvakrát hvízdl na píšťalku. Kombajn zabzučel, začal se točit kolem sloupu a pracovat. "Tohle jsou mi věci!" vykřikl Neználek. "Copak může stroj rozumět píšťalce? Jak to ví, že se má rozjet, když zapískáte?" "Stroj tomu samozřejmě nerozumí," řekl kombajnér, "ale jestli jste se učili fyziku, měli byste vědět, že zvuk se šíří vlněním vzduchu. A v kombajnu je přístroj, který mění zvukové vlny v elektřinu. Ta pak v kombajnu zapíná všelijaká zařízení. Jedním hvízdnutím se například zapojuje brzda, dvojím motor, tři zahvízdnutí zapínají motor na zatáčení doleva, čtyři doprava." Vtom se odněkud z dálky ozvalo houkáni: Tú-u, tú-u, tú-u! "Aha," řekl kombajnér, "to skončila práci Planetka. Musím si pospíšit. Chcete se podívat na Planetku? Je to blizoučko, za chvilku jsme tam." Všichni souhlasili a už chtěli nasednout do auta, ale človíček prohlásil, že bude lepší, když pojedou s ním na jeho motocyklu. A opravdu, motocykl měl tak dlouhé sedlo, že se tam pohodlně vešli všichni čtyři. Dopředu si sedl kombajnér, za něj Neználek, potom Knoflenka a poslední se usadil Strakáček. Malíček nastartoval motor a motocykl zasvištěl takovou rychlostí, až se všem tajil dech. Za minutku nebo za půl druhé byli už u dalšího kombajnu. Před chvilkou obdělal kulaté pole a zastavil se. Kombajnér převedl stroj píšťalkou k druhému sloupu a uvedl kombajn do chodu. Na stroji bylo krasopisně napsáno: PLANETKA. "To je stroj jiné konstrukce?" zeptal se Neználek. "? Ne, je stejný jako ty druhé," odpověděl kombajnér. "A proč se tamten jmenuje Cirkula a tenhle Planetka?" "U nás má každý stroj své vlastní jméno. Je to přece jen hezčí než všelijaké číslice." "A to pracujete na dvou strojích najednou ? A jezdíte na tom svém motocyklu od Cirkuly k Planetce?" zeptala se Knoflenka. "Ale kdepak, mám jich na starosti deset: Odstředilku, Dostředilku, Poloměrku, Cirkulu, Lezulku, Kroužilku, Točilku, Spirálku, Toulavku a Planetku." "A to stačíte dávat pozor na všech deset? divila se Knoflenka. "To není tak těžké. Někdy mi dokonce ještě zbude čas číst si knížku nebo se jen tak pěkně vyhřívat na sluníčku. Ale abych pravdu řekl, tyhle stroje už zastaraly, mají spoustu nedostatků." "Prosím vás, jaké?" zajímal se Neználek. "Především malý okruh činnosti. Řídí se pomocí lana a lano nejde prodlužovat donekonečna. Proto musí stroj často přejíždět z místa na místo a obdělávat jenom menší pole. Takže toho udělá o moc míň, než by mohl." "A cožpak by se to dalo dělat bez lana?" zeptal se Neználek. "Samozřejmě že ano. Na nových moderních strojích se užívá místo lana radiomagnetického spojení. Uprostřed pole se postaví silný radiomagnet, to znamená magnet, který působí na velikou vzdálenost. Stejný radiomagnet, jenomže trošku menší, je v řídicím zařízení kombajnu. Čím jsou oba magnety blíž, tím je spojení silnější a tím víc se natáčí volant. A čím je magnet dál, tím je spojení slabší a tím menší je samozřejmě i natočení volantu. A tak kombajn opisuje kolem ústředního radiomagnetu nejdřív malé kruhy, ale s každou obrátkou se kruhy zvětšují a mohou dosahovat neomezených rozměrů. Jestli chcete, ukážu vám takový radiokombajn při práci. "Není to daleko?" zeptala se Knoflenka. "Docela blízko. Vyjedeme jenom na tamhleten kopeček." Všichni s radostí souhlasili, nasedli na pásový motocykl a jeli.

*Kapitola 9
RADIOLA

Pásový motocykl se liší od obyčejného hlavně tím, že se nepohybuje na kolech, ale na housenkovém pásu jako pásový traktor. Ovšem traktory mívají pásy dva, kdežto motocykl jeden, takže při jízdě je potřeba udržovat rovnováhu jako na kole. Na traktorech jsou pásy kovové, na motocyklech z gumy. Proto jezdí takový motocykl úžasně měkce, velmi rychle a je nadmíru pohyblivý. Pásový motocykl může jezdit i po té nejhorší cestě, a dokonce i tam, kde vůbec žádná cesta není. O tom všem vyprávěl našim cestovatelům jejich nový známý. Když se dověděl, kam jedou, měl z toho velikou radost a prozradil jim, že je také ze Slunečního města a že se jmenuje Pšenda. Ve chvilce přijeli ke kopci a hnali se nahoru. Svah byl tak strmý, že Strakáček, který seděl vzadu, začal sjíždět ze sedadla. Nakonec ucítil, že už nemá skoro na čem sedět, a křikl: "Hej, zastavte! Nebo spadnu!" Ani to nestačil dopovědět - a bum! Pšenda ještě v kopci zastavil a honem běžel Strakáčkovi na pomoc. Neználek a Knoflenka za ním. Když viděli, že je Strakáček celý, byli rádi a Pšenda řekl: "Vidíte, tohle je další veliká přednost pásového motocyklu: že nemá kola. Sedlo může být nízko nad zemí, a tak se při pádu nikdy neuhodíte tolik, jako kdybyste spadli z obyčejné motorky." Naši cestovatelé stáli teď zase na kopci a znovu spatřili ty zvláštní kruhy, které viděli už dřív. "Ach!" zvolala Knoflenka, a dokonce zatleskala. "Už jsem na to přišla: ty kruhy - že to jsou pole, co orají ty vaše stroje? "Správně," potvrdil Pšenda. "Černé kruhy tamhle vpravo, to jsou čerstvě zoraná pole, na nich ještě nevyrostlo nic. Kde se už objevilo osení, tam jsou kruhy zelené. Červené kruhy jsou maková pole a žluté, to jsou kvetoucí pampelišky." "A ty bílé?" "Ty bílé jsou taky pampelišky, ale už odkvetlé, s pápeřím." "A proč sejete pampelišky? Copak jsou k jídlu?" podivil se Neználek. "To ne, ale z kořenů vyrábíme gumu, z lodyh všelijaké plastické hmoty, vláken používáme k výrobě tkanin a ze semen lisujeme olej." "Víte," řekl Pšendovi Strakáček, "něčemu trošku nerozumím. To chápu, že ta barevná kola jsou pole, kde roste - no dejme tomu mák nebo pampelišky, ale tamhle v dálce je celá krajina jako hrášková. Co to je?" "Ty mrňavé hrášky jsou zrovna taková kulatá pole, jenže daleko, a tak se zdají malinkatá." "Nu co, to je každému jasné," řekl Strakáček. "Ale tamhle ještě dál jsou takové docela mrňavé ďobky, nějaké kapičky a tečky nebo co." "Taky pole, ale protože jsou ještě dál, tak se zdají ještě menší." "A kolik je vůbec potřeba strojů na takovou spoustu polí ?" zeptala se Knoflenka. "Deset," odpověděl Pšenda. "Deset strojů?" podivil se Neználek. "To není možné!" "Ujišťuji vás," řekl Pšenda, "že tohle všecko, co vidíte, zoralo deset strojů, které mám na starosti: Poloměrka, Toulavka, Planetka a ty ostatní." "Ale vždyť je to jistě aspoň tisíc polí!" "Kdepak tisíc, mnohem víc. Počítejte: Jeden stroj dokáže obdělat za hodinu jedno takové kruhové pole. Když bude pracovat denně deset hodin, zorá deset polí. Deset strojů obdělá tedy za den sto polí. Za deset dní je to desetkrát tolik, to je tisíc. Když sklízíme za rok průměrně tři úrody, střídá se období orby asi tak po stu dnech. Za sto dní to tedy dělá ještě desetkrát víc, to znamená deset tisíc polí." "Deset tisíc polí!" zvolal Neználek. "Páni, to je přece víc než hvězd ! A to všecko vy sám?" "Sám ne, je nás pět. Pracujeme na čtyři směny a pátý den máme volno." "To už je prašť jako uhoď !" mávl rukou Neználek. "Teď uvidíte při práci ještě podivuhodnější stroj," řekl Pšenda. Cestovatelé znovu nasedli na pásový motocykl a za chviličku vyjeli na vrcholek dalšího kopce. Za ním se objevilo široké údolí. V něm už nebylo vidět jednotlivé barevné kruhy, hrášky a tečky - celé údolí zabíral jeden ohromný kruh. Začínal nedaleko od úpatí kopce a končil v dálce na kraji lesa. Kruh jako by se skládal z jednotlivých prstenců a náramně se podobal planetě Saturnu, jak ji známe z knížek o hvězdářství. Uprostřed stála kulatá bílá budova obklopená širokým černým prstencem. Kolem černého byl zlatožlutý, pak ještě širší zelený a nakonec, po vnějším obvodu, další a největší černý. "Celé tohle pole obdělal jeden jediný radiokombajn na setí pšenice," řekl Pšenda. "Zjara začal obdělávat půdu kolem té bílé budovy uprostřed a postupně zabíral pořád šíř a šíř. Za pár dní se tam už zazelenalo osení, pak pšenice nasadila klasy a začala zrát, ale kombajn oral dál. To už se uprostřed pustil do práce žňový kombajn. Taky jezdí v kruhu a sklízí pšenici podle toho, jak dozrává. Vidíte ten černý kruh kolem té bílé budovy? Tam je už pšenice sklizená. Žlutý prstenec, to je dozrávající pšenice, a ten zelený je ještě nedozrálá. Vnější černý kruh je čerstvě obdělaná půda, tam ještě osení nevzešlo." "A ta bílá budova uprostřed?" zeptala se Knoflenka. "To je obilní skladiště a mlýn. Tam se zrní sváží, uskladňuje a mele. Nahoře na skladišti je radiomagnet. Vidíte? Ta věžička jako maják." "A kde je ten radiokombajn?" zeptal se Neználek. "Tamhle vlevo, na kraji pole. Odsud je ho špatně vidět, ale hnedka pojedeme blíž." Znovu nasedli na motocykl, sjeli s kopce, projeli po kraji zoraného pole a zastavili se u kombajnu. Vypadal na první pohled jako obrněný autobus s jakýmisi čtverhrannými trychtýři nahoře. Neměl ani okna, ani dveře, ani kola, a navíc se ještě skoro do poloviny zaryl do země. V přední části stroje byl široký otvor s otáčivým nožem. Jak se kombajn pohyboval, odkrajoval půdu, železné mechanické ruce, takové, jako mívají shrabovačky sněhu, ji i s trávou v jednom kuse nahrabovaly a strkaly to všecko do předního otvoru. Nad otvorem byl nápis: RADIOLA. "Všimněte si, prosím," upozornil je Pšenda, "že vidíte jen, jak hlína mizí v kombajnu - a pak už nevidíte nic." "Docela správně, jinak už nevidíme nic," potvrdil Strakáček. "A co se děje uvnitř?" zeptal se Pšenda a sám si odpověděl: "Uvnitř se země kypří, pečlivě se promíchává s hnojivem, s přihnojovačem a s osivem a kromě toho se tam ničí semena plevele a larvy škodlivého hmyzu. "Jak, prosím vás?" zajímal se Neználek. "Larvy ultrazvukem a semena plevele se jednoduše spalují. Pak už nemohou vzklíčit. A teď se podívejte na stroj zezadu. Vidíte tady stejné široký otvor jako vpředu. Sype se z něho zkypřená hlína už s osivem, s přihnojovačem a hnojivem. A tak, kudy kombajn projede, tam je pole zorané i zaseté. Stroj pracuje celých čtyřiadvacet hodin, ve dne v noci, v dešti, v parnu i v zimě. To je samozřejmě velmi hospodárné." "A to tedy na tenhle kombajn nikdo nedohlíží?" zeptal se Neználek. "Jakpak by ne, na práci Radioly se musí také dohlížet, ale na dálku," řekl Pšenda. "Vidíte vpředu tu zrcadlovou kouli? To je kulovitá obrazovka televizní vysílačky. Odráží se v ní kombajn a celé okolí, to všecko se vysílá do ústřední radiokombajnové stanice a kombajnér tam na zrovna takové kulovité obrazovce televizního přijímače vidí kombajn, i co se děje kolem. Radiosignálem může stroj kdykoli zastavit, spustit nebo s ním zahnout, když třeba potřebuje zčistajasna objet nějakou překážku a tak." "A proč sedí kombajnér na ústřední stanici ? Copak nemůže sedět tady?" zeptala se Knoflenka. "Kdyby kombajnér řídil jenom jeden stroj, klidně by mohl být tady, jenže on jich řídí šestnáct na různých polích v okolí Slunečního města. Na ústřední stanici má šestnáct takovýchhle kulovitých televizorů a pozoruje současně práci všech těch šestnácti

radiokombajnů." "A kde je ta ústřední stanice?" zeptala se Knoflenka. "Ve Slunečním městě, v Západní ulici." "Tohle je mi zajímavé!" zasmála se Knoflenka. "To tedy můžete obdělávat pole a nevytáhnout přitom paty z města?" "Správně," potvrdil Pšenda. "A dokonce na šestnácti kombajnech a na šestnácti různých místech pořádně daleko od sebe. "Moc by mě zajímalo, co asi vidí kombajnér na obrazovce na té stanici," zamyslil se Neználek. "Přesně, co my tady na téhle. Vidíte, odráží se v ní přední část stroje s nožem a s přihrabovači a půda vpředu a kolem celá obloha - a dokonce i my. A to všecko vidí i kombajnér na stanici. Podívejte, teď mu dám signál, aby zastavil stroj." Pšenda si stoupl před kombajn a zvedl ruku. Stroj se okamžitě zastavil, šum motoru utichl a něčí hlas se jako ze studny zeptal: "Co se stalo?" "Ale nic!" zavolal Pšenda. "Zkouška vysílačky." "Vysílačka v pořádku!" odpověděl hlas. "Pokračujte v práci!" řekl Pšenda a poodešel stranou. Motor znovu zahučel a stroj se rozjel. "Zajímavé!" řekla Knoflenka. "Takže ten stroj nejen vidí, ale dokonce i slyší a mluví." "Kdepak stroj - to kombajnér," odpověděl Pšenda. "Na kombajnu je zamontován reproduktor a mikrofon. A rádiem se přenášejí signály odtud na stanici a ze stanice sem. Když kombajnér zapojí rádiové spojení, slyší, co si tu povídáme, a my zas můžem z reproduktoru slyšet, co říká on." "No vida - tak jaképak divy!" řekl Strakáček. "Jako u telefonu." "A na co vlastně jezdí tyhle kombajny: na líh - nebo snad dokonce na atomy?" zeptal se Neználek. "Ani na líh, ani na atomy," odpověděl Pšenda, "ale na radiomagnetickou energii." Co to zas je? "Něco jako elektřina, jenomže ta se rozvádí po drátech, kdežto radiomagnetická energie jen tak vzduchem." "A ještě něco mě zajímá," řekl Neználek. "Říkáte, že kombajnér na ústřední stanici vidí všecko, co se odráží v tuhleté zrcadlové kouli. Já se tam odrážím taky, to teda vidí i mě?" "Ovšem," potvrdil Pšenda. Neználek se zamyslil, co by se tak asi stalo, kdyby najednou vyplázl na kombajnéra jazyk. Kombajnér je přece daleko - co by mohl dělat ? Přišel blíž, vyčíhal si vhodný okamžik, kdy se nikdo nedíval, vyplázl jazyk a ještě se zašklebil. "Fuj, že ti není hanba!" zahřměl hlas z reproduktoru. Neználek se zastyděl. Zachichtl se, aby skryl rozpaky, a zabručel: "Já chtěl jenom zkusit, jestli mě kombajnér vidí, nebo ne. No - zřejmě vidí." "Vidí, vidí, teď už to aspoň víš najisto," odpověděl mu Strakáček. "Já nerozumím jenom jednomu. Chápu, co je to ta radiomagnetická energie, jak se řídí ten kombajn na dálku, jak kombajnér vidí a slyší, co chce, a dokonce rozumím i tomu, jak se v kombajnu kypří hlína a jak se míchá se zrním, ale odkud se v tom kombajnu to zrní bere - a ještě k tomu hnojivo - to mi tedy nejde na rozum." "No to je přece docela jednoduché!" zasmál se Pšenda. "Dvakrát denně se sem vozí na nákladních autech osivo, přihnojovali a hnojivo a nasype se do trychtýřů nahoře na kombajnu." "Pak se teda doopravdy není čemu divit!" zvolal Strakáček. "Jo, kdyby se tam to zrní nesypalo a jen se z něho pořád hrnulo ven - to by pak bylo něco k divení!" Tím skončila prohlídka kombajnu a naši cestovatelé se vydali na zpáteční cestu. Tentokrát Pšenda kopce radši objel, aby Strakáček na svahu nespadl podruhé.

*Kapitola 10
KONEČNĚ U CÍLE

Za chviličku seděli už Neználek, Knoflenka a Strakáček ve svém autě. Rozloučili se s Pšendou a rozjeli se, jak se říká, vstříc novým dobrodružstvím. Kruhová pole brzo skončila a po stranách cesty se tu a tam objevily domy. Byly nízké, ne vyšší než jednopatrové, ale náramně krásné: s vysokými, pestře nabarvenými špičatými střechami, s verandami, s balkónky a důmyslnými věžičkami na střechách. V zahrádkách stály besídky a kvetly tam rozmanité květy. Čím jeli cestovatelé dál, tím víc domů přibývalo. Silnice se nepozorovaně změnila v širokou ulici. Domy po obou stranách byly stále vyšší. Na chodnících se objevovalo víc a víc človíčků a v jízdní dráze automobilů. Zanedlouho se už auta pohybovala po ulici v nepřetržitém proudu, překážela si navzájem a zastavovala se na křižovatkách. Jezdila tu auta, jaká už Neználek a jeho spolucestující viděli, ale byla tady i taková, s kterými se setkali poprvé. Zvlášť mnoho se jich podobalo dřevěným koním na hraní; stála také na čtyřech nožkách s kolečky. Človíčkové na nich jezdili docela jako na koni, nohy ve třmenech, a drželi se koní za uši. Místo očí měli ti koně reflektory a místo huby houkačky, kterými lekali zadumané chodce. Na koních se jezdilo po jednom i po dvou: jeden vpředu, druhý vzadu; ale byli i koníci čtyřsedadloví: to se pak zapřahali dva vedle sebe do páru. Kromě koníků jezdily ještě po ulicích takzvané šrouboběžky. Tahle auta měla místo kol závit, vlastně šroub jako od strojku na maso. Když se ten závit otáčel, auto jelo. Pak tu bylo vidět rychloběžné tryskové kolečkové trubolety. Dlouhá trubice na čtyřech kolech se plnila raketovým palivem, to se spalovalo, spálené plyny vyrážely vzadu tryskou ven a trubolet na kolečkách se pohyboval. Trubolety se řídily kormidly na zadním konci trubice. Horké plyny z trysky se opíraly do plochy kormidla a trubolet mohl zatáčet, kam bylo potřeba. Kromě těchto dopravních prostředků zaplňovaly ulice Slunečního města pásové velocipédy a motocykly a všelijaké jiné stroje jak na kolový, tak na pásový pohon. Neználek se převelice zajímal o stroje a auta, a tak nevěděl, kam se dívat dřív. Jen taktak, že se kvůli tomu nesrazil s automobilem, který jel proti nim. "Radši se projdem chvíli pěšky, takhle si člověk vůbec nic neprohlédne," prohlásil nakonec. Zahnul k chodníku a zastavil. Vystoupili, vykračovali si po chodníku a rozhlíželi se kolem. Však se bylo na co dívat! Po obou stranách ulice stály překrásné mnohapatrové domy. Zdi zdobily umné vzory a nahoře pod střechami byly veliké obrazy malované jasnými pestrými barvami. Na mnoha domech stály sochy rozmanitých zvířat vytesané z kamene. Právě takové sochy byly i dole u vchodů. Po chodnících pospíchaly skupiny malíčků a malenek. Bylo slyšet smích a žerty. Odkudsi se ozývala hudba. Když ušli několik kroků, uviděli naši cestovatelé prazvláštní dům. Jednotlivá poschodí byla postavena terasovitě jako schody, takže obyvatelé prvního poschodí mohli chodit po střeše přízemí, obyvatelé druhého poschodí se mohli klidně procházet po střeše prvního a tak dále. Místo výtahu bylo v domě pohyblivé schodiště; dalo se po něm vyjet až do nejhořejšího patra. Pro zpáteční cestu byla na druhé straně domu skluzavka, úzký mělký žlab s koberečky, na nichž se sjíždělo dolů; u vchodu vedle pohyblivého schodiště jich ležela pěkná hromádka. Kdo jel po schodišti nahoru, vzal si s sebou kobereček, aby měl potom na čem sjet. Naši cestovatelé se nemohli vynadívat, jak obyvatelé, kteří se vraceli domů, vyjíždějí nahoru po pohyblivých schodech a jak ti, kteří odcházeli z domova, sviští dolů po skluzavce. "Co myslíš, že je lepší: jet nahoru po těch pohyblivých schodech, anebo dolů po koberečku?" zeptal se Neználek Strakáčka.

"To by se muselo nejdřív vyzkoušet," řekl Strakáček. "Správně! Tak to vyzkoušíme." "A nebude to nebezpečné?" zeptala se Knoflenka. "Co tě nemá! Ostatní taky jezdí. No tak, vemte si každý jeden kobereček." Vzali si po koberečku, Neználek skočil na stupínek pohyblivého schodiště a za ním Strakáček s Knoflenkou. Za okamžik byli nahoře. Odvážně seskočili z pohyblivých schodů a vydali se po rovné střeše předposledního poschodí ke skluzavce. "Tak uhni, já jedu první," řekl Neználek Strakáčkovi a rychle si stoupl k žlabu skluzavky. "Proč ty?" podivil se Strakáček. "Kdo si to vymyslel, že se svezem? Já! A tak taky jedu první!" Strakáček Neználka odstrčil, rychle položil do žlabu kobereček a užuž si na něj chtěl sednout, když vtom mu kobereček zčistajasna ujel. Strakáček ho chtěl zachytit, ztratil však rovnováhu, padl do žlabu rovnou po hlavě a už frčel polomrtvý strachem po břiše za koberečkem. Za vteřinu byl dole, vyletěl do poloviny chodníku a zvedl celý oblak prachu. "No vida!" zavrčel, když se konečně zdvihl. "Hotový let do vesmíru!" "Tak co, pěkně ses svezl?" volal na něj shora Neználek. "Nádherně!" odpověděl Strakáček a plival prach. "Zkus to ty!" Neználek si položil kobereček na dno žlabu, opatrně si na něj sedl a jel. Skluzavka nebyla všude stejně šikmá, sklon se hned zvětšoval a hned zase zmenšoval. To aby se dalo v každém patře pohodlněji přistávat. Když se sklon zvětšil, ujížděl Neználek jako blesk. Polekal se a začal se chytat rukama za okraj skluzavky. Tak se stalo, že pod nim kobereček vyklouzl a sjel dolů sám, kdežto Neználek za ním uháněl po vlastních kalhotách. Nejlépe sjela Knoflenka. Pečlivě se posadila doprostřed koberečku, a když jela dolů, ani jednou se nechytla za kraj žlabu. Proto se jí to tak pěkně povedlo. Rozhodli se, že se sem ještě někdy přijdou povozit, a vydali se dál. Nutno říci, že ulice ve Slunečním městě byly mnohem širší než v ostatních člověčkovských městech. A zvlášť široké byly chodníky. V každém domě byla restaurace. Stolky nestály jen uvnitř, ale i venku na chodnících. Všude za nimi seděli človíčci. Obědvali, pili čaj, kávu nebo limonádu; někteří četli noviny a prohlíželi si obrázkové časopisy; jiní hráli loto, domino nebo dámu anebo ještě něco jinačího. Ale zvlášť mnoho tu bylo šachistů; ty bylo vidět všude, kde se jen dalo přisednout se šachovnicí. V parcích si človíčkové hráli na honěnou, na slepou bábu a na všelicos jiného. Ke každé restauraci patřila hračkotéka, kde byly uschovány stolní hry. Kromě toho byly v mnoha domech půjčovny, kde se půjčovala kola, motocykly, tenisové rakety, fotbalové a volejbalové míče, činky, ping-pony a kuželky. Hráče všech těchhle her bylo vidět na každém kroku : v parcích, na zvláštních hřištích i na dvorcích. Po pravdě řečeno - dvorky vlastně ve Slunečním městě nebyly; nebo správněji řečeno byly, ale ploty a ohrady mezi nimi ne; vrata se nikdy nezavírala, protože tam ani žádná nebyla; a jestli někde stály nizoučké plůtky, pak jenom na ochranu květin, a ne proto, aby někomu zahrazovaly cestu. To, že v městě nebyly ploty, náramně svědčilo zřizování tenisových dvorců, běžeckých drah, plaveckých bazénů, fotbalových, volejbalových, basketbalových a kriketových hřišť a kuželníků na dvorcích domů. Človíčkové mohli chodit docela volně z jednoho dvorku do druhého a hrát se sousedy nejrozmanitější hry. Samo sebou že to velice utužovalo zdraví a posilovalo svaly. Nejvíc ze všeho se našim cestovatelům líbilo, že skoro v každém domě bylo divadlo nebo kino. Zvláště hodně tam bylo loutkových divadel. Div ne na každém kroku se pestřily nápisy: VELKÉ LOUTKOVÉ DIVADLO, MAŇÁSKOVÉ DIVADLO, LOUTKOVÁ KOMEDIE, VESELÝ KAŠPÁREK a tak dále. Aby nebylo divákům v létě horko, byla v divadlech zařízena dvoustranná jeviště s dvěma oponami : jednou stranou vedlo jeviště do hlediště v domě, druhou stranou na ulici. A tak se mohli návštěvníci dívat na divadlo v zimě ze sálu a v létě přímo z ulice nebo ze dvora. Stačilo jen obrátit kulisy na druhou stranu, vynést židle a postavit je na čerstvý vzduch. Neználek šel, koukal kolem a co chvíli se srážel s chodci. Tuze ho to zlobilo. Kolemjdoucí, který se s Neználkem srazil, řekl zpravidla slušně: "Promiňte!", ale Neználek, místo aby zdvořile odpověděl:"Prosím, nic se nestalo!", nazlobeně vrčel: "Sakra, jděte k čertu!" "To je ale ošklivé, " řekla mu Knoflenka. "Když se ti někdo omluví, tak mu máš říct: Prosím!, a ne takovéhle ošklivosti." "Ty bys toho chtěla!" odpověděl jí uštěpačně Neználek. "Kdybych měl říkat kdekomu: Prosím!, ještě bych se nejspíš dočkal, že si mi někdo sedne třeba na hlavu." Zatím došli k vysokému domu s balkóny spojenými mezi sebou provazovými žebříky. Stejné žebříky vedly k balkónům i z oken horních a dolních poschodí. S žebříky, a ještě k tomu s lany napjatými na všechny strany, vypadal ten dům jako korábs plným lanovím a připravený k vyplutí. Bydleli tu hasiči a neustále cvičili a šplhali po všech těch žebřících a lanech. Neználek si chtěl ten podivný dům jaksepatří prohlédnout, a protože byl malý a dům vysoký, musel zvednout hlavu, až mu sletěl klobouk. Shýbl se, aby ho zdvihl, ale vtom se přihodilo něco nepředvídaného. Zrovna v tu chvíli šel totiž po ulici maličký jménem Aršík a četl v chůzi knížku, která se jmenovala Neobyčejná dobrodružství podivuhodného housátka Blátka. Tenhle Aršík byl jeden z těch vášnivých čtenářů, co dovedou číst vždycky a všude: doma i na ulici, při snídani i při obědě, na světle i potmě, vsedě, vleže i vstoje, a dokonce i v chůzi. Knížka ho tak zaujala, že si ani nevšiml, jak se Neználek sehnul pro klobouk. Zakopl o něj a upadl, povalil i Neználka a bolestivě ho vzal nohou po hlavě. "No prosím, už je to tu: už si mi začínají sedat na hlavu!" zařval Neználek. "Ach ty osle!" "Kdože je osel? Já že jsem osel?" zeptal se Aršík a zdvihal se ze země. "A kdo jiný? Snad ne já?" křičel Neználek. "Nemohu s vámi souhlasit," řekl zdvořile Aršík. "osel, to je živočich na čtyřech nožkách a s dlouhýma ušima . . ." "Však vy jste taky čtyrnožec!" "Vyloučeno, čtyrnožec jste leda vy!" "Já že jsem čtyrnožec?" rozpálil se Neználek. "Tak já vám ukážu, kdo z nás je čtyrnožec!" "No tak dokažte, dokažte!" "A dokážu!" "Lžete! Nic mi nedokážete!" "Tááák, já teda lžu?" křičel Neználek, celý zadýchaný zuřivostí. Mávl kouzelnou hůlkou a řekl: "Chci, ať se tenhle človíček změní v osla!" "Vy byste . . .," začal Aršík. Chtěl říci: Vy byste toho chtěl! - ale zrovna při tom slově se proměnil v osla, mávl ocasem a vykročil smutně pryč, jen jeho malá kopýtka klapala po chodníku. Knížka, kterou upustil, zůstala ležet uprostřed chodníku. Nablízku nebylo zrovna v té chvíli živé duše, a tak tuto neobyčejnou příhodu nikdo neviděl. Knoflenka ani Strakáček si nevšimli, že se Neználek chvilku zdržel před domem s provazovými žebříky, a šli napřed. Když je Neználek dohonil, stáli právě před vysokou budovou s nápisem přes celou stěnu : HOTEL MALVAZIE. "Tady se ubytujeme," řekla Knoflenka. "Cestovatelé bydlívají vždycky v hotelích." A tak naši tři přátelé zamířili do hotelu.

*Kapitola 11
NA SKLONKU DNE

Sotva se octli u vchodu, polekaně uskočili: dveře se totiž znenadání rozlétly, jako by je někdo zevnitř doširoka otevřel. Ale když přátelé viděli, že nikde nikdo, vešli - a dveře se za nimi zase zavřely. Cestovatelé se vyplašeně rozhlédli; napravo bylo široké schodiště, vlevo stál stolek a několik křesel a ve stěně přímo před nimi byly černé dveře. Vtom se na těch černých dveřích rozsvítila bílá televizní obrazovka a na ní se objevil obraz malenky s kulatým obličejíkem, růžovými tvářemi a světlými vlasy. Účes jí zdobily dvě velké černé mašle. Na uších měla sluchátka. Na stole před ní stál mikrofon. Malenka se přívětivě usmála a řekla: "Pojďte laskavě blíž." Neználek se svými přáteli se rozpačitě přiblížili. "Hodláte se u nás ubytovat?" zeptala se malenka. Ani nečekala na odpověď a pokračovala: "Volné pokoje jsou v pátém poschodí. Vstupte prosím do těchto dveří a vyjeďte si výtahem." Ještě jednou se usmála a zmizela z obrazovky. Černé dveře s obrazovkou se otevřely, Neználek, Knoflenka a Strakáček vešli do kabiny výtahu. Dveře se za nimi zavřely a kabina začala stoupat. V pátém poschodí se zastavila a dveře se znovu otevřely, cestovatelé vyšli do chodby - a vtom se na stěně před nimi rozsvítila další obrazovka a na ní zas ta známá malenka. "Máte pokoj číslo devadesát šest, na konci chodby vpravo," řekla. "Ale nejdřív se laskavě zapište do knihy hostí. Leží na stolku před vámi."Neználek otevřel knihu, pročetl jména zapsaná na poslední stránce, pak vzal pero a s nejvážnějším výrazem napsal: Automobilový cestovatel Neznam Neznamovič Neznalkin. Když si to Strakáček přečetl, vyjekl nadšením. Pak se na chvilku zamyslil, podrbal se na nose, vzal se stolu pero a pečlivě vykreslil: Cizinec Špindiero Strakacci. Jediná Knoflenka zapsala své krátké jméno do knihy bez velkých kouzel. Když se zapsali, vydali se naši přátelé dlouhou chodbou kolem mnoha dveří. Po chvíli Knoflenka uviděla dveře s číslem 96 a řekla: "Číslo devadesát šest! Jsme tu!" Neználek otevřel a vstoupili do prostorné předsíně. Na protější stěně se znovu rozsvítila obrazovka a na ní se objevila zase ta usměvavá malenka. "Nu, a jste doma," řekla. "Chcete si po cestě odpočinout? Vlevo jsou dveře do pokojů. Vstupte a buďte jako doma. Klobouky můžete odložit tady v předsíni na věšák nebo do skříně před sebou. Je to zdokonalený skříňový vysavač. Čistí oděv a samočinně z něho vysává prach. Vpravo jsou dveře do koupelny. Možná že se někdo z vás bude chtít trochu osprchovat, vykoupat nebo aspoň umýt," poznamenala a s úsměvem pohlédla na Strakáčka. "Zvážíme váš návrh," odvětil důstojně Strakáček. "Prosím, buďte tak laskavi. Má ještě někdo nějaký dotaz ?" "Já!" řekl Strakáček. "Kdo jste, kde to sedíte a jak se jmenujete?" "Jsem službu konající ředitelka hotelu, sedím v pracovně a jmenuji se Lelujka." "A já jsem Strakáček - vlastně: Špindiero Strakacci, tak." "Já mám taky dotaz," řekl Neználek. "Jak se zapíná ten - no . . . ten skříňový vysavač?" "Nemusí se vůbec zapínat. Stačí dát věci do skříně a zavřít dveře. Přístroj se zapojí samočinně. Další otázky?" "Zatím ne," odpověděl Neználek. Lelujka kývla na Neználka a na Knoflenku, potom se podívala na Strakáčka, znovu se vesele usmála a zmizela z obrazovky. "To bych rád věděl, proč se pořád tak usmívá?!" řekl nechápavě Strakáček. "Jak se na mne podívá, hned se směje." "To je jasné," řekla mu Knoflenka. " Když tě vidí, jaký jsi čisťoučký, nemůže se smíchy udržet." Neználek se zatím zajímal o konstrukci skříňového vysavače. Otevřel dveře, nahlédl dovnitř a uviděl, že podlaha, stěny i strop jsou hustě dírkované; vypadalo to jako včelí plástve. Neználek položil do skříně kouzelnou hůlku, na věšáček si pověsil klobouk pak zavřel dveře a poslouchal. Ze skříně se ozvalo tlumené hučení docela jako z včelího úlu. Neználek otevřel dveře - hučení utichlo; zavřel - hučení se ozvalo znovu. "Pojď sem, Strakáčku, uděláme pokus," řekl Neználek. "Já vlezu do skříně a ty mě tam zavřeš. Chci se podívat, jak to funguje." Neználek otevřel skříň, vlezl dovnitř a Strakáček za ním přibouchl dveře. Neználek uslyšel ve tmě hučení a ucítil, že na něj najednou fouká. Vítr sílil a sílil. Za chviličku se už Neználek nemohl udržet na nohou. Odfouklo ho to stranou a přimáčklo ke stěně skříně. Z ničeho nic změnil vítr směr a zafoukal na opačnou stranu. Neználka to odhodilo na protější stěnu. Pak to začalo dout zespodu. Neználkovi se nafoukly kalhoty i košile, naplnily se vzduchem, vlasy na hlavě se mu zježily a cítil, že užuž vylétne vzhůru jako balón. Aby se udržel dole, sedl si na podlahu a rychle zevnitř otevřel dveře. "Tak co, podařil se ten pokus?" zeptal se Strakáček, když viděl, že Neználek leze ze skříně po čtyřech. "Náramně," odpověděl Neználek. "Velice zajímavý pokus. Zkus to taky, jestli chceš." "A nebudu se tam bát?" vyzvídal Strakáček s obavou. "Čeho by ses bál? Jen tě to drobátko proluxuje, nic víc." "A jaké to je?" "Tak trochu jako když letíš v balóně. Tuze zajímavé. No tak tam vlez, uvidíš. A neboj se!" Bez dalšího strčil Strakáčka do skříně a zavřel dvířka. Chvíli s úsměvem poslouchal hučení a duté rány. Nakonec se dvířka otevřela a Strakáček vypadl. "Opravdu zajímavé!" řekl a zdvihal se ze země. "Tak, Knoflenko, teď jsi na řadě ty." "To jsou nápady!" řekla mu Knoflenka. "Já mám tak zrovna zapotřebí zdržovat se nějakými hloupostmi!" "Jen neříkej! Jaképak hlouposti. To je vážná věc." Ale Knoflenka řekla: "Pojďte si radši prohlédnout pokoje." Otevřela dveře a naši cestovatelé vešli do prostorné místnosti s nablýskanými parketami. Uprostřed pokoje stál kulatý stůl, u stěn byl nízký sekretář, veliká pohovka potažená zelenou látkou, dvě měkká křesla a několik židlí. U okna stál malý stolek s šachovnicí, dámou a dominem. V jednom koutě bylo rádio, ve druhém televizor. Vpravo byl ještě jeden pokoj s dvěma postelemi, vlevo třetí pokoj s jedním lůžkem. "Tak tenhle pokoj bude můj," prohlásila Knoflenka, "a váš bude ten dvoulůžkový." "A prostřední místnost bude všech," řekl Strakáček. "Tady budeme poslouchat rádio a dívat se na televizi nebo sedět a probírat všelijaké otázky. Ze všeho nejdřív navrhuju probrat otázku, jak se naobědvat." "O to neměj strach," prohlásila Knoflenka. "Kdo má kouzelnou hůlku, ten může mít oběd i večeři, kdy se mu zlíbí. Ty se musíš především vykoupat." "No dovol, proč se ještě koupat, když jsem se už vyluxoval?" namítl Strakáček. "Vyluxoval nevyluxoval, čistý nejsi. Ani za nic si nesednu ke stolu s takovýmhle špindírou. Buď se půjdeš vykoupat, nebo nedostaneš oběd!" A tak se musel Strakáček vzdát. Šel sice do koupelny, ale rozhodl se, že si umyje jenom obličej a Knoflence že řekne, že se myl celý. Postavil se k umývadlu a začal zkoumat jeho vybavení. Nad umývadlem totiž visela deska z umělé hmoty, podobná rozvodné desce nějakého přístroje. Uprostřed měla kulaté zrcadlo. Pod zrcadlem byla řada tlačítek s obrázky a pod tlačítky několik páček. Z horní části desky nad zrcadlem trčela jako hlásná trouba široká ohnutá trubka. Nad hlásnou troubou byl k desce připevněn štětinatý váleček. A ještě výš, těsně pod stropem, objevil Strakáček další zahnutou trubku s nástavcem, jaký má kropicí konev. Po obou stranách zrcadla bylo několik zásuvek. Strakáček otevřel zásuvku, na které bylo nakresleno mýdlo - a spatřil tam kousek mýdla. Nakoukl do zásuvky s

obrázkem zubního kartáčku - a objevil tam kartáček na zuby. V zásuvce s obrázkem zubní pasty našel tubu s pastou. "To je toho! Co je kde nakresleno, to tam taky je," s uspokojením řekl Strakáček a dal se do prohlížení tlačítek pod zrcadlem. Pod jedním tlačítkem byla nakreslena trubka v podobě hlásné trouby. Strakáček stiskl tlačítko - a v mžiku se ta hlásná trouba nad zrcadlem drobátko sklonila a zafoukal z ní teplý vzduch. Aha! pochopil Strakáček. Zřejmě sušák vlasů. Stiskl druhé tlačítko, pod kterým byl obrázek jakési štětky na nádobí - a hned se mu na hlavu spustil štětinatý váleček a začal se točit a kartáčovat mu vlasy. Strakáček se nejdřív skrčil strachy, ale když viděl, že se váleček klidně točí, osmělil se, nastavil hlavu a řekl si: Jakápak hrůza! Prostě samočinný kartáč na vlasy. Když byl učesaný, stiskl tlačítko s obrázkem flakónku s kolínskou vodou - a hned mu z otvoru rozprašovače vedle zrcadla stříkla do obličeje dávka kolínské. Strakáček nestačil zamhouřit oči, a tak ho v nich hrozitánsky zaštípalo. Protřel si je pěstí, rozmazal si po tvářích slzy, které mu vyhrkly, a pomyslel si: Taky žádné divy! Jednou je tam nakreslená kolínská voda - tak z toho taky stříká. Jo, kdyby tam tak byla nakreslena kolínská, a stříkalo to člověku do očí dejme tomu inkoust, to by se pak jářku bylo čemu divit. Nato přikročil k průzkumu páček nad kohoutkem. U těch už byly docela nesrozumitelné kresby. Pod jednou páčkou byl obrázek červeného nahatého človíčka, pod druhou byl právě takový človíček, jenže modrý. Pod třetí páčkou byla nakreslena červená ruka, pod čtvrtou zase modrá. Strakáček nebyl z těch obrázků pranic moudrý, a tak otočil první páčkou, která mu přišla pod ruku. V ten ráz mu na hlavu chrstl proud vody. Strakáček si myslil, že to zase stříká kolínská, a honem zamhouřil oči. Ale po chvíli poznal, že tentokrát vůbec nejde o kolínskou vodu, otevřel oči a viděl, že stojí pod proudem vody ze sprchy. Užuž se chtěl divit, ale včas se vzpamatoval a řekl si: Klid! Na divení je ještě brzo. To je toho - sprcha! Moknout pod studenou sprchou, a ještě k tomu v šatech, nebylo dvakrát příjemné. Strakáček se rozhodl vodu zastavit. Jenže už zapomněl, kterou páčkou to vlastně otočil, a tak kroutil hned tou a hned zas jinou. A místo aby zastavil přívod studené, otevřel horkou. Déšť ještě zesílil a zteplal. Zkrátka, když se mu konečně podařilo zavřít sprchu, byl mokrý od hlavy k patě. "Tak co, vykoupaný?" zeptala se ho Knoflenka, když se vrátil do pokoje. "Krásně," odpověděl Strakáček a nezabíhal radši do přílišných podrobností. Vtom si Knoflenka všimla, že z něho tečou potoky vody. "A to ses koupal v šatech?" vykřikla. "A jak byste si asi přáli, abych se koupal? To je tak náramně chytrý stroj, že tě vykoupá v šatech, ať chceš nebo ne." "Jaký chytrý stroj?" zajímal se Neználek. "Jen se jdi podívat, uvidíš," odpověděl Strakáček. Neználek šel a za chviličku byl zpátky - a také mokrý do poslední nitky. Navíc se z něho valila oblaka páry, protože si pustil hnedka napoprvé zrovna horkou vodu. " Mám já to s vámi trápení!" řekla Knoflenka. Šla do koupelny a začala zkoumat páčky; Neználek se Strakáčkem stáli vzadu a dívali se. "Tomu aby čert rozuměl!" bručel Neználek. "Pročpak je tam vedle jedné páčky nakreslený celý človíček a u druhé jen uříznutá ruka?" "To je jasné," řekla Knoflenka. "Když otočíš tu s rukou, teče ti z kohoutku voda jenom na ruce. Ale když otočíš tu s celým človíčkem, tak tě poleje sprcha - a hezky celého." "Správně!" vpadl ji do řeči Strakáček. "Docela jednoduché. Ale proč je jeden človíček červený a druhý modrý?" "To já už vím," řekl Neználek. "Když otevřeš kohoutek s červenou figurkou, opaří tě to, že zčervenáš jako rak. A když otevřeš kohoutek s modrou, teče studená a zmodráš zimou." "Tak - a když je vám to teď všechno jasné, vykoupejte se hezky ve vaně." Když se Neználek se Strakáčkem vykoupali, pustili do koupelny Knoflenku. Pak se všichni tři usadili za stůl, Neználek mávl kouzelnou hůlkou a řekl: "Stolečku, prostři se!" V mžiku se na stole objevil kouzelný ubrousek a sám se rozprostřel. A jakých se na něm objevilo jídel! Jíst mohli po libosti a kolik kdo chtěl - jídla na stole neubývalo. Neználek se Strakáčkem seděli za stolem zabaleni do přikrývek, protože šaty jim Knoflenka vyprala a rozvěsila, aby uschly. Strakáček útočil především na sladkosti a jenom litoval, že si nemůže nacpat bonbóny i do kapes. Ale nakonec přece jenom nějak dokázal nastrkat si celou hromadu bonbónů aspoň pod polštář do postele. Když se najedli, kouzelný ubrousek se zavinul a se vším všudy zmizel, ani nebylo potřeba sklízet se stolu. Knoflenka vykoukla z okna a s údivem spatřila, že venku je už noc. Prohlásila, že je načase jít spát, a odešla do svého pokoje. Neználek se Strakáčkem šli také do své ložnice. Zhasli a vlezli do postelí. Strakáček ještě cucal bonbóny a papírky házel na zem. Nakonec usnul s nedocucaným bonbónem v puse. Zato Neználek ne a ne usnout a pořád přemýšlel o tom, co všechno dnešního dne zažili. Zdálo se mu, že vyjeli z Kvítečkova někdy hrozně dávno, snad už před měsícem - a ne dnes. Nebylo to nic divného, protože človíčkové jsou velice malinkatí a čas jim utíká mnohem pomaleji.

*Kapitola 12
KTERAK NEZNÁLEK ROZMLOUVAL SE SVÝM SVĚDOMÍM

Neználkovy oči brzy přivykly tmě; začaly z ní vystupovat matné obrysy předmětů. Na stěně už bylo možno rozeznat obraz v širokém černém rámu. Visel přímo proti Neználkově posteli. U záhlaví jeho lůžka stála maličká skříňka, kterou Neználek zpočátku považoval za docela obyčejný noční stolek. Teprve teď si všiml, že ten noční stolek není jen tak obyčejný. Místo dvířek měl rovnou stěnu hustě pokrytou maličkými bílými tlačítky. Pod každým tlačítkem byl nápis s názvem nějaké pohádky. Byla tu Červená Karkulka, 0 Palečkovi, Perníková chaloupka i Tři zlaté vlasy děda Vševěda. Na stolku stálo zrcadlo. Co je zas tohle? zeptal se sám sebe Neználek. Že by, když zmáčknu knoflík, vypadla ze skříňky pohádková knížka? Nu co, nebylo by to špatné, přečíst si před spaním pohádku. Dlouho se nerozmýšlel a zmáčkl první tlačítko, které nahmátl. Ale ze skříňky nevypadla knížka. Místo toho se ozvala krásná tichá hudba a čísi příjemný a laskavý hlas začal pomalu vyprávět: "Byl jednou jeden bratříček a sestřička, Jeníček a Mařenka. A ti se vydali do světa..." Aha! dovtípil se Neználek. Zkrátka strojek na pohádky. I co, to je ještě lepší než číst sám. Člověk může ležet a poslouchat, dokud neusne. Zatím se rozsvítilo zrcadlo na stolečku a na něm se objevil zelený palouček. Přes palouček se vinula pěšinka a po pěšince ruku v ruce kráčela Mařenka s Jeníčkem. Neználek si lehl na bok, aby se mohl lépe dívat, a hlas zatím pokračoval: "A tak šli a šli a najednou uviděli potok a u potoka stádo krav. Chtěl bych se napít, řekl Jeníček. Nepij, bratříčku, nebo se proměníš v telátko! varovala ho Mařenka . . ." Neználek poslouchal a poslouchal, dokud nedoposlouchal celou pohádku. Tuze se mu líbila, jen mu bylo velice líto ubohého Jeníčka, který se proměnil v

kůzlátko. To mu připomnělo malíčka, kterého dnes potkal na ulici a proměnil v osla. Neználek už na to skoro zapomněl, ale teď na něj pořád a pořád vzpomínal. Vzpomněl si, jak ten maliček odcházel a klapal po chodníku kopýtky, jak přitom pootočil ušatou hlavu a jakoby s výčitkou pohlédl na Neználka svýma dobráckýma smutnýma očima. Pohádka už dávno skončila, ale Neználek ležel potmě, převracel se z boku na bok a smutně vzdychal. V duchu hovořil sám se sebou, až se mu nakonec zdálo, že s ním mluví nějaký jiný hlas v jeho nitru. Může si za to sám, ospravedlňoval se Neználek. On do mne přece strčil! A to jsem si měl nechat líbit? Podívejme, jaký ty jsi! Člověk aby se tě ani nedotkl! odpovídal hlas. To je toho - strčil do tebe, tak jsi ho měl strčit taky. Taky, taky! vrčel Neználek. To jsem se měl teda prát? Prát se, to není zrovna moc správné. Jdi ty! Není správné! popichoval hlas. A to, co jsi udělal, to je podle tebe správné? Co kdyby tak tebe někdo proměnil v osla, hm? Tak proč do mne strčil? Opakoval umíněně Neználek. Co to pořád meleš: strčil, strčil. Však ty dobře víš, že to neudělal naschvál. Nic nevím! Ale víš, víš. Přede mnou, kamarádíčku, nezatajíš nic. A co jsi vlastně zač, že se před tebou nic nezatají? poplašil se Neználek. Copak to nevíš? zeptal se posměšně hlas. Jsem přece tvoje svědomí. Aha! vykřikl Neználek. To jsi ty! Tak to buď hezky zticha a mlč. Nikdo nic neviděl a nikdo mi nemůže nic říct. Bojíš se, aby ti někdo za tenhle tvůj kousek nevycinkal, co? A mě se nebojíš? Ale to děláš chybu! Protože já tě budu trápit, až tě bude hlava brnět. Však ty ještě poznáš, že by bylo lehčí, kdyby se o tom tvém darebáctví někdo dověděl a radši tě potrestal. Koukej vstát a řekni všechno Strakáčkovi! Poslyš, řekl Neználek, a kde jsi bylo doteďka? Proč jsi dřív mlčelo? Každý jiný človíček má normální slušné svědomí, ale zrovna já musím mít takovouhle zmiji lstivou! Někde se přikrčí, sedí a ani nedutá, čeká, až něco provedu, a pak mě začne trápit. Já za to tak moc nemohu, nemysli si, začalo se hájit svědomí. Celé neštěstí je v tom, že jsem v tobě ještě docela maličkaté a slabé. A hlas mám taky ještě slabý. A ke všemu bývá kolem pořád plno rámusu. Zvlášť ve dne. Rámusí auta a autobusy a v jednom kuse někde někdo mluví nebo hraje muzika - proto s tebou radši mluvím v noci, když je kolem ticho a nikdo mě nepřekřikuje. Tak vida, z čeho máš strach! zaradoval se Neználek. Na to šup tě překřičíme. Znovu stiskl knoflík na skříňce a začal poslouchat pohádku o Červené Karkulce. Svědomí na chviličku ztichlo, ale brzo je Neználek zaslechl zas: Ty si tu ležíš v měkoučké posteli pod přikrývkou, je ti teploučko, pěkně a příjemně, ale jestlipak víš, co dělá ten človíček, kterého jsi proměnil v osla? Leží nejspíš někde na zemi ve stáji - osli přece nespávají v postelích - a možná že se váli někde na studené hlíně pod širým nebem. Nemá přece žádného pána a nikdo se o něj nestará. Neználek rozhněvaně zavrčel a neklidně se zavrtěl na posteli. A možná že má hlad, pokračoval hlas. Nemůže si přece poprosit, aby mu dali najíst, když neumí mluvit. Co kdybys tak potřeboval něco ty a nemohl bys ani muknout? Co je to za hloupou pohádku! zabručel Neználek. Vůbec nic nedokáže překřičet. Mačkal další knoflíky a poslouchal další pohádky, potom objevil na boční stěně skříňky řadu hudebních tlačítek a přehrával si všelijaké pochody, polky a valčíky, ale hlas neumlkal ani na chvíli a tvrdošíjně opakoval své. Tu Neználek zmáčkl knoflík, pod kterým bylo napsáno: RANNÍ ROZCVIČKA, a uprostřed noci se ozval křik: "Připravte se k ranní čtvrthodince ! Otevřte okno, provětrejte místnost. Začínáme s cviky v chůzi. Hezky zhluboka nadechněte - a ráz, dva, tři, čtyři . . ." Neználek bosky vykročil po pokoji, potom přešel k poskokům: Roz-no-žit a nohy k sobě, ješ-tě jed-nou, při-no-žit, a pak začal s předklony a dřepy. Hudba hřměla, ozývaly se řízné povely. Neználek svědomitě prováděl všechny cviky, ale svědomí ne a ne zmlknout. Bzučelo mu dál přímo do uší: Vzbuď Strakáčka! Vzbuď ho, vzbuď! Nakonec to už Neználek nevydržel, přistoupil ke Strakáčkově posteli a zatřásl mu ramenem: "Vstávej, Strakáčku, musím ti něco povědět." Ale kdepak Strakáček! Usnul tak tvrdě, že by ho nevzbudila ani rána z děla. Tu si Neználek vzpomněl, že se Strakáček bojí ze všeho nejvíc studené vody. Šel k umývadlu, nabral do skleničky vodu a začal ji Strakáčkovi stříkat do obličeje. Ten se v tu ránu probudil a nadskočil na posteli. "Co je zase tohle za trápení?" zafňukal a protíral si oči. "Vždyť jsem se už dneska myl." "Poslyš, Strakáčku, já ti něco povím, ale musíš mi slíbit, že o tom neřekneš Knoflence ani slovo." "Proč bych jí to říkal?" "Ne, nejdřív mi to slib!" "No tak slibuju, jen už rychle mluv. Chce se mi spát." "Rozumíš, Strakáčku, já jsem dneska proměnil jednoho človíčka v osla." "No a?" zafňukal Strakáček. "Když proměnil, tak proměnil - kvůli tomu jsi mě musel budit?" "Ale když on asi vůbec nechce být tím oslem!" "To je toho, že nechce. Nech ho plavat!" "Ba ne, stejně to bylo ode mne ošklivé. Vyhubuj mi za to." "Za co?" "No, rozumíš, trápí mě svědomí. Možná že se mi uleví. "A jak ti mám vyhubovat?" "Něco si vymysli." "Ale co? Já vůbec neumím nadávat." "Tak mi řekni, že jsem hlupák hloupý." "Hlupáku hloupý!" opakoval Strakáček. "Řekni: Hovado pitomé." "Hovado pitomé!" "Dál, ještě něco." "Zabedněný osle!" "Správně!" ,Tak co, už je ti líp?" ,Představ si, že ne. Ty asi opravdu neumíš nadávat. Víš co? Radši mě vem pořádně pěstí." "A jak? Po zádech, nebo po hlavě ?" "Po zádech ... Dobře. A teď, víš co, zase po hlavě. Tak. Ještě jednou... Správně. Ještě, neboj se... Au! No stačí, stačí! Co se tu rozháníš pěstí ? Že ti jednu střelím! Máš radost, že se můžeš prát, co?" "Vždyť sis o to říkal." "A i kdyby - všeho moc škodí, to bys měl vědět." Neználek vlezl zpátky do postele. "Jen počkej, já si tě ještě půjčím!" vyhrožoval a drbal si natlučenou hlavu. "Teď nemám náladu se s tebou špinit." "Víš co jsi? Nevděčná veš, tak!" rozlítil se Strakáček. "Mlčíš!" durdil se Neználek. "A to říká, že neumí nadávat. A pak mi vynadá nevděčných vší!" Tím celá rozmluva skončila a oba usnuli.

*Kapitola 13
ARŠÍK A LITERKA

Maliček Aršík, o kterém jsme už v téhle knížce slyšeli, byl velice způsobný človíček. Bydlel ve Slunečním městě v Polárkové ulici. V téže ulici, jenom v jiném domě, bydlela malenka jménem Literka. Aršík a Literka se proslavili tím, že tuze rádi četli knížky. Čítávali tak náruživě, že třeba nešli ani do divadla nebo do kina, neposlechli si rádio, nepodívali se na televizi, ale pořád jen seděli a četli. Nejdřív přečetli všechny knížky, které měli doma, potom je začali shánět u svých kamarádů a v obchodech a nakonec se zapsali do knihovny, protože tam se vždycky našla nějaká nová zajímavá kniha. Předtím se Aršík s Literkou neznali. Ale od té doby, co začali chodit do knihovny a setkávali se tam, s náramnou chutí si spolu na zpáteční cestě povídali o přečtených knížkách. Brzo se spřátelili a Literka, která byla velice nápaditá, si

vymyslela tohle: prohlásila, že prý s Aršíkem zbytečně plýtvají časem, když chodí do knihovny spolu, protože pak jim zbude o to míň času na čtení. Mnohem hospodárnější by prý bylo, kdyby do knihovny chodil vždycky jenom jeden a vypůjčoval si knížky pro oba; a aby to prý nikomu nebylo líto, že mohou chodit do knihovny střídavě. Tak to také dělali: zatímco jeden šel pro knížky, druhý seděl pěkně doma a četl si. Ubíhal den za dnem. Aršík a Literka se často scházívali a brzičko už nemohli strávit ani jeden den, aby si nepopovídali. Jednou Literka Aršíkovi prozradila, že je teď velice šťastná, protože má konečně kamaráda, s kterým si může po libosti pohovořit o knížkách. Aršík se přiznal, že on je taky rád, ale pořád prý ho trápí pomyšlení, že ještě ne všichni človíčkové rádi čtou a že někteří, místo aby si četli, jenom si v knížkách prohlížejí obrázky nebo - a to že je ještě horší - honí se po ulicích za kopacím míčem anebo si hrají od rána do večera na slepou bábu. "Mně je takových človíčků líto," říkal Aršík. "Vždyť ani nevědí, o jakou radost se připravují. Kdyby se pustili do čtení, pak by teprve poznali, jaká je to náramná věc." Tu se Literka na chviličku zamyslila a potom řekla "A co kdybychom spolu zařídili knižní divadlo?" "Knižní divadlo?" nechápal Aršík. "No takové, co by se v něm četly knížky. Rozumíš: nebyli by tam ani herci, ani kulisy, ani jeviště - jenom obecenstvo, a to by sedělo a poslouchalo nějakou pěknou knížku." "A kdepak jsi, prosím tě, viděla takové divadlo?" "Nikde. Jednoduše jsem si to vymyslela. Budeme vybírat nejzajímavější příběhy, povídky nebo pohádky a střídavě je budem předčítat." Aršíkovi se tenhle Literčin návrh nesmírně zalíbil a hned se pustili do práce. Pro začátek vybrali ke čtení několik povídek, a to tak, aby jedna byla dojemná, druhá smutná, třetí veselá, čtvrtá strašidelná a pátá ještě kdovíjaká jiná, prostě pro každého něco. Pro své divadlo si našli velice příhodné místo. Vedle domku, kde bydlel Aršík, byl dvorek - vlastně ne dvorek, ale zahrádka, vlastně ani zahrádka ne, ale jakýsi nevelký parčík. Kolem dokola byl osázen rezedou, uprostřed stál stolek pro milovníky šachu nebo dámy a kolem několik laviček, kde se dalo posedět a nadýchat se čerstvého vzduchu. Parčík byl mezi dvěma domy, a tak každý, kdo šel po ulici, si musel všimnout stolečku, rezedy i těch laviček. "Tak, a tady si zařídíme naše knižní divadlo," řekli si Aršík a Literka. Přenesli stůl blíž k ulici, postavili před něj lavičky pro posluchače a pro sebe si z domova přinesli dvě židle. Pak Aršík doběhl pro knížku povídek a Literka přinesla malý bronzový zvoneček. A k večeru, když se ve všech divadlech Slunečního města začaly ozývat zvonky zvoucí diváky na představení, zazvonila na zvoneček i Literka a Aršík spustil: "Račte vstoupit! Právě otvíráme nové divadlo! Zajímavé představení! Zaujměte místa!" Chodci, kteří šli zrovna po ulici, uslyšeli jeho vyvolávání; někteří z nich se usadili na lavičkách před stolkem a čekali. Aršík viděl, že už jsou všechny lavičky obsazené, uklonil se a řekl: "A nyní vystoupí malenka Literka a přečte vám povídku." Literka četla velmi pěkně, s citem, a všichni poslouchali velice pozorně. Jenže tu jakýsi človíček v první řadě pohrdavě ohrnul nos a zklamaně povídá: "Á jé, tak tady se jenom čtou knížky! To je mi pěkné divadlo!" "Taková otrava! Vůbec nic zajímavého!" přidal se druhý. Oba se zvedli a odešli. Za nimi se začali trousit další, a když se za chviličku ozval zvonek z divadla ve vedlejším domě, mnoho človíčků vyskočilo a hnalo se tam. Skončilo to tak, že se všichni posluchači rozešli - až na jednoho malíčka, který usnul. Aršík a Literka ho vzbudili a četli mu dál, ale poslouchal velmi nepozorně, pořád se vrtěl, zíval na celé kolo a co chvíli mu padala hlava na prsa. Nakonec vstal a také odešel. A tak skončil první pokus neúspěchem. Druhého dne se opakovala dočista stejná historie: nejdřív se sešlo spousta posluchačů, ale sotva začal Aršík číst, všichni se rozeběhli. Literka si už skorem zoufala a užuž se chtěla dát do pláče, ale Aršík prohlásil: "S divadlem přestat nesmíme, ať máme obecenstvo, nebo ne. Když nás nebude nikdo poslouchat, budeme si číst sami pro sebe." Posadil Literku na lavičku, kde mělo sedět obecenstvo, a pustil se do čtení. Někteří chodci se zastavili, chviličku poslouchali a šli dál. Tak to pokračovalo až do chvíle, kdy Aršík začal jednu hodně legrační povídku. Zrovna šli kolem malíček a malenka. Na chvilku se zastavili a poslouchali, potom zašli do parčíku a sedli si na lavičku. Tuze se jim líbilo, jak Aršík čte, a smáli se na celé kolo. Kolemjdoucí na ulici uslyšeli jejich smích a také se zastavili. "Hele, tady čtou nějakou legraci!" říkali a šli do parčíku. Brzo byly všechny lavičky plné. Človíčkové poslouchali, snažili se nepropást ani slovíčko a váleli se smíchy. Když povídka skončila, začal Aršík další a potom ještě jednu a ještě. Žádný z posluchačů neodešel, protože je to bavilo, a když bylo čtení u konce, děkovali Aršíkovi a Literce za všechno to potěšení. Jeden docela mrňavý človíček se zeptal, budou-li zítra zase číst, a když se dozvěděl, že budou, slíbil, že tedy přijde zas. Pak se posluchači rozešli, odešel i ten mrňavý, ale za okamžik se vrátil a zeptal se, jestli budou zítra na programu stejné povídky jako dnes, nebo nějaké jiné. Aršík mu řekl, že nové. Človíček měl radost, slíbil, že tedy zítra určitě přijde, a odešel už doopravdy. Od té doby Aršík a Literka den co den předčítali v parčíku knížky. Nejdřív čítávali kratičké povídky a pohádky, potom začali hledat nevelké, ale zajímavé příběhy, aby se daly přečíst na posezení, a pak četli i dlouhé příběhy, a dokonce romány na pokračování, na které se muselo chodit několik večerů. Posluchačů jim den ze dne přibývalo. Nakonec musili do parčíku přistavit ještě asi dvacet laviček a pro předčitatele postavit malý stupínek na způsob divadelního pódia. Když přišla zima, postavili pro knižní divadlo vzadu v parčíku zvláštní zimní budovu. Obyvatelé Slunečního města si tuhle vtipnou novinku velmi oblíbili, mnozí začali číst knížky samostatně a potom s vděčností vzpomínali, že se jejich první seznámení s knihou odehrálo právě tady, v knižním divadle. Aršík a Literka brali svou práci opravdu vážně. Stejně pilně chodili do knihovny a vybírali tam ty nejzajímavější knihy. A Aršík prohlašoval, že v životě nebyl tak šťastný jako teď. " Když jsem dřív četl nějakou pěknou knížku, vždycky jsem měl radost a tuze jsem se o ni chtěl s někým podělit," vzpomínal. "Nejradši bych byl tu knížku přečetl i ostatním, aby z ní měli taky takové potěšení - ale copak jsem mohl jít na ulici a číst kdekomu na potkání? Zato teď, když máme knižní divadlo, mohu číst knížku každému, kdo chce poslouchat, a jsem spokojený." Tak ubíhal čas a všechno bylo v pořádku, dokud se nestala ta hrozná událost. Jednou šel Aršík do knihovny. Literce řekl, že k ní na zpáteční cestě zajde a že pak spolu půjdou do knižního divadla. Literka čekala až do smluvené chvíle, ale Aršík nikde. Nejdřív si myslila, že se zdržel v knihovně, a byla klidná; jenže pak začala mít obavy a rozhodla se mu jit naproti. Došla až ke knihovně, ale Aršíka nepotkala. A když přišla do knihovny, knihovnice jí řekla, že Aršík tu opravdu před chviličkou byl, vypůjčil si knížku o neobyčejných dobrodružstvích housátka Blátka a pak že odešel. Literka si pomyslila, že se pro ni nejspíš zapomněl zastavit, a šla k němu domů; ale nebyl ani tam. Potkal asi na ulici nějakého kamaráda a šel k němu, řekla si Liberka. Vrátila se tedy domů, čekala a co chvíli koukala z okna - ale po

Aršíkovi nikde ani vidu, ani slechu. Uběhl den a nastal večer. Literka vzala knížku a vydala se do knižního divadla. Pořád ještě doufala, že se s Aršíkem setká tam, ale když došla do parčíku - Aršík zase nikde. Všechny lavičky už byly obsazené a posluchači netrpělivě čekali na začátek čtení. Literka věděla, že nemůže nechat obecenstvo čekat, otevřela knížku a už chtěla číst, ale rozčilením ze sebe nemohla vypravit ani slůvko. Večer co večer tu s ní za tímhle stolkem sedával Aršík - a najednou je pryč. Literka už nepochybovala, že se mu stalo nějaké neštěstí. Srdce se jí sevřelo žalem, hlava jí bezmocně klesla na knížku a z očí jí vytryskly slzy. Človíčkové se tuze podivili, když ji viděli plakat. Seběhli se kolem ní a vyptávali se, co se stalo. Literka jim plačky vyprávěla, že Aršík zmizel. Všichni ji utěšovali a říkali, že se zas určitě objeví, ale Literku tím neuklidnili. Prozradila jim, jak je Aršík hrozně roztržitý, a navíc že má ještě ve zvyku číst v chůzi knížky. Jestli se na cestě z knihovny zabral do čtení, docela klidně mohl narazit na lucernu a rozbít si hlavu. Nebo třeba v roztržitosti přecházel křižovatku na červenou a dostal se pod nějaký automobil nebo pod trubolet, které jezdí po městě takovou bláznivou rychlostí, že ani nestačí zabrzdit. Človíčkům bylo Literky líto a rozhodli se, že jí pomohou. Jedni se rozběhli po všech strážnicích, druzí po nemocnicích, protože když se stane něco na ulici, postižený se nepochybně dostane tam anebo tam. Brzo objeli nebo obtelefonovali všechny strážnice a všechny nemocnice v celém městě, ale Aršíka neobjevili. K pátrání po něm každá strážnice okamžitě určila několik strážníků. Hledali ho celou noc, ale bezvýsledně. Tu někdo navrhl, aby to oznámili v tisku. A tak se druhého dne ráno celý případ s Aršíkem a Literkou objevil v novinách. V závěru článku byla výzva, aby každý, kdo by cokoli věděl o místě pobytu malíčka Aršíka, neprodleně podal zprávu do redakce listu.

*Kapitola 14
JAK NEZNÁLEK Z NOVIN POZNAL, KDE MÁ HLEDAT ARŠÍKA

Ráno Neználka probudil jakýsi podezřelý zvuk. V rozespalosti mu to připadalo, jako by nablízku zabzučela včela nebo se zapjal skříňový vysavač. Otevřel oči, a tu uviděl na podlaze nedaleko postele podivný maličký strojek. Lezl po pokoji od stěny ke stěně a bez ustání bzučel. Vypadal jako želva: shora byl také tak vypouklý a zespod plochý. Neználek vyskočil z postele, přidřepl, že se složil jako skládací metr, hopsal za strojkem a pozorně si ho prohlížel. Strojek byl natřen tmavozelenou emailovou barvou, nahoře byl dírkovaný jako cedník, dole ho obepínal lesklý niklovaný pásek s většími otvory v podobě oček. Po straně bylo krásnými stříbrnými písmeny napsáno: KYBERNETILKA. Co je tohle za slovo? zeptal se v duchu Neználek. Nejspíš jméno toho stroje. Vtom dolezl strojek ke Strakáčkově posteli; válelo se tam spousta papírků od bonbónů. Strojek přejel po papírcích sem a tam - a papírky zmizely, jako by se do země propadly. Potom strojek nakoukl pod postel. Chvíli se odtamtud ozývalo jeho bzučení. Strakáček se tím hlukem probudil, spustil nohy na podlahu, ale sotva uviděl, že mu zpod postele vylézá želva, vyjukaně skočil zpátky na kutě. "Co to je?" zeptal se a třásl se strachy. "Kybernetilka," odpověděl Neználek. "Jaká ky-kybernetilka?" "Žádná kykybernetilka, ale Kybernetilka, strojek na zametání podlahy." "A proč mi vlezla pod postel?" "Prosím tě! Pod postelí se přece musí taky zametat!" Strojek zatím dolezl ke dveřím a zapískal. Dveře se jako na povel otevřely a strojek už se hrnul do vedlejšího pokoje. Tam se také proběhl, dokonce i pod stůl zalezl, až nikde nezůstalo ani smítko. Tu se probudila i Knoflenka, a když zaslechla hluk, vykoukla ze svého pokoje: "Co se to tady děje?" "Kybernetilka," řekl jí Neználek a ukázal na strojek. "Představ si, sama zametá podlahu!" "To jsou divy!" zvolala Knoflenka. "Jaképak divy!" mávl rukou Strakáček. "Jo, kdyby třeba dělala smetí, prosím - ale když zametá, na tom přece není vůbec nic divného." Strojek skončil práci, přilezl doprostřed pokoje, zatočil se na místě, jako by se rozhlížel, pak zamířil do kouta a zmizel za maličkými dvířky ve stěně. Když se naši cestovatelé umyli, oblékli a nasnídali, řekli si, že se projdou po městě, protože vlastně ještě nic pořádně neviděli. Vyšli z hotelu a spatřili, že na ulici je už plno lidí. Skoro každý držel v ruce noviny. Jedni je četli vsedě na lavičkách, druzí při tom postávali přímo uprostřed chodníku, další četli v chůzi a s nosem zabořeným do novin se co chvíli s někým srazili. Ale nikdo si toho nevšímal, tak byli všichni zabráni do čtení. Kdo ještě neměl noviny, hnal se horempádem k stánku na rohu ulice. "Bude tam zřejmě něco důležitého," řekla Knoflenka. Když spatřila malenku, jak se usadila na obrubě chodníku a se zájmem čte první vydání Východu slunce, zeptala se jí: "Buďte tak laskavá, povězte mi, co se stalo? Proč všichni čtou noviny?" "Aršík zmizel," odpověděla malenka. "Jaký Aršík?" "Jeden malíček." "A proč?" "To právě nevím. Jen co to dočtu, tak vám všechno řeknu." Knoflenka užuž chtěla běžet k stánku, ale vtom uviděla malíčka s pořádným stohem novin v ruce. Rychle si vykračoval po ulici a rozdával noviny každému, kdo měl zájem. Když došel ke Knoflence, podal jí také jedny. Posadila se s Neználkem a se Strakáčkem na lavičku a přečetla nahlas všechno, co jsme se už dověděli v předešlé kapitole o Aršíkovi a Literce. Sotva Neználek uslyšel, že Aršík četl rád v chůzi knížky, okamžitě pochopil, že tenhle Aršík nebyl nikdo jiný než onen malíček, kterého včera potkal na ulici a proměnil v osla. Znovu ho začalo hryzat svědomí. Ale přesto o tom všem neřekl Knoflence ani slůvko. Na Knoflenku, nadmíru soucitnou a citlivou, ta příhoda tak hluboce zapůsobila, že jí vyhrkly slzy. "Pamatuješ se, Neználku, my jsme se spolu taky kamarádili - zrovna jako ten Aršík s Literkou - a taky jsme jeden druhému čítávali pohádky," vzlykala. "A dovedeš si představit, jaké by to bylo, kdybys teď taky zmizel?" "Co brečíš, hloupá," řekl Strakáček, "Neználek přece ještě nezmizel! Tuhle sedí." Neználek si mezitím vzal noviny a pročítal ostatní články. Jeden ho zaujal. "Poslouchejte, co tady píšou," řekl a přečetl ten článek nahlas: Včera večer byl v Sušenkové ulici zjištěn osel neznámého majitele. Zvíře se potulovalo středem chodníku, znenadání se zjevovalo před užaslými chodci a lekalo je svým zjevem. Občas sešlo do jízdní dráhy kdež bylo ohrožováno na životě projíždějícími tam vozidly.Veškery pokusy vypátrati majitele osla zůstaly bezvýsledné. Příslušníci stráže jali opuštěného osla a dopravili ho do zoologické zahrady. "No a co - chytili osla a dali ho do zoo," řekla Knoflenka. "Co na tom?" "Ale to přece . . .," začal Neználek. Chtěl říci, že to přece byl určitě ten osel, v kterého včera proměnil človíčka, ale uvědomil si, že se div nepodřekl, a už ani nemukl. "Jaképak ale to přece?" zeptala se Knoflenka. "No to přece . . . to přece . . .," koktal Neználek, "to přece znamená, že je ve Slunečním městě zoologická zahrada a že se tam můžeme jít podívat." "Správně!" zaradoval se

Strakáček. "Já už stejně dávno chtěl vidět, jak taková zoologická zahrada vypadá." Dlužno říci, že v zemi človíčků žije právě tak jako u nás všelijaká zvěř: lvi, tygři, vlci, medvědi, krokodýli, a dokonce i sloni. Jenomže všechna ta zvířata nejsou zdaleka tak velká jako naše, ale docela malinkatá. Vlk je tak velký jako myš, medvěd jako krysa a největší zvíře - slon, i ten je jenom jako kočka. Nicméně i taková maličká zvířata se zdají strašná ještě malinkatějším človíčkům, kteří jsou, jak je už každému známo, velcí všehovšudy jako prst. Bez ohledu na svůj malý vzrůst vynikají však človíčkové velikou odvahou: nebojácně loví zvěř a vozí ji do zoo, aby se na ni mohli všichni přijít podívat. "Jenže když ani nevíme, kde ta zoologická zahrada je," posmutněl Strakáček. "Hlouposti, hned to zjistím," odpověděl Neználek. Zašel k malíčkovi, který četl na kraji chodníku noviny, a zeptal se ho: "Povězte mi, prosím, kde je tady zoologická zahrada? Chtěli bychom se podívat na osla - vlastně na osla ne, ale vůbec na zvířata." "Zoologická zahrada? Autobusem číslo devět," odpověděl malíček. "Stanice je zrovna tady u hotelu." Neználek poděkoval a naši cestovatelé se vydali k autobusové stanici. Nemuseli čekat dlouho. Asi za půl druhé nebo za dvě minuty přijel autobus. Dveře se pohostinně otevřely, cestovatelé nastoupili a autobus jel dál. Jel měkce a vůbec nedrncal. Měl totiž zvláštní pneumatiky a pérování. Vnitřní zařízení autobusu bylo také zvláštní. U každého okénka stál maličký stolek, po obou stranách stolku byla dvě měkká sedátka a na každém sedátku mohli sedět dva cestující. Na stolcích ležely noviny, časopisy a také šachy, dáma, loto, domino a jiné stolní hry. Na stěnách mezi okny byly namalovány krásné obrazy, pod stropem visely různobarevné praporky a dodávaly celému autobusu hezký a veselý vzhled. V přední části autobusu byl zamontován televizor, na jehož obrazovce mohli zájemci sledovat filmy, fotbalové zápasy a ostatní televizní pořady. Konečně v zadní části autobusu byla zařízena střelnice k střelbě do terče. Náš popis by nebyl úplný, kdybychom zapomněli připomenout, že v autobuse nebyl průvodčí a že místo něho visel na stěně reproduktor, který hlasitě oznamoval stanice. Když Neználek a jeho přátelé nastoupili, spatřili, že se několik pasažérů sklání nad stolky a čte noviny, dvě malenky že hrají loto, druhé dvě a ještě jedna dvojice malíčků šachy. Tři malenky seděly vpředu a dívaly se na televizi. Dva malíčci stříleli ze vzduchovky do terče, ale nikomu to nevadilo. Několik malíčků zaujatě rozebíralo příhodu se zmizením Aršíka, o které se dočetli v novinách. Jeden z cestujících začal vyprávět případ svého známého, který jednou v noci zabloudil na ulici a za nic na světě nemohl najít cestu domů. Neználka tahle příhoda tuze zajímala, ale nedozvěděl se, jak to všechno skončilo, protože autobus za chviličku zastavil u zoologické zahrady a nezbývalo než vystoupit. A tak si nemohl vyprávění doposlechnout až do konce.

*Kapitola 15
V ZOOLOGICKÉ ZAHRADĚ

Obyvatelé Kvítečkova si dosud nestačili zřídit zoologickou zahradu, a tak Neználek a jeho přátelé ještě nikdy nebyli v zoo. Představovali si klece na zvířata jako pochmurné železné bedny s mřížemi, a zatím to byly na pohled velice půvabné ozdobné domky uprostřed zeleně a květů, s pestře natřenými střechami a s předními stěnami z mříží, aby bylo dobře vidět každé zvíře uvnitř. Kromě klecí byly v zoologické zahradě potůčky a rybníčky kde žili všelijací vodní ptáci a zvířata, jako tuleni a hroši. Pro ptáky tu stály prostorné voliéry z drátěných sítí. A takoví ptáci, jako třeba pávi nebo krocani, kteří neuměli ani plavat, ani létat, procházeli se volně na svobodě. Uprostřed zoologické zahrady se tyčila umělá hora se skálami, kde šplhali kozorožci a kamzíci. Sotva Neználek vkročil do zoologické zahrady, hned si přepozorně prohlížel všechna zvířata a mermomocí se mezi nimi snažil najít Aršíka, kterého proměnil v osla. Chtěl ho zas co nejdřív změnit zpátky v človíčka; svědomí ho totiž pořád trápilo a ne a ne mu dát pokoj. Také Knoflenka si s velkým zájmem prohlížela zvířata a nevycházela z údivu. Ale protože měla tuze měkké srdce, pokaždé smutně vzdychla: "Ach vy chudáčkové! Pročpak vás tady trápí v kleci? Jistě byste se chtěli proběhnout." Zato Strakáček se ničemu nedivil, jak to měl ve zvyku, a jen koukal, aby byl od klecí pěkně dál. Když spatřil vlka, řekl: "To je toho - vlk! Prostě velký pes." U tygra prohlásil: "Prostě velká kočka. Nic hrozného." "Tak jdi blíž, když to nic není," řekl Neználek. "Já zblízka špatně vidím. Já jsem dalekozraký," vymlouval se Strakáček. Kousek od tygří klece stál stánek s limonádou. Prodavač ve stánku nebyl, a kdo se chtěl napít, jednoduše přišel, zmáčkl knoflík, a limonáda samočinně naplnila sklenici. Strakáček to uviděl, a hned prý, že je mu strašně horko a že by se chtěl napít. "Proč ne, můžeme to zkusit," souhlasil Neználek. Šli ke stánku a na pultíku uviděli celou řadu kohoutků s tlačítky. " Které mám zmáčknout?" zeptal se v rozpacích Strakáček. "Zmáčkni to s višní," poradil mu Neználek. Strakáček zmáčkl knoflík, pod kterým byla nakreslena červená višně, z kulatého otvoru pod kohoutkem vyskočila čistá sklenice a se sykotem do ní vtekl růžový pramének sodovky s višňovým sirupem. Strakáček se s chuti napil a postavil sklenici zpátky pod kohoutek. Ve stojánku se otevřel otvor a sklenice i sjela dolů. "No vida!" řekl uraženě Strakáček. "A já chtěl ještě jednu." "Tak zmáčkni knoflík znova, " poradila mu Knoflenka. Tentokrát zmáčkl Strakáček tlačítko s pomerančem. Z otvoru znovu vyskočila čistá sklenice a vytryskl do ní oranžový pramének sodovky s pomerančovou šťávou. Strakáček vypil i tuhle sklenici. "A teď zmáčknu tenhle s citrónem," prohlásil. "A já zmáčknu ten s ostružinou," řekl Neználek. "A já s jahodou," přidala se Knoflenka. Všichni tři mačkali knoflíky a pili vodu. Nakonec začala Strakáčkovi vypitá voda žbluňkat v břiše a bublinky ho šimraly v nose. Prohlásil, že už má dost, a vydali se na další cestu. Za chvilku přišli k opičí kleci a dívali se na opice. Poznali, že to jsou velice mrštná, šikovná a vůbec zajímavá zvířata. V opičí kleci byly žebříky, tyče, houpačky a visuté hrazdy, opice šplhaly po tyčích, houpaly se na houpačkách, skákaly po žebřících a náramně zručně se chytaly všemi čtyřmi, a dokonce i ocasem. Jedna opice našla někde maličké zrcátko, skákala s ním po celé kleci a ani na chvilku je nepustila z ruky. Chvílemi se do něho zašklebila, že se člověk neudržel smíchy. Neználek se tomu chechtal, až se za břicho popadal, a prohlásil, že ta opice jako by Strakáčkovi z oka vypadla. "To teda zas prrr!" urazil se Strakáček. "Opice má přece ocas, a já ne." Začali se hádat. Strakáček se rozzlobil. "Tak abys věděl, řeknu Knoflence, že jsi proměnil človíčka v osla!" vyhrožoval Neználkovi. "Jen se opovaž! Slíbil jsi, že budeš mlčet, ty zrádče!" zasyčel Neználek a hnal se na Strakáčka. "Necháte toho! Že vám není hanba!" rozhněvala se Knoflenka. "Aspoň před těmi opicemi byste se mohli stydět.

Pojďme pryč!" "Já nechci!" vrčel vztekle Strakáček. "Cože? A to budeš koukat celý den na opice? Musíme si ještě prohlédnout slona." Vydali se tedy za slonem. Cestou uviděli nízkou ohradu a v ní dřevěnou stáj. Vedle stáje stál šedivý oslík. Měl dlouhé uši a velké smutné oči. Nevesele skláněl hlavu a zdálo se, jako by o něčem přemýšlel. Jak Strakáček uviděl osla, zachichtal se a šťouchl do Neználka loktem: "Podívej, tvůj osel!" "Mlčíš!" šeptl Neználek. "Drž jazyk za zuby, rozumíš?" "Co si tam šeptáte?" zeptala se Knoflenka. "My si nešeptáme, " řekl jí Strakáček. "Já jenom říkám, že je to nejspíš ten osel, co o něm psali v novinách." Prohlédli si osla a šli dál. Za pár minut už stáli u sloní klece. Zahlédnout slona bylo nadmíru těžké, protože kolem stál velikánský zástup človíčků. Knoflenka se hned začala prodírat houfem a Strakáček za ní. Sotva Neználek viděl, že zůstal sám, hned se otočil a pelášil zpátky k oslovi. Osel stál pořád ještě za ohrádkou, přišel jen blíž k brance. Neználek se rozhlédl, a když se přesvědčil, že nablízku není živé duše, vytáhl zpod košile kouzelnou hůlku, mávl jí a řekl:"Chci, ať se ten osel změní v človíčka!" Jen dopověděl, osel se postavil na zadní nohy, napřímil se . . . a už to nebyl osel, ale nejopravdičtější maliček: kraťoučké zelené sáčko s uzoučkými, těsnými a krátkými rukávky a uzoučké krátké žlutozelené kalhoty; na hlavě křiklavě modrá čepička s oranžovými puntíky a s oranžovým třapečkem na šošolce; zpod čepičky mu čouhala dlouhá patka a padala mu až k obočí. Človíček se na Neználka podíval, odborně si odplivl skrze zuby, hlasitě potáhl nosem a rázně si ho utřel pěstí. Pěst měl velikánskou a nos malilinký jako knoflík a celý posetý pihami. Potom kopl do branky a vyšel z ohrady. Na okamžik se zastavil, obrátil se po Neználkovi a maličká očka mu drze zablýskla, dlouhý horní ret se ohrnul až k nosu a pusa se mu roztáhla div ne od ucha k uchu. Když se takhle na Neználka usmál, nebo co to mělo být, strčil si bývalý osel ruce do kapes u kalhot a šinul si to po pěšince pryč. Neználek se za ním dlouho díval. Jako by mu spadl kámen ze srdce. Svědomí, které ho nepřestávalo trápit, naráz utichlo a Neználek spokojeně běžel zpátky ke svým přátelům. Zatímco byl Neználek pryč, Knoflenka se prodrala až ke sloní kleci a jaksepatří si slona prohlédla. Hrozně ji udivilo, jak je velikánský. Ale nejvíc ze všeho se podivila dlouhému slonímu chobotu, obratnému jako ruka. Strakáček měl samo sebou nahnáno přijít moc blízko k takovému velkému zvířeti a pořád se jen vrtěl v houfu a díval se na slona zpovzdáli za zády diváků. A tak se mu podařilo zahlédnout jen sloní hlavu s ušima po stranách. Přesto však usoudil, že toho viděl víc než dost. Vtom se vrátil Neználek. "Tak co, viděls slona?" zeptal se Strakáčka. "Ale, žádný zázrak!" mávl rukou Strakáček. "Všichni pořád jenom slon, slon - a co je na něm vlastně k viděni ? Jedině ty uši!" Tu se z houfu vytlačila Knoflenka. "A kam ses ztratil ty, Neználku? Proč ses taky nebyl podívat na slona?" "Pch, budu se koukat na nějaké uši! Pojďte se radši ještě napít limonády." "Správně!" souhlasil Strakáček. "Už mám taky žízeň." Ale Knoflenka, že nepůjde. "Jděte si sami, já tady na vás počkám," řekla a sedla si na lavičku u cesty. Neználek se Strakáčkem se vydali zpátky ke stánku s limonádou. "Tak abys věděl: toho osla jsem už proměnil v človíčka," pochlubil se Neználek. "Jo proto," utrousil Strakáček, "já si všiml, že jsi někam zmizel." Za chviličku došli znovu k ohrádce a Strakáček spatřil vzadu u plotu - osla. "Pěkně proměnil!" zasmál se. "Vždyť tu stojí! "Kdo tu stojí?" podivil se Neználek. "Ten tvůj osel." "No tohle!" vykřikl Neználek dopáleně, když uviděl osla, jak se na něho dívá jakoby nic a lenivě mžourá očima. "To přece není možné, aby se změnil zase zpátky v osla. Ty, poslyš, třeba to není on." "To je pravda!" uvažoval Strakáček. "Možná že to je nějaký jiný. Nejspíš vylezl ze stáje." "Ještě dobře, že jsme ho viděli," řekl Neználek. "Třeba je teprv tohle ten, kterého potřebuju, a ten, co jsem ho už proměnil, nebyl vůbec ten pravý." "Správně!" vpadl Strakáček. "Tenhle je možná ten, a tamten nebyl ten, ale možná že tenhle není ten, a tamten byl ten, a -" "Tak dost, už jsem z těch oslů dočista popletený," přerušil ho Neználek. "Radši proměním i tohohle." "Dobrá," přitakal Strakáček, který si strašně přál vidět, jak se osel mění v človíčka. Neználek mávl hůlkou a řekl: " Chci, ať se tenhle osel taky změní v človíčka!" Dřív než Neználek se Strakáčkem mrkli, objevil se před nimi místo osla človíček: stejné kraťoučké sáčko s uzounkými rukávky a stejná čepička s třapečkem na šošolce, jen s tím rozdílem, že sáčko nebylo zelené, ale křiklavě hnědé, a čepička nebyla tmavomodrá, ale světle modrá s bílými tečkami; zato kalhoty byly zrovna tak jedovatě zelenožluté. I tváří byl tenhle človíček podobný prvnímu: stejná maličká černá očka, dlouhá patka přes celé čelo, nadmíru velký horní ret a malinký pihatý nos. A zas: jediný rozdíl byl v tom, že ten první měl pihy jenom na nose, kdežto tenhle i na tvářích kolem. Nechápavě se rozhlédl, nakrčil svůj pihovatý nos, napůl kýchl, napůl frkl a zakroutil hlavou. Nepohlédl ani na Neználka, ani na Strakáčka, šel k plotu, přelezl ho a byl tentam. Když Strakáček spatřil tu zázračnou proměnu, oněmět rozpaky; ale sotva človíček zmizel za ohradou, zeptal se: "Je to on?" "Kdo?" nechápal Neználek. "No je to ten človíček, kterého jsi proměnil v osla?" "Čert ví!" řekl Neználek. "Já už dávno zapomněl, jak vlastně vypadal. No dobrá, jeden z těch dvou to nejspíš byl. - Páni, co to tam ještě je?" vykřikl najednou. "No nazdar! Další osel!" vydechl Strakáček, když spatřil hlavu s dlouhýma ušima, která vykoukla z otevřených dveří stáje. "Tohle je mi nadělení!" vzdychl si Neználek. "Teď abych proměnil ještě jednoho." "Počkej!" řekl Strakáček. "Tohle snad ani není osel, ale kůň." "Co tě napadá! Kůň je přece o hodně větší." "Správně," souhlasil Strakáček. "Trošku jako by to byl kůň a trošku jako osel. Zkrátka: nejspíš to bude velký osel - a hotovo." "I co, mám se s ním tady trápit," prohlásil Neználek, "proměním ho taky - a bude po všem." Zatím vyšel osel ze stáje a namířil si to rovnou k nim. Neználek mu rychle mávl hůlkou před nosem: "Chci, ať se i tenhle osel změní v človíčka!" Jak to dořekl, zavřel oči, a když je zase otevřel, osel byl pryč a místo něho tu stál človíček. A zase byl docela stejný jako ti dva předtím, jen drobátko větší, se stejným dlouhým rtem, a pihy neměl jenom na nose a kolem, ale po celém obličeji; dokonce i ruce měl hustě pihovaté. Došel k ohrádce, podíval se upřeně na Neználka a přísně se zeptal: "Kde je Trucoun a Pegásek?" "Jaký Trucoun a Pegásek?" polekal se Neználek. "No osli. Copak jsi neviděl, že tady byli dva osli?" "Neviděl," zalhal v rozpacích Neználek."Co lžeš? Nechceš náhodou po kebuli?" "Jak po kebuli?" nechápal Neználek. "Takhle!" Človíček napřáhl přes ohrádku svou pihovatou pěst a dal Neználkovi takovou po hlavě, že se div nesvalil. "Tak ty takhle!" rozzuřil se Neználek. "Prát se chceš? Já ti . . ." "Cos to řekl?" zařval človíček. "Já ti to spočítám!" A už lezl přes ohradu. Neználek nečekal na žádné počítání a hnal se pryč. Strakáček za ním. Kosmickou rychlostí letěli kolem klecí a za nimi s hlasitým supěním a dupáním novopečený človíček. Kdo ví, jak by byla ta honička skončila, kdyby byl človíček nezakopl o kořen a nenatáhl se jak široký tak dlouhý zrovna uprostřed cesty. Když se zvedl, koukal, že Neználek a Strakáček jsou už daleko a že je nedohoní. "Já ti

ukážu!" křičel za Neználkem. "Však my se ještě setkáme! Uvidíš ten tanec!" Pohrozil mu mohutnou pěstí, pak si strčil obě ruce do kapes svých uzoulinkých zelenožlutých kalhot a loudal se pryč. Neználek se Strakáčkem viděli, že nebezpečí pominulo, a vrátili se ke Knoflence. "Kde pořád chodíte?" zeptala se jich nahněvaně. "Už jsem vás chtěla jít hledat." "Ale hnal se za námi jeden takový bláznivý osel," řekl Neználek. "Jaký bláznivý osel?" "Já ti to pak povím." "Co je zase tohle za novoty! Pověz mi to hned!" A tak se musel Neználek přiznat, že to on proměnil Aršíka v osla, a vyprávět o všem, co se stalo toho dne, kdy přijeli do Slunečního města. "Tak vidíš, Neználku, jaký ty jsi!" řekla Knoflenka, když to všechno vyposlechla. "Copak jsi dostal kouzelnou hůlku na to, abys proměňoval človíčky v osly?" "Já nejsem tak špatný, Knoflenko. Nemysli si, já se pořád strašně trápil pro toho Aršíka - a pro Literku taky. Svědomí mi vůbec nedalo spát, čestné slovo. Nezlob se. Všecko dobře dopadlo a teď už je Aršík jistě dávno zpátky u Literky." "Ještě dobře, že jsme si v těch novinách přečetli, kde Aršíka hledat," skončila Knoflenka rozhovor.

*Kapitola 16
KTERAK SE NEZNÁLEK, KNOFLENKA A STRAKÁČEK SETKALI S PEGÁSKEM A CO Z TOHO BYLO

Zbytek dne strávili naši cestovatelé v zoologické zahradě; bylo tam ještě spousta zvířat, která dosud neviděli. Teprve k večeru se vrátili do hotelu, navečeřeli se a šli spát. Tentokrát Neználka svědomí nehryzalo, a tak usnul, jako když ho do vody hodí. Ovšem určitě by byl tak brzo neusnul, kdyby byl věděl, že ani jeden z těch tří oslů, které proměnil v človíčky, nebyl Aršík. V novinách byla totiž chyba: místo aby napsali, že toho nalezeného osla odvedli do cirkusu, vytiskli, že ho dopravili do zoologické zahrady. A tak zůstal Aršík v cirkuse a místo tří oslů ze zoologické zahrady se objevili tři maličkové. První se jmenoval Pegásek, druhý Trucoun a třetí Kaligula. Třebaže v zoologické zahradě považovali Kaligulu za docela obyčejného osla, ve skutečnosti to nebyl vůbec žádný osel, ale mezek. A jak je známo, mezek je tak něco mezi koněm a oslem: je drobátko menší než kůň a o kapánek větší než osel. Takže zatímco se z Trucouna a Pegáska stali normálně velcí maličkové, Kaligula jako človíček byl dosti vysoký: měřil celých devět a půl nehtu. Nehet, to je taková míra v človíčkovské zemi. Na naši míru se jeden nehet rovná jednomu a čtvrt centimetru. Nu a znásobíte-li jeden a čtvrt centimetru devíti, snadno se dozvíte, jak byl ten Kaligula velký. Všichni tři - Pegásek, Trucoun i Kaligula - se tuze divili, jaká se to s nimi stala proměna. Bylo jim divné, že chodí z ničeho nic po dvou, a ne po čtyřech, a že se tak zčistajasna naučili mluvit. Ale ze všeho nejvíc se divili tomu, že mají na rukou místo kopyt prsty. Připadalo jim to převelice směšné. Stačilo, aby se některý z nich podíval na ruku nebo třeba jenom na prst, a už se začal smát, až se za břicho popadal. Ale ani Kaligula, ani Trucoun, ani Pegásek by byli nedovedli vysvětlit, co je jim na tom tak k smíchu. Zkrátka a dobře se z nich stali maličci, kteří neradi moc přemýšleli a kteří prostě dělali, co je první napadlo. Ostatně se o tom sami přesvědčíte, ještě se s nimi setkáme. Když se Neználek, Knoflenka a Strakáček druhého dne probudili, uvažovali, kam by se tak měli ještě podívat a jestli se nemají znovu vydat do zoologické zahrady. Ale Knoflenka prohlásila, že nejlepší bude projít se jen tak po ulicích a prohlédnout si město, které vlastně dosud jaksepatří neviděli. Nasnídali se a vyšli z hotelu. Po širokém chodníku proudily už zástupy chodců. Svěží ranní větřík přinášel ze záhonů podél chodníků vůni květů, nad střechy domů se právě vyhouplo sluníčko a hřálo chodcům do zad, do ramen i do tváří, a všichni se proto tvářili náramně spokojeně a zvesela. Na okraji chodníku uviděli Neználek a jeho přátelé maličká v bílé zástěře a v černých lesklých gumových holínkách. Jmenoval se Čupřík. Držel gumovou hadici a zaléval kytky. Z hadice stříkal prudký proud vody a maličkej jím obratně mířil na záhony, aby na kolemjdoucí nestříkla ani kapička. Naši cestovatelé zůstali chvilku stát a se zalíbením se dívali, jak mu to jde. Vtom se v dálce objevil další maličkej; měl kraťoučké zelené sáčko s uzounkýrni rukávky, zelenožluté kalhoty a modrou čepičku s oranžovým třapečkem. Neználek v něm okamžitě poznal osla, kterého včera proměnil v človíčka. Doopravdy, byl to Pegásek. Od rána se potloukal po městě, zevloval kolem a nevěděl, co kloudného dělat. Uviděl zahradníka, zastavil se a koukal. Najednou dostal hroznou chuti kropit hadicí. Zaškemral: "Hele, ty, nech mě chvilku podržet tu hadici, jo? Moc rád bych si taky zastříkal." Čupřík se přívětivě usmál, podal Pegáskovi konec hadice a řekl: "Ale s radostí, prosím." Pegásek měl radost, vzal kovový nástavec do obou rukou a namířil na květiny. "Pusťte proud trošku výš, aby voda padala na květy shora," poradil mu Čupřík. "Kdybyste stříkal přímo, mohlo by to květinám škodit." Pegásek poslušně namířil proudem trošku výš. "Teď je to správné,'" pochválil ho Čupřík. " Máte zřejmě k zalévání vlohy. Chvíli tu pracujte, já si zatím skočím na okamžik domů - jestli vás to ovšem nebude obtěžovat." "Ne, ne, kdepak. Nebude," odpověděl Pegásek. Čupřík odešel a Pegásek docela samostatně zaléval květiny. Tlakem vody se mu hadice cukala v rukou, jako by byla živá. Moc si na tom zakládal, že plní tak důležitý úkol. Vtom před sebou spatřil Neználka, Knoflenku a Strakáčka - a hned mu bleskla hlavou lumpárna: Co když je drobátko pokropím! Ani nedomyslil a ruce samy od sebe namířily proud vody na Neználka; postříkal ho od hlavy k patě. "Hej!" křikl Neználek. "Co to děláš?" Pegásek dělal, jako že neslyší, a uhnul proudem stranou, ale pak jakoby náhodou pokropil Neználka znovu. Neználek zlostí div nevyletěl z kůže a užuž chtěl běžet potrestat toho nezbedníka, Knoflenka ho však chytila za ruku a řekla: "Pojďme radši pryč! To by tak ještě scházelo, aby ses nám tu začal prát." Otočili se a chtěli odejít, vtom však Pegásek namířil proud - a rovnou Knoflence za krk. "Jej!" vykvikla Knoflenka, když jí ledová voda chrstla za límec a po zádech. "Tak ty budeš stříkat ještě na Knoflenku?" zakřičel rozzlobený Neználek. "No počkej, já ti ukážu!" Běžel k Pegáskovi a chtěl mu vytrhnout hadici z ruky, ale Pegásek ji stočil stranou - a to už proud vody stříkal po chodníku a poléval chodce. Neználek se pokoušel hadici ukořistit, přiskočil k Pegáskovi ze strany, ten se však k němu otočil zády a snažil se ho odstrčit nohou. "Tak ty budeš ještě kopat!" zavrčel Neználek. Konečně uchvátil hadici a začal ji Pegáskovi rvát z ruky. Ale Pegásek se nedal. Proud se sykotem stříkal z nástavce sem a tam. Chodci se dali na útěk, aby se zachránili před ledovou sprchou, shlukli se opodál, a ne a ne pochopit, proč je tu hned po ránu zčistajasna polévají vodou. Někteří křičeli na oba maličky, aby přestali vyvádět, Knoflenka křičela také, ale ti dva si toho vůbec nevšímali a rvali se o hadici dál. " Měla by se jim vzít," navrhl kdosi. "Správně!" ozvalo se z houfu. "Půjdeme na ně všichni společně, hadici jim vezmeme - a budou mít po

stříkání." Okamžitě se našel velitel. Byl to maliček jménem Prudík. Měl světle hnědý sportovní oblek a klobouk se širokou střechou. "Tak, přátelé, a za mnou!" zvolal Prudík a vrhl se vpřed. Jak to Pegásek uviděl, namířil mu proud přímo do obličeje. Prudíkovi sletěl klobouk a kutálel se po ulici. "Stůj! Stůj!" vykřikl Prudík a hnal se za kloboukem. Vtom Neználek obratně využil příležitosti a vytrhl Pegáskovi hadici z rukou. Ale kampak na Pegáska! Popadl násadec a škubl tak silně, že ho urval. Neználek mu chtěl dát po hlavě hadicí, z které pořád ještě stříkala voda, ale vtom ho chytili za ruce človíčkové. Seběhli se k němu ze všech stran. Když Pegásek viděl, jak hloupě se situace obrátila, bez dlouhého rozmýšlení praštil nástavcem o zem a vzal do zaječích. Kolem Neználka se v mžiku shromáždil zástup človíčků. Zaplnili celý chodník, a dokonce i jízdní dráhu. Ulice se ucpala, automobilová doprava byla přerušena. Kde se vzal tu se vzal, přiběhl strážník a křičel: "Rozejděte se, prosím! Narušujete plynulost pouliční dopravy!" "Tuhleten po nás stříkal!" volal Prudík a ukazoval prstem na Neználka. "Nestříkal!" křičel Neználek. "Náhodou někdo postříkal mě." "Koukněte se na něj!" rozčiloval se Prudík. "Někdo ho postříkal! Chacha!" Na místo činu se ze všech stran sbíhali další a další človíčkové. Zástup byl čím dál větší, auta už zatarasila celou ulici až ke křižovatce. Ubohý strážník se chytal za hlavu. "Tak rozejděte se, prosím!" křičel. Ale nikdo se nechtěl rozejít. Ti, kteří viděli, co se stalo, neodcházeli proto, že chtěli všechno povědět těm, kteří to neviděli, a ti, kteří to neviděli, neodcházeli zas proto, že se mermomocí chtěli podívat na Neználka. Strážník pochopil, že pranic nepořídí, dokud bude na ulici Neználek, a rozhodl se ho proto odvést na strážnici. Vzal Neználka za ruku a vedl ho k automobilu v uličce za rohem. Knoflenka a Strakáček viděli, že strážník posadil Neználka do auta, běželi k němu a volali: "Vemte nás s sebou ! Nás taky!" Jenže auto se už rozjelo a uhánělo pryč. Ze všech sil běžela Knoflenka se Strakáčkem za automobilem, ale kdepak! Jak by ho také mohli dohonit! Vzdálenost mezi nimi se rychle zvětšovala. Naštěstí nebyla strážnice daleko. Auto zahnulo za roh a za chviličku zastavilo před nevelkým přízemním domem s kopulovitou, stříbrně natřenou střechou třpytící se v slunci. Knoflenka si stačila všimnout, jak strážník s Neználkem vystoupili z auta a vydali se k tomu domu. Neználek vešel v doprovodu strážníka do dveří a octl se ve světlé prostorné místnosti. Spatřil tam ještě jednoho strážníka; seděl na kulaté otáčecí židli před rozvodným pultem s všelijakými vypínači, přepínači, páčkami, mikrofony, telefony a amplióny. Nad pultem bylo ve čtyřech řadách umístěno dvaapadesát kulovitých televizních obrazovek, na kterých se jako v zrcadlových koulích odráželo dvaapadesát městských křižovatek s domy, s uhánějícími automobily, s chodci a se vším, co zrovna bylo na ulici. Uprostřed místnosti visela ještě jedna taková kulovitá obrazovka, ale o hodně větší. Oba strážníci - ten, který přivedl Neználka, i ten, co seděl u pultu - byli oblečeni docela jako ostatní človíčkové, ale aby bylo vidět, že to jsou strážníci, které musí každý poslouchat, měli na hlavách blýskavé mosazné přilby, jako nosívají hasiči. Ten u pultu byl maličký a kulatý a jmenoval se Fistulka, a ten, který přivedl Neználka, byl dlouhý a hubený a jmenoval se Hvizdulka. Strážník Fistulka uviděl, že strážník Hvizdulka přivedl Neználka, a spokojeně řekl:"A, náš zahradník už přišel! Copak jste si to, kamarádíčku, vzpomněl, stříkat nám po ulici vodu?" "Já jsem nestříkal," rozpačitě zabrumlal Neználek. "Jakpakže nestříkal?" podivil se strážník Fistulka. "Vždyť jsme to viděli. U nás na strážnici vidíme všecko. Pojďte laskavě blíž." Strážník Hvizdulka zlehounka postrčil Neználka do zad, aby šel blíž k obrazovkám. "Pod dohledem naší strážnice je přesně dvaapadesát křižovatek," začal Fistulka. "Stačí se podívat na těchhle dvaapadesát koulí, a hned vidíme, co se na které křižovatce děje. A když je náhodou na těch maličkých koulích špatně vidět podrobnosti, můžeme si zapojit tuhle velikou." Otočil vypínačem a zrcadlová koule uprostřed místnosti se okamžitě prozářila tajemným modravým světlem. Objevila se na ní křižovatka a automobily zatarasující jízdní dráhu. "Tak vidíte: úplné zastavení dopravy v prostoru roh Perníkové a Suchárkové ulice," vyčítavě řekl Fistulka a ukázal na obrazovku. Cvakl druhým vypínačem a na obrazovce se objevila další křižovatka. "A na rohu Cukrové a Karbanátkové taky," řekl Fistulka. "To si teď počkáme, než se to zas všechno rozmotá. A přitom má každé auto někam namířeno! Takováhle zdržení neblaze narušují normální život města." Vtom se strážník Hvizdulka podíval na jednu z malých kulovitých obrazovek a řekl: "A ve Východní ulici se ti lidé pořád ještě nerozešli." "Hned ji zapojím," řekl strážník Fistulka. Otočil dalším vypínačem a na velké kouli se objevil obraz Východní ulice - zrovna to místo, kde se Neználek s Pegáskem poprali o hadici. Neználek popošel k obrazovce a spatřil obrovský sběh lidí, který zatarasil ulici. Vpředu stál Prudík a vykládal, co se tu stalo. "Co je to v tom našem městě za lidi!" zamračil se Fistulka. "Ne a ne se rozejít. Budeš tam muset, Hvizdulko, ještě jednou zajet a požádat je, aby se už konečně rozešli. Ať si jdou povídat jinam - proč takovéhle zmatky na ulici? Zabraňuje to hladkému provozu městské dopravy." "Hned to udělám," přisvědčil Hvizdulka. Odvedl Neználka do sousední místnosti se stolem a několika židlemi uprostřed a řekl: "Chviličku tu na mne laskavě počkejte, hned budu zpátky." Zavřel dveře a odešel. Strážník Fistulka, který zatím bez ustání pozoroval všech dvaapadesát křižovatek, pohlédl po chvíli na velkou obrazovku a spatřil, že Hvizdulka už dorazil na místo činu a že se mu podařilo přemluvit človíčky, aby se rozešli. Zástup začal pomaloučku řídnout. Hvizdulka úspěšně splnil úkol, nasedl do auta a jel zpátky. "A co teď s tím zadrženým?" zeptal se, když se vrátil na strážnici. "Namouduši nevím," pokrčil rameny Fistulka. "Já taky ne" řekl Hvizdulka. "Dělám už strážníka kolik let, ale ještě se mi nestalo, aby někdo kropil kolemjdoucí vodou. Myslím, že bychom mu měli trošku domluvit a rychle ho pustit domů, aby se na nás nerozhněval." "Taky se hrozně bojím, že by se mohl urazit. Propusť ho, prosím tě, Hvizdulko. Řekni mu nějak zdvořile, že není hezké kropit lidi vodou, a požádej ho uctivě o prominutí, že jsme ho zdrželi. Řekni mu, že nám nic jiného nezbývalo, když se měl zástup co nejdřív rozejít, aby mohla být znovu obnovena doprava." "Dobrá, já to tedy zkusím," souhlasil Hvizdulka. "A abych nezapomněl: přiveď ho ještě sem, já ho taky požádám o prominutí, že jsem s ním hovořil trošku moc přísně." Takovýhle rozhovor dvou strážníků se leckomu může zdát divný a snad i nepravděpodobný. Všichni přece víme, že by se žádný strážník zadrženému rušiteli pořádku neomlouval - každý by si na něj určitě spíš vymyslil nějaký aspoň docela malý trest. Ovšem ve Slunečním městě bylo všechno jinačí. Kdysi dávno se stávalo i tady, právě tak jako v jiných městech, že někteří človíčkové byli nezvedení, prali se, házeli po sobě kamením a blátem, polévali se vodou, někteří dokonce brali cizí věci a vůbec si navzájem všelijak ubližovali. Proti takovým rušitelům pořádku byly utvořeny sbory strážníků, kteří měli právo trestat pachatele. Když někdo zlobil, vyplazoval jazyk, porušoval pravidla pouliční dopravy, jezdil nesprávně autem, poléval někoho vodou,

plival na zem nebo dráždil psy, byl strážník povinen pachatele pokárat a udělit mu domluvu v délce od pěti do padesáti minut. Čím větší byla vina, tím byla domluva delší. Za těžší provinění se ukládaly přísnější tresty, například: za ránu pěstí do prsou, do zad, do boku nebo za pohlavek se dávalo čtyřiadvacet hodin šatlavy; za ránu po tváři nebo do hlavy osmačtyřicet hodin šatlavy; za házení kamením nebo za úder holí bývaly tři dny. Když se následkem úderu objevila pořádná modřina, podlitina nebo škrábanec, dostal pachatel za trest už pět dní; a jestli tekla krev, napařili mu deset dnů šatlavy; když někdo někomu něco vzal, na to byl ten nejtěžší trest: patnáct dní. Někdo si třeba myslí, že patnáct dní šatlavy za takový ošklivý čin, jako je krádež, není zrovna moc těžký trest, ale pro malé človíčky, kterým ubíhá čas mnohem pomaleji než nám, to bylo ažaž. A rozhodně je to dost dlouhá doba na to, aby každý pocítil lítost, jak ošklivou věc to udělal. Jenže, po pravdě řečeno, takovýhle boj s rušiteli pořádku nepřinášel znatelnější výsledky, dokud človíčkové sami nedostali rozum. Časem však všichni natolik zmoudřeli, že už se nikdy nikdo s nikým nepral, nikdo nikoho už nebil a neubližoval mu, nikdo nikomu nic nebral; všichni pochopili, že k druhému se musí každý chovat tak, jak chce od ostatních, aby se chovali k němu. Rušitelů pořádku neustále ubývalo a strážníci začali pomaloučku zapomínat, že kdysi používali všelijakých krutých trestů, jako třeba šatlavy. Slovo šatlava bylo dočista zapomenuto a dnes už nikdo ani nevěděl, co vlastně znamená. Jediné tresty, které se z těch dávných dob zachovaly, byly domluvy, to jest ústní důtky, které strážníci udělovali narušovatelům pravidel a předpisů pouličního ruchu, především motoristům. Krátce a dobře: strážníkům zůstala jen povinnost řídit automobilovou dopravu, převádět přes ulici malíčky a milenky, kteří se báli přejít jízdní dráhu, a ukazovat cestu, jak a kudy kam. S tím byli strážníci docela spokojeni, protože měli o hodně míň práce než s výchovou človíčků. A to jim přišlo náramně vhod, neboť řízení městské dopravy bylo v důsledku obrovského růstu automobilového ruchu den ze dne složitější.

*Kapitola 17
SETKÁNÍ S KRYCHLIČKOU

Zatímco strážník Hvizdulka hovořil se strážníkem Fistulkou, seděl Neználek v prázdné místnosti. Hrozně se polekal, když se tu octl. První, co ho napadlo, bylo - pryč! Zkusil otevřít dveře: zamčeno. Zkusil otevřít okno: nešlo ani to. Rozhodl se rozbít sklo: bušil do něho pěstmi, ale sklo bylo tak silné a pevné, že se nerozbilo. Neználka to unavilo a sedl si na okno. Viděl jenom kousek dvora a rovnou šedivou zeď sousedního domu. Hleděl na tu stěnu, hleděl na ni a bylo mu smutno. Ještě nikdy v životě neseděl nikde zavřený. Vždycky si mohl dělat, co se mu zlíbilo, jít, kam chtěl, kolem sebe měl vždycky kamarády, s kterými si mohl popovídat, zasmát se a zažertovat, ale teď byl dočista sám. Hrozně moc se mu zachtělo plakat; po tvářích se mu začaly koulet slzy. Ale zrovna v té chvíli uviděl, že se na dvoře objevila Knoflenka se Strakáčkem. V rozpacích se rozhlíželi kolem, pak spatřili v okně Neználka a něco na něj volali. Neználek napínal sluch, ale nerozuměl jim ani slovo - sklo bylo příliš silné a nepropouštělo zvuk. Knoflenka mávala na Neználka rukama, dělala prsty nějaká znamení, ale Neználek na to jen vrtěl hlavou. Chtěl naznačit, že praničemu nerozumí. Tu Knoflenka zdvihla nějaký klacík, který se tam válel na zemi, a začala jím mávat. Čím to mává ? nechápavě se zeptal sám sebe Neználek. Hloupá! Zvedne nějakou hůlku a mává s ní! Ale pak se najednou pleskl dlaní do čela a vykřikl: "Jsem já to osel! Zapomenu, že mám kouzelnou hůlku!" Rychle sáhl za košili, už aby ji vytáhl, ale vtom se otevřely dveře a vešel strážník Hvizdulka. Napřáhl k Neználkovi ruku a chtěl něco říci, Neználek však polekaně uskočil, vytasil kouzelnou hůlku, zamával jí a křikl: "Chci, ať se strážnice zřítí a já se dostanu živ a zdráv na svobodu!" Kolem to zapraskalo, zadunělo, zarachotilo. Stěny místnosti se v mžiku zhroutily, strop se propadl, zdvihly se sloupy prachu. Na Neználka se shora cosi sesypalo. Strážníka ťukla cihla do přilby, až mu zazvonilo v uších a upadl. Neználek se dlouho nerozmýšlel a vyběhl na dvůr. Knoflenka a Strakáček ho popadli za ruce a úprkem ho táhli k vrátkům. Strážník Hvizdulka se namáhavě vyhrabal zpod trosek, přilba mu sletěla s hlavy, ale ani si toho nevšiml a hnal se za uprchlíky. Běžel a hlasitě supěl. Naražená hlava ho bolela a točila se mu. Neběžel proto rovně, ale cik cak. Když ucítil, že ho hlava bolí čím dál víc a začíná mu v ni taky hučet, mávl za Neználkem rukou a přestal ho pronásledovat. Neználek, Knoflenka a Strakáček běželi chvíli po ulici a ani se neohlédli. Brzo si však všimli, že je nikdo nepronásleduje, a tak šli dál už beze spěchu. A Knoflenka se hned pustila do Neználka. "Ty jsi mi pěkný cestovatel!" říkala vyčítavě. "Proč jsme sem přijeli, řekni? Prát se a stříkat lidi vodou? Jde si prohlédnout město, a popere se o gumovou hadici!" "Nezlob se, Knoflenko," odpověděl jí Neználek, "já už to neudělám. Odteďka si budeme prohlížet město jako opravdovští cestovatelé." Kráčeli po ulici a prohlíželi si výkladní skříně. Na rohu spatřili stánek s limonádou, zrovna takový, jaký už viděli v zoologické zahradě. Sotva Strakáček zahlédl pultík s kohoutky a tlačítky, prohlásil: "Po takovém běhu by neškodilo trošku limonády." Došli ke stánku, mačkali knoflíky a pili sodovou vodu s všelijakými šťávami. Strakáček vypil šest nebo sedm skleniček, ale že prý ještě nepůjde, i když už víc vypít nemohl. Neználek si všiml, že nedaleko stánku stojí lavička, a řekl: "Pojďte, chviličku si sedneme a odpočineme si, a když bude mít někdo žízeň, tak si klidně doběhne." Posadili se. Před nimi na protější straně ulice stál čtyřpatrový dům. Pod střechou domu byl přes celou stěnu obraz Červené Karkulky a šedého vlka, jak se potkali v lese. Knoflenka okamžitě spustila pohádku o Červené Karkulce. Bylo to velice pěkné: mohli poslouchat a přitom se dívat na obrázek. Ale Neználek ani Strakáček stejně neposlouchali moc pozorně a co chvíli odbíhali ke stánku na limonádu. Knoflenku to samozřejmě zlobilo, protože když člověk vypravuje pohádku a pořád ho někdo přerušuje, to je snad ze všeho nejhorší. Konečně byla pohádka u konce, třebas trvala se všemi přestávkami celou půlhodinu. Neználek vyskočil a znovu se chtěl běžet napít, ale najednou se zapotácel a začal se chytat rukama Knoflenky a Strakáčka. "Co je ti?" polekala se Knoflenka. "Točí se mi hlava!" zasténal Neználek a div neupadl. Knoflenka se Strakáčkem ho vzali v podpaží a posadili ho zpátky na lavičku. "To ses určitě opil tou limonádou," řekl Strakáček. "Jak ti je?" strachovala se Knoflenka. "Teď už trošku líp, ale v první chvíli se mi dokonce zdálo, že se ten dům točí." "Který dům?" "Ten naproti." Knoflenka i Strakáček se podívali na dům - a v té chvíli se také chytili, aby neupadli. Zdálo se jim, že dům, který k nim stál nejprve průčelím, otočil se k nim teď bokem. Obraz už viděli docela

šikmo a jen stěží se na něm dala poznat Karkulka a šedý vlk. Strakáček zatřepal překvapením hlavou a padl na lavičku vedle Neználka. Vtom k nim přišel malíček, obyvatel Slunečního města, a zeptal se: "Copak se tu děje?" "Motá se nám hlava. A nějak se nám zdá, že se tamhleten dům točí," odpověděla Knoflenka. "Vy jste tu zřejmě cizinci, že?" zeptal se malíček a přisedl k nim na lavičku. "Ano, jsme," přiznala Knoflenka. "Jak jste to poznal?" "To není tak těžké. Lidé z města totiž vědí, že se ten dům točí doopravdy." "Točí? Jak to?" vykřikli současně Neználek se Strakáčkem. "Docela obyčejně. Pravda, netočí se tak rychle, aby to bylo vidět na první pohled, ale když se podíváte bedlivěji, všimnete si toho." Cestovatelé se trochu vzpamatovali, znovu se podívali na ten divný dům a zpozorovali, že se k nim už natočil svou zadní stěnou. Obraz s Červenou Karkulkou zmizel docela. "To je úžasné!" vykřikl Strakáček. "Vlastně - co to říkám. Jaképak divy. Docela obyčejný točivý dům." "Ne točivý, prosím, ale otočný," poopravil ho malíček. "Ale já stejně pořád nedovedu pochopit, jak se vlastně točí," řekl Neználek. "To vám mohu lehce vysvětlit, protože jsem stavitel a vím, jak se to dělá," prohlásil malíček. "Povídejte, prosím, to je velice zajímavé," požádala ho Knoflenka. "Viděli jste někdy, jak se stěhují velké několikapatrové domy?" začal svůj výklad stavitel. A když se dověděl, že to naši tři cestovatelé ještě nikdy neviděli, pokračoval: "Pod základy domu se podloží koleje a dům se pak na kolech převeze na jiné místo. A postavit otočný dům je ještě lehčí: kruhovité koleje se pod něj podkládají už hned při stavbě. K otáčení pak stačí docela nevelký elektromotor, mnohem slabší, než jakého je potřeba na stěhování domu." "To je jasné," řekl Neználek. "Ale proč se má vlastně takový dům točit? Copak je to špatné, když stojí pevně na místě?" "Samozřejmě není," souhlasil stavitel. "Ale otočný dům má všelijaké přednosti. Jistě je vám známo, že okna obyčejných domů mohou být obrácena na kteroukoli světovou stranu: na sever, na jih, na východ nebo na západ. Do oken obrácených na jih svítí slunce celý den. Zato do místností, které mají okna na sever, nenahlédne ani jedinkrát. A v takových místnostech je pak smutné bydlení - každý chce přece užít sluníčka. V otočných domech je tento nedostatek zcela odstraněn. Dům, který stojí - vlastně krouží před vámi, se otočí kolem dokola za hodinu. A tak do všech oken, ať vedou na kteroukoli stranu, nahlédne hodinu co hodinu slunce. Proto jsou v každém otočném domě všechny byty světlé a veselé." "Tak se mi zdá, že už tomu začínám trošku rozumět," řekl Neználek. "Jenom by mě náramně zajímalo, kdo to vlastně vymyslel, stavět tyhle otočné domy?" "První projekt otočného domu vytvořil architekt Vrtišpunt. To bylo před několika lety. Od té doby si jeho myšlenku osvojilo mnoho stavitelů a dnes už máme těchto domů celou řadu. Existují domy, které se otočí ne za hodinu, ale za dvě, za tři nebo i za čtyři hodiny. Přejete-li si, mohu s vámi podniknout malou procházku a seznámit vás s architekturou města." "To bude neobyčejně zajímavé!" zvolala Knoflenka. "Ale nebude vám to zatěžko?" "Jaképak zatěžko?" řekl Strakáček. "Nejde přece štípat dříví!" "Jdi ty, Strakáčku! Kdybys radši mlčel, když neumíš být zdvořilý!" napomenula ho Knoflenka. "Ale vždyť on má pravdu," odpověděl dobrácky malíček. "To opravdu není tak těžké jako štípat dříví - a kromě toho mi bude velkým potěšením seznámit se s takovými zvídavými cestovateli. Jmenuji se Krychlička, architekt Krychlička." "A já jsem Neználek. A tohle je Knoflenka," řekl Neználek. "No vida, a známe se!" vpadl Krychlička a tiskl ruce svým novým známým. "Velmi mě těší. A teď vás prosím, abyste šli laskavě se mnou." Krychlička vykročil, Neználek, Knoflenka a Strakáček pospíchali za ním. Nejdřív ukázal Krychlička našim cestovatelům dům v podobě obrovských schodů a sdělil jim, že se těmto domům říká stupňovité. Tenhle stupňovitý dům neměl sice pohyblivé schodiště, ale pohyblivé koberce na způsob dopravních pásů, po nichž obyvatelé vsedě vyjížděli nahoru nebo sjížděli dolů. Potom si prohlédli ulici zastavěnou kulatými otočnými domy věžovitého typu se spirálovitými koberečkovými skluzavkami. V další ulici jim ukázal dva velmi krásné domy. První tvořila vlastně hromada zděných polokoulí; z každé polokoule vedla polokruhová okna a dveře a zřejmě i místnosti v tomhle domě byly polokruhové. Druhý dům měl podobu mnoha soudků naskládaných na sebe; každý sud byl vysoký přes dvě patra a v obou patrech měl proražena okna. Oba tyto domy tu postavili, jak jim Krychlička sdělil, pro ty, kdo rádi bydlí v kulatých pokojích. Cestovatelé zahnuli za roh a octli se v Hudební ulici. Tady měly všechny domy tvar nejrozmanitějších hudebních nástrojů: jeden byl jako xylofon, druhý jako klavír, třetí jako harfa, čtvrtý jako tahací harmonika a pátý jako buben. Jenom jeden rohový dům byl kdoví proč vystavěn v podobě hliněného džbánku. V další ulici uviděli dům docela neobvyklého typu. Nestál na zemi, ale visel ve vzduchu pod ohromným balónem. "Prosím vás, copak se někomu chce bydlet i v tomhle létajícím domě?" podivila se Knoflenka. "O ten se zájemci zrovna perou! " řekl Krychlička. "Je jich tolik, že jsme se rozhodli postavit takových domů ještě víc. Obyvatelům se líbí překonávat každý den všemožné překážky a nebezpečenství: šplhat po provazových žebřících, skákat dolů padákem nebo sjíždět po laně." "A teď mějte chvilenku strpení, seznámím vás se starobylou architekturou," řekl Krychlička. "Za okamžik budeme v takzvané stavitelské rezervaci." Cestovatelé prošli ulici a octli se ve čtvrti domů se sloupovím. Byly tu sloupy rovné i křivé, točené i kroucené, spirálovité i nakloněné, zploštělé, baňaté i šišaté, a dokonce i takové, že se ani popsat nedaly. Římsy domů byly také všelijaké: rovné, šikmé, křivé, lomené i zubaté. Některé domy neměly sloupy dole, jak se sluší a patří, ale nahoře na střechách; jiné měly sloupy sice dole, ale teprve na nich stály domy; u dalších byly sloupy zavěšené na římsách a klimbaly se chodcům nad hlavami. Byl tam dům s římsou dole a se sloupy vzhůru nohama, a ještě k tomu šikmo. Byl tam i dům, který měl sloupy rovné, ale sám stál nakřivo, zrovna jako by se chystal spadnout lidem na hlavu. A ještě tam byl dům, u kterého se sloupy nakláněly na jednu stranu a dům na druhou, takže se zdálo, že se každou chvilku zřítí a rozsype na kousky. "Na tyhle křivé domy se radši ani nedívejte," řekl Krychlička. "To u nás kdysi byla taková móda: stavět domy, které by nebyly ničemu podobné. A tehdy nadělali takových nesmyslů - hanba se na to dívat. Například tenhle dům: jako by ho nějaká nadpozemská síla rozplácla a naklonila na bok. Všecko je v něm šikmé: okna, dveře, stěny i stropy. Jen to zkuste, bydlet nějaký ten týden v takovémhle domě! Uvidíte, jak rychle se z vás stane úplně jiný člověk. Budete zlí a zamračení a podráždění a pořád se vám bude zdát, že se stane něco zlého a špatného. A to všecko jenom proto, že ty šikmé stěny jako by na vás padaly a že se za nic na světě nedokážete zbavit pocitu nějaké neodvratné katastrofy. Dneska už v těchhle šišatých domech naštěstí nikdo nebydlí. Jednou je už chtěli docela zbourat, ale potom se rozhodlo, že se nechají stát pro výstrahu a poučení nám i budoucím, aby už nikdy nikomu nevlezlo do hlavy stavět podobné ohavnosti." "A pomohlo to?" zeptal se Neználek. "Pomohlo,"

řekl Krychlička. "Ale ne nadlouho. Někteří stavitelé se nedokázali hned tak zbavit starých zvyků. A tak se tu a tam některý z nich utrhne a postaví dům, že před ním jenom krčíš rameny. Avšak v poslední době přišel slavný stavitel Melounek na pozoruhodný způsob stavby velice krásných budov bez všech těchhle hokusů-pokusů. Vymyslel k tomu celou řadu nových stavebních hmot. Například vylehčenou pěnovou gumu, z které se dají stavět skládací přenosné domy; vodotěsný kartón, který odolává chladnu i horku, dešti i větru; syntetický plastilín na štukové ozdoby; a stavební pěnoplast, který ve vodě nehoří a v ohni se nerozmáčí, vlastně - co to říkám: v ohni nehoří a ve vodě se nerozmáčí; anebo dokonale odolný plastohrach, vyráběný z lisovaných hrachových lusků - ten téměř nic neváží, a přitom je tvrdý jako ocel. Teď vás seznámím s domy stavitele Melounka z pěnoplastu a plastohrachu. Je to tady docela blizoučko, ve Stavební ulici." Krychlička znovu vykročil první. Nutno říci, že ve Slunečním městě stály tlačítkové stánky s limonádou na všech rozích. Neználek a Strakáček považovali za svou povinnost u každého zarazit a vypít po skleničce vody. Rozptylovalo je to a aspoň se tak nenudili při tom seznamování se stavitelskými pamětihodnostmi města. Znenadání se Krychlička zastavil, podíval se na náramkové hodinky, pleskl se do čela a vykřikl: "Propáníčka! Dočista mi to vypadlo z hlavy! Vždyť já musím na zasedání stavebního výboru. Bude se tam řešit otázka stavby otočných domů. Nechcete jet se mnou ? A potom vám dokončím svůj výklad o architektuře a prohlédneme si Melounkovy domy." "Jsem pro," odpověděl Neználek. "V životě jsem nebyl na zasedání stavebního výboru." "Já také pojedu mileráda," přijala pozvání Knoflenka. "A já taky," připojil se i Strakáček. "Ovšem nebude-li vám to zatěžko," dodal. "Naprosto ne," odvětil s úsměvem Krychlička. "Nejdu přece štípat dříví."

*Kapitola 18
VE STAVEBNÍM VÝBORU

Neználek si už dávno všiml, že ve Slunečním městě stojí skoro na každém nároží nevelký dřevěný sloupek natřený zřetelnými černobílými pruhy, takže je bylo vidět už hezky z dálky. Krychlička došel se svými novými přáteli k jednomu takovému sloupku, zastavil se a stiskl nahoře tlačítko. "Na co je ten knoflík?" zeptal se Neználek. "Přivolávač autotaxi," vysvětlil mu Krychlička. "Potřebujete taxík, zajdete k sloupku, zmáčknete tlačítko - a za okamžik ho tu máte." Opravdu: neuběhla ani minuta a na konci ulice se objevilo auto. Bylo zrovna tak černobíle pruhované jako sloupek. Automobil se rychle blížil, pak zastavil u chodníku a otevřela se dvířka. "A kde je řidič?" zeptal se nechápavě Neználek, když viděl, že je místo za volantem prázdné. "K čemu řidič?" odpověděl Krychlička. "To je přece samočinné tlačítkové auto. Místo řidiče tu jsou, jak vidíte, tlačítka s názvy ulic a zastávek. Stisknete patřičné tlačítko a auto vás doveze, kam potřebujete." Nasedli a Krychlička řekl: "Vidíte, zmáčknu knoflík s nápisem STAVITELSKÁ ULICE, a . . ." Zmáčkl jedno z tlačítek na rozvodné desce - a auto se rozjelo. "Počkejte, co to děláte!" vykřikl Strakáček a chytil Krychličku za ruku. "Co když někoho přejedete?" "Vyloučeno! V autě je totiž ultrazvukový radar, který žádnou srážku nebo přejetí nepřipustí," vysvětlil mu Krychlička. "Vidíte ty dvě velké trubky vpředu? Jedna z nich nepřetržitě vysílá ultrazvukové signály. Jakmile se před autem objeví nějaká překážka, začnou se od ní ty signály odrážet - a rovnou zpátky do té druhé trubky. Tam se ultrazvuk přemění v elektřinu a ta zapne buď brzdu, nebo řízení. Když je překážka malá, auto ji objede, protože se zapojí řízení; když je velká, auto se zastaví, protože se zapne brzda. Stejné trubky má automobil i vzadu a po stranách, a tak jdou ultrazvukové signály na všechny strany . . .""A co to vlastně je, ty ultrazvukové signály?" zeptal se Neználek. "To jsou - jak bych vám to řekl - tak vysoké zvuky, že už je ani neslyšíme; ale síly mají stejně dost." Vtom přijelo auto na křižovatku a zastavilo před světelným semaforem. "V autě je také optické zařízení, které při červené zapne brzdu," řekl Krychlička. Vůz stál skutečně na křižovatce tak dlouho, dokud se nerozsvítila zelená. "No a co - jaképak divy!" řekl Strakáček. "Divné je jedině to, jak auto ví, kam má jet." "Auto samozřejmě neví nic," odpověděl Krychlička, "ale přesto vás doveze, kam je libo, ovšem když zmáčknete tlačítko. Ve stroji je totiž takzvaná elektronková paměť. Paměť se tomu jen tak říká, protože auto jako by si doopravdy pamatovalo všechny trati, po kterých už jednou jelo. Každý nový automobil s tímhle zařízením jezdí nejdřív s řidičem - prostě jakýsi řidičský kurs. Na začátku učební jízdy zmáčkne řidič tlačítko s názvem nějaké ulice a pak tam s autem jede. Potom zmáčkne tlačítko s názvem další ulice a jede zase tam. Volant auta je spojen s elektronkovou pamětí, a když pak to tlačítko stisknete podruhé, elektronkové zařízení řídí už automobil spolehlivě správnou cestou samo a bez řidiče." "No jestli je to tak, jak říkáte, pak na tom není vůbec nic divného," řekl Strakáček. "Jo kdyby tam tak žádné takové zařízeni nebylo a auto nás dovezlo, kam chceme, jen tak samo od sebe - pak by se bylo čemu divit." "Hm, to je zajímavé, a jak vlastně vypadá ta elektronková paměť?" zeptal se Neználek. "To jsou nějaké elektrické žárovčičky či co?" "Kdepak žárovčičky! Polovodiče," řekl Krychlička. "Jenže podrobněji vám to vysvětlit nemohu, sám tomu nerozumím." "A proč je tedy v autě volant, když jezdí samo?" zeptal se Neználek. "To kdybyste náhodou potřebovali jet někam hodně daleko. Za město už totiž tlačítkové taxi samo nevozí, na takové cesty by musela být elektronková paměť příliš složitá. V tom případě si můžete sednout za volant a řídit; jakmile vezmete volant do ruky, elektronková paměť se samočinně vypne a auto začne fungovat jako obyčejný vůz." Za chviličku zahnul taxík za roh a zastavil před krásnou třípatrovou budovou. Na tomhle domě bylo dočista všecko různé: každá stěna jiná, každý balkón jiný, každý sloup jiný, každé dveře jiné. A okna taky: kulatá, polokruhová, trojúhelníková i hranatá, obdélníková i čtvercová, kosočtvercová i oválná. Stačilo obejít dům kolem dokola, a hned člověk věděl, jaká se dají dělat okna, dveře, balkóny, sloupy a ostatní stavitelské ozdoby. Na střeše domu se tyčila spousta věžiček a cihlových altánků se špicemi i bez nich. Byly na sebe přilepeny jako výhonky kolem starého pně. Jako by na té střeše stálo celé věžové městečko. Když někdo stavěl nový dům a chtěl ho nahoře ozdobit věži, jednoduše přišel a vybral si tady vzor, který se mu nejvíc zamlouval. Prostranné asfaltové náměstí před budovou bylo plné aut a motocyklů různých značek a vedle vchodu ležela obrovská hromada kol. "Všichni jsou už zřejmě tu, jdeme asi trošku pozdě, ale to nic," řekl Krychlička. Cestovatelé vystoupili z auta a pod vedením Krychličky se vydali k domu. Vystoupili po širokém schodišti, vešli do dveří a octli se ve velikém světlém sále plném človíčků. Seděli na židlích jako

v divadle. Vpředu za stolem trůnil předseda, vlevo od něho byl řečnický pult, za kterým stál malíček v černém obleku a právě mluvil. Na pultíku se před ním vršila celá hromada plánů svinutých do roliček; rozvinoval je a ukazoval posluchačům. Neustále zapomínal, o čem chtěl hovořit, a co chvíli nahlížel do sešitku, kde měl všechno napsáno. Ale protože špatně viděl, musel si pořád nasazovat brýle, pokaždé je však někam založil a dlouho se pak hrabal v kapsách a ne a ne je najít. "To je Vrtišpunt, " sdělil svým přátelům šeptem Krychlička. "Už začal, ale to nevadí. Když budeme pozorně poslouchat, všecko pochopíme." Krychlička našel tři volná místa v jedné z posledních řad, usadil tam Neználka, Strakáčka a Knoflenku a sám si sedl na volné místo ve druhé řadě. Neználek s Knoflenkou usilovně poslouchali, ale nerozuměli ničemu - Vrtišpunt mluvil hrozně učeně. Strakáček se taky snažil, aby aspoň něco pochopil, a tak silně si namáhal mozek, že mu za chvilku klesla hlava ke straně a usnul. Knoflenka do něho šťouchla, Strakáček se probudil, za chvilenku mu však hlava klesla na druhou stranu a usnul znova. Neználek kulil oči ze všech sil, ale cítil, že ho spánek taky zmůže. Naštěstí Vrtišpunt brzo skončil a předseda řekl: "A nyní v diskusi posoudíme, je-li možno stavět otočné domy, nebo ne." Vzápětí přišel ke stolku malíček v modrých šatech s bílými proužky a s modrou, bíle proužkovanou kravatou a prohlásil: "Vrtišpuntova přednáška byla velice zajímavá. Otočné domy, jak ukázala zkušenost, se stavět dají, o tom nemůže být sporu. Ale mají se stavět? To je otázka. Největší potíž je v tom, že se človíčkům, kteří v těchhle domech bydlí, porušují normální představy o okolním světě. Vím, o čem hovořím, protože sám také bydlím v otočném domě. Jen si představte, co se děje: za den nahlédne slunce do mého bytu desetkrát až dvanáctkrát a stejně tolikrát zas mizí. Kdykoli přijde, mám dojem, že je ráno, a kdykoli zmizí, hned se mi zdá, že přišel večer a že bych měl jít spát. K polednímu už nevím, jestli je dneska, nebo už včera, anebo snad zítra, a k večeru bych se hádal, že neuběhl jeden den, ale přinejmenším dvanáct. Už si skoro myslím, že den nemá čtyřiadvacet hodin jako dřív, ale jenom hodinu. A tak pořád pospíchám, a stejně nic nestačím. A připadá mi, že se už slunce nepohybuje po obloze pěkně pomaloučku, ale že lítá jako moucha." Všichni se rozesmáli. Za řečnický stolek přišla malenka v bílých šatečkách a řekla: "To ještě není tak zlé, protože bydlíte v domě, který se otáčí zprava nalevo. Když se díváte z okna, tak se vám zdá, že slunce jde po obloze zleva napravo, prostě od východu na západ, tedy jak se sluší a patří. Ale já mám kamarádku a té se zdá, že slunce běhá dočista obráceně. Jejich dům se totiž neotáčí jako váš, ale zrovna na opačnou stranu. A ona, tedy jako ta moje kamarádka, už teď vůbec neví, co je dřív: jestli ráno, nebo večer, nedovede si už pořádně představit, kde je západ a kde východ, všecko se jí popletlo v hlavě a v poslední době už ani nerozezná pravou ruku od levé." Posluchači se znovu rozesmáli, ale vtom ke stolku přistoupil ještě jeden stavitel. Byl maličký, hubeňoučký, hlavu měl jako okurku a mluvil rychle, jako by sypal hrách. Místo l vyslovoval u a místo r taky. "To jsou všecko hvouposti. Svunce pfece není moucha, tak jaképak vítání. Věda stanoviva, že svunce sloji na místě a země že se točí. Všichni se točíme spovečně s ní, a pvoto se nám zdá, jako by svunce běhavo po nebi. A jestvi se nám to jenom zdá, není potom doceva jedno, jak vvastně běhá? Jestvi vychve, nebo pomavu, zveva dopvava, nebo zpvava doveva, ze západu na východ, nebo z východu na západ?" Tu k stolku přiskočil další řečník a vykřikl: "Jak to, že je to všecko jedno? Každému se má zdát to, co je, a ne to, co vůbec není! To by tak scházelo, abychom přestali vědět, kde je pravá ruka a kde levá! A co až začnou chodit všichni pozpátku?" "I co, to hned tak nebude!" zvolal kdosi. Pustili se do hádky. Neználek byl náramně zvědav, na čem se asi stavitelé dohodnou, a dřímota jako by z něho spadla. Zato Strakáček usnul tak tvrdě, že ho Knoflenka nemohla za nic na světě probudit. A tak se rozhodla nechat ho na pokoji. Zpočátku šlo všechno jaksepatří, ale po chvíli začal Strakáček padat ze židle a Knoflenka ho musela pevně držet za límec, aby se nesvalil na podlahu. A pak to bylo ještě horší: Strakáček chrápal, jako když pilou řeže, a ať do něho Neználek strkal sebevíc, ne a ne přestat. Dopadlo to tak, že ho Neználek s Knoflenkou popadli v podpaží a táhli k východu. Strakáček taktak pletl nohama a hlava se mu klimbala ze strany na stranu jako paňácovi na drátku. "Podívejme, jak ho to zmohlo!" řekl Neználek. "To nic, za chviličku budeme na ulici. Třeba se na vzduchu vzpamatuje."

*Kapitola 19
V DIVADLE

Když byli konečně Neználek s Knoflenkou na ulici, odvlekli Strakáčka do parčíku hned vedle domu. Uprostřed stříkal vodotrysk a okolo stály stolky a židle, dozajista proto, aby si tu stavitelé mohli v přestávkách mezi zasedáním posedět a nadýchat se čerstvého vzduchu. Neználek a Knoflenka přitáhli Strakáčka k vodotrysku a pořádně ho postříkali. Strakáček se okamžitě probudil a zakňoural: "Co je? Proč se mám mýt? To už budem obědvat?" "Správně! Umyjem se a půjdem k obědu," řekl Neználek a vyndal kouzelnou hůlku. Všichni tři se umyli vodou z vodotrysku a sedli si za stůl. Neználek mávl kouzelnou hůlkou a na stole se objevil kouzelný ubrousek s nejrozmanitějšími pochoutkami. Cestovatelé se naobědvali a chtěli se vrátit zpátky na zasedání stavebního výboru, ale vtom se na ulici ozvala hudba. Neználek, Knoflenka i Strakáček vyběhli z parčíku a spatřili dva malíčky, jak si vykračují po ulici a hrají na nějaké prapodivné hudební nástroje. Jednomu visel na řemínku přes rameno jakýsi soudek s oběma dýnky plnými bílých knoflíčků. Malíček mačkal knoflíky a soudek vyhrával dočista jako harmonika. Druhý muzikant držel v rukou krátkou trubku s klapkami, mačkal je a trubka pískala jakoby sama od sebe. Vydávala zvuky čisté a něžné jako šalmaj a písnička byla tak veselá, že by ji člověk poslouchal bez ustání. Neználek, Knoflenka i Strakáček se beze slova vydali za těmi dvěma muzikanty. A muzikanti si vykračovali po ulici a v jednom kuse hráli. Jen skončili jednu písničku, spustili druhou. Kolemjdoucí se na ně přívětivě usmívali a uhýbali jim z cesty. Bylo vidět, že ve Slunečním městě mají hezkou hudbu rádi a ještě radši ji poslouchají. Za chvilku se muzikanti zastavili a ten s tím soudkem řekl: "Počkej, kamaráde, mám už malý tlak! Musím připumpovat vzduch." Vytáhl z kapsy hustilku, připojil ji k soudku a hustil. Neználek se tuze moc chtěl dovědět, co je to za hudební nástroj, a proto se zeptal: "Prosím vás, mohl byste mi říct, co je to za soudek, na který jste hrál?" "Jakýpak soudek, to je přece pneumatická harmonika," odpověděl muzikant. "A pročpak do ní pumpujete vzduch?" vyptával se Neználek. "A jak by jinak hrála?" podivil se muzikant. "Bez vzduchu to přece nejde."

Sundal ze soudku dno a ukázal Neználkovi otvory s tenoučkými kovovými plátky. "Vidíte, vzduch prochází tuhle těmi dírkami, rozechvívá kovové jazýčky, a ty vydávají zvuky. V obyčejné harmonice musíte roztahovat a mačkat měch, aby do ní proudil vzduch, u pneumatické harmoniky to dělat nemusíte, tam se vzduch nahustí předem do zvláštní nádrže. Podívejte, tady." "A tohle je zas pneumatická flétna, také hraje na stlačený vzduch," řekl druhý muzikant a ukázal cestovatelům svou flétnu. "Do obyčejné se musí v jednom kuse foukat, až vás z toho rozbolí hlava. Kdežto na pneumatickou, na tu mohu hrát třeba od slunka do slunka a pořád jsem jako rybička. Dřív se u nás hrálo jenom na obyčejné flétny, ale ty už teď vyšly z módy." Muzikanti zase spustili a vydali se dál, Neználek a jeho přátelé za nimi. Poslouchali hudbu a pozorovali život človíčků. Byl právě čas oběda, a tak sedělo mnoho malíčků a malenek za stolky a obědvalo pod širým nebem. Někteří zůstali po obědě sedět a hned se pustili do hry; hráli buď šachy, nebo dámu anebo jiné stolní hry. Ostatní četli noviny a časopisy nebo si prohlíželi obrázkové knížky. Abyste věděli: obyvatelé Slunečního města byli velice družní. Jak někdo přišel v knížce na legrační místo, sotva se dost nasmál, hned šel k ostatním a přečetl jim to nahlas, aby se smáli s ním. A když někdo našel v novinách veselý obrázek a dal se do smíchu, hned se všichni ostatní přišli bez okolků podívat a smáli se také. Den se schyloval k večeru. Sluníčko už tolik nepálilo a na ulicích se objevovalo čím dál víc malíčků a malenek. Naši cestovatelé potkávali stále častěji všelijaké hudebníky. Malíčkové hráli ponejvíce na pneumatické harmoniky, na flétny a trubky, malenky zas na hudební tamburíny. Hudební tamburína, to je takový kulatý nástroj na způsob sítka. Z jedné strany je bubínek, z druhé jsou nataženy struny jako na harfě. Kromě toho jsou po stranách ještě zvonečky, které rozmanitě zvoní. Teď se hudba ozývala ze všech stran. Bylo to velice pohodlné - stačilo zůstat stát a poslouchat po libosti. Naši tři přátelé se zastavili u domu s velkým polokruhovým výklenkem, zakrytým krásnou oponou, a spatřili, jak několik malíčků vynáší z budovy židle a staví je na ulici před oponu. "Nač ty židle? Copak to tu bude?" zeptal se Neználek. "Estráda," odpověděl jeden malíček. "Tuhle se hezky posaďte a uvidíte." "Sedneme si?" optal se Neználek Knoflenky a Strakáčka. "Proč ne," souhlasili oba. Posadili se do první řady hned před oponu. Sedadla se pomalu zaplňovala. Rychle se stmívalo. Pak zazvonil zvonek, po obou stranách výklenku se rozsvítily reflektory a před osvětlenou oponou se objevil malíček v novém černém obleku s bílou vázankou v podobě motýlka. Takové vázanky nosívají s oblibou umělci: odlišují se tím od ostatních, obyčejných človíčků. Černé, hladce učesané vlasy se mu blýskaly ve světle reflektorů. "Vítám vás!" zahalasil ten černý človíček. "Zahajujeme náš velký estrádní pořad. Dovolte mi, abych se vám představil: jsem konferenciér, jmenuji se Fantík a budu uvádět jednotlivé účinkující. Nejprve vystoupí náš slavný umělec - transformátor Amoletkin." Neználek se Strakáčkem až vyprskli, když uslyšeli to směšné jméno. Opona se rozhrnula a na jeviště vyšel ze zákulisí malíček v bílém obleku a s flétnou v ruce. Celý byl baculatý a obličej měl kulatý jako amoleta. "Koukej, namouduši - opravdická amoletka!" zašeptal Strakáček Neználkovi do ucha. Oba se mohli rozsypat smíchy. Umělec se zatím uklonil a spustil na flétnu. Neználek i Strakáček se přestali smát. Velice se jim jeho hra líbila a začali si ho jaksepatří vážit. Když Amoletkin skončil, odešel z jeviště; ale nestačil ani zmizet, a už vyšel z kulis herec v tmavomodrých šatech s nablýskanou mosaznou trubkou v ruce. "Pročpak šel Amoletkin tak brzo pryč?" zeptal se Neználek. "Hlupáčku!" zasmála se Knoflenka. "Vždyť je to zase Amoletkin." "Jdi ty!" ohnal se Neználek rukou. "Amoletkin měl přece bílé šaty." "No a teď se převlékl do modrých," odpověděla Knoflenka. "Hlouposti! Přece se nemohl tak rychle převléknout," hádal se Neználek dál. Zatímco se přeli, herec zahrál na trubku a zašel za kulisy. Ale v témž okamžiku se objevil další, tentokrát v zelených šatech a s harmonikou. "A kdo je tohle?" podivil se Neználek. "Ještě řekni, že to je taky Amoletkin!" "To se ví, že je," odpověděla Knoflenka. "Rozumíš, on to je právě herec, který se umí tuze rychle převlékat. Slyšel jsi přece, jak ten Fantík říkal : Umělec-transformátor, ne? A kdo myslíš, že to je, takový transformátor?" "Transformátor? To nevím. Já jenom vím, že takhle rychle se člověk převléci nedokáže. Kdyby si převlékl jenom kabát, prosím, ale vždyť on má i jiné kalhoty." "Na kalhoty nekoukej! Podívej se mu na obličej a uvidíš, že je to pořád on." Neználek se pozorně podíval a viděl, že herec v zelených šatech má opravdu kulatý obličej jako Amoletkin. "Namouduši -- je to on!" vykřikl Neználek. "Podívej se, Strakáčku, on to je Amoletkin!" "Jaký Amoletkin?" podivil se Strakáček. Neználek mu začal vysvětlovat, že je to pořád jeden a týž herec. Strakáček nejdřív nechápal co a jak, ale když to konečně pochopil, rozesmál se na celé kolo. A Amoletkin se zatím objevoval hned v jedné, hned v jiné podobě a hrál na všemožné hudební nástroje. Teď už neměnil jenom obleky, ale i obličej. Nejdřív byl bezvousý, pak si přilepil dlouhé kníry, potom černou bradu, nasadil si na hlavu paruku s kudrnatými zrzavými vlasy, pak mu zas brada zmizela, na hlavě se objevila obrovská pleš a nos se mu prodloužil, zčervenal a legračně mu uhýbal stranou. Neználek se tak hrozně chechtal, když se díval na tyhle proměny, že ani nezpozoroval, že výstup umělce -transformátoru skončil a Fantík ohlásil další číslo: zpěvačku jménem Hvězdulku. A vtom již vyšla na jeviště. Měla dlouhé bílé šaty až na zem s bílým kožešinovým límečkem a s dlouhými poloprůhlednými rukávy. Sotva ji Neználek spatřil, hlasitě se rozchechtal. "Podívej se na ty rukávy, no tohle!" zašeptal Strakáčkovi. "Ten se panečku vyparádil!" "Kdo se vyparádil?" nechápal Strakáček. "No přece Amoletkin." "Copak je to on?" "A kdo jiný? Samozřejmě že Amoletkin." "A já si myslel, že je to zpěvačka Hvězdulka." "Jakápak Hvězdulka? To je přece ten transformátor!" "Aháá!" protáhl Strakáček a rozesmál se na celé kolo. "Koukám, kde se tu najednou vzala zpěvačka, a on je to zatím zas ten Amoletkin. To jsou mi věci!" Vtom spustil orchestr a zpěvačka začala zpívat. Neználek a Strakáček se mohli usmát. Vůbec nečekali, že Amoletkin může mít tak vysoký hlásek. Kolem se zlobili a žádali je, aby nedělali rámus, ale Neználek se zajíkal smíchy a říkal Strakáčkovi: "To jsou hlupáci! Myslí si, že je to doopravdy zpěvačka." Když píseň skončila, všichni hlasitě zatleskali a Neználek křičel na celé kolo: "Bravo, Amoletkin!" "Kdybys radši mlčel!" řekla mu Knoflenka. "Copak nevidíš, že to není Amoletkin?" "A kdo to tedy podle tebe je, když ne Amoletkin?" divil se Neználek. "Zpěvačka Hvězdulka. Neslyšel jsi, jak ji Fantík ohlašoval?" "Fuj!" odplivl si dopáleně Neználek. "A já koukám, že má obličej dočista jinačí než ten Amoletkin . . . Poslyš, Strakáčku, tak on to není Amoletkin." "Jak to, že ne?" podivil se Strakáček. "Tak, zkrátka není - a hotovo!" "A kdo to tedy je?" "Kdopak se v nich vyzná! Nějaká zpěvačka Hvězdulka." "No tohle!" dopáleně bručel Strakáček. "Hned Amoletkin, hned zas ne! Dočista člověka popletou! Jeden tady s nimi přijde o rozum!" Vtom zpěvačka zazpívala

další píseň, ale Neználek ji už přestal poslouchat. Teď, když věděl, že před ním stojí doopravdická zpěvačka a že už to nejsou žádné čáry máry s převlékáním, přestalo ho to zajímat. Z dlouhé chvíle se začal vrtět na židli a zíval na celé kolo; nakonec si vymyslel zajímavou zábavu: přitlačoval si dlaně k uším a zas je pouštěl, takže místo zpěvu slyšel jakési žabí kvákání. Zpěvačka se na něj znepokojeně podívala - seděl totiž v přední řadě pěkně na očích -, přesto ale jakžtakž dozpívala, rychle odešla a už se neobjevila. Neználek byl rád, vtom však přišel Fantík a ohlásil: "A nyní vystoupí miláček obecenstva, známý zpěvák Pantík." Na jeviště vyšel miláček obecenstva, známý zpěvák Pantík, v překrásném skořicově hnědém obleku. Z náprsní kapsičky mu vykukoval cípek krajkového kapesníčku a na krku měl právě takovou bílou mašličku jako Fantík. Pantík se uctivě uklonil a začal měkkým, příjemným hlasem zpívat. Všichni v obdivu ztichli, a když byl zpěv u konce, rozpoutala se hotová bouře: jedni tleskali, druzí dupali, třetí křičeli: "Výborně!" Také Knoflenka tleskala ze všech sil a volala: "Výborně!" Hluk trval tak dlouho, dokud zpěvák nezazpíval znovu. "No tohle!" rozzlobeně vrčel Neználek. "Hotový trest! Nejdřív pištěla Hvězdulka, a teď nás tady bude pronásledovat Pantík!" "Ty jsi ale divný, Neználku," řekla mu Knoflenka. "Všem se ten zpěv líbí, jenom tobě ne." "I co!" mávl rukou Neználek. "Všichni chtějí ukázat, že kdovíjak rozumějí zpěvu, a tváří se, že se jim to líbí." "A to není pravda!" odpověděla Knoflenka. "Já se například vůbec netvářím. Mně se doopravdy líbí, jak Pantík zpívá." "Pantík, Pantík!" zašklebil se posměvačně Neználek. "Řekni rovnou, že ses zkrátka do toho Pantíka zamilovala!" "Já?" vzplanula Knoflenka. "Ty!" broukl ponuře Neználek. "Zamilovala?!" "Zamilovala!" "No počkej, ty... ty..." Knoflenka nenacházela v rozhorlení slov, a tak se rozmáchla a chtěla Neználka plácnout po hlavě. Ale včas se ovládla, odvrátila se a pohrdavě řekla: "Ještě o tom mukni, a uvidíš! A víc se s tebou nebavím, abys věděl!" Představení zatím pokračovalo. Po Pantíkovi vystoupili další umělci: kouzelníci, akrobati, tanečníci, klauni. Všecko to byla nadmíru veselá čísla, ale Knoflenka se už ani neusmála. Velice se na Neználka zlobila. Jen si pomyslete! Jak si mohl dovolit říci, že se do někoho zamilovala! Knoflenka docela ztratila náladu a ze zbývajících výstupů už neměla vůbec nic. Zato Neználek se Strakáčkem se smáli do úpadu, to znamená, že ke konci představení upadli ze židlí a Strakáček se dokonce uhodil do hlavy a udělal si bouli. Tím představení skončilo a za chvíli už naši cestovatelé uháněli v tlačítkovém taxíku do hotelu. Ještě nikdy nejeli městem v noci, nemohli proto odtrhnout zrak od úžasného obrazu, který se jim odvíjel před očima. Nad nimi se černalo noční nebe, ale kolem bylo světlo jako ve dne. Nejprve se jim zdálo, že se světlo line odkudsi shora, potom zas, že vychází odněkud zdola. Ve skutečnosti se světlo linulo ze všech stran, protože domy, novinové stánky, kiosky se sodovkou, a dokonce i patníčky na chodnících - všechno bylo nabarveno svítícími barvami. K nátěru zdí se ve Slunečním městě používalo žlutých, světle modrých, bledě zelených, jemně růžových a plesových tónů. Střechy, římsy, balkóny a okenní rámy byly zas natřeny sytými barvami: rubínově červenou, smaragdově zelenou, jasně modrou, fialovou nebo hnědou. Sloupy domů se obvykle natíraly bílými nebo lehce žlutavými svítícími sloučeninami. Ve dne se tyto barvy nikterak nelišily od obyčejných nesvítících barev, ale měly schopnost pohlcovat světelné paprsky a hromadit světelnou energii. Jakmile přišel večer, začaly vyzařovat různobarevné paprsky. Ty se slévaly, a tak se z nabarvených stěn, sloupů, říms a ostatních předmětů linul měkký, klidný a očím příjemný svit a vůbec nebylo třeba pouličních lamp. Svítícími barvami nebyly ve Slunečním městě natřeny jen stavby, ale i auta a autobusy, které jezdily ve velikém množství v jízdní dráze. Přidáme-li k tomu, že i obrazy na stěnách mnoha domů byly malovány svítícími barvami, můžete si aspoň přibližně představit, jaký okouzlující pohled skýtalo divákům Sluneční město v noci.

*Kapitola 20
KTERAK SE NEZNÁLEK A JEHO PŘÁTELÉ SETKALI S INŽENÝREM ŠPUNTÍKEM

Druhého dne ráno se Knoflenka probudila první. Zatímco Neználek a Strakáčekještě vyspávali, seběhla na ulici pro noviny, vrátila se a pustila se do čtení. Nejdříve četla docela klidně, ale najednou se jí na tváři objevilo leknutí. Běžela do pokoje, kde spali Neználek se Strakáčkem, a volala: "Vstávejte rychle, píšou o nás v novinách!""Co to povídáš?" odivil se Neználek, když se trochu probral. "Mám dojem, že jsme nic tak náramného ještě neudělali.""Však to taky o ničem tak náramném není. Jen si to přečti!"Neználek popadl noviny a četl tuhle zprávu: Ve východní ulici, nedaleko Pudinkové uličky zmocnili se dva neznámí chodci hadice na zalévání květin a využivše jí nikoliv k uvedenému účelu, jali se místo květin polévati kolemjdoucí veřejnost. Strážník Hvizdulka, jenž přispěchal na místo činu, zadržel jednoho z rušitelů pořádku a předvedl ho na strážnici. Hned nato došlo v budově strážnice ke katastrofě. Stěny a strop v místnosti, kde právě pobýval jmenovaný strážník Hvizdulka a jím zadržený výtržník se náhle zřítil. Jeden ani druhý nebyl v troskách sesutého zdiva nalezen a jest dosud záhadou, kam se poděli. Přes nepřetržité pátrání nebyl objeven ani strážník Hvizdulka ani rušitel pořádku, jehož totožnost se zatím nepodařilo zjistit. Strážník Fistulka, plnící v době události své služební povinnosti, nemohl podati žádné vysvětlení o příčinách katastrofy, jelikož dlel v té chvíli v sousední místnosti. Byla podniknuta veškerá opatření k vypátrání zmizelého rušitele pořádku i strážníka Hvizdulky. Příčiny katastrofy se vyšetřují. "A teď vyšetří, že jsi tu katastrofu zavinil kouzelnou hůlkou ty. Za to tě myslím dvakrát nepochválí," řekla Neználkovi Knoflenka. "Právě proto nesmíme ani muknout, že tu hůlku mám!" odpověděl Neználek. "Ale strážník ji přece u tebe viděl," řekla Knoflenka. Vtom někdo zaklepal na dveře. Neználek si myslel, že už jdou pro něho, a honem honem se chtěl schovat pod stůl. Ale dveře se otevřely a do místnosti zvesela vstoupil Krychlička. "Buďte zdrávi, drazí přátelé!" zvolal se širokým úsměvem. "To jsem rád, že jsem vás našel! Kam jste se mi včera ztratili?" "My se neztratili," odpověděl Neználek. "Strakáček zkrátka na tom zasedání usnul, a tak jsme ho vyvedli na ulici, aby se trošku provětral." "Tak takhle to bylo!" vykřikl Krychlička. "A já si vyčítal a nevěděl jsem, co dělat. Vždyť jsem nesplnil svůj slib, že vám budu vyprávět o zdejší architektuře a že vám ukážu Melounkovy domy." "Ale to nic!" mávl rukou Neználek. "Ne, ne, žádné nic! U nás se sliby plní. Mě vám to tak rozrušilo, že jsem v noci ani nemohl spát. Až když jsem se rozhodl, že vás ráno za každou cenu najdu, teprve potom jsem klidně usnul." "A jak jste nás našel?" zeptala se Knoflenka. "Věděl jsem přece, že jste přijeli z jiného města, a tak jsem se rozhodl zatelefonovat do všech

hotelů a přeptat se, jestli se u nich neubytovali Neználek, Strakáček a Knoflenka. A teprve v tomhle hotelu mi řekli, že tady jakási Knoflenka bydlí." "Jste velice důvtipný," pochválila ho Knoflenka. "To je toho!" ohrnul nos Strakáček. "Na tohle by přišel každý osel." "Kdybys radši přišel na to, jak být trošku zdvořilejší," řekla Knoflenka. "I vždyť má Strakáček pravdu!" zasmál se Krychlička. "Tohle by doopravdy udělal každý. Ale teď se myslím můžeme vydat do Stavební ulice a prohlédnout si domy stavitele Melounka." Vyšli z pokoje. Na chodbě zastavil Strakáček Neználka a pošeptal mu: "Co to má znamenat? To nebudem dneska snídat?" "Nech si zajít chuť!" rozzlobeně odpověděl Neználek. "Nebudu přece před Krychličkou připravovat snídani. Nikdo nesmí vědět, že mám kouzelnou hůlku, rozuměls?" Cestovatelé sešli po schodišti, vyšli z hotelu a octli se na ulici. Neználek se vystrašeně rozhlížel - tuze se bál, aby nepotkali Hvizdulku. Když se přesvědčil, že široko daleko není ani jeden strážník, ulehčeně si oddechl. Ale vtom u chodníku zastavilo auto a z něho bleskurychle vyskočil malíček v světle šedém sportovním obleku s krátkými kalhotami. Na hlavě měl podivnou lesklou kulatou čapku s náušníky, jakousi přílbu na způsob těch, jaké nosívají motocyklisté. Neználek si myslel, že je to strážník, a po zádech mu přeběhl mráz. Malíček si však Neználka ani nevšiml, přihnal se ke Krychličkovi a zahlaholil: "Nazdárek, Krychličko! To je ale příjemné setkání! Chachacha! Kampak?" "Ale nazdar, kamarádíčku!" radostně odpověděl Krychlička. "Procházím se tuhle se svými přáteli. Jdeme do Stavební ulice. Seznamte se, prosím! To je Knoflenka, tohle Neználek a tohle je Strakáček." "Velice mě těší!" zahalasil malíček a hlasitě se chechtal. Bylo vidět, že mu seznámení s cestovateli způsobilo opravdové potěšení. Rychle přiskočil ke Knoflence a stiskl ji ruku s takovou silou, že jí chuděrce div nevyhrkly slzy. Stejně prudce se vrhl i k Neználkovi a ke Strakáčkovi, pozdravil je a řekl: "A já jsem Špuntík. Inženýr Špuntík." Strakáček vyprskl, když uslyšel tak podivné jméno. "Co to je za jméno - Špuntík?" podivil se. "Snad jste chtěl říct Puntík, ne?" "Chachacha!" zasmál se Špuntík a přátelsky plácl Strakáčka po zádech. "Měl by ses vždycky rozmyslet, Strakáčku, než něco řekneš," pokárala ho Knoflenka. "Určitě by ses taky urazil, kdyby ti někdo začal tvrdit, že nejsi Strakáček, ale Trakáček." "Jakýpak Trakáček, tak se přece nikdo nejmenuje," odsekl Strakáček. "A Puntík taky ne!" řekla přísně Knoflenka. "I ba ne, to jste na omylu," namítl Špuntík a smál se ostošest. "Já mám náhodou známého a ten se opravdu jmenuje Puntík, jenže to je docela jiný človíček, úplně jinačí než já. Jména bývají všelijaká, ujišťuji vás, a některá dokonce tuze směšná. Chachacha! Pokud jde o mne," obrátil se ke Strakáčkovi, "jmenuji se skutečně Špuntík. Ale jestli vám to bude působit potěšení, můžete mi klidně říkat Puntík." "To by tak ještě scházelo!" rozhořčila se Knoflenka. "Bude vám říkat Špuntík, jak se sluší a patří. Žádné rozmazlování!" "Moji přátelé jsou poprvé ve Slunečním městě," řekl Krychlička. "Přijeli k nám z Kvítečkova." "Už chápu!" vykřikl Špuntík. "To jste tedy naši hosté? Tak proč tu takhle stojíme? Potřebujete do Stavební ulice? Posaďte se. Pojedu s vámi. A cestou, jestli vám je libo, se zastavíme v továrně na oděvy a prohlédneme si ji. Všechny tam znám." Špuntík skočil do auta a sedl si za volant. Jeho automobil byl aerodynamický a tvarem připomínal shora poněkud zploštělé vajíčko na čtyřech kolech, tupým koncem obrácené dopředu a špičkou dozadu. V horní části karosérie byly dva oválné otvory a v nich sedadla pro řidiče a cestující. Sedadla kryla kulatá stříška na způsob slunečníku. Před koly trčely jakési nárazníky podobné vysokým holínkám. Pouhým stisknutím tlačítka otevřel Špuntík všechna čtyři dvířka v karosérii vozu a pozval naše přátele, aby se posadili. Strakáček se nenechal dlouho prosit a sedl si dopředu vedle řidiče, Knoflenka, Krychlička a Neználek se usadili vzadu. Jakmile nastoupili, všechna čtyři dvířka se zas okamžitě zavřela. Špuntík sešlápl jakýsi pedál, motor vyštěkl a auto vyrazilo vpřed takovou rychlostí, že Strakáček, který něco podobného nečekal, div nevyletěl ven. Chytil se za držadlo na přední desce a vystrašeně třeštil oči přímo před sebe. Automobil se řítil závratnou rychlostí, předháněl kdejaké auto, a některá dokonce pomocí zvláštního skákacího zařízení přeskakoval. Skákací zařízení bylo velice jednoduché. K osám všech čtyř kol bylo přimontováno po jedné odpérované kovové botě. Když bylo zařízení vypnuté, trčely podešve přímo dopředu jako nárazníky a při srážce tlumily náraz. Ovšem jakmile se skákací zařízení zapojilo, oba páry pérovacích bot se otočily zároveň s koly, zapřely se podpatky o zem, odrazily se od ní, auto nadskočilo a přeletělo přes jakoukoli překážku, která mu stála v cestě. Ani červená světla semaforů na křižovatkách nebyla pro auto pražádnou překážkou; klidně přeskakovalo příčné ulice nad hlavami chodců a proudy automobilů. Strakáček žasl nad těmi nevídanými skoky a užuž se chtěl divit nahlas, vzpomněl si však na svou zásadu a včas se vzpamatoval. Ale protože už pootevřel pusu, zeptal se: "A proč vlastně, Špuntíku, nosíte krátké kalhoty? To nemáte dlouhé?" "V krátkých není takové horko," odpověděl Špuntík. "A co ta čepice s náušníky? V té vám musí být teplo ažaž." "Tak se mi zdá, že toho o motorismu zrovna moc nevíte. To přece není čepice, ale přílba. Zvenčí má ochrannou ocelovou síťku a uvnitř je vata. Když sebou břinknu při havárce o dláždění, v přílbě zůstane hlava celá. Kdežto kdybych se vymázl bez přílby . . . chachacha!" Špuntík se zajíkal smíchy. "A nemáte náhodou ještě jednu přílbu?" zeptal se starostlivě Strakáček. "To nemám." Strakáček se bázlivě přikrčil a ohlédl se. Teď už litoval, že si sedl vedle řidiče. Zdálo se mu, že při srážce by bylo přece jen bezpečnější sedět vzadu. Vtom auto dojelo k řece; ale místo aby jelo po nábřeží, přeskočilo zábradlí a pláclo sebou přímo do vody. Strakáček vykvikl strachem, otevřel dvířka a užuž chtěl vyskočit, Špuntík ho však ještě stačil chytit za límec. "Pusťte mě! Potápíme se!" zaúpěl Strakáček a škubal se mu z ruky. "Vůbec ne, plujeme," uklidňoval ho Špuntík. "Auta tohohle typu se dovedou pohybovat i ve vodě, ne jen na suchu." "Jenže když plaveme ve vodě, tak se taky můžeme potopit," řekl Strakáček, když se trochu vzpamatoval. "To jistě," odpověděl se smíchem Špuntík. "Ale nic se nebojte, v autě je pod každým sedadlem záchranný pás." Strakáček okamžitě zvedl sedadlo, vyndal záchranný pás a pečlivě si ho navlékl. "Copak se už potápíme?" zeptal se Neználek. "Zatím ne," odvětil Strakáček. "Ale až to začne, tak bude pozdě." "A to ještě není všecko," pokračoval Špuntík. "Moje auto je zařízeno nejenom k plavbě, ale i k létání." Přitom se dotkl tlačítka na rozvodné desce. Ozvalo se vrčení, Neználek a Knoflenka se podívali vzhůru a spatřili, že se kulatá stříška, kterou zpočátku považovali za slunečník, změnila ve vrtuli a příšernou rychlostí se roztočila. To už se auto plavně vzneslo do výše, provedlo ostrou zatáčku a letělo nad hladinou. "A pa-padáky máte ta-taky pod sedadlem?" zeptal se Strakáček a zakoktával se strachy. "Na co padáky, ty nepotřebujeme." "Jak to, že ne?" starostlivě se zeptal Strakáček. "Protože kdybyste vyskočili padákem, zapletl by se vám do vrtule a ta by vás rozsekala na kousky i s ním, chachacha. Při

nehodě by bylo lepší vyskočit jen tak." "Jenže bez padáku, to bychom si pěkně natloukli," namítl Strakáček. "Pročpak, letíme přece nad vodou. A spadnout do vody, to namouduši tolik nebolí." "Tak je to vlastně v pořádku!" řekl Strakáček. "Spadnout do vody, to vážně není tak zlé." "Samozřejmě," potvrdil Neználek. "A nezapomeň se kapánek umýt, až tam spadneš. Nebude ti to na škodu." Všichni se zasmáli, protože už byl doopravdy nejvyšší čas, aby se Strakáček zas umyl. Automobil vzlétl do veliké výše a celé město se objevilo jako na dlani. Byl to překrásný pohled. Střechy domů zářily v slunci jako perleti a hrály všemi duhovými barvami. A co víc - byly jakoby šupinaté. "Copak se u vás dělají střechy z rybích šupin?" zeptal se Neználek. "I kdepak," řekl Špuntík, "to, co považujete za rybí šupiny, to jsou obyčejné sluneční baterie. V nich se teplo a světlo slunce mění v elektřinu, ta se shromažďuje a pak osvětluje a vytápí místnosti, pohání výtahy a pohyblivá schodiště, motory větráků a tak dále. Přebytky elektřiny se odvádějí do továren a do závodů a do ústřední elektrárny, tam se mění v radiomagnetickou energii a ta se pak už bez drátů může poslat kamkoli." "A proč se ty sluneční baterie montují zrovna na střechy?" zeptal se Neználek. "Protože to je pro ně to nejlepší místo," řekl Špuntík. "Za prvé: střechy jsou vždycky prázdné, nikdo po nich nechodí, a tak se aspoň nějak využijí, a za druhé: střechy jsou vždycky na slunci a dopadá na ně nejvíc slunečních paprsků." Špuntík zakroužil nad řekou a rozhodl se přistát. Auto se prudce sneslo a plesklo na vodu; kolem se zvedl vodotrysk krůpějí. Špuntík opsal ještě po vodě několik kruhů a zatáček, aby předvedl pohyblivost stroje, a pak zamířil ke břehu. Neználek, Knoflenka i Strakáček opravdu nevěděli, jestli se z toho mají radovat, nebo toho litovat, protože ne a ne přijít na to, co je méně nebezpečné: jezdit ve Špuntíkově autě po zemi, plavat v něm po vodě, nebo s ním létat ve vzduchu.

*Kapitola 21
NÁVŠTĚVA V TOVÁRNĚ NA ODĚVY

Konečně automobil vyjel zase na pevnou zemi, uháněl po ulicích a za pár minut zastavil u kulaté devítiposchoďové budovy natřené hezkou růžovou barvou. "Za mnou!" zvolal Špuntík. "Jsme na místě!" Bleskurychle vyskočil z auta a jako útokem se vrhl ke vchodu. Zatímco Krychlička, Neználek a Knoflenka vylézali z automobilu a pomáhali Strakáčkovi vyprostit se ze záchranného pásu, stačil Špuntík vběhnout do vrat a zase vyběhnout. "Copak? Zamrzli jste tam?" volal a mával rukama jako větrník. "Za mnou! Vpřed!" Nakonec se našim cestovatelům podařilo vylézt z auta a zamířili ke vchodu. "Rychleji, rychleji!" velel Špuntík. "Se mnou se nemusíte ničeho bát. Každého tu znám." Vešli do vrat a octli se ve velikém kulatém sále s bílou blýskavou kachlíčkovou podlahou, stěnami a stropem. Ze všech stran se ozývalo přitlumené hučení strojů a měkké šustění látek. Vtom k našim cestovatelům přistoupil malíček v čisté, pečlivě vyžehlené modré kombinéze s velkými bílými knoflíky na prsou a na břiše a s rozhrnutým límcem, pod nímž bylo vidět bílou kravatu. Malíček byl jaksepatří baculatý, ale ramena měl úzká, takže se v pase jaksi rozšiřoval a nahoru a dolů zužoval a jeho postavička tím připomínala rybu nebo vřeténko. "Nazdar, Karásku!" pozdravil Špuntík toho vřeténkovitého malíčka. "Přivedl jsem ti exkurzi. Ukaž jim, kamaráde, jak nám tu šijete šaty." Místo odpovědi se Karásek postavil jako na divadle a s patřičnými gesty zadeklamoval: "Rrračte prrrosím za mnou! Odhalím vám, drrrazí přátelé, veškery taje těchto míst." Potom velitelsky pokynul rukou, hrozivě se zatvářil a zařval strašným hlasem: "Kupředu, přátelé, prrryč se strrrachem a váááhááním!" Straček sebou trhl, když uslyšel ten příšerný křik, a schoval se Špuntíkovi za záda. "Kdo to je? Blázen?" zeptal se postrašeně. Ale kdepak Karásek a blázen! To bylo tak: Karásek byl nejenom mistrem v továrně na oděvy, ale i hercem v divadle. A když se někdy o samotě zamyslel nad nějakou rolí a zčistajasna se ho někdo na něco zeptal, nemohl se hned vzpamatovat a tuze často odpovídal po herecku. Neuvědomil si zkrátka, že není na jevišti. Když se přesvědčil, jakým dojmem na Strakáčka zapůsobilo jeho herecké umění, samolibě se usmál a zavedl naše cestovatele doprostřed sálu, kde stál vysoký, nahoře zašpičatělý kovový válec z černé oceli a modravě se leskl. Kolem něho se spirálovitě vinuly schůdky zakončené nahoře plošinkou. K válci se ze všech stran sbíhaly dráty a kovové trubky s manometry, teploměry, voltmetry a všelijakými jinými měřícími přístroji. Karásek se zastavil vedle válce a začal vykládat, ne už jako na divadle, ale svým normálním hlasem: "Před sebou, přátelé moji, vidíte, možno-li se tak vyjádřit, vký textilní kotel systému inženýra Cylindříka. Kotel se plní, abych tak řekl, surovinou vyráběnou z rozemletých lodyh pampelišek. Zde se surovina, promiňte mi ten výraz, podrobuje účinku vysoké teploty a chemicky se pojí s rozmanitými látkami, v důsledku čehož vzniká, možno-li se tak vyjádřit, řídká rosolovitá hmota, mající tu vlastnost, že ve styku se vzduchem okamžitě tuhne. Tato hmota se odvádí z kotle trubkami a jest pod tlakem vymačkávána, promiňte mi ten výraz, drobnohlednými otvory na konci trubek. Po průchodu zmíněnými drobnohlednými otvory hmota, abych tak řekl, tuhne a mění se v tisíce tenoučkých vláken, která pak přicházejí do tkalcovských stavů umístěných kolem kotle. Jak můžete sami pozorovat, v tkalcovských stavech se vlákna mění, abych tak řekl, v tkaninu, která se odvinuje v podobě nekonečného, možno-li se tak vyjádřit, pásu, načež přichází do stříhaček. Zde se z tkaniny, jak zajisté vidíte, vykrají kousky, slepují se k sobě, promiňte mi ten výraz, zvláštním lepidlem a mění se v hotové, abych tak řekl, košile. Na ostatních stříhačkách, jež vidíte kolem, zhotovuje se rovněž, promiňte mi ten výraz, spodní prádlo různých velikostí." Když si cestovatelé prohlédli celý pracovní postup od výroby vláken až po balení hotových košil do krabic, vydali se do prvního poschodí. Tady se stejným způsobem vyráběly různé bundy a saka a pláště a dámské kabátky; rozdíl byl jen v tom, že se vlákna nejdřív barvila a pak teprve přišla do tkalcovských stavů. Karásek jim vysvětlil, že ačkoli jsou vlákna ze stejné suroviny, tkaniny mohou být různé; a že to záleží nejen na způsobu chemického zpracování vláken, ale i na konstrukci, promiňte mi ten výraz, tkalcovských stavů, které jsou schopny zhotovovat všechny možné druhy tkanin. Ve druhém poschodí poznali výrobu kalhot různých střihů a velikostí. Ve třetím, čtvrtém a pátém poschodí byly dílny, kde vznikaly šaty, blůzy, jupky a halenky ; tkaniny ze stavů tady také prochály tiskařskými válci a ty je potiskovaly strakatými kostkami, tečkami, proužky, kvítky a jinými vzorky. V šestém poschodí se vyráběly kamaše, punčochy, ponožky, kravaty, mašle, pentličky, šňůrky, pásky a podobné tretky, a hlavně kapesníky. V sedmém nejrozmanitější pokrývky hlavy, v osmém obuv; tady se zpracovávaly plstěné a několikavrstvové lisované tkaniny, ze

kterých ve Slunečním městě s oblibou vyráběli střevíce a boty. V žádném z těch osmi poschodí nepotkali naši cestovatelé kromě Karáska ani človíčka. Všecko včetně balení hotových výrobků obstarávaly stroje. Zato v devátém poschodí to bylo dočista obráceně: po strojích ani památky, kdežto malíčků a malenek habaděj. Někteří stáli u malířských stojanů a něco malovali, jiní seděli u stolů a cosi rýsovali, další něco šili. Kolem stálo spousta manekýnů - velkých figurín ve skutečné človíčkovské velikosti, na kterých zkoušeli hotové šaty. "A tady máme, promiňte mi ten výraz, umělecké oddělení, " řekl Karásek, když se octl se svými hosty v devátém poschodíAle už u něho byla malenka v elegantním šedém pláštíku a rozzlobeně řekla: "Co to má znamenat: promiňte mi ten výraz? Pročpak se omlouvat? Umělecké oddělení je umělecké oddělení - jaképak omluvy!" "Jenže umělecké oddělení je odvozeno, abych tak řekl, od slova umělý," odpověděl Karásek. "Vůbec ne od slova umělý, ale od slova umělec." "Tak odpusť, Jehličko, to já, možno-li se tak vyjádřit, nevěděl. Podívej, přivedl jsem ti návštěvu." "No dobrá!" prohlásila Jehlička. "Tak teď jdi pěkně stranou a nepleť se tu, vysvětlím jim všechno sama. Nuže," obrátila se k návštěvníkům,"co myslíte, že je naším největším poháněčem? Naším největším poháněčem není nic jiného než móda. Jistě jste si už všimli, že nikdo nechce chodit pořád jenom v jedněch šatech, ale snaží se oblékat co chvíli do něčeho nového a zvláštního. Hned se nosí šaty dlouhé, hned zas krátké, hned úzké a hned zas široké, hned se sámky a hned zas s volánky, hned kostkované, hned proužkované, hned puntíkové, hned zas s klikyháky nebo s bobulkami nebo s kvítky. Zkrátka - bůhví co si ta móda všechno nevymyslí! Dokonce i barvy bývají módní. Chvíli chodí všichni v zelené, a vzápětí zas kdovíproč v hnědé. Ani si nestačíte obléknout nové šaty - a už vám řeknou, že vyšly z módy, a vám nezbude, než si rychle běžet pro nové." Inženýra Špuntíka to tak velice rozesmálo, že až z ničeho nic hlasitě frkl. "Velice bych vás žádala, abyste tu laskavě při mém výkladu nefrkal!" ohradila se přísně Jehlička. "Nejste kůň a nejste v konírně! Až půjdete do konírny, můžete si frkat, jak je libo." Poznámka o konírně rozesmála teď zase Strakáčka; jenjen zadržel smích. Jehlička se na něho také přísně podívala a řekla:"Tak prosím . . . Pojďte laskavě blíž. Zde vidíte umělce, kteří tvoří vzory nových látek a nové střihy šatů. Seznamte se laskavě s malířkou Nitečkou. Vstaň, prosím, Nitečko, aby tě všichni viděli." Nitečka vstala ze židle. Byla to maličká, hubeňoučká malenka v bílém plášti, s bleďoučkým obličejíčkem a s vlasy světlými jako len. Stála se skromně sklopenýma očima, takžeejí dlouhé řasy vypadaly ještě delší. Samými rozpaky nevěděla co dělat a ostýchavě škubala v rukou malířský štěteček. "Nitečka je naše nejlepší návrhářka," pokračovala Jehlička. "Teď právě pracuje na vzoru nové látky, která se jmenuje Jitro v borovém lese. Jen se podívejte: kolkolem les a tady medvědice s medvíďaty. Velice zábavné, není-liž pravda? Jednou vytvořila Nitečka vzor látky s názvem Slunéčko sedmitečné. Představte si zelenou látku posetou oranžovými slunéčky s černými puntíky. Prostě nádhera! Šaty se slunéčky šly na dračku, nikdo nechtěl nosit nic jiného. Ale uběhlo pár dní a nějaký mudrc prohlásil, že se bojí vyjít na ulici, protože se mu v jednom kuse zdá, jako by po všech kolemjdoucích lezla slunéčka. Naráz to už nikdo nechtěl nosit: Dejte prý nám pokoj, ještě aby po nás lezla slunéčka sedmitečná ! Potom Nitečka vymyslela ještě zajímavější látku: Čtyři roční období. Prostě něco pohádkového, hotový obraz, a ne látka ! Tiskla se na osm barev, zvlášť jsme k tomu zhotovili m nových válců. Celé město se nastrojilo do těch šatů s obrázky. Jenže pak jedna parádnice řekla: Mně se ty šaty nelibí. Nikdo se nedívá na mne, ale na obrázky. A co myslíte? Druhého dne vyšly z módy a my museli nakvap vymýšlet jinou látku." Špuntík se znovu rozesmál, hned se ale vzpamatoval a zakryl si ústa rukou, tak že místo smíchu divně zachrochtal. "Prosila bych vás, abyste tu ani nechrochtal!" řekla uraženě Jehlička. "U nás se nechrochtá. A jestli jinak nemůžete, račte si jít zachrochtat domů a pak zas přijďte. Hm . . . Kdepak jsme skončili? Aha, správně: u módy. Tak tedy, jak vidíte, naprosto se módě nepodřizujeme, ale naopak móda se musí podřídit nám, protože my zde vytváříme nové módní vzory. A dokud vytváříme módu my, nic s námi nepořídí a naše práce se úspěšně rozvíjí. Jen někdy nás, jak se říká, trošku prožene." Špuntík, kterého pořád zmáhal smích, znovu zachrochtal. Strakáček se na něj podíval a zachrochtal také. "No vida!" roodila Jehlička rukama. "Hloupé příklady táhnou, jak se říká. Nejdřív chrochtal jeden, a teď už druhý. Nakonec to skončí tak, že se tu rozchrochtáme všichni a můžeme jít domů! Tak! No vidíte, zase jste mne přerušili. Kde jsme zůstali?" "Že se rozchrochtáme a můžeme jít domů, " řekl Neználek. "Ale ne. U toho, že nás někdy prožene," napověděla Jehličce Nitečka. "Ano, správně! Prožene. Hlavně se to stává, když k nám přejede nějaký cestovatel z jiného města. Sotva na něm naši obyvatelé uvidí ne tak běžný klobouk, hned si začnou myslet, že to je určitě nějaká nová móda, a už se hrnou pro takové obleky a klobouky do všech obchodů v městě. A protože v obchodech samozřejmě nic takového není, musíme horempádem připravovat novou výrobu. A to není jen tak. Nejdřív je potřeba udělat nové vzory látek, nové střihy, nová razidla a tiskařské válce. Zákazníci neradi čekají, a tak nezbývá než dělat všechno naspěch. Proto říkáme, že nás móda sem tam prožene. Co proti tomu dělat? Jednoduchá pomoc. Jsme ve styku s obchody. Z chodů nám podávají zprávy o každém novém přání našich spotřebitelů. Včera nám například oznámili, že si už několik malíčků přišlo pro žluté kalhoty. Z toho vyvozujeme, že k nám do města přijel někdo v žlutých kalhotách. Povězte nám, vy jste tu už dávno?" zeptala se Jehlička Neználka. "Od předevčírka," odpověděl Neználek. "Tak vidíte!" zaradovala se Jehlička. "Teprve předevčírem jste přijel, a my už včera věděli, že se u nás objevil někdo ve žlutých kalhotách. Ale to není všechno. My se už dokonce připravujeme na výrobu žlutých kalhot. Pojďte laskavě blíž a seznamte se s naší výtvarnicí Patentkou. Patentka právě pracuje na návrhu žlutých kalhot, protože žluté kalhoty jsme u nás dosud nedělali." Neználek a jeho společníci přistoupili k Patentce a uviděli, že kreslí na velké čtvrtce papíru žluté kalhoty ve skutečné velikosti. Jehlička si zatím pozorně prohlédla Neználka ze všech stran, a dokonce mu i kradí ohmatala látku na kalhotách. "To je dobře, že jste k nám zašel, " řekla mu. "Jinak bychom byli mohli udat kalhoty docela jinačí, než jaké zákazníci žádají. I takové případy se nám už staly. Patentko, podívej se dobře a oprav ten svůj návrh. Kalhoty nesmějí být ani úzké, ani široké, ani dlouhé, ani krátké, ale kousek pod kolena a kousíček nad kotníky. To je ta nejlepší fazóna, protože se v ni nejpohodlněji chodí. Látka je podobná hedvábí, má lesk. To je také praktické, lesklá látka se totiž mnohem méně špiní. Barva není citrónová, jak to máš ty, ale kanárková. Ta je očím mnohem příjemnější. A pak: dole žádné knoflíky! Malíčci nemají rádi dole na kalhotách knoflíky, pořád jimi o něco zachytávají a nakonec se jim stejně utrhnou." Setkání s Neználkem zapůsobilo na Jehličku velmi blahodárně. Přestala dokonce vrhat hněvivé

pohledy na Špuntíka, který ji dopaloval svým věčným smíchem. Usadila hosty na pohovku a začala se s nimi přátelsky bavit. Když se dověděla, že přejeli z Kvítečkova, dopodrobna se Knoflenky vyptávala, jak se tam malíčci a malenky oblékají a jaká tam panuje móda. Ostatní výtvarnice se této bese také účastnily. Jedna malířka jménem Cívečka se zeptala Strakáčka, co ho ze všeho nejvíc zaujalo ve Slunečním městě. "Sodovka se sirupem," odpověděl Strakáček. "Hlavně že se dá pít v každém stánku a co hrdlo ráčí." "Co je na tom divného?" vmísil se do rozhovoru Špuntík. "Tak je to u nás se vším. Můžete si zajít do kterékoli restaurace a jíst po libosti, v každém obchodě vám dají, co se vám zlíbí - a zadarmo." "A kdyby chtěl někdo třeba automobil?" zeptal se Neználek. "Automobil by mu přece nedali?" "Proč ne? Dali. Ale od té doby, co se objevily tlačítkové taxíky, nikdo o auta ani moc nestojí," řekl Krychlička. "No řekněte: na co auto, když si tlačítkovým taxíkem dojedu, kam chci - a bez starostí? Kdežto s vlastním autem jich má člověk vždycky nad hlavu. Abyste je myl a čistil a mazal a spravoval a kupoval pohonnou látku, potřebuje garáž, musíte je řídit, dávat pozor, abyste na nic nenarazil a někoho nepřejel - a to znamená být v jednom kole pořád ve střehu. Ale když jedete v tlačítkovém taxíku nebo autobusem, jaképak starosti! Klidně si můžete číst noviny nebo knížku, můžete přemýšlet, o čem chcete, nebo třeba nemusíte myslet vůbec na nic, a můžete dokonce spát nebo skládat verše. Kdysi jsem měl taky vůz, ale od té chvíle, co jsem ho vyhodil, cítím se teprv doopravdy svobodným a volným človíčkem." "Ale když u vás má spousta človíčků svá vlastní auta," řekl Neználek. "Tuhle Špuntík má například taky svůj vůz." "To je něco jiného," odpověděl Špuntík. "Já jsem starý automobilista a jízda v těch nových autech, která vás sama dovezou, kam je libo, a s kterými se nemůže nic stát - to není nic pro mne. Pro mne je rozkoš sedět za volantem a vlastnoručně řídit, a k jízdě podle mého patří nebezpečí. Zvykl jsem si na to a těžko bych se s tímhle pocitem loučil. Já vím, to ve mně vězí ještě cosi starého, tak říkajíc přežitek minulosti, ale nedá se nic dělat." Strakáček, kterého už od rána sužoval hlad, to nakonec nevydržel a řekl: "Kamarádi, nemáte tuáhodou něco na zub - nebo třeba jen trošku sodovky se sirupem ? Vždyť jsem neměl od rána v ústech." "Jsme my to hlupáci!" zvolal Špuntík. "Co tady sedíme a ztrácíme čas řečmi? Rychle do restaurace! Slovy se člověk nenají. Kupředu! Za mnou!" Tohle pořekadlo se Strakáčkovi náramně zalíbilo. Od té doby vždycky, když měl hlad, říkával moudře: "Slovy se člověk nenají."

*Kapitola 22
DOBRODRUŽSTVÍ STRÁŽNÍKA HVIZDULKY

Čtenáři si dozajista vzpomenou, že po neštěstí na strážnici běžel nejdřív strážník Hvizdulka za Neználkem, ale když cítil, že ho tuze moc bolí hlava, přestal ho pronásledovat a šel domů. Proč se rozhodl jít právě domů, a ne zpátky na strážnici, kde na něj čekal strážník Fistulka - to se dosud nepodařilo přesně zjistit. Zůstalo rovněž záhadou, proč nešel do nemocnice k lékaři. Dalo se to možná vysvětlit tím, že nakřáplá hlava nedovedla uvažovat tak dobře, jak bylo zapotřebí. Zkrátka, strážník Hvizdulka, jak se říká, obrátil své kroky k domovu. Nebydlel daleko, v Makarónové ulici, bylo proto zbytečné, aby jezdil autem nebo autobusem. Když dorazil do Makarónové ulice a přešel dva bloky, octl se u svého domu. A všecko by bylo docela dobře dopadlo, kdyby se mu byla nepřihodila ještě jedna nepředvídaná příhoda. Dům, kde bydlel, byl otočný dům věžovitého typu, tedy jeden z těch, které postavil architekt Vrtišpunt. Měl čtyři vchody, z každé strany jeden. Kdyby stál nehybně, dalo by se říci, že jsou obráceny na všechny čtyři světové strany: na sever, na jih, na východ a na západ. Ale protože se dům bez ustání točil, nebylo možno určit, kam vlastně který vchod vede. Strážník Hvizdulku se obvykle vracíval ze služby vždycky v stejnou hodinu. A právě v té době byl jeho vchod pokaždé obrácen do Makarónové ulice. Ale tentokrát přišel Hvizdulka o celou hodinu dřív, když byla ještě do Makarónové ulice obrácena docela jiná strana domu. Hvizdulka ani neuvažoval, co dělá, vešel do cizího vchodu, vyjel jako obvykle výtahem do třetího poschodí a vstoupil do cizího bytu. Nikdo nebyl doma, proto ho také nikdo neupozornil na jeho omyl. Pravda, Hvizdulka se trochu divil, že nábytek v pokoji vypadá nějak jinak, ale protože ho tuze bolela hlava, příliš o tom nepřemýšlel, rychle se svlékl, lehl si do postele a usnul jako zabitý. Neví se, jestli od úderu cihlou do hlavy nebo z jiného důvodu, ale na Hvizdulku padla tak hrozná ospalost, že prospal celý den, celou noc a skoro celé další dopoledne. Přesněji řečeno: usnul v deset hodin ráno a probudil se druhého dne v jedenáct, takže spal pětadvacet hodin bez přestání, to jest celý den a noc a ještě hodinu navíc. Kdyby byl Hvizdulka usnul ve svém bytě, mohli ho najít hned a nic zvláštního by se nestalo; ale on usnul v cizím, tam ho nikdo nehledal, a tak z toho byl poprask jako hrom. Když se na strážnici událo to hrozné neštěstí, strážník Fistulka slyšel rámus, okamžitě přerušil pozorování televizních obrazovek a vrhl se do sousední místnosti. Zjistil, co se přihodilo, bez meškání vyběhl na ulici, svolal kolemjdoucí a s jejich pomocí začal odklízet trosky zřícených stěn a stropu. Pracovali ze všech sil, ale bezvýsledně: pod troskami neobjevili ani zadrženého Neználka, ani Hvizdulku; našli jenom Hvizdulkovu přílbu. To strážníka Fistulku trochu uklidnilo. Dospěl k názoru, že se Neználkovi podařilo uprchnout a strážník Hvizdulka že se ho jal pronásledovat. Nicméně čas ubíhal a Hvizdulka se nevracel. Fistulka bedlivě pozoroval všechny televizní obrazovky a doufal, že ho spatří někde na ulici. Jenomže Hvizdulka, jak je už čtenáři známo, tou dobou spal na cizí posteli, jako když ho do vody hodí, a na žádné obrazovce se proto nemohl objevit. Zanedlouho přišli na strážnici dva noví strážníci, vystřídat své kamarády. Jmenovali se Přilbík a Helmička. Fistulka jim předal službu, řekl jim, co se přihodilo, a začal pátrat po Hvizdulkovi na vlastní pěst. Především ho napadlo, že Hvizdulka mohl jít domů, a tak mu ze všeho nejdřív zatelefonoval do bytu. Ale protože se nikdo neozval, vydal se tam Fistulka sám. Jak se dalo očekávat, nenašel v bytě živou duši. Vrátil se tedy domů a telefonoval po všech nemocnicích. Odevšad mu odpověděli, že žádného strážníka Hvizdulku do ošetřování nepřijali. Tu Fistulka zavolal na ostatní strážnice a žádal o pomoc při pátrání po zmizelém Hvizdulkovi. Všechny strážnice ochotně přislíbily a brzo celá stovka strážníků slídila po městě a snažila se najít pohřešovaného Hvizdulku. Strážník Fistulka zaskakoval každou půlhodinku k němu do bytu. A mezi tím po celý zbytek dne a po celou noc volal znovu do všech nemocnic, až ho měli všichni plné zuby. Přes nepřetržité pátrání nebyl Hvizdulka objeven a druhého dne ráno psaly noviny o dalším tajemném zmizení. Kdyby si je byl Hvizdulka po

probuzení přečetl, určitě by se byl náramně podivil celému tomu pozdviženi kolem svého jména. Jenže Hvizdulka toho dne žádné noviny nečetl, a tak také nemohl vědět, co v nich je. Když se vzbudil, podíval se na hodinky a viděl, že ukazují jedenáct. Vzpomněl si, že bylo deset, když šel spát, a usoudil, že tedy spal všehovšudy hodinku, a ne, jak tomu bylo doopravdy, celých pětadvacet hodin. A tak ani nezpozoroval, že už je druhý den. Hlava ho ještě pořád pobolívala, a ke všemu dostal hrozitánský hlad, což nebylo koneckonců pranic divného: prospal přece celý den a celou noc a za tu dobu neměl v ústech. Vydal se do kuchyně, která byla zařízená přesně jako jeho, přistoupil k nevelkým dvířkám ve stěně a zmáčkl po straně několik tlačítek s nápisy: POLÉVKA, KAŠE, PUDINK, KOMPOT, CHLÉB, PEČIVO, CUKR, KÁVA a pár dalších. Potom otevřel dvířka, za nimiž nebylo nic než čtvercová prostora, sedl si na židli a čekal. Za minutku se zdola objevila malá kabina kuchyňského výtahu. Byla natřena bílou emailovou barvou a připomínala ledničku. Hvizdulka ji otevřel, vyndal talíře s polévkou, kaší, misky s pudinkem a kompotem, kávovou konvici, cukřenku, talířky s pečivem a s krajíčky chleba a všechno ostatní, postavil si to před sebe na stůl a pustil se s velkou chutí do jídla. Takovéhle kuchyňské výtahy byly v mnoha domech Slunečního města. Vozily snídaně, obědy a večeře z restaurací v přízemí přímo do bytů. Ovšem nutno říci, že obyvatelé Slunečního města zřídkakdy využívali možnosti jíst doma a mnohem radši jídávali v restauracích, kde bylo o hodné veseleji.Jídlo tam podávali malíčci a malenky, s kterými se bylo možno pobavit, zažertovat a zasmát. Takhle se jídlo podávalo výtahem - a s tím se zrovna moc žertovat nedá. Nicméně v případě potřeby mohl každý poobědvat doma, i když bez všech těch příjemností, jaké byly v restauraci. Strážník Hvizdulka se pořádně najedl a znovu si vlezl do postele; rozhodl se, že si ještě drobátko pospí. Pořád si totiž myslel, že spal dopoledne jenom hodinu, což není nikterak moc. Usnul znovu jakoby nic, a možná že by byl spal až do příštího rána, kdyby ho byli v půlnoci nevzbudili majitelé bytu, kteří se právě vrátili. V bytě, jak se později ukázalo, bydleli dva přátelé: Šprýmek a Preclík. Šprýmek se proslavil tím, že hrozně rád šprýmoval. Jeho nejoblíbenější šprým byl ten, že div ne za každým slovem dodával: "Ať nejsem Šprýmek, čestné slovo!" Pokud jde o Preclíka, neproslavil se ničím. Oba byli šoféry v továrně na bonbóny - rozváželi cukroví po obchodech - a tuze se spolu kamarádili. Toho dne, kdy se strážník Hvizdulka omylem dostal do jejich bytu, nespali Šprýmek a Preclík doma; po práci totiž zajeli ke svému příteli Háčkovi na oslavu nového bytu a návštěva se protáhla přes celou noc. Ráno jeli přímo do továrny a odpoledne se vydali slavit stěhování k druhému svému příteli Čutorkovi. I tady se počítalo s oslavou až do rána, ale protože oba přátelé probděli už jednu noc, udělal jim Čutorka tu laskavost a pustil je domů dřív, asi tak v jedenáct večer. Jedenáct hodin večer, to není také příliš brzo, a k tomu se ještě naši přátelé nedostali domů hned - museli se cestou zastavit na strážnici, kde strážník udělil Preclíkovi dvacetiminutovou domluvu za porušení dopravních předpisů. Zkrátka, doma se objevili, až když byla hluboká noc. Přesto byli oba spokojeni, že to tak dopadlo, a Šprýmek řekl: "No - a jsme doma, ať nejsem Šprýmek, čestné slovo! Teď se navečeříme a hajdy na kutě." "Co je pravda, to je pravda, " souhlasil Preclík a zíval na celé kolo. "Ať se člověk nají na návštěvě sebevíc, neškodí posilnit se ještě trochu doma. " Šprýmek a Preclík šli přímo do kuchyně a začali mačkat tlačítka u dvířek kuchyňské zdviže. Za pár minut už seděli za stolem a večeřeli. Jedli a tlachali, ale pusy jim kousaly jen jakoby z povinnosti, oči se jim klížily a jazyky pletly. První dojedl Šprýmek, beze slova vstal od stolu a šel spát. Vešel do pokoje, svlékl se a šup do hajan. Hned za ním přišel Preclík. Zjistil, že už Šprýmek zhasl, došel potmě ke své posteli, shodil šaty a užuž si chtěl také lehnout, ale jak natáhl ruku, ucítil, že v jeho posteli už někdo leží. Pomyslil si, že se asi Šprýmek zmýlil, a se smíchem řekl: "To jsou mi šprýmy. Nebo ses spletl? " "Co to povídáš, ať nejsem Šprýmek?" ozval se Šprýmek ze své postele. "No tohle!" podivil se Preclík. "Kde jsi?" "Tady, ať nejsem Šprýmek! Kde bych měl být?" Když Preclík uslyšel, že se Šprýmek ozývá z docela opačné strany, znova natáhl ve tmě ruku a nahmatal Hvizdulku, který ležel v jeho posteli a spal tak tvrdě, že se ani nepohnul. "Víš, ale u mne už někdo leží," řekl Preclík. "Prosím tě, kdo by to mohl být?" podivil se Šprýmek. Preclík nahmatal krk ležícího Hvizdulky, potom obličej, nos, čelo, vlasy . . . "Co je to za nesmysl? Něčí hlava a vlasy," řekl a rozpačitě rozhodil rukama. "To se povedlo!" rozesmál se Šprýmek. Nutno říci, že se Šprýmek ani Preclík nijak zvlášť nepolekali, když našli u sebe v bytě cizího človíčka. Dokonce se dá říci, že se nepolekali vůbec. To bylo tím, že ve Slunečním městě už hodně dávno nebyla spáchána žádná krádež nebo výtržnost. Všichni človíčkové žili spolu v klidu a nikoho ani nenapadlo vlézt do cizího bytu s nekalým úmyslem. "Čestné slovo, ať nejsem Šprýmek, tady se zkrátka stalo nějaké nedorozumění," prohlásil Šprýmek a smál se dál. "To bude tak: nejspíš k nám zašel někdo z našich známých, a když jsme nebyli doma, čekal a čekal, nakonec ho to omrzelo a usnul," řekl Preclík, co si o tom myslel. "Správně!" zaradoval se Šprýmek. "Tak rozsviť!" Preclík otočil vypínačem. Oba přátelé přistoupili k posteli a prohlíželi si Hvizdulku, který spal dál, jako by se nechumelilo. "Kdo to je? Znáš ho?" zeptal se Preclík. "Vidím ho prvně v životě, ať nejsem Šprýmek!" "Tfuj!" odplivl si dopáleně Preclík. "Já ho taky jakživ neviděl. Hlavně že si tu spí jako doma!" "To je podezřelé, Preclíku, čestné slovo! Ať nejsem Šprýmek, jestli jsme omylem nevlezli do cizího bytu! Rychle pryč, než se vzbudí." Preclík chtěl honem vzít do zaječích, ale ještě se rozhlédl a řekl: "Ba ne, mně se přece jenom zdá, že je to náš byt. Musíme ho vzbudit a zeptat se, jak se sem dostal." Šprýmek popadl Hvizdulku za rameno, zatřásl jím - a Hvizdulka se konečně probudil. "Jak jste se sem dostali?" zeptal se a nechápavě hleděl na Šprýmka a na Preclíka, kteří před ním stáli jenom v spodním prádle. "My?" přišel do rozpaků Šprýmek. "Slyšíš, Preclíku, jak to je . . . totiž, ať nejsem Šprýmek! On se nás ptá, jak jsme se sem dostali! Tak to ne. To my se chceme zeptat vás, jak jste se sem dostal." "Já? Jako vždycky," pokrčil rameny Hvizdulka. "Jako vždycky!" zvolal Šprýmek. "A kde myslíte, že vlastně jste?" "Doma. Kde jinde?" "Tak vida, ať nejsem Šprýmek! Slyšíš, Preclíku, on říká, že je doma. A kde jsme tedy my?" "Ano, správně," přidal se Preclík. "A kde jsme teda podle vás my, no?" "Nu přece u mne." "Jděte! A víte to jistě?" Hvizdulka se rozhlédl kolem - a údivem se posadil. "Poslyšte," řekl nakonec, "jak jsem se sem vlastně dostal?" "Jděte do háje, ať nejsem Šprýmek! Čestné slovo! Vždyť na to se vás už půl hodiny ptáme." Když se Hvizdulka přesvědčil, že celá ta motanice vznikla jeho vinou, velice zrozpačitěl a zamumlal: "Odpusťte mi, kamarádi! Prosím za prominutí. Teď už vidím, že jsem se dostal omylem do cizího bytu. Proto koukám, že je tu nějak jinačí nábytek než u mne. A tapety na stěnách jsou taky jiné. Já mám přece žluté, čert aby to . . . A tady jsou modré či jaké . . ." A vylezl zpod přikrývky a hrnul si to ke dveřím.

"Počkejte!" zarazil ho Preclík. "Oblečte se přece nejdřív." "No ovšem, promiňte!" zabrumlal v rozpacích Hvizdulka a začal se oblékat. Protože měl tuze naspěch, nějak se mu to nedařilo. Vázanku si uvázal rubem nahoru, popletl si ponožky, pravou nohou se za živého boha nemohl dostat do kalhot a tak dlouho skákal po pokoji na levé, až nakonec vrazil do květináče se sedmikráskami a rozbil ho na kousky. Skončilo to tím, že na sebe v roztržitosti natáhl Preclíkovo sáčko a odešel. Tu noc šli Šprýmek s Preclíkem spát hodně pozdě, a tak teprve druhého dne ráno pohřešil Preclík svůj kabátek. Pravda, zůstal mu Hvizdulkův, ale smůla byla v tom, že zároveň s kabátkem zmizel i Preclíkův řidičský průkaz, který měl v kapse. Naneštěstí se ani jeden, ani druhý nezeptali na Hvizdulkovo jméno a adresu a nevěděli teď, kde ho hledat. Šprýmek řekl, že to není tak zlé, protože až ten roztržitý malíček najde v kapse cizí průkaz, pochopí, že si oblékl cizí kabát, a přinese ho se vším všudy zpátky. Když to Preclík uslyšel, trochu se uklidnil. Nicméně všecko pokračovalo dočista jinak. Hvizdulkova dobrodružství tím zdaleka neskončila. Možná že by byla skončila už doopravdy, kdyby se do toho nebyli připletli Trucoun, Pegásek a Kaligula. Od té chvíle, kdy se z těchhle tří oslů stali človíčkové, bloumali beze smyslu po ulicích, až se nakonec sešli. To bylo radosti! Kaligula se nemohl udržet smíchy při pohledu na Trucouna a Pegáska a Trucoun s Pegáskem se hlasitě řehtali, když se podívali na Kaligulu. Všichni tři se naráz poznali. Přes proměnu, která se s nimi stala, zůstalo v každém z nich něco z jejich dřívější podoby, a to jim bylo hrozně k smíchu. Když se dosyta nasmáli, Kaligula řekl: "Víte co, kamarádi, tohle setkání musíme oslavit - a něčím náramným, aby si to všichni jaksepatří zapamatovali." Hluboce se zamyslili a dumali, hloubali a přemýšleli málem do půlnoci. Nejdřív nemohl žádný nic kloudného vymyslet, ale pak Pegásek prohlásil: "Podle mého bude ze všeho nejnáramnější tohleto: natáhnem přes chodník provaz, všichni zakopnou a plácnou sebou na zem." "Ty jsi génius!" pochválil Pegáska Kaligula. Vyštrachali někde provaz, natáhli ho napříč chodníku zrovna tam, kde bylo nejvíc tma, a rychle zmizeli; moc se totiž báli, aby jim někdo za takové zařízeni nevlepil pár pěkných pohlavků. To všechno se odehrálo v Makarónové ulici nedaleko domu, kde bydlel Šprýmek s Preclíkem - a zrovna ten večer, kdy u sebe v bytě zastihli spícího Hvizdulku. A teď poslouchejte, co se stalo dál. Když strážník Hvizdulka odešel od Preclíka a Šprýmka a vkročil na ulici, nechápavě se rozhlédl, kde to vlastně je. Za chviličku pochopil, že jde Makarónovou ulicí, ale ne ke svému domu, nýbrž na opačnou stranu. Už se chtěl dát zpátky, ale pak se rozhodl, že se ještě trochu projde a nadýchá se čerstvého vzduchu. A právě toto rozhodnutí se mu stalo osudným. Neudělal ani deset kroků, když zakopl o provaz napnutý přes chodník a natáhl se jak široký tak dlouhý. Uhodil se do hlavy a zůstal nehnutě ležet. Kdoví jak dlouho by tam byl v bezvědomí ležel, kdyby zrovna nebyla jela kolem ve svém autě malenka Makuška. Když uviděla malíčka ležícího bez hnutí uprostřed chodníku, zastavila auto, zjistila, že neznámý ubožák potřebuje okamžité lékařské ošetření, vtáhla ho do automobilu - což byla pro takového drobka pořádná dřina - a uháněla do nemocnice. V nemocnici malíčka rychle svlékli a uložili na lůžko. Doktor Flastřík mu neprodleně předepsal medicínu a nařídil, aby mu dali na hlavu led. Pak osobně potřásl Makušce rukou a poděkoval jí za to, že poskytla zraněnému pomoc. Chtěl zapsat pacienta do přijímací knihy, ale ten byl dosud v bezvědomí, a tak mu nemohl říci své jméno. Makuška také nevěděla, jak se ten ubohý malíček jmenuje. Proto doktor Flastřík přikázal jedné ošetřovatelce, aby prohledala kapsy pacientova kabátku, nenajde-li tam náhodou nějaký doklad, podle kterého by bylo možno zjistit jeho totožnost. Ošetřovatelka přehrabala kapsy pacientova sáčka a našla tam dopis s adresou Preclíka a řidičský průkaz na stejné jméno. "To je jasné: jmenuje se Preclík. Nikdo přece nebude nosit v kapse cizí dopisy a dokumenty!" rozhodl doktor Flastřík a zapsal Hvizdulku do přejímací knihy pod jménem Preclík. Když druhého dne strážník Fistulka znovu volal do nemocnice a ptal se, jestli nepřijali do léčení strážníka Hvizdulku, řekli mu, že u nich žádný strážník Hvizdulka není a nebyl a že přijali jenom jakéhosi šoféra Preclíka, který ztratil na ulici vědomí. Tím se také vysvětluje, proč o Hvizdulkově pobytu v nemocnici neměl nikdo ani tušení a proč ho strážníci hledali, kde se dalo, jenom ne tam, kde doopravdy byl. V novinách zatím otiskovali den co den zprávy, že strážník Hvizdulka je dosud stále nezvěstný, a některé noviny se začaly škodolibě posmívat, že sami strážníci nemohou najít ztraceného strážníka. V jedněch novinách uveřejnili dokonce karikaturu, na které strážník za bílého dne hledá s lucernou sám sebe. Dokončilo to tím, že se na účet zmizelého strážníka začalo vtipkovat, vyrojily se všelijaké legrační povídky a kdosi dokonce napsal, že strážník Hvizdulka vůbec nezmizel a že ho nemohou najít nejspíš proto, že žádný strážník Hvizdulka nikdy nebyl. To ovšem neznamená, že by obyvatelé Slunečního města byli zlí a schopni posmívat se cizímu neštěstí. Zdaleka ne! Byli velice hodní a soucitní a všecko se dalo vysvětlit jednoduše tím, že mezi obyvateli Slunečního města bylo tuze mnoho automobilistů. A jak je známo, automobilisté nemají strážníky příliš v lásce, hlavně proto, že jim udělují při každém sebemenším porušení dopravních předpisů tuze dlouhé domluvy. Kdyby se byl ztratil obyčejný človíček, nikoho by bylo ani nenapadlo, aby se mu smál; ale protože zmizel strážník, u každého automobilisty to mimoděk vyvolávalo úsměv; navíc ještě mnozí doopravdy uvěřili, že žádný Hvizdulka nikdy neexistoval a že všechny ty hovory jsou jen směšné výmysly k zábavě čtenářů. Když se druhého dne ráno probudil Hvizdulka v nemocnici, s údivem zjistil, že je znovu někde v cizím bytě. Užuž chtěl vstát a jít vypátrat, jak se tam dostal, ale ucítil slabost a položil hlavu zpátky na polštář. Vtom přišla do pokoje ošetřovatelka. "Dobré ráno raníčko, Preclíku! " řekla přívětivě. "Jakpak se vám daří?" "Kde to jsem?" zeptal se poděšeně Hvizdulka a ani si nevšiml, že mu ošetřovatelka řekla Preclíku. Vysvětlila mu, že nešťastnou náhodou upadl na ulici a udeřil se do hlavy, což mu způsobilo otřes mozku, a že je teď v nemocnici a může být naprosto klidný, protože ho co nevidět vyléčí. Hvizdulka z toho vysvětlení pranic nepochopil; měl totiž po úderu drobátko zatemnělý rozum, ale laskavý hlas ošetřovatelky ho nicméně upokojil. Hvizdulka se uklidnil, s chutí se nasnídal a bez jediného mrknutí spolkl celou lžičku hořké medicíny. Doktor Flastřík byl s pacientovým chováním velice spokojen a nakázal ošetřovatelce, aby ho každou hodinu napájela medicínou, přikládala mu studené obklady a v případě bolesti hlavy mu okamžitě dala na čelo led. Sám přicházel k Hvizdulkovi několikrát denně a vypravoval mu všelijaké veselé povídačky. Soudil totiž, že nic nepomáhá brzkému uzdravení tak jako veselá nálada, a veselou náladu, jak známo, mívají nemocní tehdy, když se usmívají a smějí. Proto také přikázal rozvěsit po celé nemocnici legrační obrázky, karikatury a vtipy a uložil všem sestrám a ošetřujícím lékařům, aby ve volných chvílích předčítali nemocným směšné povídky a pohádky a přednášeli jim veselé básničky, šprýmy, posměšky, říkanky,

jazykolamy, nesmysly a podobné věci.

*Kapitola 23
DALŠÍ MUKA SVĚDOMÍ

Inženýr Špuntík, s kterým se naši cestovatelé seznámili, byl tuze zvláštní človíček. Nejzvláštnější na něm bylo, že dělal všechno obrovskou rychlostí. Ruce, nohy i jazyk se mu pohybovaly neobyčejně rychle. Zpravidla nechodil, ale běhal, a skoro nikde neměl stání. Když nebylo kam běžet a s kým hovořit, poskakoval netrpělivostí na místě. Když jel autem, hnal se vždycky nejvyšší rychlostí, zprudka se rozjížděl a stejně tak naráz zastavoval. Myšlenky se mu míhaly v hlavě rychlostí světla, které, jak je každému dozajista známo, uběhne za vteřinu tři sta tisíc kilometrů. Bez rozmýšlení se rozhodoval, bleskurychle svá rozhodnutí prováděl, a když se mu z nějakého důvodu znelíbila, v tu ránu je přestal uskutečňovat a hned je změnil. Na každého, kdo přišel se Špuntíkem do styku, okamžitě zapůsobila jeho činorodá povaha, a tak dělal všecko, co Špuntíka napadlo, a dočista zapomněl na své vlastni plány. Krychlička, který měl mnohem mírnější povahu, navrhl, že by rád zajel s cestovateli do Stavební ulice a ukázal jim Melounkovy domy; ale Špuntík bez okolků prohlásil, to že jim neuteče, a hned po obědě je všechny zavezl na prohlídku továrny na nábytek. Naše cestovatele velice překvapilo, že židle, stoly, skříně, pohovky a postele se tu nevyráběly ze dřeva, ale z rozličných umělých hmot. Výroba byla neobyčejně jednoduchá: předem připravená hmota přicházela do lisovacího stroje, tam se pod obrovským tlakem slisovala a ze stroje už vypadávaly hotové židle, stoly nebo postele. Na výrobu skříní, příborníků a pohovek nestačil jeden lis, bylo zapotřebí dvou, tří nebo i více strojů. Na jednom takovém lisovacím stroji se lisovala skříň, na druhém dvířka a přihrádky, na třetím zásuvky a tak dále. Umělé hmoty se vyráběly v nejrůznějších barvách, odstínech a druzích. Třeba takzvaný dřevoplast: nábytek z této plastické hmoty byl k nerozeznání od dřevěného. Nebo kovoplast, který dokonale nahrazoval kov. Kromě nábytku se z kovoplastu zhotovovaly lustry, kliky ke dveřím, rámy k obrazům nebo zrcadla. A konečně elastik, měkký jako peří, jehož se používalo na výrobu žíněnek a matrací, polštářů a měkkých opěradel k pohovkám a křeslům. Kromě jednoduchého nábytku vyráběli v továrně i nábytek kombinovaný, jako například kombinované postelopohovky, které mohly sloužit zároveň jako pohovka i postel, stololedničky, stolovysavače, posteloknihovny, křeslomopedy a tak dále. Ale nejvíc ze všeho se našim cestovatelům líbil dutý neboli pneumatický nábytek. Skříně, stoly, křesla a pohovky byly z gumy a nafukovaly se jako pneumatiky. Byl to nábytek velice příhodný zejména při stěhování, protože stačilo vypustit vzduch a celé zařízení pokoje se vešlo do malého kufříku. Největší elegancí vynikala pneumatická křesla, pohovky a postele: po nafouknuti získaly tak vypouklý, oblý a hladký tvar, že doslova lákaly chvíli si sednout nebo poležet. Po prohlídce továrny na nábytek šli naši cestovatelé do biografu a potom do divadla. Druhého dne pro ně přijeli Špuntík a Krychlička dřív a všichni společně se vydali do továrny na televizory a rozhlasové přijímače. To nejdůležitější, co tu uviděli, byla výroba velkých plochých nástěnných širokoúhlých televizorů. Nutno říci, že ve všech biografech Slunečního města visely právě tyto nástěnné televizory s širokoúhlými obrazovkami. Filmy se vysílaly přímo z televizního studia, což mělo veliké výhody: nebylo potřeba rozvážet večer co večer po kinech stovky filmů, zaměstnávat stovky promítačů a dělat spoustu kopií. Stačilo vyrobit jeden film, promítnout ho v televizním studiu, a obrázky bylo vidět naráz ve všech biografech. Podobné televizory, jenže menší, měli človíčkové.i v mnoha bytech. Ale obyvatelé Slunečního města se neradi dívali na filmy doma. Při své družnosti chodili radši do kina pěkně pohromadě. Připadalo jim, že pak jsou filmy o moc hezčí a zajímavější. V továrně se kromě nástěnných televizorů vyráběly i televizory stolní a kapesní a rozhlasové přijímače nejrůznějších druhů, od velkých pokojových gramorádií a hracích skříní k malilinkatým kapesním a knoflíkovým rádiím. Potom zavezl Špuntík cestovatele do továrny na potřeby pro domácnost. Tady se vyráběly rozmanité vysavače, automatické pračky, mechanické kartáče a myčky, mixéry, tlakové hrnce a remosky. Ze všeho nejvíc se tu cestovatelům líbila automatická samoregulovatelná elektronková žehlička, která dovedla docela sama žehlit prádlo. V přední části měla dvě elektronkové oči, jakési dva malé televizorky, jimiž jako by viděla, co je třeba vyžehlit. Trochu níž pod očima měla ta žehlička ještě kovový elektrický nos. Když se začalo žehlené prádlo připalovat, ucítila žehlička zápach přičmoudliny, samočinně se vypjala a ozval se zvonek. Pak naši cestovatelé navštívili továrnu na knihy. Vyráběly se tu všelijaké knížky: malé i velké, tenké i tlusté, obrázkové i na hraní v podobě harmonik, chaloupek, válečků a rolniček, s napínavými pohádkami, povídkami a dobrodružstvími, s hádankami, skrývačkami a pohyblivými a mluvicími obrázky. Pracovaly tu desítky tiskařských strojů. Stačilo vsunout do otvoru rukopis, který přinesl spisovatel, a obrázky, které namaloval malíř, a už se z druhého otvoru sypaly hotové obrázkové knížky. Tisklo se na těch strojích elektricky, a to tak, že se uvnitř stroje rozprašovala zvláštním rozprašovačem tiskařská barva a zachycovala se na zelektrizovaný papír přesně tam, kde měla být písmena anebo obrázek. To také vysvětlovalo úžasnou rychlost výroby. Potom byli Všeználek a jeho přátelé v továrně na hudební nástroje, v loutkovém kombinátě, kde vyráběli loutky do loutkových divadel, v továrně na automobily a v dalších závodech. Ve dne si v jednom kuse prohlíželi se Špuntíkem a s Krychličkou různé zajímavosti, večer chodívali do biografu, do divadel, na koncerty nebo na všelijaké sportovní zápasy a závody. Někdy s nimi chodil také Karásek, jejich nový známý z továrny na oděvy. Jak jsme už řekli, Karásek byl také herec, proto velmi dobře věděl, v kterém divadle hrají nejzajímavější představení, a vždycky mohl cestovatelům poradit, na jakou hru by měli jít. Zkrátka, žili si vesele. Jediná věc, která Neználkovi kazila náladu, byla vzpomínka na Hvizdulku. Od toho dne, kdy si v novinách poprvé přečetl zprávu o záhadném zmizení strážníka Hvizdulky, žil Neználek ve strachu, že se zas co nevidět objeví. Ale když na druhý den noviny oznámily, že přes nepřetržité pátrání nebyl Hvizdulka nalezen, měl z toho Neználek radost a drobátko se uklidnil. Jenomže večer se jako obvykle probudilo svědomí a začalo s výčitkami. A co mám dělat? bránil se v duchu Neználek. Já za to přece nemůžu, že se ztratil strážník. To nemůžeš, to je pravda, souhlasilo svědomí. Ale měl jsi přece radost, že se ztratil, ne? Copak se to smí, radovat se z cizího neštěstí? A co je ti vlastně do toho? rozčiloval se Neználek. Proč strkáš nos do cizích věcí? Jak to - co je mi do

toho? divilo se svědomí. Chci, abys byl hodný, a tak ti budu vždycky vyčítat, když něco provedeš. Neználek se zastyděl a přísahal si, že už nikdy nebude mít radost z cizího neštěstí. Ale příštího dne ráno se znovu začal bát a s úzkostí bral do rukou noviny; měl strach, aby tam nebyla zpráva, že strážníka Hvizdulku nakonec přece jen našli a že prozradil, co o Neználkovi věděl. Když si přečetl, že je Hvizdulka stále ještě nezvěstný, ulehčeně si oddechl a div si radostí neposkočil. Večer si to sice opět vyčítal, ale na druhý den měl radost zas. Tak si pomalu přestal těch věčných výčitek svědomí všímat a pranic mu už nekazily náladu. A pak - noví přátelé ani nenechali naše cestovatele, aby měli dlouhou chvíli. Krychlička a Špuntík se kvůli nim div nepohádali. Krychlička by byl hrozně rád pokračoval ve svém výkladu o stavitelství a ukázal jim Melounkovy domy, ale Špuntík mu nedovolil říci ani slůvko a nepouštěl je od sebe ani na krok. A Krychlička se tuze zlobil, že je se Špuntíkem vůbec seznámil. "Kdybych byl věděl, že to takhle dopadne, byl bych tě s nimi namouduši neseznamoval!" řekl Špuntíkovi. Jednou si usmyslil, že zajede za Neználkem a jeho přáteli drobátko časněji a že je odveze z domu dřív, než přijede Špuntík. Druhý den ráno se doopravdy probudil skoro ještě za tmy a okamžitě se hnal do hotelu. Jaké však bylo jeho překvapení, když viděl, že cestovatelé jsou už pryč. "Zas mě ten Špuntík předešel!" rozzlobil se Krychlička. "Ale jen až mi padne do ruky! Ten bude koukat, co s ním udělám!" Zlostně se zamračil, vyšel na ulici - a vtom se srazil se Špuntíkem, který zrovna přijel ve svém skákacím autě. "Kampak se ženeš?" zeptal se ho překvapeně Krychlička. "Jak to - kam?" podivil se Špuntík. "K Neználkovi. A ke Knoflence." "Jenže ty už někdo odvezl!" "Co to povídáš! Kdo?" Špuntík až nadskočil ohromením. "Jak to mám vědět!" pokrčil Krychlička rameny. "Aha!" vykřikl Špuntík a plácl se dlaní do čela. "Už vím! To Karásek! Ať se propadnu, jestli je ten Karas někam neodtáhl!" Opravdu, bylo to tak. Karásek už dávno přemlouval naše cestovatele, aby se s ním vydali do Slunečního parku, a ujišťoval je, že je to o moc zajímavější než jezdit po všelijakých továrnách a závodech. Ovšem Špuntík nechtěl o žádném parku ani slyšet a všemožně tomuhle plánu bránil. Nakonec se Karásek uchýlil ke lsti: zajel si pro naše cestovatele mnohem dřív než jindy a odvezl je do Slunečního parku sám. Sluneční park ležel na východním okraji Slunečního města a rozkládal se na pořádně velkém prostranství. Skládal se z několika částí neboli koutků, jak se jim také říkalo: ze Sportovního koutku, kde se pořádaly různé sportovní hry a závody; z Vodního koutku s plaveckými bazény, skokanskými věžemi a přístavišti loděk; z Divadelního koutku, kde byla nejrůznější divadla, kina a dokonce i cirkus; z šachového koutku, kde si bylo možno zahrát dámu a šachy; a konečně z Veselého koutku s nejrozmanitějšími zábavnými atrakcemi. Každý z těch koutků byl zařízen po svém. Nejzajímavější zařízení měl koutek šachový. Celá jeho plocha se dělila na velké čtverce, takže vypadala jako obrovská šachovnice. Všechny domky, stánky a pavilóny tu byly postaveny v podobě šachových figur: králů, věží, královen, střelců a koní. Plůtky kolem byly z pěšců a každý vchod střežili dva černí nebo bílí koně. Uprostřed květů - rostly tu také v pravidelných šachovnicových záhonech - stály stolky, u kterých si mohli zájemci zahrát šachy nebo dámu. Šachistů i šachistek tu bylo spousta. Šachisté, oblečení obvykle do kostkovaných obleků, a šachistky v šatech zdobených různobarevnými šachovými figurkami pořádali přednášky o hře v šachy, vyprávěli si vše1ijaké zajímavé příhody ze života slavných šachistů, účastnili se šachových turnajů, na které se scházelo množství človíčků, nebo pořádali simultánky s fanoušky, to jest s obyčejnými malíčky a malenkami, kteří rádi hráli šach. Simultánka, to je taková hra, kdy jeden šachista hraje zároveň na několika šachovnicích s několika protihráči. Byli i takoví odborníci, kteří hráli současně na deseti nebo patnácti šachovnicích, a nejlepší šachista, přeborník Slunečního města Rošádek, dokázal hrát najednou na dvaceti šachovnicích, a dokonce bez dívání. Vždycky mu jen řekli, jaký udělal protihráč tah, on si jej zapsal do zápisníčku a řekl, jak táhne on. Na takovéhle simultánní zápasy se přicházely dívat celé zástupy. Ovšem nejzajímavější v šachovém koutku byly nepochybně šachové automaty. Šachový automat, to byl stroj, který vypadal dočista jako človíček: měl ruce, nohy i hlavu - ale uvnitř měl zamontovanou takzvanou počítací elektronkovou paměť, která byla spojena vedením se čtverci na šachovnici. Při hře s živým človíčkem vyhledával automat pomocí elektronkového přístroje nejsprávnější odvetné tahy a posunoval figurky po šachovnici. Na tom není ostatně pranic podivného, protože hra v šachy má svá jasná pravidla a vždycky je možno si předem vypočítat, jak táhnout a zvítězit. Šachové automaty sestavují nejlepší šachisté, takže vyhrát nad takovým šachovým strojem dokáže leda nějaký šachový mistr, a to ještě ne vždycky. Často se stalo, že i samotného konstruktéra porazil stroj, který sestavil. A proč by ne: konstruktér může být třeba unavený nebo nemocný anebo může udělat v roztržitosti nesprávný tah, kdežto automat se neunaví nikdy a vždycky funguje rychle a spolehlivě, pokud ovšem není rozbitý. V jednom pavilónu Šachového koutku stál velký šachový automat, který mohl hrát současně dvaatřicet partií. Automat byl umístěn uprostřed kruhového stolu s dvaatřiceti šachovnicemi. Za nimi seděli hráči. Když automat táhl na jedné šachovnici, trošičku se pootočil, udělal tah na druhé, zase se pootočil, a tak to šlo pořád, tah za tahem a tak rychle, že někteří hráči ani nestačili udělat odvetný tah a automat byl zase u nich. V tom případě se automat zastavil a čekal, dokud soupeř netáhl. Když naši cestovatelé přišli poprvé do Šachového koutku, dlouho pozorovali hru toho velkého šachového automatu. Nakonec to už Knoflenku omrzelo, ale Neználek teprve teď přišel hraní na chuť. Uviděl, že jeden z hráčů prohrál partii a vstal od stolu, hned si sedl na jeho místo a prohlásil, že si chce taky zahrát. Knoflenka měla námitky a prohlásila, že už tuhle hru nemůže vystát, Strakáček prohlásil totéž, ale Neználek byl umíněný, a že nepůjde. Tu Karásek navrhl, že se půjdou s Knoflenkou a se Strakáčkem projít do Veselého koutku a Neználek že si zatím může hrát šachy a přijít pak za nimi. A na tom se také domluvili.

*Kapitola 24
JAK DOSTAL NEZNÁLEK ŠACHOVOU HOREČKU

Knoflenka, Strakáček a Karásek odešli do Veselého koutku a Neználek se dal do hry s automatem. Neudělal ani deset tahů a dostal mat. Rozhodl se, že si zahraje ještě jednu partii, ale po pěti šesti tazích prohrál i tu. Další mat dostal ve třech tazích. Automat jako by vystihl, jaké chyby se Neználek při hře dopouští, a našel si způsob, jak nad ním co nejrychleji vyhrát. Jeden z hráčů, který seděl u vedlejšího stolku, Neználkovi řekl, že začal hrát s tak složitým strojem

příliš brzo a že by měl lepší zahrát si nejdřív s nějakým malým a jednodušším automatem. Když se Neználek dověděl, že v Šachovém koutku jsou i jinačí automaty, vstal a šel hledat stroj, na který by stačil. Neudělal ani deset kroků a potkal malenku. Měla bílé šaty s barevnými figurkami a klobouček ve tvaru korunky, jakou mívají šachové královny. Usmála se na Neználka jako na starého známého a řekla: "Buďte zdráv!" "Dobrý den!" odpověděl Neználek. "Tak se mi zdá, že jsme se už někde viděli." "Že vám není hanba, Neználku, copak jste zapomněl ? Byl jste přece u nás v továrně na oděvy." "No ovšem!" vykřikl Neználek. "Už si vzpomínám - vy jste přece Nitečka!" "Správně," potvrdila malenka. "Pojďte, sedneme si chvilku na lavičku. Tady je moc hezky!" Sedli si na lavičku a Nitečka řekla:"To my na vás nezapomněli a často si připomínáme vaši návštěvu. To byla tenkrát legrace! Vzpomínáte si, jak řekla Jehlička Špuntíkovi: Nejste kůň a tady není konírna, řehtat si můžete doma? Chachacha! Když se teď u nás někdo zasměje, taky vždycky říkáme: Nejste kůň a tady není konírna. Jděte se vyřehtat domů a pak zas přijďte." Nitečka i Neználek se pobaveně rozesmáli. "Povězte, líbí se vám v našem městě?" zeptala se Nitečka. "Náramně," odpověděl Neználek. "Máte tady všelijaké stroje a biografy a divadla a obchody a restaurace - všecinko tu máte." "A copak u vás je to jinačí?" "Kam se hrabem!" mávl rukou Neználek. "Když u nás chceme jablko, musíme si nejdřív vylézt na strom; když dostaneme chuť na jahody, musíme si je nejdřív vypěstovat; chcete oříšek - abyste šla do lesa. Vy si jednoduše zajdete do restaurace a dáte si, co je vám libo, kdežto u nás se musí nejdřív pracovat, a pak teprv jíst." "Vždyť my také pracujeme," namítla Nitečka. "Jedni pracují na polích a v zahradách, jiní vyrábějí všelijaké věci v továrnách, a pak si prostě každý v obchodě vezme, co zrovna potřebuje." "Jenže vám všude pomáhají stroje, " odpověděl Neználek. "A u nás stroje nemáme. A obchody taky ne. Vy žijete všichni pěkně dohromady, ale u nás má každý svůj domeček jenom sám pro sebe. A z toho jsou pak všelijaké motanice. Například u nás v domě jsou dva mechanici, ale ani jeden krejčí. Někde jinde bydlí zase třeba samí krejčí, a ani jeden mechanik. Když potřebujete dejme tomu kalhoty, jdete ke krejčímu. Jenže ten vám je nedá jen tak zadarmo, protože kdyby začal rozdávat kalhoty . . . " "Zůstal by bez nich za chviličku sám," zasmála se Nitečka. "A kdyby jen to!" mávl rukou Neználek. "Nejenom bez kalhot, ale i bez jídla. Copak může zároveň šít šaty, a ještě se starat o jídlo?" "Je to tak," souhlasila Nitečka. "A tak tedy musíte dát krejčímu za kalhoty třeba hrušku," pokračoval Neználek. "Jenže jestli krejčí nepotřebuje zrovna hrušku, ale například stůl, pak abyste šla k truhláři, dala mu hrušku, aby udělal stůl, a pak teprv ten stůl vyměnila s krejčím za kalhoty. Jenomže truhlář může taky říct, že nepotřebuje hrušku, ale - no třeba sekeru. A tak se vydáte ke kováři, a když se vrátíte k truhláři se sekerou, řekne vám, že už sekeru nepotřebuje, protože ji dostal jinde. A tak nakonec zůstanete se sekerou, ale bez kalhot." "Ba, to je opravdu zlé!" zasmála se Nitečka. "V tom ten malér ještě není, člověk se nakonec ze všeho nějak vymotá," odpověděl Neználek, "v nejhorším případě vám vypomohou kamarádi a buď vám nějaké ty kalhoty dají, nebo aspoň na časek půjčí. Největší malér je v tom, že z toho vzniká u spousty človíčků jedna hrozná nemoc: chtivost a křečkovství. Takový křeček si natahá domů, co mu přijde do ruky - ať to potřebuje, nebo ne. Máme u nás jednoho takového malíčka, Buchtík se jmenuje, ten má celý pokoj zavalený vším možným harampádím. Co kdyby se mu to někdy hodilo k výměně! A to se ví, že tam má i spoustu věcí, které by možná ledaskdo potřeboval, ale u něho se na ně jenom práší a kazí se. Má tam všelijaké kabátky, sáček nepočítaných, jenom obleků má dvacet a kalhot jistě na padesát - a všecko to tam leží na jedné hromadě a on už ani sám neví, co vlastně má a co ne. Někteří človíčkové toho využívají. Když někdo potřebuje honem kalhoty nebo sako, dojde si jednoduše k té jeho hromadě a vybere si, co se mu hodí. A Buchtík ani nepozná, že se něco ztratilo. Jestli to ale náhodou nějak pozná, pak je zle: to hned začne křičet, jako by ho na nože brali." Nitečka se tuze smála, když slyšela tohle vyprávěni, ale potom zvážněla a řekla: "Ba ne, to je hanba, smát se nemocným! Ještě dobře, že u nás nemůže nikdo onemocnět touhle hroznou nemocí. Nač mít celou kupu šatů, když v obchodě dostaneme přesně takové, jaké potřebujem - a kdy nás napadne? A k tomu ještě se pořád mění móda, a jak jednou vyjdou šaty z módy, stejně si je už nikdo neoblékne. Ale," vzpomněla si najednou, "kdepak jsou vaši přátelé, Knoflenka a ten . . . Šedáček, nebo jak se jmenuje?" "Ne Šedáček, ale Strakáček," opravil ji Neználek. "Šli s Karáskem do Veselého koutku, a já zůstal tady, abych si zahrál s automatem šachy." "A zahrál jste si?" Neználek posmutněl: "Třikrát - ale ani jednou jsem nevyhrál." Když se Nitečka dozvěděla, že Neználek hrál s velkým automatem, vysvětlila mu, že tenhle automat sestavil šachový mistr Rošádek, a vyhrát nad ním, to že dá hodně práce i zkušenému šachistovi. Za velký úspěch se považuje třeba jen remíza, tedy nerozhodná hra, a ten, kdo nad automatem vyhraje, má právo hrát o mistrovský titul se samým Rošádkem. Pro takového nezkušeného hráče, jako byl Neználek, se našlo v Šachovém koutku množství jednodušších automatů. Jejich elektronkové zařízení nebylo tak složité, takže se nad nimi dalo mnohem snáz vyhrát. Kromě toho byla na mnoha z nich různá zařízení na pobavení soupeřů. Tak například jeden z nich měl velice legrační obličej, a navíc ještě uměl potahovat nosem a drbat se rukou na zátylku, což bylo náramně směšné. Druhý měl obličej z měkké plastické hmoty, a když se mu podařil dobrý tah, objevil se mu na tváři vítězoslavný úsměv. Jakmile vyhrával, roztáhla se mu pusa od ucha k uchu, ale sotva začal prohrávat, šklebil se tak hrozně, že se nikdo neudržel smíchy. Byl tam i automat, kterému se v nose rozsvěcovala elektrická žárovička, takže mu celý nos červeně zářil, a vstávaly mu vlasy na hlavě. Kromě toho tu byly automaty, které představovaly různé typy hráčů. Jeden před každým tahem dlouho krčil čelo, mnul si nos, nerozhodně bral figuru ze šachovnice, dlouho ji držel v ruce, jako by se rozmýšlel, kam ji postavit, nakonec táhl, ale hned zase bral figuru zpět, stavěl ji na původní místo a znovu se tvářil, jako že přemýšlí. Takovéhle kousky hrozně zlobily některé příliš netrpělivé hráče, a tak se při hře ani trochu nenudili. Jiný automat zas před každým tahem roztržitě vraštil nos, potahoval, pokašlával, krčil rameny a rozhazoval rukama. Další doprovázel tah rozmanitými větami, jako třeba: "Tak takhle jste tedy táhl? No tak my to uděláme tak!" nebo: "Hned vám ukážeme, jak se hrají šachy!" anebo: "A teď jste v bryndě!" To všecko obstarával magnetofon, na jehož pásku byly ty věty nahrány. Před každým tahem se magnetofon samočinně zapojoval a něco prohodil. Každý automat měl své jméno. Tak například velký dvaatřicetišachovnicový automat se jmenoval Titan. Ten, který říkal: "A teď jste v bryndě!", se jmenoval Brynda. A ten, který si uměl drbat zátylek, jmenoval se bůhvíproč Nezdvořák. Nitečka seznámila Neználka se všemi automaty a Neználek sehrál s každým po jedné partii. Vyhrát však dokázal jedině nad Nezdvořákem. "Tak vidíte,

už vám to jde docela pěkně," řekla Nitečka. "Musíte sem chodit častěji a trénovat." Zatímco hrál Neználek šachy, Knoflenka a Strakáček se veselili ve Veselém koutku. Legrace tu začínala ještě dřív, než příchozí vůbec vešli, hned u vchodu. Ten vchod, to nebyla jen tak obyčejná vrata, branka nebo dveře, ale široká kovová roura na způsob tunelu. Tunel se neustále otáčel a každý, kdo se jím pokoušel projít, tak jak se obvykle chodívá, bezmocně padal, protože mu nohy ujížděly stranou. K udržení rovnováhy se nesmělo kráčet rovně, ale šikovně přešlapovat do strany. Někteří človíčkové v tom už měli dostatečný cvik a prošli tunelem, ani nezaškobrtli. Ale těch bylo pramálo. Většina návštěvníků se nedostala do Veselého koutku bez pořádného vyválení. Před otáčivou rourou postávala obvykle skupinka človíčků a smála se odvážlivcům, kteří se pokoušeli projít. Knoflenka, Karásek a Strakáček se připojili k divákům a smáli se také. Zvlášť hlasitě se chechtal Strakáček. Zdálo se mu, že projít tunelem není vůbec nic těžkého a že všichni padají jen z vlastní nešikovnosti. Když se dosyta nasmál, rozhodl se dokázat svou obratnost a bezstarostně vstoupil do tunelu. Ale neudělal ani tři kroky - a už sebou plácl a válel se v rouře jako kláda. Z kapsy se mu vysypaly bonbóny, sbíral je, cpal si je zpátky, přitom se pokoušel vstát, ale už byl zase na zemi. Tak se převracel uvnitř tunelu, dokud ho to nakonec nevyhodilo na druhé straně ven. To všechno vyvolávalo u diváků bouře smíchu. "Vidíte, ještě nejsme ve Veselém koutku, a už se smějem," řekl Karásek Knoflence. "Všimněte si, že smích se tady budí zcela jednoduchým, promiňte mi ten výraz, způsobem: nejdřív se smějete, možno-li se tak vyjádřit, druhým, ale pak vlezete do tunelu sama, a ostatní se, abych tak řekl, smějí zase vám." Hned nato se vydal k tunelu on. Na svou břichatou postavou prošel celkem obratně skoro celým tunelem a svalil se teprv dva tři kroky od východu. Ale diváky to rozesmálo také. Pak přišla řada na Knoflenku. Všichni si mysleli, že i ona upadne, a už se chystali jaksepatří rozchechtat, jenže Knoflenka přešlapovala tak obratně, že se nesvalila ani jedinkrát. Naši cestovatelé prošli stromořadím a za chviličku stáli na prostranství s velkým dřevěným kruhem uprostřed. Bylo to čertovo kolo. Zájemci se na ně posadili, kolo se rychle roztočilo a odstředivá síla odhazovala sedící stranou. Když se všichni tři povozili na čertově kole a v kotrmelcích se skulili na zem, vydali se dál a zastavili se před kouzelným zrcadlem. Nebylo ploché, ale křivé, a ještě se pořád všelijak prohýbalo. A tak se divákům protahovala hlava jako hrachový lusk a nohy se jim zkracovaly na délku husích nožek, pak se jim zas nohy prodlužovaly jako makaróny a hlava se zplošťovala na mrňavý lívaneček. Vzápětí se jim začal natahovat nos a křivit obličej, až nakonec vypadali tak, že by je nepoznal ani nejlepší kamarád. Samozřejmě že se to zase neobešlo bez hrozitánského smíchu. Ale protože smíchem tuze roste chuti k jídlu, vydali se naši cestovatelé do restaurace na oběd. Teprve když se najedli, dali se do ježdění na atomových autožidlích a na samočinných kuličkových bruslích. Atomová autožidle připomínala docela obyčejnou židli nebo křesílko s trnožem, jen místo nožek měla měkký gumový podvozek. Pod sedadlem byl maličký atomový motorek, který židli poháněl. Jízdě na autožidlích se nikdo nemusel učit. Stačilo se posadit, říci: "Vpřed!" - a židle se sama rozjela. Stačilo říci: "Rychleji!" nebo: "Pomaleji!" a židle okamžitě přidávala nebo ubírala rychlost. Při slovech: "Vpravo!" nebo: "Vlevo!" zatáčela na tu nebo onu stranu, a když se řeklo: "Stop!", okamžitě se zastavila. A všechna ta slova se ani nemusila říkat nahlas, ale třeba jen šeptem anebo vůbec ne, stačilo si je pomyslet. Knoflenku i Strakáčka zajímalo, jak to přijde. Karásek jim to vysvětlil: trnož přijímá z nohou pasažéra elektrické signály, předává je do zvláštního elektronkového přístroje a ten spouští motor, reguluje rychlost a zapíná řízení. "Copak mohou dávat moje nohy nějaké signály?" podivil se Strakáček. "To je nesmysl." "O tom ani nevíte," odpověděl Karásek, "protože jsou příliš, promiňte mi ten výraz, slaboučké. Ale přesto jsou! Stačí si pomyslet, to znamená pronést v duchu, možno-li se tak vyjádřit, slovo: Vpřed! - a hned vám z mozku, promiňte mi ten výraz, vyběhne nervový elektrický signál, který, abych tak řekl, jako by dával nohám příkaz, možno-li se tak vyjádřit, vykročit dopředu či dozadu, anebo se obrátit vpravo nebo doleva. A právě tyhle, abych tak řekl, elektrické signály, promiňte mi ten výraz, zachycuje elektronkové zařízení." Strakáček se začal vozit na autožidli a se zájmem pozoroval, jak křesílko poslouchá jeho myšlenky. Potom řekl: "Nu co, podle mého je takováhle židlička stokrát lepší než celá Neználkova kouzelná hůlka. Stačí si jen něco myslet - třeba: Chci vpravo! nebo: Chci vlevo! - a natotata se to splní. Kdežto hůlkou se musí ještě všelijak mávat a říkat nahlas, co kdo chce, zkrátka - zbytečná dřina!" Když se dosyta povozili v autožidlích, jezdili na samočinných kuličkových bruslích. Měly přibližně stejné zařízení jako autožidle; také zachycovaly elektrické signály z nohou jezdce a vezly ho, kam chtěl. Karásek jim vysvětlil, že zatím jsou tyhle autožidle a samočinné brusle jenom tady v parku, ale brzo že se už na nich bude moci jezdit po celém městě. A možná že nakonec nebude chtít nikdo jezdit v autech, protože všichni začnou jezdit v autožidlích. Den uběhl jako voda, a proto se Knoflenka, Karásek a Strakáček vrátili do Šachového koutku. Našli tam Neználka a Nitečku a všichni se společně vydali do divadla. Od té doby bylo denně vidět Knoflenku se Strakáčkem ve Veselém koutku. Neználek zas mizel na celé dny v Šachovém koutku. Setkával se tu s Nitečkou a bavil se s ní o všem možném. Ale především tam hráli šachy. Nitečka byla vášnivá šachistka a líbilo se jí, že se Neználek s vervou pustil do hry, že prostě dostal, jak se ve Slunečním městě říkalo, šachovou horečku.

*Kapitola 25
OBJEVENÍ STRÁŽNÍKA HVIZDULKY

Zpočátku byl Hvizdulka v nemocnici hrozně překvapen, když mu ošetřovatelky nebo někdo z lékařů říkali Preclíku. Nicméně ho nikdy nenapadlo, aby se zeptal, proč mu vlastně tak divně říkají. Otřesem mozku se mu to v hlavě trošku zpřeházelo, nefungovala mu zkrátka tak dobře jako dřív. Pomaloučku se to sice zlepšovalo, ale zároveň si docela nepozorovaně zvykal na své nové jméno. A za pár dní ho už ani nenapadlo, že by se mohl jmenovat nějak jinak. Jen sebou někdy trhl a neozval se hned, když na něho zavolali: "Preclíku!", jako by se musel nejdřív rozmyslet, volají-li doopravdy jeho, či ne. Doktor Flastřík si dobře všiml téhle podivnůstky v Hvizdulkově chování, ale vysvětloval si ji jeho úrazem, který neblaze působil na pacientův nervový systém. Pokračoval v léčení svou metodou léčivého smíchu, ale všechny jeho žerty na pacienta v prvních dnech nijak nepůsobily. Avšak zároveň s tím, jak se Hvizdulkovi jasnil

rozum, začal se mu na tváři objevovat i rozumný úsměv. To mimo jiné dokazovalo, že schopnost chápat legraci závisí u človíčků na jejich rozumovém vývoji. Když si doktor Flastřík všiml, že se Hvizdulka usmívá stále častěji, rozhodl se přistoupit k druhému stupni léčby: místo vyprávění veselých příhod předepsal pacientovi předčítání veselých knížek. Nejdříve mu přečetl knihu známého spisovatele Gumičky Třiatřicet veselých vráňat. Hvizdulka poslouchal a smál se na celé kolo. To doktora Flastříka povzbudilo. Viděl, že už může přejít k samostatnému čtení, a přinesl nemocnému celou kupu novin, ve kterých zrovna v těch dnech vycházela spousta legračních článků o zmizelém strážníku Hvizdulkovi. Jenomže samotnému Hvizdulkovi se žádný z těch směšných článků nezdál ani trošku k smíchu. Sotva zahlédl v novinách své jméno, v tu ránu si uvědomil, že on je vlastně ten zmizelý strážník Hvizdulka, a žádný Preclík, jak mu říkali v nemocnici. Hvizdulkovi se dokonale vyjasnilo. Vzpomněl si na všechno, co se přihodilo: jak Neználek mávl kouzelnou hůlkou a jak se hned nato zřítily zdi strážnice. Hvizdulka odhodil noviny a užuž chtěl vyskočit z postele, ale doktor Flastřík prohlásil: "Ležte, ležte, Preclíku! Kampak jste si to najednou namířil?" "Já nejsem žádný Preclík, já jsem strážník Hvizdulka!" prohlásil Hvizdulka. " Musím se okamžitě vrátit ke svým povinnostem, zadržet kouzelníka a zabavit mu kouzelnou hůlku, kterou boří domy a jíž může způsobit zdejšímu obyvatelstvu vážné škody." Doktor Flastřík věděl, že si někteří pacienti po duševní poruše představují, že je pronásledují ježibaby, kouzelníci nebo zlí čarodějové, a začal proto Hvizdulku ujišťovat, že žádný kouzelník není a nebyl. Ale Hvizdulka stál na svém, a že prý na vlastní oči viděl, jak kouzelník rozbořil jejich strážnici. "A jakpak vypadal ten váš kouzelník?" zeptal se s úsměvem doktor Flastřík. "Docela jako všichni človíčkové, jen kalhoty měl žluté a v ruce držel kouzelnou hůlku," odpověděl Hvizdulka. "Tak to je jasné: všechno se vám to jenom zdálo," řekl doktor Flastřík. "Kdopak to kdy viděl, aby človíčci chodili ve žlutých kalhotách? Taková móda přece není!" "To je právě dobře. Aspoň ho podle těch kalhot poznáme a vezmeme mu kouzelnou hůlku." Doktor Flastřík pokýval zarmouceně hlavou a sáhl Hvizdulkovi na čelo. Chtěl se přesvědčit, nemá-li horečku. Potom řekl: "Bolí vás zřejmě hlava, že?" "Vůbec ne!" odpověděl zlostně Hvizdulka. "To se vám jenom zdá, že ne, ale ve skutečnosti vás bolí," ujistil ho doktor Flastřík. "Dáme vám na hlavu led, a hned se vám uleví." Doktor Flastřík zavolal ošetřovatelku a řekl: "Sestro, dejte Preclíkovi led!" "Už jsem vám jednou řekl, že nejsem žádný Preclík, ale strážník Hvizdulka." "No dobře, dobře," uklidňoval ho doktor Flastřík. "Nemocní po otřesu mozku si často představují, že jsou všelijakými známými osobami. Vy jste si přečetl v novinách o slavném strážníku Hvizdulkovi a teď si zkrátka představujete, že jste to vy." "Ale já jsem doopravdy Hvizdulka." "Až uvidíte svoje dokumenty, přesvědčíte se sám, že jste Preclík, a žádný Hvizdulka. Sestro, přineste sem Preclíkův průkaz!" Sestřička přinesla Preclíkovo sáčko a vytáhla z kapsy řidičský průkaz. "No tak se podíváme, co je tu napsáno," řekl doktor Flastřík a vzal si průkaz. "Bydlíte v Makarónové ulici?" "Správně," potvrdil Hvizdulka. "Číslo třicet sedm?" "Číslo třicet sedm." ,Tak jste tedy Preclík." "Vyloučeno!" "Jak to - vyloučeno? Tak se podívejte, tady je to černé na bílém: Preclík . . . Vidíte? Preclík!" Hvizdulka vzal do ruky řidičský průkaz, přečetl si, co tam bylo napsáno, a nechápavě řekl: "Podívejte, to je sice pravda: Preclík, bydlištěm v Makarónové ulici číslo 37, byt 66... Ale s dovolením, prosím, proč byt 66? Já přece bydlím v bytě 99." "Inu, to se vám asi tím úderem něco převrátilo v hlavě," řekl doktor Flastřík. "Obraťte 66 vzhůru nohama a dostanete 99." Hvizdulka obrátil průkaz vzhůru nohama a zasmál se: "Helemese, namouduši 99! Ať nejsem Hvizdulka, jestli už nejsem Preclík, vlastně - ať nejsem Preclík, jestli jsem Hvizdulka! Říkám to správně?" "Naprosto správně," potvrdil doktor Flastřík. "Jen se nerozčilujte, nejlépe kdybyste zkusil usnout. Až se probudíte, na celého toho Hvizdulku zapomenete. Tím vším jsem vinen já, neměl jsem vám ty noviny dávat." Hvizdulka se pomalu uklidnil a brzo usnul. Avšak na doktora Flastříka padla po tom rozhovoru nejistota. Ne že by si myslil, že Preclík není Preclík, to ne! Byl přesvědčen, že Preclík je doopravdy Preclík. Ale v duši se mu přece jen zahnízdil neklid. Sebral řidičský průkaz a vypravil se do Makarónové ulice, našel dům číslo 37, vyjel do třetího poschodí, zazvonil u dveří 66. Otevřel mu Šprýmek. "Povězte mi prosím, bydlí tady Preclík?" zeptal se doktor Flastřík. "Ano, račte dál," odpověděl Šprýmek. Doktor vešel do pokoje a Šprýmek řekl Preclíkovi, který seděl pohodlně na pohovce: "Preclíku, máš tu návštěvu, ať nejsem Šprýmek!" Preclík vstal a šel vstříc doktoru Flastříkovi. "Tak to vy jste Preclík?" podivil se doktor Flastřík, když před sebou spatřil opravdového Preclíka. "Ano, já. A pročpak bych neměl být Preclík?" "Ale ano, ano, ovšem!" přisvědčil mu rychle doktor Flastřík. "Proč byste neměl být Preclík . . . Jenže problém je v tom, že u nás je už taky jeden - vlastně, co to povídám! Povězte mi, neztratil jste náhodou svůj řidičský průkaz?" "Cože? Průkaz?" zaradoval se Preclík. "Ztratil - vlastně neztratil, odnesl mi ho i s mým sáčkem ten podivín, co u nás onehdy spal." Doktor Flastřík vyndal z kapsy průkaz a ukázal ho Preclíkovi. "Můj, jasně!" vykřikl Preclík, když uviděl průkaz. "Jak se k vám dostal?" Doktor Flastřík jim vyprávěl o malíčkovi, kterého k nim do nemocnice přivezla malenka Makuška. A Šprýmek s Preclíkem vyprávěli zas doktorovi o malíčkovi, který neznámo jak a proč usnul u nich v bytě a odešel omylem v Preclíkově sáčku. Šprýmek s Preclíkem popadli Hvizdulkovo sako a vydali se s doktorem Flastříkem do nemocnice. Když uviděli spícího Hvizdulku, hned ho poznali a potvrdili, že je to přesně ten malíček, kterého našli v noci ve svém bytě. Vzali si Preclíkovo sako, předem se dovolili, aby mohli druhého dne nemocného navštívit a podrobněji se ho vyptat, jak se k nim tehdy dostal, a odešli. Sotva byli pryč, doktor Flastřík se hluboce zamyslel a pak prohlásil: "Teď je tedy jasné, že náš Preclík není Preclík. A když to není Preclík, pak to není bezpochyby nikdo jiný než ten ztracený Hvizdulka." Jakmile došel k tomuto závěru, zatelefonoval do redakce novin a oznámil, že zmizelý strážník Hvizdulka vůbec nezmizel, ale že je u něho v nemocnici. Do nemocnice se okamžitě dostavil dopisovatel Brčko, který promluvil s doktorem Flastříkem i se strážníkem Hvizdulkou, potom se vydal za Šprýmkem a Preclíkem, vyzvěděl od nich všechno, co o celé té věci věděli, načež ještě navštívil malenku Makušku a položil jí řadu otázek a nakonec zajel na strážnici, prohlédl si rozvaliny a pohovořil se strážníkem Fistulkou. Druhého dne ráno se v novinách objevil obšírný článek o dobrodružstvích strážníka Hvizdulky a celé město bylo ohromeno nečekanou novinou. Obyvatelé si rvali noviny z rukou, četli o tom, jak byl konečně nalezen ztracený strážník, který způsobil tolik pozdvižení, a nikdo nemluvil o ničem jiném. Neználek se jako vždy hned ráno vydal do Šachového koutku a pustil se do hry s automatem Nezdvořákem. Co chvíli však udiveně pokukoval po človíčcích, jak se kupí všude kolem, čtou noviny a živě se o něčem baví. Moc rád by byl věděl, o čem to hovoří, ale šachy ho tak zaujaly, že se mu nechtělo

přerušovat hru. Vtom se v dálce na cestičce objevila Nitečka. Běžela rychle k němu a mávala novinami. "Neználku!" volala už z dálky. "Hvizdulka se našel!" "Jaký Hvizdulka?" zeptal se nechápavě Neználek. Už na něj dočista zapomněl. "No přece strážník Hvizdulka, ten, co se ztratil." V tu ránu se Neználek na všechno rozpomněl. Vrhl se k Nitečce, vytrhl jí noviny z rukou a pustil se do čtení. Byl tam rozhovor Šprýmka a Preclíka, rozhovor s Makuškou, výpověď strážníka Fistulky, doktora Flastříka i samotného Hvizdulky. Hvizdulka tvrdil, že kouzelník, který rozbořil strážnici, byl oblečen do kanárkově žlutých kalhot, podle nichž ho bude lehko poznat, aby mu mohla být zabavena nebezpečná kouzelná hůlka. Sotva si Neználek přečetl to Hvizdulkovo tvrzení, padl na něho strach. Zbledl, sedl si na lavičku a rychle si zakryl novinami své kanárkově žluté kalhoty. Nitečka se tomu zasmála: "Co je s vámi, Neználku?" zeptala se. "Aha, už vím! Vždyť vy máte také žluté kalhoty. Bojíte se, že vás budou považovat za toho kouzelníka, co?" "Ano," přiznal se Neználek. "Že vám není hanba!" zvolala Nitečka. "Copak nevíte, že žádní kouzelníci nejsou?" "Tak proč Hvizdulka řekl, že ho viděl?" "Hlouposti!" odpověděla Nitečka. "Hvizdulka je nemocný. Blouzní a nemá to hlavě v pořádku. Všechno se mu to jen zdálo. Jen si přečtěte, co o tom píše doktor Flastřík." Neználek se pustil do článku doktora Flastříka. Dočetl se, že strážník Hvizdulka není ještě zcela zdráv, že se jeho rozumové schopnosti po těžkém otřesu mozku dosud plně neobnovily a rovněž myšlení že je dosud porušeno, v důsledku čehož neustále blouzní o kouzelníku v žlutých kalhotách, to jest, představuje si, že ho viděl, zatímco ho samozřejmě nikdy neviděl. To ovšem nemocného během času přejde, ale do té doby musí zůstat v nemocničním ošetřování, protože podobni blouznivci jsou velmi nebezpeční svému okolí. Když si Neználek v novinách přečetl, že Hvizdulku z nemocnice ještě hned tak nepropustí, trošku se sice uklidnil, ale přece jenom se bál vstát - zdálo se mu, že se všichni dívají jen a jen na jeho žluté kalhoty. "Jděte, vy hlupáčku!" řekla mu Nitečka. "Jako byste byl v těch žlutých kalhotách sám. Jen se rozhlédněte!" Neználek se porozhlédl a viděl, že žluté kalhoty nosí už doopravdy kdekdo. "Pamatujete, jak jste byli u nás v továrně a jak výtvarnice Patentka zrovna pracovala na návrhu žlutých kalhot?" řekla Nitečka. "Model už přejala výroba a od včerejška jsou žluté kalhoty ve všech obchodech. Je to teď ta nejmódnější barva."

*Kapitola 26
VÁŽNÉ UDÁLOSTI

Neználek poznal, že si jeho žlutých kalhot doopravdy nikdo nevšímá, kámen mu spadl ze srdce a přestal na Hvizdulku myslet. Den strávil jaksepatří vesele a teprve večer, když šel spát, ucítil najednou zvláštní neklid. Nejdřív nemohl pochopit, co se s ním děje: zdálo se mu, jako by něco ztratil nebo jako by někomu něco slíbil a pak slib nesplnil, anebo že někdo něco slíbil jemu a pak mu nedal nic. Čert aby se v tom vyznal, co to se mnou je! vrtěl hlavou Neználek. Všecko bylo v pořádku - a teď najednou tohle! Převracel se na posteli ze strany na stranu, všemožně se snažil usnout, ale najednou uslyšel tenounký pískot, zrovna jako komáří. Nastražil se a po chvilce pískotu začal rozeznávat slova: Tak ty siiii na strážníííííka nevzpomíííínáš? A jejda! podivil se Neználek. Svědomí! Chacha! To už jsme se nějak dávno neslyšeli! Ale svědomí si nevšímalo jeho posměšků a mluvilo dál: Ty si tady spíš, ale strážníka drží kvůli tobě v nemocnici. Jdi radši k Flastříkovi a řekni mu, že Hvizdulka u tebe tu kouzelnou hůlku doopravdy viděl. Vždyť doktor Flastřík si myslí, že chudák Hvizdulka nemá všech pět pohromadě a že ho musí léčit. Tohle je mi trápení! vrčel Neználek. Jen se mi zachce spát, v tu ránu je tenhle otrapa vzhůru a začne otravovat. Čert ví proč pořád takhle ponocuje! Ale svědomí nezmlklo a tvrdohlavě stálo na svém: Já přeci chci, aby ses polepšil. Copak mohu spát, když vidím, co vyvádíš? No dobrá, dobrá! odpověděl podrážděně Neználek. Zítra teda půjdu a všecko jim povím. Ať mě strážník potrestá. A ať mi třeba sebere i tu kouzelnou hůlku. Já se bez ní obejdu. Stejně jsou kvůli ní jen samé mrzutosti. Jen to dořekl, svědomí se uklidnilo a Neználek okamžitě usnul. Samozřejmě že druhého dne nikam nešel a nikomu nic neřekl. A večer, když ho svědomí znovu začalo trápit, rychle prohlásil, že se přizná hned zítra ráno. Tak vynášel výtečný způsob, jak si svědomí usmiřovat. Jaképak s ním pořád hádání - sotva se ozvalo, stačilo říci: Dobře, prosím, udělám to zítra!, a svědomí se okamžitě utišilo a on mohl klidně spát. Naši cestovatelé mizeli jako dřív na celé dny ve Slunečním parku. Ale ve Slunečním městě se zatím zběhly převelice vážné události, které postupně způsobily obrovské změny v životě obyvatel celého města. Velikou úlohu v těchto událostech sehráli tři bývalí osli, všeobecně známí Kaligula, Trucoun a Pegásek. Od té chvíle, kdy se tahle trojice setkala v Makarónové ulici a kdy Pegásek přišel na nápad natáhnout přes chodník provázek, o který si tolik ublížil Hvizdulka, už se jeden od druhého nehnuli. Ve třech jim nebyla tak dlouhá chvíle, a kromě toho Trucoun s Kaligulou doufali, že si zas Pegásek vymyslí něco náramného. Pegásek prohlásil, že jedna z nejzábavnějších věcí, které zná, je stříkat chodce vodou z hadice, ale že prý možná časem ještě na něco přijde. Druhého dne ráno, sotva se na ulicích objevili zahradníci a začali zalévat květiny, Kaligula, Trucoun a Pegásek vzali jednomu z nich hadici a namířili ji na kolemjdoucí. Než si chodci jaksepatří uvědomili, co se děje, byli mokří od hlavy k patě. Stejné žertíky prováděli chodcům i v další ulici a pak ve třetí. Toť se ví, že ty jejich kousky neprošly jen tak. Příštího dne se v novinách objevila další zpráva. Stálo tam: Měli jsme již v našem listě příležitost referovat o případu, kdy dva neznámí chodci, zmocnivše se hadice na kropení květin, postříkali kolemjdoucí veřejnost. Během včerejšího dne došlo opět k několika nepřístojnostem podobného druhu. Jeden z chodců, polit od hlavy až k patě, vážně onemocněl nachlazením. V této chvíli nachází se v nemocničním ošetřování, kde bude bezpochyby nucen strávit několik dní. Považujeme za nutné poznamenati, že případy polévání chodců studenou vodou jsou hrubými a neslýchanými výstřednostmi, jaké se v našem městě už dávno nevyskytly. Poslední podobný případ byl zaznamenán před několika desítkami let. V oněch dávných dobách existovali ještě človíčkové, jimž činilo potěšení prováděti nepřístojnosti jiným človíčkům. Tak se kupříkladu některým z nich zalíbilo přikrádati se k chodcům a nečekaně je udeřit pěstí do zad nebo jim vylíti na hlavu hrnek ledové vody. Jiní si zas s oblibou hrávali na honěnou, podráželi chodcům nohy, běhali po ulicích jako splašení a rychleji než vítr, pročež si vysloužili název větroplaši. V důsledku provedených výchovných opatření přestali větroplaši v našem městě už před dávnými léty existovat. Zůstává dosud záhadou,

jsou-li človíčkové provádějící ono polévání vodou větroplachy, kteří se dochovali z těch dávných dob, nebo je-li to nějaký nový, neznámo odkud se objevivší druh. Doufejme, že se v nejbližší budoucnosti všechno vyjasní. Nutno říci, že stříkání z hadice nebylo jedinou zábavou našich větroplachů. Když viděli, že si obyvatelé Slunečního města často hrají na schovávanou, pustili se do hry také, ale patřičně ji zdokonalili. Později se tato zlepšená hra rozšířila i mezi obyčejnými človíčky jako větroplaší schovávačka. Každý hráč si vzal hrnek vody; ten, který hledal, musel nejen najít toho, kdo se schovával, ale polít ho ještě k tomu vodou; a ten, kdo se schovával, musel zas polít toho, kdo ho hledal. Právě tak se objevila hra zvaná větroplaší honička. Při této hře se hráči honili a také polévali vodou; jakmile se tomu, kdo honil, podařilo někoho polít, přestal honit a místo něho honil politý; ten se potom snažil polít zase dalšího. Kromě pohybových her si Kaligula, Trucoun a Pegásek velmi rychle osvojili i hry stolní, jako třeba loto, domino, biliár, dámu, a dokonce i šachy. Ale ani tohle je nebavilo hrát jen tak jednoduše jako ostatní, a proto Pegásek, který z nich byl nejvynalézavější, navrhl hrát o pohlavky. Při téhle zdokonalené hře každý, kdo prohrál partii šachů, dámy, domina nebo biliáru, musel nastavit hlavu, a ten, kdo vyhrál, vyplatil mu jeden, dva anebo libovolný, předem dohodnutý počet pohlavků. Aby bylo jasno: všechny tyhle divočiny se dály proto, že Kaligula, Trucoun a Pegásek nebyli obyčejní človíčkové, ale že v každém z nich zůstalo něco z jejich dřívějšího oslovského stavu. Obzvláštní hrubostí vynikal Trucoun: na ulici nikdy nikomu neuhýbal z cesty, ale naopak hledal příležitost do každého strčit, kdekomu šlapal na nohy a plival, kam se dalo. Místo aby se smál pěkně potichounku, řehtal se, až zaléhal sluch, takže človíčkové polekaně uskakovali a zacpávali si uši. Když něco chtěl, nikdy nepoprosil, ale jednoduše si to vzal nebo sebral. A když mu to někdo nechtěl dát, kopal nohama a někdy se dokonce pokoušel i kousat. Každému nadával a hrozil, že mu utrhne uši, vymyslil si lézt do cizích bytů, když nebyli obyvatelé doma, a brát tam bez dovolení jejich věci. Ostatně Pegásek a Kaligula nebyli o nic lepší. Všem třem bylo pořád ještě divné, že chodí po dvou. Bez ustání je to nutilo spustit se na všechny čtyři a po oslovsku zahýkat, ale jakási vnitřní síla jim v tom bránila. Z nesplněného přání je začala trápit tesknota, nic je nebavilo a neustále jako by je uvnitř něco soužilo. Proto se jim pořád chtělo vyvést nějakou lotrovinu, jen aby bylo i ostatním tak mizerně jako jim. Kdyby byl Neználek věděl o jejich trápení, jistě by je byl co nejrychleji změnil zase v osly. Jenomže Neználek o tom nevěděl. Obyvatelé Slunečního města často vídávali tři oslí přátele pohromadě. Každému chtě nechtě padla do oka jejich nápadná podoba. A opravdu - všichni tři byli oblečeni jako podle jedné módy: křiklavě barevná sáčka s kratičkými uzounkými rukávy, z kterých jim čouhaly mohutné pěsti, krátké a uzoučké jedovatě žlutozelené kalhoty a na hlavách místo klobouků nebo čepic jakési podivné čepičky s pestrými puntíky. Při pečlivějším pohledu si byli podobni i v tváři: zvlášť nápadné byly jejich nosy jako knoflíky a převislý horní ret; proto pořád vypadali přihlouple a tupě. Rozdíl, jak už jsme si řekli, byl jen v tom, že Pegásek měl pihy na nose, Trucoun na nose i na tvářích a Kaligula jich měl jako máku po celičkém obličeji. Protože se ve Slunečním městě kladl velký důraz na oblékání a vůbec na módu, mnoho obyvatel si okamžitě všimlo, jak jsou ti tři vyfintěni. Hned si pomyslili, že se objevila nová móda, a ozlomvaz se hnali do obchodů. Ale tam neměli ani barevná sáčka s uzounkými rukávy, ani pestré čepičky. Jediná věc, která byla na skladě, byly žluté kalhoty. Leckteří zákazníci se do nich v tu ránu navlékli, ovšem brzo poznali, že kalhoty nejsou, jak by měly být: za prvé nebyly dost úzké, za druhé nebyly dost krátké a za třetí byly jenom žluté, kdežto opravdové módní kalhoty musely být dozelena. A tak obrovské množství žlutých kalhot, které přišly do prodeje, zůstalo ležet v obchodech. Nikdo je nekupoval. Jehlička si div nervala vlasy. Ale v té době už začaly docházet z obchodů do továrny objednávky na úzké žlutozelené kalhoty, na sáčka s uzounkými rukávy a na strakaté čepičky. "To aby se člověk zbláznil z takovýchhle přání!" dopalovala se Jehlička. "Kdo to jakživ viděl, takhle uzoulinké kalhoty! Tohle nemůžeme dopustit! Vždyť je to dočista nevkusné!" "Samozřejmě!" notovala jí Patentka, kterou rozzlobilo, že kalhoty podle jejího návrhu nejdou na odbyt. "Kdo kdy viděl žlutozelené kalhoty? To je přece neestetické!" "Ne a ne!" pokračovala Jehlička. "Naše továrna takovéhle kalhoty vyrábět nebude. Ať si chodí třeba bez kalhot, nám je to jedno!" Jenže když se obyvatelé, kteří se rádi oblékali podle módy, nemohli dočkat žádaných střihů z továrny, nakoupili si žlutozelenou látku a šili si kalhoty sami - a krať oučké a úzké, jak chtěli. S módními saky to bylo lehčí. Stačilo si donést z obchodu jakékoli sáčko, zkrátit a zúžit rukávy - a hned bylo podle módy. K výrobě čepiček se užívalo obyčejných klobouků. Střecha se odstřihla, našil se štítek, prošil okraj, namalovaly se libovolnou barvou puntíky a nahoru se přišil třapeček z kousku provázku. Někteří šviháci dosáhli v krejčovském umění pozoruhodných úspěchů, a v jednom domě se dokonce objevila Společnost pro vyučování módním střihům a šití. Napodobování tří bývalých oslů neskončilo však jen oblékáním. Někteří človíčkové udržovali krok s módou tak horlivě, že se chtěli Kaligulovi, Trucounovi a Pegáskovi podobat ve všem. A tak bylo často vidět malíčky, jak trčí po celé hodiny před zrcadlem, jednou rukou si mačkají nos, druhou si vytahují horní ret a ze všech sil se snaží, aby měli co nejmenší nosy a co nejdelší rty. A byli dokonce i takoví, že se vyšňořili do módních sáček a do kalhot, nazdařbůh bloumali po ulicích, nikomu se nevyhýbali a co chvíli plivali kolem. Zatím se v novinách množily zprávy, že kdesi kohosi postříkali vodou z hadice, kdesi kdosi klopýtl o provázek natažený přes chodník a rozbil si hlavu, kdesi komusi hodili z otevřeného okna na hlavu nějaký tvrdý předmět a tak dále. Slušní človíčkové, kterých byla v městě samozřejmě většina, byli tím vším tuze roztrpčeni, a jeden čtenář jménem Pilousek uveřejnil dokonce v novinách dlouhatánský článek. Psal v něm, že ho zneklidňuje lhostejnost, s jakou všichni hledí na všechnu tu spoušť, jež panuje kolem. Tvrdil, že všemi těmi lumpárnami jsou vinni neznámo odkud se objevivší větroplaši, o jejichž existenci není teď už možno pochybovat. Pilousek psal, že ať se vzali kde se vzali, jest proti nim nutno tak či onak bojovat. K boji proti větroplachům navrhoval utvořit Společnost strážců pořádku. Členové této Společnosti by měli za povinnost chodit po ulicích, zadržovat provinilé větroplachy a vsazovat je do vězení - někoho na čtyřiadvacet hodin, někoho třeba i na víc, vždycky podle viny. V odpověď na Pilouskův návrh se objevil v jiných novinách článek čtenáře Švábka, který dokazoval, že žádnou Společnost strážců pořádku není třeba zakládat, protože taková společnost už dávno je; a že to není nikdo jiný než všeobecně známí strážníci, kteří však už zapomněli na úkoly, pro něž byli kdysi jako organizace ustaveni. Podle slov čtenáře Švábka nebyly v dávných dobách ve Slunečním městě žádné automobily, po ulicích

chodili jen pěší a strážníci dávali pozor pouze na to, aby chodci nevyváděli, netropili výtržnosti a neprali se, neboť za oněch starých časů bývávali mnozí člověčkové ještě převelicí rváči. Během let se povaha člověčků nápadně zlepšila: stali se z nich uctiví a vychovaní malíčci a chovali se naprosto správně a slušně. V té době se na ulicích města začaly objevovat automobily, motocykly a kola. Strážníci se začali zabývat řízením městské dopravy a nakonec úplně zapomněli, že měli kdysi za úkol dozírat na obyvatelstvo a krotit větroplachy, kteří se nedovedou chovat. Závěrem čtenář Švábek napsal, že strážníci se musí znovu věnovat svému hlavnímu úkolu - zahájit boj s větroplachy - a nečekat na ustavení žádných společností a spolků. Hned nato se objevila i v ostatních novinách celá řada článků k této otázce. Jedni člověčkové podporovali mínění Pilouskovo a dokazovali, že strážníci mají teď spoustu starostí s řízením dopravy, takže bez Společnosti strážců pořádku se nepodaří vypořádat s nepořádky; druzí naopak psali, že žádná Společnost strážců pořádku se s nepořádky nevypořádá, protože s tím nikdo nemá žádné zkušenosti, a proto že se mají těmito věcmi zabývat jedině strážníci. S články k tomuto zajímavému problému se ozvali člověčkové Randálek, Mulík a Lijáček, Mrtvička, Čunda a Lebeček, Fučka, Mravenčík, a dokonce i veleváženáprofesorka Huběnka. Zvláštní pozornost vzbudil malíček Mrtvička, který psal obzvlášť nahněvané články a nazýval větroplachy nejrůznějšími urážlivými jmény, například zloduchy, pudivětry a pásky, darmošlapy, chuligány a uličníky, neandrtálci, křovisky a lichokopytníky - a strážníky zas budižkničemy, čumily a nekňuby, ušatými tlučhuby, lajdáky, bačkorami a samolibými zaháleči. Mrtvičkova ráznost byla docela pochopitelná: nedávno ho totiž na ulici zlili vodou a strážník, který stál nedaleko, si toho ani nevšiml, protože se zrovna díval jinam.

*Kapitola 27
POD VLÁDOU VĚTROPLACHŮ

Zatímco v novinách probíhal spor o to, zda strážníci mají nebo nemají vést boj proti větroplachům, strážníci sami ten boj začali. To bylo tak: Sotva někde na ulici došlo k výtržnosti, hned se kolem seběhl zástup člověčků. Zvědavců bývalo obvykle tolik, že zaplnili nejen chodníky, ale i celou jízdní dráhu. Tím byla přerušena automobilová doprava a strážník, který měl službu, musel volky nevolky zasáhnout a ulici uvolnit. Jednou se přihodilo tohle: Po ulici šli proti sobě dva malíčci - Oukropek a Žemlík. Oba byli oblečeni podle nejnovější módy do uzoučkých žlutozelených kalhot a do sáček s uzounkými rukávy. Žádný z nich se nechtěl vyhnout, a tak jeden druhému šlápl na nohu; kdo vlastně komu, není už teď přesně známo. Ale sotva se to stalo, začali na sebe pokřikovat všelijaká jména. Okamžitě se kolem shlukl zástup. Doprava se zastavila, přiběhl strážník Pistulka a důrazně všechny žádal, aby se rozešli. Nikdo toho však nedbal. Oukropek zatím praštil Žemlíka pěstí po hlavě, a ještě mu udělal pod okem modřinu. Tu strážník Pistulka popadl Oukropka za límec a odvedl ho na strážnici. Cestou se Oukropek snažil vyškubnout a kousl strážníka do ruky. Pistulka se hrozně rozzlobil, a když přišel na strážnici, vytáhl ze skříně tlustou knihu uloženou tam už od nepaměti. Byly v ní zapsány všechny starobylé zákony. Vyčetl z ní, že za každou ránu po hlavě se zastara dávalo čtyřiadvacet hodin šatlavy, za modřinu pod okem tři dny a za kousnutí také tři. Rozhodl se tedy použít tohoto starobylého zákona a oznámil Oukropkovi, že je zavřen za všechny ty tři přestupky na sedm dní a nocí. Pak ho zavedl do oddělené místnosti, která byla při každé strážnici a které se bůhvíproč říkalo "ledni čka". Původ tohoto názvu dnes už nikdo nedovede vysvětlit. Dochovalo se jen jméno, ale od čeho bylo odvozeno, to, jak se říká, zmizelo v šeru věků. V této místnosti nebylo vůbec chladno, i když se tam možná kdysi dávno udržovala mrazivá teplota. Jediná věc, kterou se dnes ta místnost lišila od ostatních, bylo to, že se zamykala na klíč. Pistulka tedy zavřel Oukropka do "ledni čky", přinesl mu z restaurace večeři, odešel domů a ulehl k spánku. A tu se mu přihodilo právě to, co se tak často stávalo Neználkovi: začalo ho mučit svědomí. Zdálo se mu, že vůbec nemá právo klidně spát a být na svobodě, zatímco jiný člověček sedí ve vězení a nemůže ven. Trápil se až do půlnoci, pak se vrátil na strážnici a pustil Oukropka z "ledni čky". Jenže sotva přišel domů, svědomí začalo znovu. Dokazovalo mu, že jednal proti zákonu, když propustil na svobodu větroplacha, který si zasloužil sedm dní šatlavy. A podobné případy se teď stávaly i ostatním strážníkům. Všichni po příkladu strážníka Pistulky zavírali zadržené větroplachy do "ledni ček", ale vzápětí je začínalo hryzat svědomí. Nevydrželi to, propouštěli vězně na svobodu - a hned je zas trápily pochybnosti, zda jednali správně, když tak hrubě porušili zákony. Po takovém skutku nemohli mnozí strážníci už ani pořádně spát, přestalo jim chutnat jíst a nevěděli, kam se vrtnout samým neklidem. A jeden strážník, když propustil výtržníka na svobodu, kál se dokonce do té míry, že se sám zavřel do šatlavy a uklidnil se, teprv když si odseděl v "ledni čce" čtyři dny a noci. Po příhodě s Oukropkem si strážník Pistulka všecko to, co se s ním stalo, řádně promyslel a vystoupil v televizi s přednáškou, v které dokazoval, že zavírat větroplachy do "ledni ček" je počínání zhola nesprávné; místo toho je prý třeba zesměšnit je v novinách a časopisech, kreslit na ně karikatury, psát veršíky a povídačky o jejich lotrovinách, a oni prý se polepší a zmoudří. Všem se tenhle návrh tuze zalíbil. V novinách se okamžitě objevilo množství různých vtipů a karikatur. Větroplachy kreslili v uzoulinkých žlutozelených kalhotách a v sáčkách s takovými uzounkými rukávky, jaké by ani nemohly být, nosy jim malovali dočista malilinkaté a horní ret jim protahovali až hrůza. V každých novinách bylo možno najít nějakou zábavnou povídačku z větroplašího života a nutno říci, že čtenářstvo tuze rádo četlo všechny tyhle haldy popsaného papíru; některým čtenářům se zvlášť líbily obrázkové příběhy o lumpačinách větroplachů, hlavně proto, že byly jaksepatří k smíchu. Ale přes všechny posměšky, které se na ně sypaly ze všech stran, větroplachů neubývalo. Největší neštěstí, to se ví, nebylo v tom, že si člověčkové oblékali šeredné žlutozelené kalhoty a sáčka s pitomými rukávy; nejhorší bylo to, že přejímali ošklivé způsoby, návyky a náklonnosti větroplachů. A tak leckteří malíčkové, které dřív ani nenapadlo dělat nějaké špatnosti, plivali teď klidně ze čtvrtého patra chodcům na hlavu a mysleli si, bůhví jaká je to chytrá věc. Někteří si půjčovali v knihovně knížky, vytrhávali stránky a dělali si z nich papírové vlaštovky. Pranic jim nevadilo, že už si pak tu knížku nikdo nebude moci přečíst. Objevili se také vášniví hráči o pohlavky. Byli mezi nimi i takoví "výtečníci", kteří začali hrát nejen o pohlavky, ale i o štulce, herdy a facky, a stanovili i

jakýsi ceník, podle něhož se jedna facka rovnala dvěma herdám, pěti štulcům nebo deseti pohlavkům. Každý, kdo prohrál, měl právo dostat od vítěze místo deseti pohlavků jednu facku, pět štulců anebo páreček herd. Zkrátka, tihle větroplaši - to byl, jak jsme si už řekli, takový prapodivný spolek, který náramně rád dělal nepříjemnosti ostatním. Někteří větroplaši však velice brzo pochopili, že při svých zábavách na ulicích nemohou provádět mrzutosti více človíčkům najednou. Chtěli se proto dostat na takové místo, kde by bylo hodně človíčků pohromadě, a vyvést nějakou výtržnost tam - a ve velkém. Konečně se to podařilo několika větroplachům, kteří vnikli do koncertního sálu naplněného posluchači a začali koncertovat na rozladěné a polámané nástroje. Byla to tak divná muzika, že z ní každého brněly uši, ale větroplaši všude vykládali, že je to teď ta nejmodernější hudba. A tak se větroplaší muzika šířila po městě a zanedlouho se objevilo několik dalších orchestrů, které také hrály na rozbité a rozladěné nástroje. Zvlášť přišel tehdy do módy větroplaší orchestr Větrofon. Nebyl velký, skládal se jen z deseti malíčků. Jeden z nich hrál na plechovku od konzervy, druhý zpíval, třetí pištěl, čtvrtý kvičel, pátý chrochtal, šestý mňoukal, sedmý kvákal a ostatní vydávali vše1ijaké jiné zvuky a tloukli do kastrolů. Milovníci hudby přicházeli na koncerty těchto módních orchestrů, vyděšeně poslouchali, s bolestivě rozdrásanýma ušima se vraceli domů a proklínali nadosmrti všechnu větrofonii i sebe. Ani divadlo nebylo uchráněno nových vlivů. Nutno zdůraznit, že velkou úlohu v tom všem hrála zas ta nešťastná móda. Jakmile se jeden z nejslavnějších režisérů oblékl do módních šatů s uzoučkými žlutozelenými kalhotami a do pestré čepičky s třapečkem, okamžitě prohlásil, že divadlo není žádné muzeum, že nesmí zaostávat za životem a že když se dnes v životě dělá všechno obráceně, je i v divadle potřeba obrátit všecko vzhůru nohama. Jestli dřív seděli diváci v hledišti a herci hráli na jevišti, teď že to bude naopak: diváci budou sedět na jevišti a v hledišti budou hrát herci. A tenhle režisér, který se, mimochodem řečeno, jmenoval Trhlík, to tak ve svém divadle doopravdy udělal. Na jeviště postavil židle a posadil na ně diváky, ale protože se mu tam všichni nevešli, nechal zbytek sedět v hledišti a herce poslal hrát hezky doprostřed. "Tak to aspoň bude ještě zvláštnější! " radoval se režisér Trhlík. "Dřív seděli diváci zvlášť a herci hráli také zvlášť, ale teď se bude hrát rovnou mezi obecenstvem." Ovšem žádný herec, který stál uprostřed diváků, se nedokázal točit tak rychle, aby mu všichni najednou viděli do tváře. A tak se stávalo, že jedni viděli jen hercův obličej a druzí jenom jeho záda. S kulisami byla stejná potíž: jedni diváci totiž viděli herce i kulisy, druzí neviděli ani to, ani ono, protože kulisy k nim byly obráceny zadní stranou, a ještě k tomu docela zakrývaly herce. Aby nebyla při takové divné podívané nikomu dlouhá chvíle, přikázal režisér Trhlík několika hercům běhat při představení po sále, posypávat diváky barevnými pilinami a bouchat je po hlavě plácačkami a nafouknutými měchuřinami. Divákům se všechny tyhle divadelní kousky příliš nelíbily, ale režisér Trhlík prohlásil, že je to tak v pořádku, protože jestli se prý dříve považoval za výborný takový kus, který se divákům líbil, teď, když je všecko obráceně, nutno považovat za úspěch jedině takové představení, které se nelíbí nikomu. Jenomže takovéhle vysvětlení diváky nikterak nepřesvědčilo a obecenstvo odcházelo často dlouho před koncem hry. To však režiséra Trhlíka nevyvedlo z míry. Prohlásil, že jen co vymyslí nový kousek, pak prý budou sedět všichni jako přišití. A opravdu vymyslil: před začátkem představení dal namazat všechny židle smolou, aby se diváci přilepili a nemohli vstát. To sice pomohlo, ale jen napoprvé, protože od té doby už k Trhlíkovi do divadla nikdo nechodil. Neználek, Knoflenka a Strakáček si zpočátku ani nepovšimli všech těch změn, které se ve Slunečním městě staly. V parku, kam vždycky chodívali na celý den, zůstalo totiž ještě nějaký čas všechno při starém. Ale zakrátko se větroplaši objevili i tam. Potloukali se po cestičkách, strkali do kolemjdoucích, říkali jim všelijakými šerednými jmény, házeli po nich kusy bláta a řvali falešnými hlasy jakési ohavné písničky. Ve Vodním koutku propíchali hřebíky všechny gumové nafukovací loďky, v Šachovém koutku polámali šachové automaty. Knoflenka, která byla tuze citlivá na každičkou hrubost, se náramně divila, že si nevšimla už dřív, jak se lidé v parku špatně chovají. "Už sem radši nebudeme chodit," řekla Neználkovi a Strakáčkovi. "Budeme se procházet jen tak po ulicích jako dřív." Začali se tedy jen tak procházet po ulicích jako dřív, a tu teprve zpozorovali, nakolik se změnil život ve Slunečním městě. Jen zřídka bylo teď vidět radostné tváře. Žádný jako by nebyl ve své kůži, všichni chodili jako v mátohách a bázlivě se rozhlíželi kolem. Však se také bylo čeho bát! Co chvíli mohl za rohem vyskočit nějaký větroplach a podrazit chodci nohy, vychrstnout mu do obličeje hrnek vody nebo se k němu zezadu opatrně připlížit a zčistajasna mu zahulákat do ucha, anebo - a to bylo ještě horší - mu vlepit pohlavek nebo vrazit herdu do zad. Z města už docela zmizel ten veselý ruch, který tam dříve každému padl do oka. Chodců znatelně ubylo. Nikdo se nezastavil, aby se nadýchal čerstvého vzduchu nebo si pohovořil s přítelem. Každý hleděl nenápadně proběhnout ulicí a co nejrychleji zmizet doma. Mnozí človíčkové přestali jíst v restauracích, kde jim mohl ublížit kdejaký větroplach, který se tam vetřel, dávali přednost snídaním, obědům a večeřím z kuchyňských výtahů a jedli v klidu doma. Leckteří dokonce nechodili už ani do divadel a na koncerty, protože se báli větrofonické hudby nebo toho, aby nepadli zrovna na takový kus, kde diváky mlátí po hlavách nebo přilepují k židlím. Život ve Slunečním městě nebyl už zdaleka tak zajímavý jako dřív a brzo se udála příhoda, po které se naši cestovatelé rozhodli, že se vrátí zpátky do Kvítečkova. Jednou se procházeli po břehu řeky a Strakáček navrhl, aby se projeli na gumové nafukovací loďce. Došli do přístavu, vybrali si loďku a vypluli s ní skoro až doprostřed řeky. Ale tu k nim zezadu připlaval nějaký větroplach, propíchl jim loďku špendlíkem, vzduch z nafukovacího člunu unikl a naši cestovatelé se začali topit. Stačili je sice zachránit, ale všichni byli promáčení do poslední nitky. Tím však jejich trampoty neskončily. Večer šli jako obvykle do divadla. Toho dne se mělo konat takzvané novomódní syntetické představení. Syntetické proto, že se v něm spojovaly všechny nejnovější blázniviny koncertního a divadelního umění: velký větrofonický orchestr rval divákům uši, a přitom se zároveň hrálo dlouhatánské představení s kulisami, na kterých bylo namalováno cosi nepochopitelného, s herci, kteří představovali cosi nesrozumitelného, s posypáváním obecenstva pilinami a s tlučením plácačkami a nafouknutými měchuřinami po hlavách. Dokud Neználka, Knoflenku a Strakáčka jen posypávali pilinami a tloukli po hlavách, mlčky to trpěli, protože věděli, že bez toho to teď zkrátka v divadle nejde. Ale pak se objevily nové režijní kousky, na které ještě nebyli zvyklí. Jeden z nich spočíval v tom, že se o přestávce mezi jednáními nerozsvěcelo v hledišti světlo jako obvykle, ale naopak se docela všude zhasínalo, takže diváci museli sedět celou přestávku v černočerné tmě. A tu, když po prvním jednání

zhasla všechna světla, sebral kdosi ze země celou hrst pilin a nasypal ji Knoflence za límec. Zároveň provedl někdo stejný kousek Neználkovi. Pokud jde o Strakáčka, tomu zase vylili za límec sklenici ledové vody. Kdo to provedl, nebylo v té tmě vidět. Knoflenka, Neználek a Strakáček se tuze rozhněvali na takové neslušné chování a rozhodli se, že půjdou pryč; ale jen se pokusili vstát, zjistili, že se přilepili k židlím. S námahou se odtrhli od sedadel a zamířili k východu, když však vycházeli z divadla, zatahal někdo Knoflenku za cop a navíc jí přidal pořádný pohlavek.

*Kapitola 28
OBJEVY PROFESORA TRUBEJŠE

Tím vším, jak se říká, přetekla číše Knoflenčiny trpělivosti, a když se vrátili do hotelu, rozhodně prohlásila: "Nejvyšší čas vrátit se domů. Já už mám Slunečního města po krk." "Já tady už taky nebudu, v tomhle prašivém Slunečním hnízdě," přidal se Strakáček. "Mám tak zrovna zapotřebí, aby mi tu lili studenou vodu za límec!" "No dobrá, kamarádi," souhlasil i Neználek, "dneska je už pozdě, ale zítra ráno se můžeme vydat na zpáteční cestu. Teď pojď se mnou, Strakáčku, najdem naše auto. Když jsme přijeli, nechali jsme je stát někde na ulici." Neználek se Strakáčkem šli hledat automobil a Knoflenka se usadila k maličkému stolku v rohu místnosti, rozsvítila si elektrickou lampičku a zabrala se do novin, které si ráno nestačila dočíst. V těch dnech se v novinách psalo hlavně o tom, že strážníci nedovedou jaksepatří bojovat proti větroplachům a chovají se k nim příliš shovívavě, takže se jich větroplaši nebojí a řádí čím dál hůř. Knoflenka si přečetla jeden takový článek a už chtěla noviny odložit, ale vtom jí padl do oka jiný: ZPRÁVA PROFESORA TRUBEJŠE, KTERAK ZJISTIL, KDO VLASTNĚ VĚTROPLAŠI JSOU, KDE SVŮJ PŮVOD VZALI A JAK PROTI NIM BOJOVAT. Procházeje se onehda po zoologické zahradě, spatřil jsem nadmíru podivný úkaz přírodní. Osel, nacházející se za nevysokou ohradou, změnil se neočekávaně před mýma očima v živého človíčka. Tento podivuhodný jev mne tou měrou překvapil, že jsem na okamžik zůstal jako solný sloup. Nicméně vše, co se odehrálo dál, jsem velice dobře viděl a si zapamatoval. Tak jsem si například povšiml, že právě v oné chvíli prodlévali před ohrádkou jistí dva malíčkové, z nichž jeden měl žluté kalhoty a druhý strakatou čepičku s vyšíváním. Ten ve žlutých kalhotách držel krom toho v ruce nevelikou hůlku. Mával jí oslovi před nosem, chtěje beze vší pochyby zvíře dráždit. Osel, změniv se ve človíčka, uštědřil mu za to notný kopanec, až ubožák odletěl stranou. Poté bývalý osel přelezl ohrádku a hnal se za oběma malíčky, kteří se před ním dali na útěk. Běžel jsem jim v patách, hodlaje konati vědecká pozorování osla změněného v človíčka, leč cestou jsem ztratil brýle, bez nichž nevidím takřka zhola nic. Zatímco jsem hledal brýle, oba malíčci i pronásledující je osel zmizeli a více jsem je nespatřil. Avšak dobře jsem si zapamatoval, že bývalý osel byl oblečen v uzoučké žlutozelené kalhoty a v kabátek s nepřirozeně úzkými rukávy, na hlavě měl pak pestrobarevnou čepičku s třapečkem. Vrátiv se domů a řádně promysliv tuto příhodu, dospěl jsem k závěru, že se mi to patrně všechno jen zdálo. Ale po několika dnech počal jsem potkávati malíčky, oblečené právě tak, jak byl oděn bývalý osel, kterého jsem spatřil. Tito malíčkové byli záhy pojmenováni větroplachy, prováděli na ulicích všelijaké výtržnosti, ubližovali chodcům, konali rozmanité nepřístojnosti a vůbec se neuměli chovati. Dospěl jsem proto k závěru, že všichni tito človíčkové nejsou vlastně človíčky, ale bývalými osly, to jest osly změněnými v človíčky. Nespěchal jsem zveřejniti v tisku tento svůj vědecký objev, neb jsem si nikterak nedovedl vysvětliti následující skutečnost: připustíme-li že každý větroplach jest bývalý osel, zůstává záhadou, kde se u nás vzalo náhle tolik oslů. Pokud mi bylo známo měli jsme osly pouze v zoologické zahradě. Obrátiv se na pracovníky zoologické zahrady, dozvěděl jsem se, že v zoo byli všeho všudy osli tři, ale i ti že kamsi zmizeli . Tajemné zmizení tří oslů potvrzovalo sice můj vědecký dohad, že tito oslové se změnili ve větroplachy, nicméně to nemohlo objasniti otázku, odkud se vzali ostatní. Po několik dní jsem si lámal hlavu a bezvýsledně jsem se pokoušel nalézti odpověď na tuto záhadu. Nakonec mi v tomto případě pomohla náhoda. V domě, ve kterém bydlím, žije v sousedním bytě malíček Čupřík. Tohoto Čupříka velmi dobře znám, dokonce osobně. Byl to vždycky spořádaný malíček, nikdy nevyváděl, na nikoho nebyl hrubý a nikdy nedělal nic špatného. Představte si proto můj údiv když jsem seznal, že se z Čupříka stal náhle větroplach. Nastrojil se do úzkých žlutozelených kalhot a do kabátku se zmíněnými již nepřirozeně úzkými rukávy a začal dělati výtržnosti a tropiti nepřístojnosti. Kdybych byl neznal Čupříka osobně, byl bych si myslel, že větroplachem se může státi pouze takové zvíře jako osel. Nyní jest mi však jasné, že větroplach může být i z obyčejného človíčka. Pokračoval jsem ve svých vědeckých bádáních a potvrdil jsem si, že větroplaši jsou dvojího druhu. Větroplaši prvého druhu, neboli větroplaši divocí, jsou ti, kteří pocházejí z oslů. Větroplaši druhého druhu, čili větroplaši domácí, jsou pak ti, kteří vznikli z obyčejných človíčků. Větroplaši divocí jsou bytosti hloupé od přírody, na něž neplatí nižádná výchovná opatření, neb ať se vychovávají sebevíc, zůstanou stejně tím, čím jsou. Větroplaši domácí jsou naproti tomu bytosti o něco chytřejší, ale mají příliš poddajnou povahu, takže lehko přejímají jak špatné, tak i dobré vlastnosti svého okolí. Jelikož na větroplachy divoké nepůsobí nižádná výchovná opatření, jest nezbytné změniti je zase zpátky v osly, pak větroplaši domácí nebudou míti na očích špatné příklady, znovu se z nich stanou řádní človíčkové a ve městě opět zavládne obvyklý pořádek a klid. Nikdo už nebude nikoho bíti, strkati, kousati, polévati vodou a tak dále. V divadle přestanou obraceti všechno vzhůru nohama a mazati sedadla smolou. Znovu bude možno choditi na koncerty bez obav, že místo hudby uslyšíme prasečí kvičení, psí vytí a žabí kvákání. Vše se zas obrátí k dobrému. Nepropadejmež proto malomyslnosti a přejmež si, aby naše věda co nejdříve nalezla způsob, jak proměniti divoké větroplachy v osly. Přestože profesor Trubejš vyzýval čtenáře, aby nepropadali malomyslnosti, Knoflenka jí propadla. Když si přečetla článek, uvědomila si, že vším je vlastně opět vinen Neználek, protože změnil ty tři osly v človíčky. Toť se ví, Knoflenka dávala vinu i sobě, že nedala na Neználka pozor a dovolila mu natropit tolik hloupostí. Tichá a skromná Knoflenka, která nedokázala ublížit ani mouše, se tak rozzlobila, že byla s to Neználkovi napráskat. "No počkej!" mručela a zatínala pěsti. "Jen až přijdeš! Já ti dám proměňovat osly v človíčky! Podívejme na kouzelníka!" Jenže Neználek se Strakáčkem se nevraceli. Knoflenka už začala mít strach a chtěla je jít hledat, ale vtom uviděla v novinách další zprávu, která ji nadmíru zaujala. Zapomněla na Neználka a dala se do čtení:

Naši čtenáři měli již příležitost dozvědět se o záhadném zmizení malíčka Aršíka. Přes nepřetržitá pátrání nepodařilo se ho dosud nalézti. V současné době, kdy už téměř všichni přestali nezvěstného hledat a jediná malenka Literka neztrácí dosud naději na jeho nalezení, došly do našeho listu zprávy, které mohou vrhnouti jakési světlo na tento tajemný případ. Dozvěděli jsme se, že onoho dne, kdy pohřešovaný Aršík zmizel, šel po Východní ulici človíček jménem Nohavička. Nedaleko nároží Sušenkové ulice spatřil zmíněný Nohavička na chodníku pohozenou knihu. Zdvihl ji a zjistil, že se kniha nazývá Neobyčejná dobrodružství podivuhodného housátka Blátka. Uvnitř bylo razítko knihovny. To přivedlo Nohavičku na myšlenku, že si někdo půjčil v knihovně knížku a cestou domů ji ztratil. Nohavička si přečetl na razítku adresu knihovny a chtěl tam knihu vrátit. Toho dne bylo však již pozdě, v knihovně skončily úřední hodiny. Vzal si tedy knížku domů s tím, že ji odevzdá až druhého dne. Doma ho napadlo do ní nahlédnout. zalíbila se mu a rozhodl se zanésti ji zpět až ji dočte do poslední stránky. Avšak zmíněný Nohavička se neprojevil jako příliš horlivý čtenář, neboť čítal každý den jen docela malý kousek, přesněji řečeno jednu kapitolu denně, následkem čehož se mu čtení nadměrně protáhlo. Dokonce už zapomínal, že to není jeho vlastní kniha, ale kniha vypůjčená z knihovny. Přece však, jakmile knížku dočetl, vzpomněl si, že je třeba ji vrátit. Nakonec se Nohavička dostavil do knihovny a oznámil, že našel zmíněnou knihu na ulici. Nahlédnutím do seznamu knihovnice zjistila, že kniha Neobyčejná dobrodružství podivuhodného housátka Blátka byla vypůjčena na jméno Aršík právě toho dne, kdy jmenovaný zmizel. Tak se dospělo k těmto závěrům: Aršík si v knihovně vypůjčil knížku, poté kráčel po Východní ulici a nedaleko svého bydliště vypůjčenou knihu ztratil. Co následovalo pak, zůstává do této chvíle záhadou. Možná že se Aršíkovi přihodilo totéž co strážníku Hvizdulkovi a že někde žije pod cizím jménem. Vyzýváme znovu každého, kdo by cokoli věděl o místě pobytu pohřešovaného Aršíka, aby to neprodleně oznámil do redakce našeho listu. Když Knoflenka dočetla článek, hluboce se zamyslela a pak si řekla: Co se to vlastně děje? To mě tedy Neználek zřejmě obelhal, když povídal, že proměnil Aršíka zpátky v človíčka. Pěkné věci, jen co je pravda! Vtom se vrátil Neználek se Strakáčkem "Všechno v pořádku!" volal Neználek a zářil radostí. "Auto je na světě. Zaparkovali jsme je na ulici proti hotelu. Zítra můžem jet." "Kampak se chystáš?" zamračila se Knoflenka. "Jak to - kam? Domů, do Kvítečkova. Rozhodli jsme se přece . . ." "Rozhodli!" ušklíbla se Knoflenka. "Natropí tady čertvíjaké kousky, všem tu zkazí život - a teď by upláchl." Neználek na ni vytřeštil oči. "Co jsem tu natropil? Komu jsem zkazil život?" "Jako bys nevěděl! A co větroplaši, kteří nedají a nedají pokoj, čípak je to práce, hm?" "No čí?" zeptal se nechápavě Neználek. "Tvoje!" "Moje?" Neználek údivem až pusu otevřel. "Jen se moc nediv!" kárala ho pohoršeně Knoflenka. "Přečti si tuhle noviny!" Neználek popadl noviny, sedl si ke stolu a pustil se do čtení. Strakáček k němu zezadu přišel a koukal mu přes rameno. "Tohle je mi nadělení!" zasmál se. "Nejspíš nás ten profesor Trubejš viděl u oslí ohrady. Jenom si nevšiml, že Neználek drží kouzelnou hůlku, a myslel si, že se osel proměnil ve človíčka sám." "Přestaň plácat nesmysly!" řekl zlostně Neználek. "To je jasné i bez těch tvých řečiček." Dočetl článek profesora Trubejše, rozčileně polkl a provinile se podíval na Knoflenku. "To jsem tomu dal!" zabručel rozpačitě a podrbal se na hlavě. "A to není všechno!" zamračila se Knoflenka znovu. "Přečti si ještě tuhle o Aršíkovi!" "O jakém Aršíkovi?" "Jen čti, čti! To už jsi na něj zapomněl?" Neználek tedy četl článek o Aršíkovi a Strakáček mu zase koukal přes rameno. "No nazdar, tak to teda Neználek proměnil v malíčka místo Aršíka opravdického osla, a pak ještě dva, a Aršík zůstal oslem dál!" řekl Strakáček a mohl se rozsypat smíchy. "N-n-no jo!" ozval se Neználek, když dočetl článek. "To jsou mi věci! Co teď?" "Co?" dopálila se Knoflenka. "Za prvé je potřeba co nejdřív proměnit Aršíka v človíčka. Ubohá Literka, určitě už je celá utrápená. A za druhé: všechny tři osly, z nichž jsi omylem udělal človíčky, musíš okamžitě proměnit zpátky v osly." "Správně!" potvrdil Neználek. "Zítra ráno půjdem do zoologické zahrady a najdeme tam Aršíka. Když to nebyl ani jeden z těch tří, musí tam být ještě jeden osel. Ale jak teď najít ty tři opravdové, z kterých jsem omylem udělal človíčky? To bude panečku těžší." "Nedá se nic dělat! " řekla přísně Knoflenka. "Budeme chodit tak dlouho po městě, dokud je všechny tři nenajdeme." "Jak to, budem chodit po městě?" podivil se Strakáček. "Copak jsme se nerozhodli, že zítra odjedeme?" "Budeme se muset pozdržet." "Pozdržet? Těbůh!" vykřikl Strakáček. "Oni mi tu lejou studenou vodu za krk a já se tady mám ještě zdržovat?" "A bylo by ti snad milejší, kdyby větroplaši řádili dál a Aršík zůstal navždycky oslem? Vždyť mu kromě nás živá duše nepomůže. Nikdo přece nemá kouzelnou hůlku." "No dobrá," mávl rukou Strakáček, "dělejte, jak umíte, ale jen si nemyslete, že se mě tak lehko zbavíte. Přivezli jste mě sem, musíte mě taky odvézt zpátky." "Odvezem, nemusíš mít strach," odpověděl Neználek. "To bych prosil! A vysadíte mě přesně na tom místě, kde jste mě sebrali, jináč bude zle!" prohlásil Strakáček a šel spát.

*Kapitola 29
SETKÁNÍ S PŘÁTELI

Tu noc nemohl Neználek dlouho usnout. Znovu ho začalo hryzat a trápit svědomí. Copak za to můžu, že to takhle dopadlo? ospravedlňoval se a převaloval se na posteli ze strany na stranu. Já přece nevěděl, že to skončí tak zle. A pročpak jsi to nevěděl? Měls to vědět. Proč já všecko vím? tvrdilo svědomí. No jo, jenomže ty jsi něco jiného. Já jsem přece - no . . . no zkrátka Neználek, vždyť víš. Nechytrač, nechytrač! posmívalo se mu svědomí. Rozumu máš ažaž, to se jenom tváříš jako hloupý neználek. Proč bych se tak tvářil? Však ty víš. Myslivé si, že si na hlupáčkovi nikdo nic nevezme, a tak se tváříš jako hlupák, aby ses ze všeho hezky vyzul. Jenže, kamarádíčku, mě tak snadno neošulíš! Já moc dobře vím, že žádný hlupák nejsi. A zrovna jsem! trucoval Neználek. Nesmysl! Sám víš, že nejsi. Náhodou jsi o moc chytřejší, než se zdáš. Já tě už dávno prokouklo, nesnaž se mě obalamutit, stejně ti nevěřím. No dobrá! zabručel netrpělivě Neználek. Nech mě spát. Zítra teda všecko napravím. Naprav, milánku, prosím tě o to, řeklo svědomí už o moc laskavěji. Vidíš přece, jak to dopadlo. A co se kvůli tobě trápí človíčků. Ve městě je to teď hrozné. A jak tu bylo pěkně, než ses tady objevil s tou svou hloupou kouzelnou hůlkou! No dobře, dobře! Když jsem řekl, tak to napravím. Co nevidět to bude v pořádku. Svědomí se ujistilo, že už Neználka dost potrápilo, a zmlklo. Druhého dne ráno se

Knoflenka vzbudila jako vždycky první a okamžitě probudila oba kamarády. "Honem vstávejte, nejvyšší čas jít do zoologické zahrady." Neználek se rychle oblékl a šel se umýt, ale Strakáček se oblékal docela pomaloučku, jen aby nějak probil čas a nemusil se mýt. Jenže Knoflenka to prokoukla a hnala ho do koupelny. Konečněyli všichni hotovi a už chtěli odejít, když tu někdo zaklepal a do místnosti vstoupil Krychlička. Na hlavě měl legrační čepičku z modré plastické hmoty s dvěma dlouhými růžky, mezi nimiž byla napjala drátěná spirála, na uších měl sluchátka a vpředu na prsou mu visela plochá kovová krabička s vysunutou trychtýřovitou trubkou; druh ou takovou krabičku mu bylo vidět na zádech. Neználek, Knoflenka i Strakáček měli velkou radost, že Krychlička přišel, a hned se ho vyptávali, proč u nich tak dlouho nebyl. Krychlička jim vyprávěl, že šel onehdy po ulici, někdo ho polil studenou vodou a on se z toho nachladil a rozstonal se. Celou tu dobu musel ležet, ale teď už je docela zdráv a může zase chodit. "A copak to máte za čepičku s růžky a za ty dvě krabičky?" zeptal se Neználek. "To je přece nový vynález, takzvaný moderní zdokonalený pěší radar, krátce Mozpr. Teď by ho měl mít každý - na ochranu proti větroplachům." "A jak to vlastně funguje?" "Docela jednoduše," odpověděl Krychlička. "Tuhle vpředu, jak vidíte, jv krabičce vysílač. Při chůzi vysílá rádiové vlny. Jestliže je před vámi nějaká překážka, třeba natažený provázek nebo drát, vlny se od ní odrazí a letí zpátky. Na čepičce je mezi růžky, jak tomu říkáte, spirálová anténa, ta zachycuje ty odražené rádiové vlny, mění je v elektrické kmity, ty jdou do sluchátek a mění se dál ve zvukové signály. Velice pohodlné, viďte? Jakmile se objeví překážka, okamžitě uslyšíte varovný signál. Zvlášť užitečný je tenhle radar večer nebo v noci, kdy není vidět ani na krok, natož na provázek natažený přes chodník. "A na co je ta škatule na zádech?" zeptal se Neználek. "Na co? To je přece to nejdůležitější!" zvolal Krychlička. "Zadní vysílač vysílá rádiové signály dozadu. Když se za vámi objeví větroplach a chce vám dát pohlavek nebo vás polít vodou, okamžitě uslyšíte signál. Račte si to zkusit!" Krychlička si sundal čepičku; sluchátka a obě krabičky a navlékl celý ten aparát na Neználka. Stoupl si stranou, natáhl ruku před přední vysílač a řekl: "Představte si, že se před mi objevila překážka. Co slyšíte?" "Jako by něco pištělo," odpověděl Neználek. "Naprosto správně. Slyšíte vysoké zvukové signály: bí-bí-bí. A teď se k vám přiblížím zezadu . . . Co slyšíte teď ?" "Aha!" zvolal Neználek. "Zase to píská, ale jakoby drobátko níž: bé-bé-bé." "Správně. Tentokrát slyšíte nízké zvukové signály. To proto, abyste poznal, kde je nebezpečí, jestli vpře du nebo vzadu. Když uslyšíte bí-bí-bí, znamená to, že se máte pozorně dívat před sebe. A když zaslechnete bé-bé-bé, je potřeba rychle se obrátit." Knoflenka se o přístroj také zajímala, a tak aparát putoval od Neználka k ní a od ní ke Strakáčkovi. Strakáček dlouho a soustředěně poslouchal signály a pak řekl: "No a co je na tom divného, že píská? Pískat, to umím taky. Divné je jediné to, jak ví, kdy má pískat bí-bí-bí a kdy bé-bé-bé." "To je velice jednoduché," odpověděl Krychlička a trpělivě mu začal vysvětlovat všechno od začátku. Vtom se znovu ozvalo zaklepání. Dveře se otevřely a do místnosti se protlačily dvě podivné postavy. Obě ly zvláštní nafouklé soudkovité obleky s rukávy trčícími neohrabaně do stran a na hlavách jim seděly zelené kukly - něco takového, jako mají potápěčské skafandry. Neználek se na ně pořádně zadíval a poznal v těch podivných postavách Nitečku a Karáska. "Ale vždyť je to Nitečka s Karáskem!" zaradoval se. "Jak jste se to vystrojili?" "To je nový, možno-li se tak vyjádřit, impregn ovaný nafukovací oblek a gumové, abych tak řekl, nafukovací čepice, které teď vyrábí naše továrna. Zkuste to a přetáhněte mě, promiňte mi ten výraz, holí po hlavě," řekl Karásek a podával Neználkovi hůl, kterou držel v ruce. "Proč bych vás mlátil?" podivil se Neználek. "Jen bijte, bijte, ničeho se nebojte!" Neználek nechápavě pokrčil rameny, vzal hůl a opatrně Karáska udeřil. "Jen uhoďte pořádně! Bijte ze všech sil, pěkně se rozpřáhněte, možno-li se tak vyjádřit!" volal Karásek. Neználek se tedy rozpřáhl a praštil ho silněji. Hůl odskočila od Karáskovy hlavy jako od dobře nafouknuté pneumatiky. "Tak vidíte, a nebolelo mě to, abych t řekl, ani kapánek!" zahlaholil Karásek a chechtal se jako divý. "Ted mě prašťte po zádech!" Neználek ho udeřil holí po zádech. "Vidíte, a vůbec to nebolí!" křičel vítězoslavně Karásek. "A jestli chcete, mohu sebou bacit o zem, promiňte mi ten výraz, a ani trochu se neuhodím." Karásek se vrhl na zem, ale hned ho to zas vyhodilo na nohy - skákal jako gumový míč. "A k čemu to všechno je?" zeptal se nechápavě Neználek. "Copak jste to, promiňte mi ten výraz, ještě neuhádl ? Na ochranu proti větroplachům přece!" odpověděl Karásek. "Jen ať to teď nějaký větroplach zkusí a dá mi, možno-li se tak vyjádřit, štulec nebo herdu, a třebas ať mě i vodou poleje - ničeho se nebojím!" "Jenomže to vůbec není hezké oblečení," řekla Knoflenka. "No ano, protože to ještě není módní," odpověděl Karásek. "Ale až to bude móda, promiňte mi ten výraz, všichni budou nadšeni, jak je to krásné. V mnoha obchodech už tyhle obleky a čepice mají." "Vbchodech možná, ale na ulici jsem v téhle šerednosti neviděla ještě ani nohu, a prohlásila Knoflenka. "To nic, brzo uvidíte," odpověděla Nitečka. A Karásek řekl: "Jehlička nám schválně nakázala, abychom se vystrojili, promiňte mi ten výraz, do těchhle obleků a čepic a chodili v nich, abych tak řekl, po ulicích. Dneska se v tom trošku projdem - a zítra už všichni, mohu-li se t ak vyjádřit, poběží do obchodů, aby se oblékli zrovna tak. Vždycky saháme k nějaké, abych tak řekl, reklamě, když zavádíme nový model." "Vida, kam až nás dohnali větroplaši! Ale podle mého je pořád lepší chodit s radarem než v těchhle napuchlých šatech. Je to mnohem elegantnější." Tu někdo zaklepal potřetí. Do pokoje vhupkal inženýr Šputník. Sotva ho zhlédli, vyjekli údivem. Hlavu měl zafačovanou, na obou loktech a na kolenou bílé obvazy, na krku a na bradě náplasti. "Co se vám proboha stalo?" zeptala se polekaně Knoflenka. "Snad jste se nenaboural?" "Ano. Vlastně ne. Nebo přesněji řečeno - ano," odpověděl Šputník a samou netrpělivostposkakoval na místě. "Rozumíte, nějaký větroplach mi v noci odšrouboval z mého stroje jednu pérovací botku. Ráno jsem si toho nevšiml, nasedl jsem a jel. Auto dosáhlo hrozivé rychlosti, potřeboval jsem udělat skok. Být všechny čtyři botky na svých místech a v pořádku, nic zlého by se nestalo. Ale protože na jedné straně jedna chyběla, odraz byl z té strany slabší, stroj se ve vzduchu převrátil, já jsem vyletěl a břink sebou na dlažbu. Co vám mám povídat! Hrůza! No jen se na mne podívejte: padl jsem na hlavu, na bradu, na lokty, na kolena . . ." " Co všechno ti větroplaši nevyvedou!" řekl soucitně Krychlička. " Mě polili vodou, jemu odšroubovali botku . . ." "Zkrátka - není před nimi záchrany!" skočil mu do řeči Šputník. "Dřív se mohl nechat automobil klidně na ulici. Ale teď? Ani se nenaděješ a něco ti odšroubují nebo ti odvezou auto sakumprásk." "Jak to - odvezou?" nechápal Neználek. "Inu, ujedou vám s autem - a hotovo. Jednoduše lumpárna! Nechápu, co vlastně dělají strážníci. Já bych všechny ty větroplachy rovnou pozavíral. Jak by se ukázal nějaký v těch

žlu tých kalhotách - hned s ním do "ledničky". A ať si sedí, dokud se nepolepší!" "To přece nejde!" namítl Krychlička. "Tuhle Neználek má taky žluté kalhoty - a proč by měl být zavřený?" "Jenže Neználek je má normální," odpověděl Špuntík, "kdežto větroplaši nosí úzké, a ještě k tomu dozelena." "Hlouposti!" mávl rukou Krychlička. "Každý maliček si může obléknout, co se mu líbí, to z něho větroplacha neudělá. Jestli chcete něco vědět, dneska už vlastně nerozeznáte větroplacha od pořádného človíčka. Větroplach se obleče jako všichni ostatní a natropí toho pěkně nenápadně, že si ho nikdo ani nevšimne. A když náhodou neudělá žádnou výtržnost, tak aspoň zalže nebo někoho podvede, naslibuje hory doly a nic pak nesplní. Já například slíbil Neználkovi, Knoflence a Strakáčkovi, že jim ukážu domy stavitele Melounka, a doteďka jsem jim je ještě neukázal. A tak jsem taky větroplach, třebas nemám žluté kalhoty." Krychlička se Špuntíkem se začali přít, koho je možno považat za větroplacha a koho ne, ale Neználek řekl: "A pro č se vlastně hádat, kamarádi? Brzo už tak jako tak žádní větroplaši nebudou." "Jak to, že ne?" podivil se Špuntík. "Docela jednoduše. Co nevidět bude všecko jako dřív, však uvidíte." "Dejte pokoj!" pohrdavě mávl rukou Špuntík. "To jste nejspíš četl v novinách ten článek profesora Trubejše, co? Nesmysl! Nikdy neuvěřím, že by se osli mohli proměňovat v človíčky. K tomu ještě věda nedospěla. Mimochodem - dobře že jste mi připomněl vědu. Zajedu teď s vámi do Vědeckého koutku a seznámím vás tam s dvěma vědátorkami. S Petúnkou a Ančovičkou. Petúnka, to je naše slavná profesorka nebeznalství. Vynalezla Zimní slunce. Rozumíte, postavíme ještě jedno slunce a vždycky v zimě je vypustíme na oblohu, aby bylo stejně teplo jako v létě." "A jaké bude to slunce?" zajímal se Neználek. "Však ona vám to všecko poví. A Ančovička vynalezla raketu a chystá se letět na Měsíc. Už ji začali stavět, tu raketu, rozumíte. Jestli se budete Ančovičce líbit, vezme vás na Měsíc s sebou "To by tak ještě scházelo!" dopálil se Krychlička. "N ikam s tebou dneska nepojedou. Dnes pojedou se mnou do Stavební ulice. Už dávno jsem jim slíbil ukázat Melounkovy domy." "Pořád s tím tvým Melounkem! Zajímají se o vědu, a ne o Melounka!" "Zbytečně se přete," řekla Knoflenka. "Nemůžeme jet ani s jedním, ani s druhým, musíme do zoologické zahrady." "No to je skvělé!" zajásal Krychlička. "Nejdřív se podíváte na Melounkovy domy a potom pojedete do zoologické zahrady, vždyť je to hned vedle. No tak, prosím vás!" žadonil. "Přece jste mi to slíbili." "Co se dá dělat, máte pravdu, slíbili jsme vám to," řekla Knoflenka. "Tak tedy pojedem, jestli je to doopravdy vedle." "Vedle, hned vedle, ujišťuji vás!" řekl rychle Špuntík a vyskočil ze židle. "Pojedeme všichni společně, odvezu vás tam svým autem." Za chviličku byli dole na ulici. Strakáček uviděl Špuntíkovo auto, zašilhal po jeho zafačovaném majiteli a řekl: "V tomhle autě nepojedu. Skáče to jako blecha, ještě se převrátí - a já bych moc nerad chodil zavinutý ohlavy k patě jako bourec morušový." "Jen klid!" odpově děl Špuntík. "Se skákáním je konec. Když mi odšroubovali jednu botku, co jsem měl dělat - musel jsem odšroubovat i ty tři ostatní. Strakáček se uklidnil, ale přece jen si z opatrnosti sedl s Neználkem dozadu ke Knoflence; Krychlička se usadil vpředu vedle Špuntíka. Podle svého zvyku zařadil Špuntík hned čtvrtou rychlost a auto uhánělo, až se jim tajil dech. Krychličkovi se dělaly mžitky před očima a dlouho si neuvědomoval, že nejedou vůbec tam, kam mají. Pomaličku se však vzpamatoval, rozhlédl se a řekl: "Poslyš, Špuntíku, kam vlastně jedem?" "Jak to - kam? Tam, kam máme." "A kampak máme podle tebe jet?" "Do Vědeckého koutku." "Cože?" zakřičel Krychlička. "To je lumpárna! Copak jsme si nesmluvili, že pojedem do Stavební ulice ? Okamžitě obraťte zpátky!" "Pročpak zpátky, když jsme skoro na místě?" "Povídám zpátky!" Krychlička se pověsil na volant a snažil se obrátitutomobil zpátky, ale Špuntík se nedal. Auto kličkovalo po ulici sem tam, vyjelo i na chodník a určitě by bylo vletělo do novinového stánku, kdyby byl Špuntík zavčas nezabrzdil. Auto se zastavilo tak prudce, že si všichni div nerozbili nos. Krychlička se Špuntíkem na sebe chvilku zmateně koukali, nakonec Krychlička pustil volant a řekl: "Odpusť, Špuntíku! Neměl jsem ti točit volantem. Vždyť jsme se mohli nabourat." "Ne, ne, já tebe musím poprosit za prominutí," odpověděl Špuntík. "A vy mně to taky odpusťte, kamarádi. Chtěl jsem vás totiž zavézt jinam, než kam jste chtěli. Moc rád bych vám byl ukázal Vědecký koutek." "Nic se nestalo," odpověděl Neználek, "pojedeme hezky zpátky." Špuntík znovu spustil motor, obrátil stroj a pomaloučku jel zpátky. Zahanbeně klopil hlavu a vzdychal tak hlasitě, že ho bylo Neználkovi líto. Aby rozptýlil Špuntíkovy chmurné myšlenky, zeptal se ho: "Moc by mě zajímalo, na co vlastně jezdí vaše auto: na sodovku, nebo na atom?" "Ani na to, ani na to - na bioplazmu," odpověděl Špuntí "A co to, prosím vás, je, ta kinoplazma?" zeptal se Ne ználek. "Bioplazma, prosím. Umělá živá hmota. Tedy - doopravdy živá ne, samosebou, ale když z ní uděláme tyč a pustíme do ní elektřinu, začne sebou škubat jako živá a stahuje se jako sval. Jestli vás to zajímá, ukážu vám to." ,,Ano, ano!" odpověděl Neználek. "To mě tuze zajímá." Špuntík zastavil stroj, vzal francouzský klíč, odšrouboval několik šroubů, pak společně s Krychličkou popadli karosérii, jeden vpředu a druhý vzadu, a sundali ji z kol. Dole se objevil kovový rám a páka, která otáčela koly. "Vidíte," řekl Špuntík, "tadyhle je k páce připojena tyč z té bioplazmy. Zapojím proud, tyč se smršťí, přitáhne páku a kola se otočí o půl obrátky. Pak proud přeruším, tyč se zase prodlouží a páka otočí koly o druhou půlobrátku. Tak se točí kola. Je zapotřebí jediné věci - neustále přerušovat proud. A to dělá tyč sama: při smršťování pokaždé zapne a vypne proud." Kolem rozebraného auta se okamžitě shlukl zástup človíčků. Každého zajímala konstrukce motoru. "odkud berete proud?" vyptával se Neználek. "Z elektrick é baterie." Špuntík přistoupil ke karosérii a ukázal Neználkovi maličkou baterku do kapesní svítilničky. "A takováhle mrňavá baterčička že pohání celý automobil?" divil se Neználek. "Zřejmě jste to nepochopil," vysvětloval Neználkovi jeden z človíčků, který se tam také zastavil. "Elektrický proud z baterky jen povzbuzuje bioplazmu, rozumíte, nutí ji, aby se smršťovala. Takže auto nepohání baterka, ale ta bioplazma. Takovéhle bioplazmové motory pohánějí u nás v továrnách soustruhy a všelijaké jiné stroje - a na celou továrnu také stačí proud z jedné baterky." "A kde berete tu bioplazmu?" zeptala se Knoflenka. "Ta roste v bažinách. Hromadí se v ní sluneční světlo a teplo, zrovna tak jako ve stromech a v ostatních rostlinách, a elektrickým proudem se pak v bioplazmě mění v sílu." "To je všechno hezké," řekl Strakáček, který si do té chvíle pozorně prohlížel konstrukci stroje, "ale pořád se dívám a pořád u toho auta nevidím žádný motor. Copak to může být, a auto jezdilo bez motoru?" "Samozřejmě že ne," odpověděl Špuntík. "Motor je tady vlastně jen tahle tyč z bioplazmy." "No, když je to tak, pak se není čemu divit," řekl Strakáček. "Jo, kdyby jezdilo auto bez motoru, to by bylo něco jinačího, hotový div!" Všichni se rozesmáli. Zástup se pomalu zvětšoval. Přidávali se k němu stále noví a noví chodci. Jeden z kolemjdoucích se zeptal: "Copak se tady

stalo?" "Snad ne srážka?" řekl druhý. Sotva někdo třetí zaslechl to slovo, hnedka volal: "Kamarádi, srážka!" "Koukejte se, jak se to auto rozmlátilo!" křičel čtvrtý. "Karosérie je dole - zůstala jen kola!" "A podívejte na šoféra, toho to vzalo! Celý ovázaný!" řekl někdo další a ukázal prstem na Špuntíka. Sotva se roznesla zpráva o srážce, rostl zástup dvakrát tak rychle. Špuntík poznal, že z toho kouká pěkná mela, a rozhodl se: rychle pryč. Nasadili s Krychličkou karosérii na místo, všichni nasedli, Špuntík sešlápl pedál přerušače a auto - zůstalo stát. "Co se zas děje?" zavrčel Šp untík, vrtěl se za volantem a tahal za páky. "Nejde nějak proud . . . Aby do toho! Baterka je pryč! Nejspíš mi ji někdo odšrouboval . . ." "Třeba spadla na zem," řekl Krychlička. Všichni zase vystoupili a hledali baterku. "Ještě teď tu byla!" zuřil Špuntík. "Víte přece, že jsem vám ji ukazoval." Zástup zatím zatarasil celou ulici. Doprava se zastavila. K autu se prodral strážník na pásovém motocyklu. "Co se tady stalo?" křičel zlostně. "Proč se srocujete?" "Nikdo se tu nesrocuje!" ušklíbl se Špuntík. "Proč nepokračujete v jízdě?" "Račte si sednout za volant a zkuste pokračovat v jízdě vy, když je baterie fuč!" posměšně odpověděl Špuntík. Obrátil se k zástupu a křičel: "Kamarádi, neodšrouboval mi někdo omylem baterku a nestrčil ji do kapsy?" V zástupu se ozval smích. Strážník nespokojeně pokýval hlavou a řekl Špuntíkovi: "Jak tak na vás koukám, milý zlatý, měl byste být nejspíš v nemocnici, a vy si tu zatím chodíte, jako by se nechumelilo." A Špuntík na : "Ještě mukni, a uvidíš!" "Dobrá," prohlásil strážník. "Nasedněte do auta, odvezu vás na strážnici. Tam si vysvětlíme co a jak. Tady je srocování zakázáno!" Krychlička přistoupil k Neználkovi a povídá: "Jeďte do zoologické zahrady autobusem nebo taxíkem, já pojedu se Špuntíkem na strážnici a všecko jim tam vysvětlím. Bojím se, aby tam Špuntík neplácal nějaké hlouposti. Čertví proč, ale nemá strážníky rád." Špuntík s Krychličkou nasedli zase do auta, strážník předjel s pásovým motocyklem, vzal auto do vleku a odtáhl je na strážnici.

*Kapitola 30
JAK NEZNÁLEK PŘIŠEL O KOUZELNOU HŮLKU

Když Neználek a jeho přátelé dorazili do zoologické zahrady, byl už den v plném žáru. Celé dopoledne jim uběhlo jednak v povídání a jednak v putování se Špuntíkem, a tak teď měli notný hlad; zašli si tedy do restaurace na oběd. Své pátrání se rozhodli začít od místa, kde poprvé objevili tři osly. Avšak tentokrát nespatřili za ohrádkou nic. Dveře stáje byly dokořán. Neználek sice pro jistotu ohrádku přelezl, došel až ke stáji a nahlédl dovnitř, ale ve stáji bylo prázdno. Cestovatelé se vyzbrojili trpělivostí, putovali po zoologické zahradě křížem krážem a nakukovali do všech koutů. Viděli tam nejrozmanitější zvířata, ale na osla už nenarazili. Obešli celé zoo a vrátili se zase tam, odkud začali. Tu spatřili v ohrádce malenku v bílém plášti, jak vymetá ze stáje smetí. "Řekněte nám, prosím, nevíte náhodou, kde je tu osel?" obrátil se na ošetřovatelku Neználek. Malenka přestala mést, opřela se o koště a zeptala se: "Jaký osel?" "No, takový normální, s kopýtky . . ." "Jo tak! A načpak ho potřebujete? Osel je osel, co je na něm zajímavého?" "Ale chceme se na něj prostě podívat. Prošli jsme už celou zoologickou zahradu, ale osla jsme ještě neviděli." "Hm!" řekla ošetřovatelka. "Mívali jsme tu tři, jenže se všichni někam poděli. Povídají se tady kolem toho všelijaké nesmysly, ale tomu nevěřte. Prý nějaké čáry nebo co. Hlouposti! Žádné čáry! Jednoduše je odvedli tihle . . .pudivětři - vlastně, co to povídám, větroplaši, že jo. Od těch už nám asi nikdo nepomůže, od těch větroplachů. Město je teď plné samých darebáctví, ach jej! Ukradnou slona - a ani to nikdo nepozná!" "No, že by zrovna slona, to snad ne!" namítl Neználek. "A proč by ne? Klidně!" mávla rukou ošetřovatelka. "Nadarmo sme nedostali příkaz dávat lepší pozor. Však je taky proč! Jsou tady přece šelmy a jedovatí hadi a tak. Ještě někoho roztrhají nebo uštknou, pámbůchraň. A co když nějaký ten větroplach pustí hada, no? Kolem je přece město! Ach jo!" "A kdepak je ten osel, co ho onehdy našli?" zeptal se Neználek. "Tuhle psali v novinách, že prý našli někde na ulic i ztraceného osla a odvedli ho do zoologické zahrady." "Nesmysl!" usmála se ošetřovatelka. "Ten tu vůbec nikdy nebyl. To byla, jak bych to řekla, zkrátka taková ta tisková chyba. Kdepak do zoo, toho dali do cirkusu. V novinách to tenkrát nějak spletli, že přišel sem k nám, ale my ho tady jaktěživo neviděli." "Tak je tedy v cirkuse?" zeptala se Knoflenka s novou nadějí v hlase. "Je, je, jak by ne. Sama jsem ho tam hned tři dny nato viděla. Byla jsem tam na představení. Takový krásně chlupatý oslík, namouduši, jenomže ne vycvičený. Tahá jim tam jenom vozejček - a taky šašci na něm jezdí. No to nic, však oni ho časem nějakým těm kouskům taky vyučí." Cestovatelé se s ošeovatelkou rozloučili a poodešli stranou. "Tohle nám vyšlo!" zašeptal Neználek, celý rozzářený štěstím. "Tak Aršík je v cirkuse, a my ho hledali tady! No nic. Teď půjdeme do cirkusu a zítra začnem hledat ty tři osly větroplachy. Já je poznám hned, jen co je potkám. Všichni mají takové mrňavé pihovaté nosy." Zamířili k východu. U opičích klecí se zastavili. Jedna opice byla zvlášť legrační a Neználka napadlo, že ji drobátko pozlobí. Vzal kouzelnou hůlku, prostrčil ji mřížemi a snažil se šťouchnout opici do čumáku. Opice se zlostně zamračila, ale pak najednou chňap po hůlce a vytrhla ji Neználkovi z ruky. Neználek strnul. "Koukejte, co udělala!" zakoktal sklesle. "Cože? Tys jí dal kouzelnou hůlku?" vykřikla zoufale Knoflenka. "Jo dal - ona mi ji vzala!" rozhodil Neználek rukama. " Kdybys ji nešťouchal, tak ti ji nevzala!" "No to nic. Však já ji dostanu." Prostrčil ruku mříží, pokoušel se vzít opici kouzelnou hůlku - ale kdepak! Opice uskočila od mříže, a tak na ni nedosáhl, ať dělal co dělal. "Dáš to sem, ty jibabo!" zavrčel Neználek. "Vrať mi tu hůlku, povídám!" Ale opici to ani nenapadlo. Místo toho poskakovala po celé kleci a nepustila hůlku z rukou. Nakonec vyskočila na houpačku uprostřed klece, rozhoupala se a pořád přitom po očku pokukovala po Neználkovi, jako by se mu posmívala. "Potvoro falešná! Dáš sem tu hůlku!" nadával Neználek. "No nic, v šak ono ji to omrzl, pořád se s ní tahat, a pak ji zahodí." Zatím se už schylovalo k večeru. Ozvalo se hvízdání hlídačů - znamení, že se bude zoologická zahrada za chvíli zavírat. Návštěvníci zamířili k východu. Zanedlouho bylo kolem prázdno, jen Neználek s Knoflenkou a se Strakáčkem postávali u opičí klece. Opici nakonec opravdu omrzelo nosit pořád hůlku a zahodila ji. Hůlka zůstala ležet na podlaze v nejzadnějším koutě klece. "Musíme tam nějak vlézt," prohlásil Neználek. Na to, že by prolezli mezi mřížemi, se nedalo ani pomyslet. Ale když se Neználek podíval lépe, všiml si, že klec má zamřížovaná dvířka zavřená zvenčí na závoru. Opatrně se rozhlédl, a když viděl, žnablízku není živé duše, vylezl na zídku, kterou byla klec obehnána, vytáhl z očka kolíček a zkusil zdvihnout závoru. Bylo to těžší, než si myslel. Závora

šla ztuha, a ne a ne jí pohnout. Vzal za ni oběma rukama a lomcoval jí s takovou silou, až se klec třásla. Konečně závora povolila. Ale vtom se za rohem objevil hlídač s koštětem a křičel: "Co tam děláš, čerchmante jeden! Chceš pustit opici, co? Já ti ukážu!" Neználek rychle seskočil, ale hlídač ho už držel za límec. "Mám tam hůlku!" zakňoural Neználek a snažil se hlídačovi vytrhnout. Ale ten držel pevně. "Já ti dám, hůlku! Na strážnici s tebou, tam už ti ukážou hůlku!" hrozil Neználkovi a táhl ho k východu. Knoflenka se Strakáčkem běželi napřed a bojácně se po hlídači ohlíželi. "Na mou duši, mám tam svou hůlku! Opice mi ji vzala!" tvrdil Neználek. "Nejspíš jsi ji tou hůlkou dráždil, co? Určitě jsi ji šťouchal do čenichu, viď ?" Hlídač vyvedl Neználka na ulici a rolížel se kolem - zřejmě hledal strážníka. "Já to už neudělám! Čestné slovo!" úpěnlivě prosil Neználek. "No jen aby!" řekl hlídač. "Tak si jdi a už mi tady nevětroplaš. Podruhé by ti to tak hladce neprošlo." Pak Neználka pustil, zavřel vrata na zámek a odešel. Knoflenka se Strakáčkem přišli k Neználkovi. "Pročpak jsi mu neřekl, že je kouzelná? Urč itě si myslí, že je to jen taková nějaká obyčejná hůl," řekl Strakáček. "Víš, co mluvíš?" odsekl mu zlostně Neználek. "Kdyby se dověděl, že je kouzelná, kliďánko by si ji sebral. Ten by nám tak zrovna vrátil kouzelnou hůlku! Ale radši mi řekněte, proč jste utekli? Měli jste tam zůstat a nějak se pokusit vytáhnout tu hůlku z klece. Teď jsou vrata zavřená - to teda nevím, jak se tam dostanem." "To by tak hrálo, ještě abych lezla kvůli hůlce do klece!" odpověděla Knoflenka a uraženě našpulila pusu. "Nono, když ne ty, tak mohl tuhle Strakáček." "Ani nápad, já do klece taky nechci," odpověděl Strakáček. "A nač vůbec hůlku potřebujem? Tady je stejně k mání všechno, a i bekouzelné hůlky. Máš hlad - prosím, najez se. Chceš do kina nebo do divadla - prosím, běž si. Povozil by ses rád v autě - prosím, můžeš se vozit třeba celý den, dokud se ti nezatočí hlava. A dokonce skákat a lítat v autě se tu může - a bez všech kouzel." "Jsi ty ale hlupák!" řekl mu podrážděně Neználek. "Copak potřebujeme kouzelnou hůlku na sveze ní v autě? Musíme přece vysvobodit Aršíka a zbavit město větroplachů. Nebo se tady kvůli nim nakonec dočista všichni utrápí." "No když je to tak, tak teda jo," souhlasil Strakáček. "Já vám tedy povím, co dál," řekl Neználek. "Počkáme, až se setmí, pak přelezeme přes ohradu a vlezem do klece. Potmě to půjde, nikdo nás neuvidí." "Už toho mám dost! " prohlásila Knoflenka. "Já jedu do hotelu." "Takže ty utíkáš, když jde do tuhého, co?" zeptal se Neználek. "Ano! Nebudu tady přece šplhat po plotech!" rozhorlila se Knoflenka. "A to podle tebe může zůstat Aršík oslem a já pro něj nemusím hnout ani prstem?" "Víš, já si stejně myslím, že tu ještě natropíš takové věci, že je uv životě nenapravíš. Radši kdybys už nedělal vůbec nic." Nato se Knoflenka otočila a šla ke stanici autobusu. "Ať si jde. Ale ty tady zůstaneš!" řekl Neználek Strakáčkovi. "Můžeš se mi hodit. Ohrada je tady pořádně vysoká, budeš mě muset vysadit. Pojď kousek dál, třeba to tam půjde líp." Šli podé l plotu, a když došli na roh, zahnuli do postranní uličky. Ohrada tu byla opravdu trošku nižší. "Počkáme, až se setmí," řekl Neználek. Zastavili se u plotu a čekali. Obloha pozvolna ztemněla. Objevily se hvězdy. Nad střechami domů se vyhoupl měsíc, oranžový jako pomeranč. "Teď!" řekl Neználek a rozhlédl se. "Vysaď mě." Strakáček mu pomohl, Neználek se vyškrábal na ohradu a usadil se na ní jako na koni. "Teď polez ty!" zašeptal a podal Strakáčkovi ruku. "Snad abych tu na tebe radši počkal, ne?" řekl Strakáček. "Kdepak, já tě tam potřebuju. Budeš hlídat, kdyby zas náhodou šel ten hlídač." Strakáček se s Neználkovou pomoci vydrál na plot, pak oba seskočili na druhou stranu a padli rovnou do vyschlého příkopu. "Ty, slyšíš, já jsem spadl do nějaké jámy!" zafňukal Strakáček. "Psssst!" šeptl Neználek. "Buď zticha!" Chviličku seděli se zatajeným dechem a napjatě naslouchali. Kolem bylo ticho. "V pořádku," řekl Neználek. "Nikdo nás neslyšel. Jdem! Ale tiše!" Vylezli z příkopu a prodírali se kupředu houštinou trávy a květin. Neználek našlapoval neslyšně jako kočka, zato Strakáčkovi pořád něco praskalo pod nohama. "Pssst!" zašeptal znovu Neználek. Zčistajasna uslyšeli hromový řev. Strakáček se zastavil a přikrčil se strachy. "Co-co to?" zakoktal. Řev zesílil. Strakáčkovi se leknutím zježily vlasy a po zádech mu přeběhl mráz. "Nejspíš lev!" dovtípil se Neználek. Řev se opakoval a přešel v jakýsi mohutný, úděsný a krvežíznivý ryk. Hned nato cosi zaňafalo, zakňučelo, ozvalo se táhlé vytí vlka, pronikavě zaskučela hyena. Odkudsi dolehlo ospalé kachní zakáchání, někde nahoře zakrákala vrána. Celá zoologická zahrada se vyděsila a dlouho se nemoa uklidnit. Strakáček se trochu vzpamatoval. "A proč tak řve?" zeptal se. "Nevím. Asi chce žrát," řekl Neználek "A nemůže sežrat nás?" "Neboj se. Je přece v kleci." "Já se nebojím," odpověděl Strakáček. "Já se zeptal jen tak pro jistotu." Všechno kolem pozvolna utichlo. Měsíc se schoval za mraky. Byla úplná tma. Vpředu se bělala jenom cestička. Ne ználek se po ní vydal. Strakáček šlapal za ním a snažil se s ním držet krok. "Kam to jdeme?" zeptal se ustrašeně. "Musíme najít oslí ohradu. Opičí klece jsou hned vedle," odpověděl Neználek. Po obou stranách cesty se objevily klece. Zvířata ve tmě za mřížemi vidět nebylo, ale Strakáčkovi se v jednom kuse zdálo, že se mezi železnými pruty užuž vysune něčí drápatá tlapa a zatne se mu do zad. Poděšeně se ohlížel a hleděl se držet co nejdál od všech klecí. Nakonec cesta končila u mříže, za kterou byl bazén. "Nějak jsme zabloudili . . .," řekl Neználek. Za mříží se ozývalo jakési lenivé funění, pochrochtávání, mlaskání a čvachtání. Možná že to pleskala jen voda, ale mož že ty zvuky vydávalo nějaké vodní zvíře, třeba hroch. Kousek se vrátili a zahnuli na postranní cestičku. "Hrome! Co to?" brumlal Neználek a znepokojeně koukal do tmy. "Zaboha neuhádnu, kde to vlastně jsme. V noci je to tady všecinko docela jinačí." Dlouho bloudili po zoologické zahradě, až nakonec přišli k veliké kleci; Neználkovi se zdála nějak á povědomá. "Tak se mi zdá; že jsme u slona," řekl. "Teď už je to blízko." Šli dál a octli se před nízkou ohrádkou; vzadu bylo vidět stáj. "Oslí ohrada, vidíš?" zaradoval se Neználek. "Všecko je v pořádku." Zahnuli stranou a dostali se k řadě klecí; podél nich se táhlo dřevěné zábradlí. Zastavili se u rohové klece a Neználek prohlásil: "To je ona! Ty stůj tady a dávej pozor. Jak někoho uvidíš, hvízdni!" "Dobrá," přikývl Strakáček. Neználek se vyškrábal na zábradlí, přitiskl čelo k mříži, upřel oči do klece a napjatě přitom naslouchal. "Co vidíš?" zeptal se Strakáček. "Buď zticha!" rozzlobil se Neználek. "Vůbec nic . . . Jen tam něco funí. Nejspíš opice . . . No dob." Nahmatal potmě dvířka, vytáhl zástrčku a zvedl závoru. Tentokrát to šlo kupodivu lehce. Zdvihl ji a vzal za dvířka. Se strašným skřípotem se otevřela. "Kuš!" řekl dopáleně Neználek a pohrozil dvířkám pěstí. "Já vám dám skřípat!" Chviličku bedlivě poslouchal , ale když se ujistil, že je kolem ticho, vstoupil opatrně do klece, spustil se na všechn y čtyři a začal šmátrat po podlaze. Pomaloučku lezl hlouběji, dolezl až k zadní stěně a obrátil se na druhou stranu. Zčistajasna zaslechl vpředu temné zavrčení. Strnul. Chvíli upřeně hleděl do tmy. Před ním vrčelo cosi velkého, černého. Vtom vyšel z mraků měsíc a osvítil lva, který ležel uprostřed klece. Lev zdvihl svou hřívatou hlavu, lenivě zamžoural a

upřeně se zadíval na Neználka. Ten se ani nestačil jaksepatří polekat, honem dal zpátečku a horempádem zase po čtyřech couval k dvířkům. Nespouštěl při tom ze lva oči; u dvířek se postavil, že vyskočí ven. Lev to viděl, frk zvedl se na přední pracky a vysunul jednu nohu. Neználek se jako blesk vrhl do otevřených ířek a vyletěl z klece, jako by ho vítr sfoukl. "Lev!" vypískl poděšeně - ani se neohlédl a upaloval pryč. Strakáčkovi spadlo srdce do kalhot. Zhloupl strachem a jen pádil za Neználkem. A tak běželi cestou necestou, dokud nedoběhli k ohradě. Neználek byl v mžiku nahoře. Strakáček honem za ním a chytil se ho za kalhoty. Neználek si myslel, že už ho chytá za nohu lev, a vší silou se vyškubl. Vtom se uvolnilo prkno, za které se držel, a bác! - Neználek spadl i s prknem rovnou na Strakáčka. Oba se svalili na zem. Zezadu se ozval křik a pískání hlídačů. Neználek odhodil prkno, prolezl dírou, Strakáček v tu ránu proklouzl za ním a jako splašení se hnali ulicí. Neználek běžel vpředu, v patách za ním jako černý stín pádil Strakáček. Těžce supěl a oddychoval a Neználkovi se zdálo, že to za ním supí lev.

*Kapitola 31
SETKÁNÍ S KOUZELNÍKEM

Sotva se Knoflenka vrátila do hotelu, hned začala litovat, že nezůstala s Neználkem a se Strakáčkem. Jen aby tam beze mne něco nevyvedli ! Jen aby se jim nic nestalo! říkala si. Bylo jí samotné kapánek smutno. Aby se rozveselila, pustila si televizi. Jakýsi učený človíček v brýlích měl zrovna dlouhou a nudnou přednášku o větroplaších. Jako by už neuměli mluvit o ničem jiném! dopálila se Knoflenka. Vypnula televizor, nervózně chodila křikem krážem po pokoji a co chvíli se dívala na hodinky. Pojedu zpátky do zoologické zahrady, řekla si, když už jí došla trpělivost, ale hned si to zas rozmyslela: Jenže jak se tam teď dostanu? Nepolezu přece přes plot. . . ! No dobrá, ale jen co se vrátí! Já jim ukážu - takhle mě trápit! Čas běžel, ale Neználek se Strakáčkem pořád nikde. Knoflenka už nevěděla, co si má myslet, a představovala si nejrůznější hrůzy; a ze všeho nejvíc, že Neználka a Strakáčka sebral hlídač a odvedl je na strážnici. Každým okamžikem se strachovala víc a víc - až nadešla půlnoc. Hodiny odbily dvanáct. Teď už je jisté, že se jim něco stalo, řekla si Knoflenka. Už chtěla běžet do zoologické zahrady, ale vtom se otevřely dveře - a na prahu se objevil Neználek se Strakáčkem: vlasy zježené, vykulené oči. Strakáček měl odřený nos a obličej umazaný víc než kdy jindy. "Cos tam zase natropil, Neználku?" zeptala se Knoflenka rozzlobeně. "Kde jste byli celou dobu?" "Ale to nic, Knoflenko, nerozčiluj se," odpověděl Neználek, "všechno bude v pořádku, však uvidíš, jen se nezlob. Pustil jsem jenom lva." "Jakého lva?" vyděsila se Knoflenka. "No přece toho, co byl v kleci. Vlezl jsem omylem do lví klece." Knoflenku obešla hrůza. "Mám já to s tebou trápení!" bědovala. "Nejdřív dělá pokusy s osly a teď se pustí do lvů! Jak tohleto skončí?" "Jen klid, Knoflenko, dobře to dopadne. Zítra ráno půjdu a všecko napravím. Ráno bude světlo, to se už nespletu. Všecko to dám do pořádku, uvidíš." "Ty zrovna! Radši toho nech. A jestli chceš něco vědět, tak já jsem docela ráda, že už tu kouzelnou hůlku nemáš. Mít ji, ještě tady uděláš zemětřesení. Zítra jedem domů - a hotovo! Nezůstanu tady už ani o minutu déle!" "A čímpak pojedeš? Ještě jsem ti nepověděl všecko." "Co ještě?" vylekala se Knoflenka. "Ujeli nám s autem!" "Tohle ještě scházelo!" zvolala Knoflenka. "Tak jak se dostaneme domů?" "No vždyť o tom zrovna teď mluvím! Až budeme mít hůlku, bude i auto. Když ji nedostaneme zpátky - nebude nic." Příštího rána se Knoflenka probudila jako vždycky brzo. Ale když šla vzbudit Neználka, uviděla, že je postel prázdná. Strakáček ještě spal. Rychle ho vzbudila: "Strakáčku, co to má zase znamenat? Kde je Neználek?" "Copak tady není?" zeptal se rozespale Strakáček. "Asi ne, když se po něm ptám." "Nejspíš už šel do zoologické zahrady," řekl Strakáček. "Tak honem, rychle se vyprav, pojedem!" řekla Knoflenka. "Kam zas?" "Do zoo samozřejmě." "Ale vždyť je tam lev." "Toho už jistě dávno chytili." Za půl hodiny byla Knoflenka se Strakáčkem u vchodu do zoologické zahrady. Prošli bránou a rychle kráčeli po cestičce. Strakáček se držel pozadu a vyděšeně se rozhlížel kolem. Pořád se mu zdálo, že odněkud vyskočí lev a vrhne se na něj. Už z dálky uviděli opičí klec a Neználka, schovaného za rohem. V kleci byla ošetřovatelka. Zametala podlahu. Knoflenka se přikradla zezadu k Neználkovi. "Co tady děláš?" zeptala se. "Buď zticha!" ohnal se rukou Neználek. "Kouzelná hůlka je tu! Tamhle, vidíš - leží jen tak na podlaze, zrovna tam, kam ji opice včera zahodila. Ošetřovatelka zamete podlahu a třeba tu hůlku vyhodí. Vezmem si ji a všecko bude v pořádku." Vtom ošetřovatelka dometla, sebrala smetí do kbelíku, ale zdvihla i hůlku a strčila ji tam také. "To nic," uklidňoval Neználek Knoflenku. "Půjdem za ní a podíváme se, kam to smetí vyhodí." Jenomže ošetřovatelka smetí neodnesla a pustila se do sousední klece. Tak chodila z jedné do druhé a kbelík se plnil smetím čím dál víc. Konečně byla hotová a vysypala vědro do bedny na odpadky u plotu za klecemi. Neználek počkal, až ošetřovatelka zajde, a nakázal: "Stůjte tady a dávejte pozor, ať nás nikdo nenačapá!" A honem běžel k bedně a vlezl dovnitř. Chvíli se odtamtud ozývalo tlumené hekání a supění, nakonec se zpod víka vysunula Neználkova hlava. "No tak, tady je!" řekl s vítězoslavným úsměvem. Knoflenka až poskočila radostí. "Výborně!" řekla a potichounku zatleskala. Neználek vylezl z bedny, kráčel po cestičce a opatrně nesl kouzelnou hůlku. "Teď už si na tebe dám pozor!" sliboval. "Teď už mi tě nikdo nesebere." Za Neználkem si vyšlapovala Knoflenka se Strakáčkem. Drželi se pěkně za ruce a šťastně se usmívali. "A můžeme jet do cirkusu vysvobodit Aršíka," řekla Knoflenka. "No jo, máš pravdu! Já už zas na toho Aršíka dočista zapomněl!" vykřikl Neználek. "Tak rychle!" Otočil se a běžel k východu. Knoflenka a Strakáček mu sotva stačili. Za pár minut už seděli v pruhovaném tlačítkovém taxíku. Neználek zmáčkl knoflík s nápisem "Cirkus", a auto se rozjelo ulicemi. Ani se nestačili rozhlédnout, a už byli v cirkuse. V manéži uviděli několik akrobatů; skákali a dělali kotrmelce, připravovali se zřejmě na večerní představení. Neználek a Strakáček by se na ně byli rádi chvilku dívali, ale Knoflenka je pobízela: "Pro tohleto jsme sem nepřišli! Podíváme se až pak." "No dobrá, tak až potom," souhlasil Neználek. Prošli řadami křesel, proklouzli dveřmi pro artisty a octli se ve zvěřinci. Byla to dlouhá stáj s betonovou podlahou. Podél stěn stály klece se zvířaty. V jedné byl lev. "Zase jeden!" řekl polekaně Strakáček. "Určitě se zase něco stane!" Na konci místnosti byla stání pro koně. Naši cestovatelé přišli blíž a uviděli, že mezi koňmi je i osel. Stál v maličkém stání přivázaný za uzdičku ke kroužku ve zdi. Otočil hlavu a smutně pohlédl na Neználka. "Je to on!" zašeptal Neználek. "Já ho poznal." Měl strach, aby mu

Aršík nějakou nevlepil za tu proměnu, odešel proto kousek dál, připravil se, že by vzal v nejhorším nohy na ramena, a mávl hůlkou. "Chci, ať se osel promění v Aršíka!" řekl tiše. Nic. Nic se nestalo; nic se nezměnilo. Neználek mávl hůlkou znovu a řekl hlasitěji: "Chci, aby se tenhle osel proměnil v malíčka Aršíka!" Ale zase nic. "Co to má znamenat?" polekal se Neználek. Vší silou mával hůlkou a křičel své zaklínadlo, ale osel zůstal oslem a ne a ne se proměnit. Vtom se objevil cirkusový hlídač a zeptal se: "Copak to tady provádíte?" Neználek samými rozpaky nevěděl, co říci. Ale pomohl mu Strakáček. "Přišli jsme se, prosím, podívat na představení," prohlásil uctivě. "Ale na představení se přece chodí až večer." Hlídač je vyprovodil na ulici a zavřel dveře. "Co se to děje?" zeptal se nechápavě Neználek. "Proč přestala hůlka fungovat? Ještě to vyzkouším." Znovu mávl hůlkou a řekl: "Chci dvě porce zmrzliny!" "Tři porce!" opravil ho Strakáček. "Chci tři porce zmrzliny!" opakoval Neználek. Ale ať to opakoval sebevíc, zmrzlina se neobjevila ani jediná. "Poslyš, Neználku, že ty jsi vzal nějakou jinou hůlku?" řekl Strakáček. "Jak to - jinou?" podivil se Neználek. "No přece tamta byla kouzelná, ale tahle není ani trošku!" "A kde myslíš, že je ta kouzelná?" "Nejspíš v té bedně na smetí." "Jsem to ale ťulpas!" vykřikl Neználek a chytil se za hlavu. "Tak - a rychle zpátky do zoo!" Za pár minut se naši hledači dobrodružství znovu hnali po cestičkách zoologické zahrady. Neználek přiběhl k bedně na odpadky, vrhl se na ni jako tygr, obrátil ji dnem vzhůru a celou ji vysypal. Hrabali se v té hromadě, přebírali ji kousek po kousku, ale marně. "Tak vidíš," řekl Neználek Strakáčkovi, "jiná tady není. Přece jenom je kouzelná tahleta." Poodešel od hromady smetí, sedl si na lavičku, mával hůlkou a něco si brumlal. "Hele, dej to sem, já to zkusím," poprosil ho nakonec Strakáček a přisedl si k němu. Vzal hůlku, mávl jí a řekl: "Chci chleba s máslem a se zavařeninou! Chci zmrzlinu! Chci nudle s mákem! Stolečku, prostři se! . . . Hromská práce!" Nesplnilo se vůbec nic. A tak strčil Neználkovi hůlku do ruky a prohlásil: "Tak se mi zdá, že tě kouzelník podfoukl! Zřejmě ti dal nějakou prachmizernou hůlku. Všecky čáry se z ní vypařily." "Hm," zabručel Neználek. "Jen kdybych ho někde potkal, toho kouzelníka! Já bych mu ukázal, podvádět človíčky a dávat jim takovéhle zmetky!" Neználek se jaksepatří zlobil. Strakáček však neuměl být dlouho nešťastný. Nebo kdo ví, možná že to nezáleželo ani tak moc na něm, možná že to způsobilo sluníčko; vyšplhalo se v té chvíli vysoko na oblohu a zalilo svým světlem lavičku, na které seděli. Strakáček pookřál v jeho paprscích a cítil, že na světě je přece jenom krásně. Tváře se mu rozesmály: "Nebuď smutný, Neználku. Ještě není tak moc zle. Přinejhorším můžeme jít do restaurace a najíst se tam." "Ba ne, Strakáčku, stejně je to nespravedlivost. No řekni, proč jsem tedy dělal dobré skutky, co? Tři jsem udělal. A ještě k tomu všechny pěkně po sobě - a docela nezištně!" Zatímco tak spolu rozmlouvali, objevil se v dálce na cestičce chodec. Měl tmavomodrý plášť plný zlatých hvězd a stříbrných půlměsíců, které se blyskotaly v slunci, na hlavě vysokou špičatou černou čepici taky s hvězdami a půlměsíci, na nohou červené střevíce se zahnutými špičkami. Kráčel v nich rychle a docela tiše. Žádný z přátel ani nezpozoroval, že došel k lavičce, posadil se k Neználkovi, který se dál bavil se Strakáčkem, a úkosem si ho změřil. Vtom si Neználek všiml, že vedle něho někdo je. Opatrně v tu stranu zašilhal a uviděl, že na lavičce sedí drobný stařeček s dlouhými šedivými vousy a bílou bradou. Připadal Neználkovi nějak povědomý. Sklouzl po stařečkovi očima a spatřil jeho červené střevíce se zahnutými špičkami a s přezkami ve tvaru zlatých půlměsíců s hvězdou. A hele, vždyť je to kouzelník! vzpomněl si najednou a rozzářil se radostí. "Dobrý den!" pozdravil vesele. "Dobrý den, kamaráde, dobrý den!" usmál se kouzelník. "Tak jsme se potkali. No pověz, pročpak jsi mě chtěl vidět?" "Já že vás chtěl vidět?" "Nebo snad ne? Sám jsi přece řekl: Jen kdybych ho někde potkal, toho kouzelníka, já bych mu ukázal! Copak jsi mi chtěl ukázat?" Neználek se začal hrozně stydět. Sklopil hlavu a netroufal si na kouzelníka ani pohlédnout. "Chtěl jsem . . . chtěl jsem . . . chtěl jsem vám jenom ukázat kouzelnou hůlku," zakoktal nakonec. "Nějak se mi polámala. Ne a ne mi splnit přání." "Tak takhle to je!" pokýval hlavou kouzelník a vzal si od Neználka kouzelnou hůlku. "Ba, ba, vidím, že se pokazila. Dočista se pokazila, kamarádíčku, a navždycky. Tak, tak. Vždyť jsem ti přece říkal, že jak uděláš tři špatné skutky, ztratí svou kouzelnou moc." "Že jste mi to říkal?" podivil se Neználek. "No jo, správně, říkal jste to. Dočista jsem na to zapomněl. A to už jsem udělal doopravdy tři?" "Třicet tři jsi jich už udělal!" řekla zlostně Knoflenka. ‚A já si nevzpomenu ani na jeden!" vrtěl hlavou Neználek "Tak to ti je budeme muset připomenout," řekl kouzelník. "Neproměnil jsi Aršíka v osla? Či je to snad podle tebe dobrý skutek?" "Když já byl tehda strašně rozzlobený," namítl Neználek. "Rozzlobený nerozzlobený - na tom nezáleží. Vždycky je třeba jednat správně. Pak jsi proměnil tři osly ve človíčky." "Jenže já nevěděl, co z toho bude." "Když jsi to nevěděl, neměls to dělat. Vždycky je třeba jednat uvážlivě. A kvůli tvé nerozvážnosti teď vznikla spousta nepříjemností. No a konečně jsi dráždil opici. To je přece také špatný skutek." "Všechno pravda!" dopáleně mávl rukou Neználek. "Takhle je to se mnou vždycky: jak se mi něco nedaří hned od začátku, nedaří se mi to až do konce." Neználek se div nerozbrečel vzteky. Ale Strakáček mu řekl: "Nebreč, Neználku, žít se dá pěkně i bez kouzelné hůlky. Na co hůlku, když nám svítí sluníčko!" "I ty můj milý, jak jsi to hezky řekl!" zasmál se kouzelník a pohladil Strakáčka po hlavě. "Je to pravda, nejlepší je naše dobré sluníčko. A všem svítí stejně: tomu, kdo něco má, i tomu, kdo nemá nic; tomu, kdo má kouzelnou hůlku, i tomu, kdo ji nemá. Od sluníčka máme světlo, teplo i radost v duši. A bez sluníčka by nebyly ani kytičky, ani stromy, ani modré nebe, ani zelená tráva - ba ani my bychom bez něho nebyli. Sluníčko nám dává jíst i pít, hřeje nás i suší. I každé stéblo se točí za sluníčkem. Od něho je všechen život tady na zemi. Tak pročpak být smutný, když nám slunce svítí? Není to tak?" "Ovšemže je," souhlasila Knoflenka a Strakáček s ní. A dokonce i Neználek se přidal: "Máte pravdu, je to tak."

*Kapitola 32
SVÁTEK RUKAVIČEK

Ještě dlouho seděli na lavičce, hřáli se na sluníčku, radovali se a bylo jim dobře. Nikdo už nelitoval, že nemají kouzelnou hůlku, a Neználek se zeptal: "A jestlipak by to šlo, aby se splnilo přání jen tak bez kouzelné hůlky?" "Proč ne?" odpověděl kouzelník. "Jestli je to velké přání a přitom dobré, půjde to." "Já mám moc veliké přání: aby bylo ve Slunečním městě zase všechno tak, jako když jsme přijeli, aby byl z Aršíka zase človíček a z oslů oslové, a pak ještě,

aby strážníka Hvizdulku propustili z nemocnice. "Nu což, to jsou velice pěkná přání, ta se ti splní," odpověděl kouzelník. "A co ty, Knoflenko, také máš nějaké přání?" zeptal se potom. "Já bych si přála zrovinka to, co Neználek," řekla Knoflenka. "Ale jestli si mohu přát ještě něco, tak abychom se co nejdřív vrátili do Kvítečkova. Nějak se mi už zachtělo domů." "I to se ti splní," řekl kouzelník. "A copak ty, Strakáčku, jaképak máš přání ty?" "Já jich mám hodně," odpověděl Strakáček, "celá tři." "Vida!" podivil se kouzelník. "Tak spusť!" "Za prvé by ch moc rád věděl, kde je ten lev; co ho Neználek pustil z klece, a jestli nás náhodou nesežere." "Tvoje přání není těžké splnit," odvětil kouzelník. "Lev je zrovna v té kleci, kde byl dřív. Když jste včera utekli, přišel hlídač a klec zavřel. Lev ani nestačil vylézt. Můžeš být klidný, nikoho nesežere." "To je dobře," řekl Strakáček. "Za druhé bych si přál tohle: moc rád bych věděl, co udělal strážník se Špuntíkem a s Krychličkou. Viděli jsme jenom, jak je táhne na strážnici." "Na to je také lehká odpověď. Strážník pomohl Špuntíkovi spravit auto a pustil ho klidně i s Krychličkou domů. Nic špatného přece neprovedli." "A třetí přání," řekl Strakáček, "je tohle: jestli by to nešlo nějaudělat, abych se nikdy nemusel mýt, a přece byl pořád čistý." "Hm," řekl rozpačitě kouzelník, "tohle je, můj zlatý, tuze těžké splnit. To myslím ani nesvedu. Ale jestli chceš, mohu udělat, že ti bude příjemně, jenom když se umyješ. A jak se zapomeneš včas umýt, bude tě špína štípat a píchat jako špendlíky, dokud se pořádně neumyj eš. A tak se naučíš mýt se vždycky včas. Začne se ti to dokonce líbit a bude ti to dělat náramně dobře. Co myslíš, mám to tak udělat?" "Určitě," řekl Strakáček. "Nu, pak je všechno v pořádku." Vtom se v dálce na cestičce objevili tři oslové - nebo správněji řečeno dva, protože ten třetí nebyl čistokrevný osel, ale mezek. Ťapali pěkně za sebou, klapali kopýtky, čile mávali ocasy a dobrácky střihali ušima. Za nimi šla ošetřovatelka s hůlkou v ruce. "I vy tuláci, i vy ztřeštěnci ztřeštění, i vy uličníci!" brumlala a pobízela je do kroku. "Kde jste byli takovou dobu? Kde jste se toulali? Kde vás čti nosili? Ale to všecko tuhle Pegásek! Já tě znám, ty zbojníku jeden! Jen ze sebe nedělej takové neviňátko! To ty jsi všeho strůjce! Určitě jsi utekl první a Kaligula s Trucounem se pak přidali. Sami by na to jistojistě nepřišli." Pegásek, který šlapal za Kaligulou a Trucounem, jako by rozuměl, že se mluví o něm. Svěsil hlavu a jenom s nevinným výrazem pomrkával. "Jen moc nemrkej, nestydo jeden!" kárala ho ošetřovatelka. "Vida, teď se tváří, jako by neuměl do pěti počítat! Ale však ty tomu dobře rozumíš, to já vím . . . No nic, milánkové, proběhli jste se - a konec! Mysleli jste si, že utečete bůhvíkam? Ba ne, kamarádíčkové, nikam neutečete!" Došla k ohrádce, otevřela branku a zahnala všechny tři uprchlíky za plot. "Vidíš, Neználku, tvá přání se začínají splňovat. Tihle tři se už vrátili, kam patří," řekl kouzelník. "A teď pojďme, možná že uvidíme ještě něco." Kouzelník se zdvihl z lavičky a kráčel k východu ze zoologické zahrady. Neználek, Knoflenka a Strakáček vyskočili také a pospíchali za ním. Když bylvenku, uviděli, že všude je plno človíčků. Jako by si toho dne vyšli všichni do ulic a nikdo nechtěl zůstat doma. Ze všech stran se ozývala hudba a zpěv, odevšad bylo slyšet veselé hlasy a radostný smích. Naši cestovatelé došli na křižovatku a spatřili zástup človíčků, který se shromáždil u domu na rohu. Nahoře na střeše domu stá lo několik malíčků a malenek s velkými košíky. Něco z nich brali a po hrstech to házeli přímo do zástupu. Neználek a jeho přátelé přišli blíž a poznali, že shora padají rukavičky: modré, bílé, červené, zelené i růžové. Človíčci dole je v letu chytali, sbírali je se země, natahovali si je na ruce, vyměňovali si je mezi sebou a snažili se získat vždycky dvě rukavičky stejné barvy do páru. "Co to znamená? Proč rozhazují rukavičky?" zeptala se Knoflenka. "Dnes je Svátek rukaviček, nebo, jak se tomu říká, Den slunečních bratří," vysvětlil jí kouzelník. "Toho dne se ve městě rozhazují barevné rukavičky, malíčkové a malenky je chytají a vyměňují si je. A ti, kdo si je spolu vymění, stávajíe slunečními bratry." "Proč bratry?" podivila se Knoflenka. "To už je takový obyčej. Svátek rukaviček bývá ve Slunečním městě rok co rok, a tak tu každým rokem přibývá víc a víc slunečních bratří. Zanedlouho budou ve Slunečním městě všichni bratři." Na dalším nároží se kouzelník znenadání zastavil a tiše řekl: "Podívejte se!" Nez nálek, Knoflenka a Strakáček zůstali stát. Uprostřed chodníku přímo před nimi stáli malíček a malenka. Pevně se drželi za ruce, dívali se jeden na druhého, oči ze sebe nespouštěli a nikoho a ničeho jiného si nevšímali. "Kdo to je?" zeptala se Knoflenka. "Opravdu to neuhádnete? Přece Aršík a Literka!" odpověděl kouzelník. "No ano, Aršík!" vykřikl Neználek. "Tak už je z něho zase človíček! Už ho poznávám." "Aršíku milý!" řekla vtom Literka. "Ani nevíš, jak jsem ráda, že ses konečně vrátil! Tolik se mi po tobě stýskalo, tolik jsem se naplakala." "To nic, Literko, zato teď budeme pořád spolu a nikdy se už nerozejdem," těšil ji Aršík. "Kde jsi byl celou tu dobu? Vypravuj!" "Já byl, milá atá, v cirkuse. Tam ti bylo veselo, a jaká tam byla zábava, kdybys věděla! Ve dne zkoušky a cvičení, večer představení. A každý den, i v neděli." "A mně bylo tak smutno, že se mi ani do cirkusu nechtělo," řekla Literka. "Ale proč jsi o sobě nedal vědět, že jsi v cirkuse?" "Nezlob se, Literko! Já ani nevím, jak se to všechno stalo . Byl jsem zkrátka osel," řekl jí Aršík. Vtom se shora snesl barevný déšť a celý zástup človíčků se vrhl sbírat rukavičky. Divže neporazil naše tři přátele. Stěží se prodrali ven, ale přece jen stačili zachytit každý po dvou rukavičkách. Kousek poodběhli a prohlíželi si svou kořist: Neználek měl hnědou a oranžovou rukavičku, Knoflenka žlutou a růžovou a Strakáček modrou a bílou. "To nám to nějak nevyšlo!" řekla Knoflenka. "Ani si je mezi sebou nemůžeme vyměnit: každá rukavička je jiná." Tu k nim se smíchem přiběhlo několik človíčků a začali s nimi měnit. Jeden malíček si vzal od Neználka oranžovou rukavičku a dal mu za ni zelenou, druhý popadl hnědou a dal mu místo ní bledě modrou, e tu mu hned zas vzala nějaká malenka a vyměnila mu ji za červenou. "No vida!" zaradoval se Neználek. "Mám teď naráz dva sluneční bratry a jednu sestřičku!" Také s Knoflenkou si dva malíčci vyměnili rukavičky. A tak teď měla místo žluté a růžové jednu modrou a jednu zelenou. Zato Strakáček byl uražený, protože s ním si nechtěl mě nit nikdo. Vtom Neználek uviděl, že se k nim blíží strážník v nové nablýskané přílbě. Neználek se na něj zadíval a poznal, že to není nikdo jiný než všem známý strážník Hvizdulka. Neználek otevřel překvapením pusu a zůstal stát. Hvizdulka si to namířil rovnou k němu a prohlédl si ho od hlavy až k patě. Zvlášť pozorně si prohlížel, jak se Neználkovi zdálo, jeho žluté kalhoty. Mráz přeběhl Neználkovi po zádech. Užuž byl připraven vzít do zaječích, ale tu se strážník podíval na své ruce s bílou a červenou rukavičkou, rychle přistoupil ke Strakáčkovi, stáhl mu z ruky bílou a místo ní mu navlékl sji červenou. Teď měl Hvizdulka obě rukavičky pěkně bílé. Pomaloučku si tu novou natáhl, upravil si ji, pak přiložil ruku ke štítku, hezky se na Strakáčka usmál a šel dál svou cestou. "Nu, tak jste se přesvědčili, že se všechna vaše přání splnila," řekl kouzelník. "Osli se vrátili zpátky do zoologické zahrady, Aršík se vrátil k Li terce, strážníka Hvizdulku

propustili z nemocnice. Teď už vás jen vypravit domů." "Ale jak to bude s větroplachy?" zeptal se Neználek. "Snad by se s nimi mělo taky něco udělat, aby už konečně přestali všechny ve městě trápit." "S tím si nedělej starosti," odpověděl kouzelník. "Napsal jsem kouzelnou knihu o všem tom, co se vám přihodilo. Je to velice poučná historie. Každý větroplach, který si ji přečte, uvidí, že si bral příklad z prachobyčejných oslů, a bude se stydět, div se hanbou nepropadne. Nikoho už ani nenapadne větroplachy napodobovat." "Ale co když na někoho ta kniha - no zkrátka nezabere?" zeptal se Strakáček. "To se nemůže stát," odpověděl kouzelník. "Na správné človíčky ihy vždycky působí. Nepůsobí jedině na pravé, abych tak řekl, rozené osly." Zatím došli naši cestovatelé na velké náměstí, kde stálo asi dvacet nebo třicet aut. "Ode dneška jsou ve Slunečním městě zavedeny samočinné taxíky na dálkové tratě. Dřív jezdily tlačítkové taxíky jen po městě, ale na těchhle dálkových se teď může kamkoli, " vysvětlil jim kouzelník. Přistoupil k prvnímu autu, sáhl do štěrbiny za chladičem a vytáhl lepenkovou destičku. Byla na ní nalepena mapa človíčkovské země. Našel na mapě Kvítečkov, nakreslil tužkou cestu po silnicích ze Slunečního města do Kvítečkova, zasunul mapu zpátky a řekl: "A teď se posaďte, zmáčkněte tlačítko a můžete jet. Auto vás už samo doveze. Budete-li se chtít zastavit, zmáčkněte tuhleten knoflík. Až budete chtít jet dál, zmáčkněte ho znovu. To je celé řízení. Nic těžkého to není." "To je nějaké kouzelné auto, či co?" zeptal se Strakáček. "Ne, docela obyčejné dálkové taxi. Viděli jste, že jsem nakreslil na mapě cestu, kudy máte jet. Uvnitř je elektronkový přístroj a ten auto samočinně řídí po předepsané trati. A když vás doveze, vrátí se stejnou cestou zpátky." Naši cestovatelé nastoupili a usadili se vedle sebe na měkkém sedadle. Kouzelník za nimi zavřel dvířka, Neználek zmáčkl tlačítko na rozvodné desce a auto se rozjelo. Neználek, Knoflenka a Strakáček se ohlédli, zamávali kouzelníkovi a kouzelník zamával jim. Dlouhá brada mu povívala ve větru a Strakáčkovi se zdálo, že jim kouzelník mává svým bílým plnovousem. "Podívejte, mává nám bradou!" řekl Strakáček a vesele se zasmál. "Že se nestydíš, smát se kouzelníkovi!" řekla přísně Knoflenka. "Copak někdo může mávat bradou!?" Auto objelo náměstí, zahnulo za roh a kouzelník jim zmizel z očí.

*Kapitola 33
JAK SE STALI NEZNÁLEK, KNOFLENKA A STRAKÁČEK SLUNEČNÍMI BRATRY

Za půl hodinky už bylo auto venku z města a uhánělo mezi poli. Neználek i jeho přátelé se smutně loučili se Slunečním městem. Naposledy se ohlédli a spatřili zapadající slunce. Bylo rudé a obrovské a do polovice se už skrylo za obzor. Přesto však bylo ještě v dálce vidět obrysy Slunečního města. Černé siluety domů byly jako natištěny na zářivém disku slunce. A to byl jejich poslední pohled na Sluneční město. Sluníčko zapadlo a město jako by roztálo v mlhavé dáli. Cestovatelé se pohodlně usadili a vzpomínali na všechno, co se jim toho dne přihodilo. "To je zvláštní, jak se nám to dneska podařilo: potkali jsme osly, Aršíka i strážníka Hvizdulku. Teď už jsem klidný," řekl Neználek. "No a co je na tom divného?" poznamenal Strakáček. "Jo kdybychom je nepotkali, pak by to teprv bylo divné. Vždyť to byly stejně samé čáry máry!" "Škoda že jsme se už nesetkali s Krychličkou a nejeli se s ním podívat na ty Melounkovy domy," řekla Knoflenka. "To jo!" souhlasil Neználek. "Ale mě ještě víc mrzí, že jsme nejeli s inženýrem Špuntíkem k Petúnce a k Ančovičce do Vědeckého koutku. Tam by asi bylo zajímavých věcí!" "Škoda to je, že jsme nebyli všude, kam jsme chtěli jít," řekla Knoflenka, "ale horší by bylo, kdybychom opouštěli Sluneční město bez lítosti. Pěkného bývá vždycky líto. Zato musíme být rádi, že teď máme ve Slunečním městě bratry." "Já jsem," odpověděl Strakáček, "já mám teď za bratra strážníka. Ale ty a Neználek ani nevíte, co jsou vaši sluneční bratři zač." "No a co?" namítla Knoflenka. "Já mám stejně radost, že je máme, a vždycky je budu mít ráda. Jako by se měl člověk pěkně chovat jenom k tomu, koho zná! Vím, že moji sluneční bratři jsou správní človíčkové - a to mi stačí." Sotva Knoflenka připomněla sluneční bratry, všichni se podívali na své rukavičky. Neználek měl jednu rukavičku zelenou a jednu červenou, Knoflenka měla taky jednu zelenou, ale druhou modrou, kdežto Strakáček měl modrou a červenou rukavičku. "Podívejte!" řekla najednou Knoflenka. "Teď si můžeme měnit spolu: Strakáček dá svou červenou Neználkovi a Neználek bude mít dvě červené. Svou zelenou dá mně a já budu mít dvě zelené. No a já dám Strakáčkovi modrou - a on bude mít dvě modré." Rychle si vyměnili rukavičky, a až se rozesmáli, jak jim to tak pěkně vyšlo. Hned jim bylo radostně a dobře jako nikdy předtím. Přitiskli se k sobě, seděli a mlčeli. Konečně Knoflenka řekla: "Víte co? Až se vrátíme, taky našijeme rukavičky a budem je rozhazovat. Ať jsou sluneční bratři i u nás. Copak to není pěkné, být slunečním bratrem?" Den už zatím skončil. Pozvolna pohasl nachový oblak osvětlený odleskem západu. Na obloze začaly prosvítat hvězdičky. Strakáčkovi se chtělo spát. Hlava mu klesla trošičku stranou, tělo se naklánělo čím dál víc. Nakonec ztratil rovnováhu a začal padat obličejem na Neználka, jako by ho chtěl klovnout nosem. Ale hned se zase probouzel a pokaždé škubl hlavou zpátky. "Co to děláš? Snad nespíš?" zeptal se Neználek. "Ale kdepak, to já jen tak žertím." "Neříká se žertím, ale žertuji," opravila ho Knoflenka. Všechny ty žerty skončily tím, že se Strakáček svalil na bok a usnul doopravdy. Knoflenka s Neználkem ho uložili pohodlněji a řekli: "Jen ať spí!" Ani nevěděli jak, a usnuli i oni. Když se probudili, stálo auto uprostřed ulice. Do tváří jim svítilo ranní slunce, které se právě vyhouplo nad les. "Tohle jsou mi věci! Někam jsme přijeli, " řekl Neználek, otevřel dvířka a vystoupil z auta. Knoflenka vystoupila také a rozhlédla se kolem. "To je jasné kam!" řekla. "Vždyť jsme v Kvítečkově!" "Namouduši!" vykřikl Neználek. "Přesně na tom místě, odkud jsme vyjeli. Hej, Strakáčku, vstávej, už jsme tady!" Strakáček se probudil a vylezl z auta. "To se divím, jak jsme tady brzo," zíval na celé kolo a protíral si oči. "Tohle se ti povedlo! Jaképak brzo!" odpověděl mu Neználek. "Vždyť jsi prospal celou noc. Už je ráno." "Tak jaképak divy!" prohlásil Strakáček. "No já teda půjdu domů." Založil si za záda ruce v modrých rukavičkách a šel domů. Neználek přibouchl dvířka, auto se samo obrátilo a zamířilo zpátky. Neználek s Knoflenkou se za ním chvilku dívali a pak se vydali po ulici. Byli tuze rádi, že se vrátili do rodného Kvítečkova. Chtěli se trochu projít a aspoň trošku si ho prohlédnout. Prošli ulicí a vyšli na břeh Okurkové řeky. Zatímco byli pryč, okurky se rozrostly, že se mezi lodyhami dalo zabloudit jako v pralese. Zastavili se na strmém břehu, odkud bylo vidět les, řeku i most a celý Kvítečkov. Ranní slunce pozlatilo střechy domů, až se zdálo, jako by svítily svým vlastním oranžovým světlem. "Ale že

je u nás krásně!" zvolal Neználek, okouzlený tím pohledem. "A mohlo by být ještě víc, kdybychom si vystavěli taky takové krásné velké domy jako ve Slunečním městě." "Podívejme, co by nechtěl!" zasmála se Knoflenka. "A kdyby tady taky byly parky a divadla a zábavné koutky a po ulicích jezdila auta a autobusy a atomové autožidle . . .," snil Neználek dál. "Však to dalo ve Slunečním městě hodně práce, než to všechno dokázali," odvětila Knoflenka. "Samo se nic neudělá." "Tak si s tím taky dáme práci," řekl Neználek. "Když se do toho pustíme všichni dohromady, naděláme věcí ažaž. Jen se koukni: dali jsme se všichni do práce - a postavili jsme si most. A copak by ho postavil někdo sám? Jenom škoda, že nemáme kouzelnou hůlku. Stačilo by mávnout - a celý Kvítečkov by byl jako Sluneční město." "To je vidět, že jsi ani drobet nezmoudřel. Ty budeš pořád toužit po kouzelné hůlce, jen aby sis mohl žít pěkně bez práce a jen aby se všecko udělalo samo jako v pohádce. Mne například vůbec nemrzí, že jsme o tu hůlku přišli. Protože, víš, taková kouzelná hůlka, to je moc obrovská síla; a když taková obrovská síla padne do ruky nějakému ne zrovna chytrému človíčkovi, jako jsi třeba ty, pak může přinést místo užitku jenom samou škodu. Na tvém místě bych si radši přála místo té kouzelné hůlky drobátko víc rozumu. Kdo má dost rozumu, kouzelnou hůlku nepotřebuje." "Ale, Knoflenko, mne to přece taky nemrzí, že je hůlka pryč. Já myslel, že tebe jo. Proč mi tady děláš kázání?" "Protože chci, abys byl správný malíček." "Cože?" vykřikl Neználek. "Ty taky?" "Ano. A kdopak ještě?" "Ale, ještě někdo . . .," mávl rukou Neználek. "Ještě někdo?" podivila se Knoflenka. "A kdopak to je?" "Někdo zrovna takový jako ty. Taky mě pořád napomíná a říká, že chce, abych byl lepší, než jsem." "A už jste dávno kamarádi?" "No jo, dávno." Knoflenka se uraženě nafoukla a otočila se k Neználkovi zády. Potom řekla: "Ty jsi ale ošklivý, Neználku! Takový tajnůstkář. Tolik jsem se s tebou kamarádila, a tys mi nikdy neřekl, že se kamarádíš ještě s někým jiným. Ale prosím, jen se kamarať! Myslíš, že mi to vadí? Vůbec mi to nevadí. Jenom proč jsi mi to neřekl?" "Co bych o tom vykládal! Já o to ani tak moc nestál. To ono tak nějak samo . . ." "Jenom nelži, Neználku, nelži!" pohrozila mu Knoflenka prstem. "Radši mi pověz, jak se jmenuje." "Kdo?" "No ona, ta tvoje kamarádka." "Kamarádka? . . . Jo tááák! Jakápak kamarádka - svědomí!" "Co? Svědomí?" podivila se Knoflenka. "Ach tak, svědomí!" Knoflenka se vesele rozesmála, položila Neználkovi ruku na rameno, podívala se mu zpříma do očí a řekla: "Ty jsi ale legrační, Neználku. Legrační, a přitom docela správný. Ty možná ani nevíš, jak jsi správný!" "To se ti asi jen tak zdá," bránil se Neználek. "Proč by se mi to jen zdálo?" zeptala se Knoflenka. "No . . .," zrozpačitěl Neználek, "zkrátka jsi se do mne zamilovala, to je to celé." "Cože? Já? Zamilovala?" vybuchla Knoflenka. "Samo, co je na tom divného?" rozhodil Neználek rukama. "Jak to - co je na tom divného? Ty jsi ale . . ." Knoflenka nemohla rozhořčením ani domluvit a jen mlčky zamávala Neználkovi před nosem zaťatými pěstičkami. "A mezi námi je teď konec, rozumíš! Dočista konec! Pamatuj si to!" Otočila se a šla pryč. Potom se zastavila, hrdě se na Neználka podívala a řekla "Ani vidět nemohu ten tvůj hloupý uculený obličej, abys věděl!" A odešla doopravdy. Neználek jen pokrčil rameny. "No vida, jak to dopadlo! A co jsem vlastně řekl špatného?" brumlal rozpačitě a také se vydal domů. A tak skončila Neználkova cesta do Slunečního města.

<*>